ମନ୍ଦାକ୍ରାନ୍ତା

ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗାମାଧବ ମିଶ୍ର

ପ୍ରକାଶକ

ଗ୍ରନ୍ଥ ମନ୍ଦିର

ବ୍ରହ୍ମପୁର: କଟକ: ସମ୍ବଲପୁର

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ

ଜୁନ, ୧୯୭୧

ମୁଦ୍ରାକର

ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତକୁମାର ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପ୍ରେସ,

କଟକ—୨

ମୂଲ୍ୟ ତିନିଟଙ୍କା

ପଦେ ଅଧେ

ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଲିଖିତ କେତୋଟି କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପ ଏକତ୍ର କରି ପ୍ରକାଶ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବହୁ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରି ନ ଥିଲା । କଲମକୁ ଗୌଣକରି କଲମ ଧରିବାର ସୂକ୍ଷ୍ମ କୌଶଳ ଯେଉଁଦିନଠାରୁ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା, ସେଇଦିନ ବୋଧହୁଏ ମନ ଭିତରର ସମସ୍ତ ଆଶା ଓ ଆକାଂକ୍ଷା ସକାଳର କୁହୁଡ଼ି ସୂର୍ଯ୍ୟ-କର-ସ୍ପର୍ଶରେ କଟିଗଲା ପରି ଫୁଟି ଯାଉଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ସାଗ୍ରହ ଅନୁରୋଧ, ସମ୍ପାଦକ ସାଥୀମାନଙ୍କର ବାରମ୍ବାର ତାଗିଦା ଯୋଗୁ ଏଇ ହାତରୁ କଲମ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖସି ଯାଇପାରି ନାହିଁ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଏଇ ପୁସ୍ତକଟିର ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାୟୀ । ସେମାନଙ୍କର ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ମୋର ଶକ୍ତି କାହିଁ ?

ମୋର ପରମ ବନ୍ଧୁ ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ବେହେରା ଏହି ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ ଯାହା ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ଏ ଯୁଗରେ କୌଣସି ବନ୍ଧୁ ପାଇଁ ଆଉ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ କରିପାରେ ବୋଲି ହୁଏତ ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ ନାହିଁ । ବହିର ସଂକଳନର ସମଗ୍ର ଭାର ସେ ନେଇ ନ ଥିଲେ ବହିଟି ଆଜି ବୋଧହୁଏ ସକାଳର ଆଲୋକ ଦେଖିପାରି ନ ଥାନ୍ତା । ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଚିରକୃତଜ୍ଞତା ପାଶରେ ଆବଦ୍ଧ ।

କବି ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଗଡ଼ନାୟକଙ୍କର ଉତ୍ସାହ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ପାଇଆସିଛି । ସେଥିନିମନ୍ତେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଋଣୀ ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ମୋର ଯେତେ ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ ଗୁରୁଜନ ଓ ବନ୍ଧୁ ଏ ବହିଟିର ପ୍ରକାଶରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ଅବସରରେ ମୋର ଅନ୍ତରର କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ।

ଇତି

ନଂ ୯, କ୍ୟାଣ୍ଟନ୍‌ମେଣ୍ଟ ରୋଡ଼
କଟକ
ତା ୧୫ । ୪ । ୧୯୬୧

ଦୁର୍ଗାମାଧବ ମିଶ୍ର

ସୂଚୀ

୧ । ଦଳିତ କଳି	(ତରଣୀ)	୧
୨ । ପ୍ରହେଳିକା	(ଝଙ୍କାର)	୧୩
୩ । ନଥର ଡେଉ	(ଆସନ୍ତା କାଲି)	୨୪
୪ । ଗୋଧୂଳି ଗୁମ୍ଫା	(ଆସନ୍ତା କାଲି)	୨୯
୫ । ଏ ନୁହେଁ ଅଭିନୟ	(ଆସନ୍ତା କାଲି)	୩୭
୬ । ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ	(ସହକାର)	୪୫
୭ । ଆର୍ଯ୍ୟପୁତ୍ର	(ଆସନ୍ତା କାଲି)	୫୬
୮ । ଅଭ୍ରଙ୍କଷ	(ଡଗର)	୬୧
୯ । ନଷ୍ଟକଳି	(ବୀଣା)	୭୬
୧୦ । ସିନେମା ଦେଖୁନ ତ !	(ସତ୍ୟବାଦୀ)	୮୩
୧୧ । ପଦ୍ମଭୂକ୍	(ଡଗର)	୯୧
୧୨ । କଣ୍ଡଲ୍ କଏ ?	(ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର)	୧୦୧
୧୩ । ଶଇଳ ଭଜପଡ଼େ	(ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର)	୧୧୧
୧୪ । ଓ, ଆଜ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର !	(ଝଙ୍କାର)	୧୧୮
୧୫ । ସେଇ ହସ ଟିକକ	(ଝଙ୍କାର)	୧୨୭
୧୬ । କମ୍ପନ ଥମିଯାଏ	(ଝଙ୍କାର)	୧୩୨
୧୭ । ମରମର ତାଜ	(ଝଙ୍କାର)	୧୪୭
୧୮ । ଛଦ୍ମବେଶୀ	(ଡଗର)	୧୫୨
୧୯ । କର୍ମ କର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା	(ସହକାର)	୧୫୯
୨୦ । ଆସାନ୍ ସୋଲ	(ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର)	୧୬୪
୨୧ । ଜନକ ଆଉ ପ୍ରେମିକ	(ସହକାର)	୧୮୦
୨୨ । ଉପହାର	(ଝଙ୍କାର)	୧୯୧

ଦଳିତ କଳି

ସବୁଦିନପରି ସେଦିନ ମଧ୍ୟ ମୃଣାଳିନୀ ବେଣି ବାନ୍ଧୁଥିଲା । ସାମନାର ଦରପଣରେ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ସୁଚିକ୍କଣ ମୁହଁଟି ତା'ର—ତାହାରି ଉପରେ ସେ ସ୍ନୋ ମାଖୁଥିଲା ।

ପ୍ରତିଦିନ ସେ ସ୍ନୋ ମାଖେ, ଅଧରର ରଙ୍ଗିମାକୁ ଗାଢ଼ କରେ ଲିପ୍‌ଷ୍ଟିକ ଦେଇ, ଗାଲର ମଝିରେ ରୁଜ୍ ଘଷି ତାଳମ୍ବରଙ୍ଗ କରିବାକୁ ତାକୁ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ । ହସିଲେ ତା'ର୍ ଗାଲର ଗର୍ତ୍ତ ଯୋଡ଼ିକ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ।

"ଆଜି କିଏ କଲେ କେତକୀ ?"

"ମଲା, ସେଇ ପ୍ରଫେସର ମ, ଚିନ୍ମୟ ବାବୁ ନା' କ'ଣ ।"

ଚିନ୍ମୟ ବାବୁ...ସୁଖ୍ୟାତ ପ୍ରଫେସର ଚିନ୍ମୟ ଦାସ...ଥରି ଉଠିଲା ମୃଣାଳିନୀ...ପ୍ରାଣରେ ବଡ଼ ଆଦେଇଭିକ ଜାଗିଲା ତା'ର ସ୍ପନ୍ଦନ—ନିଜର ଦୁର୍ବଳତାରେ ନିଜେ ଶିହରି ଉଠିଲା ସେ ।

କାହିଁକି ଏ ଦୁର୍ବଳତା ? ଏଇ ଚଟୁଳ ଅଧର ଯୋଡ଼ିକ ପ୍ରତି ସନ୍ଧିରେ ପାଇଛି କେତେ ଲକ୍ଷପତିର ସ୍ପର୍ଶ, କେତେ କୋମଳ କଣ୍ଠର ବେପଥୁ ଶିହରଣ—କୌଣସି ଦିନ ତ ମୃଣାଳିନୀର ନିଷ୍ଠୁର ବୁକୁତଳେ ସାମାନ୍ୟ ସ୍ପନ୍ଦନ ଦେଖା ଦେଇନି ! ସେ ଛଳନା କରିଛି, ସମ୍ଭାଷଣରେ ଅନ୍ତରତଳ ଢୋକି ନେଇଛି, ଖରାରେ ମୁରୁକୁଟିଆ ହୋଇଯାଇଥିବା ଗଛମୂଳରେ ଏତେ ଜୋରରେ ବାଲିଭି ବାଲିଛି

ପାଣି ଅଜାଡ଼ୁଛୁ ଯେ, ଗଛଟିର ମୂଳ ଛିଡ଼ି ପଡ଼ୁଛୁ, ସମସ୍ତେ ଲୋଟି ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ତାଆର ସମ୍ମୁଖରେ—ତାଆର ଦୁଆର ସାମନାରେ ।

ହାଃ ! ହାଃ !! ହାଃ !!!

ହସିଲା ମୃଣାଳମୀ—ଅଧା ଲିପଷ୍ଟିକ ମରା ଓଠଟା ତାହାର ଶାଢ଼ି ଲର ତଳପାଟି ପରି ଥରି ଉଠିଲା । ଜଲଦି ଜଲଦି ଉପର ଓଠ ତଳ ଓଠରେ ଚପି ଦେଲା ସେ—ତଳ ଓଠରେ ଅଳ୍ପ ନାଲି ଛୁପଟିଏ ପଡ଼ିଗଲା—ତାଆର ଉପରେ ପୁଣି ଲିପଷ୍ଟିକ ଘଷି ଚାଲିଲା ସେ ।

କିନ୍ତୁ···

କିନ୍ତୁ ଆଜି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଆସୁ ନାହାନ୍ତି । ଆଜି ଆସୁଛନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ ବାବୁ···ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ । ମନଭିତର କୋମଳ ହୋଇ ଆସିଲା । ପୁଣି ଜାଗିଲା ହଂସ୍ ଆଲୋକ ରେଖା ଦୁଇ ଆଖିରୁ···ନୂଆ ଅତର ଶିଶିଟାଏ ଖୋଲି ଝାଡ଼ିଦେଲା । ଶାଢ଼ୀରେ·· ବ୍ଲାଉଜରେ···ଆଉ ଦେହସାରା ।

କାହିଁକି ଆସୁଛନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ ?

—ପ୍ରଫେସର ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରସ୍ ଦାସ ?

ଜୀବନରେ କଣ ରହିଯାଇଛି ତା'ର ? କେଉଁଥିପାଇଁ ତାର ଏ ନୀରସ ଦୁର୍ବଳତା ?

ମନେ ପଡ଼େ······

ମୃଣାଳମୀ କଲେଜ ହଷ୍ଟେଲ ବାରେଣ୍ଡା ପ୍ରତିଦିନ ଝାଡ଼େ—ମାଆ ଉପର ମହଲା ଝାଡ଼ୁ ଝାଡ଼ୁ ତଳ ମହଲା ଝିଅଟି ଝିଅଟି ଝାଡ଼ି ପକାଏ ମଣି । (ତାକୁ ସମସ୍ତେ ମଣି ବୋଲି ଡାକୁଥାଆନ୍ତି ସେତେବେଳେ)

ଯିମିତି ତାଆର ଖଡ଼କା ପହଁର ସିମେଣ୍ଟ ଚଟାଣରେ ଖସ୍ ଖସ୍ ହୋଇ ଗୁଲିଯିବା ଆରମ୍ଭ କରେ, ତମାମ ହଷ୍ଟେଲର କୋଠରି ଦ୍ୱାର ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ଖୋଲିଯାଏ । ଏତେବେଳେ କିଛି ଡିଷ୍ଟରବାନ୍ସ ନାଇଁ—ବନ୍ଦ ଉପରେ ନାଆଁ କୁ ମୁହଁକୁ ଥୋଇ ଆଖି ଯୋଡ଼ାକ ଲଦି ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ମଣି ଉପରେ ସଭିଙ୍କର ।

ପହିଲେ ପହିଲେ ଯେତେବେଳେ ନୂଆ ନୂଆ ହୋଇ ମଣି ଦେହରେ ମଳୟ ଛୁଉଁଥିଲା ସେତେବେଳେ ଭାରି ଭାରି ମାଡ଼ି ପଡ଼ୁଥିଲା ମଣିକୁ ।

ଇସ୍, ଏ ଗୁଡ଼ାକ କି ନଉଁଛୁଣା କଥା—କଣ ମଣିଷଟାକୁ ଏତେ ଅନାନ୍ତି କେଜାଣି ?

ମନହୁଏ ସଫା ସଫା ସଭିଙ୍କୁ କହି ଦିଅନ୍ତା—ଗାଳି ଫଜଲ୍ କରନ୍ତା—

ଜିଭଯାଏ କଥା ଆସି ପୁଣି ଲେଉଟି ଯାଏ, କାହିଁକି କେଜାଣି ଭଲ ଲାଗେ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ···ସତେ ଯେମିତି ସେଇ ଅନେଇବାରେ ପୂରିରହିଛି ଜୀବନର ସବୁ ସାର୍ଥକତା ।

କିଛି କହିପାରେ ନାହିଁ ମଣି ।

ସେତିକିବେଳେ ଗୋଟା ବ୍ଲକର ପିଲାଙ୍କୁ କାଶ ମାଡ଼େ—କେହି କେହି ମଧ୍ୟ ସତରେ କାଶିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦିଅନ୍ତି—ହୁପିଙ୍ଗ କଫ···

ହସଲାଗେ ମଣିକୁ । ହସେ । ସମସ୍ତେ ଭାବନ୍ତି ମଣି ମୋରି ଆଡ଼େ ଅନାଇ ହସିଲା—

ଠିକ୍ ଯେମିତି ଶ୍ରୈଧୁଣିବଜାର ଛକ ଉପରେ ଲକ୍ସ ସାବୁନର ବିଜ୍ଞାପନ ସାଥିରେ ନିଯୁକ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଆଖି ତାକୁ ଯେ ଅନାଇଲା, ତାଆର ଆଡ଼କୁ କେବଳ ଚାହିଁଥାଏ ।

ସବୁଦିନେ ଆସେ ମଣି । ନାଲିକସ୍ତା ଶାଢ଼ୀରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଫୁଲପକା ଧଡ଼ି—କାନର ପଣତଟା ଅଣ୍ଟାପାଖେ ଜବରରେ ଗୁଡ଼େଇ ହୋଇଯାଇ ଥାଏ—କାଖରେ ଗୋଟାଏ ଗାଣ୍ଡୁଆ, ହାତରେ ମୁଠାଏ ଝାଡ଼ୁ ।

ଯୌବନୋଜ୍ଜ୍ୱଳ ମୁହଁ ଉପରେ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଝାଳ ବେଙ୍ମନାଏ—କେବେ ତାକୁ ପୋଛି ଦେବାର ପ୍ରୟାସ କରେନି ସିଏ ।

ମାସ ଆରମ୍ଭରେ ପ୍ରତି କୋଠରୀରେ ପହଞ୍ଚେ ମଣି—ବକ୍ସିସ—

ଟଙ୍କାଟାଏ ବଢ଼ାଇ ଦେଉ ଦେଉ ଦର୍ପନ ସ୍ଥିର ଦାନବାହାଦୁର କୁହନ୍ତି—

ଟିକିଏ ନାଚନ୍ତୁନି ମଣି ?

ମଣି ଆପଣାର ସୁରୁ ନିତମ୍ବକୁ ସାମାନ୍ୟ ହଲେଇ ଦେଇ କୁହେ—ମତେ ନାଚ ଆସେନି ଯେ—

ଦାନବାହାଦୁର ଦିନଟାଯାକ ଖାଲି ଭାବନ୍ତି ତାଙ୍କ ମନ ଭିତରୁ ଏ କ୍ଲିଷ୍ଟ ଭାବନାକୁ ସବ୍‌ଲିମେଟ୍ କରିବେ—

ଅର୍ଥନୀତି ସ୍ନାତକ ଅଶୋକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାହୁଣ୍ଡର ମୂଲ୍ୟ ନ ନେଇ ଛାଡ଼ନ୍ତିନି ।

—ନା ମଣି ତତେ ଗୀତଟିଏ ଗାଇବାକୁ ହେବ—ହାତରେ ତାଙ୍କର ପାଞ୍ଚଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍—

ମଣି ଗୁଣୁ ଗୁଣି ହୋଇ ବୋଲେ—

—ନାଇଁ ବା ଘୁମାଲେ ପ୍ରିୟ...

କଳା କାଠ ଟେବୁଲରେ ଟିପ୍ ଟିପ୍ କରି ତାଳ ଧରନ୍ତି ଅଶୋକ—

ବୋଲି ସରଲି ବେଳକୁ କହନ୍ତି—

କେତେ ଆଣିଛୁ ଦେଖି—ଦେ ସୁର ଟଙ୍କା—ନୋଟ୍‌ଟା ନେ—

ମଣିର ମନ ଫିକା ପଡ଼ିଯାଏ—ଟଙ୍କା ଗୋଟାକ ପାଇଁ ଏତେ ଗୀତ ବୋଲିଲି ସେ । ରାଗରେ ନାକ ଫୁଲାଇ ସେ ଚାଲିଯାଏ ।

ଅର୍ଥନୀତିର କେଉଁ ନୀତି ଅନୁସାରେ କେଜାଣି ଅଶୋକ ଅନୁସରଣ କରି ଦୁଇ ଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍‌ଟିଏ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଇ ଆସନ୍ତି ମଣିର ହାତରେ—

ସବୁ ଦୁଆରୁ ସେ ଫେରିଆସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହସ୍ତରେ—ତାର ଯୌବନର କର ଆଦାୟ କରି ।

କିନ୍ତୁ ଫିଟେନି ଗୋଟିଏ କବାଟ—

ସେ ହେଉଛି ଚିନ୍ମୟର—

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୃତି ଛାତ୍ର ଚିନ୍ମୟ, ସେ ବୃତ୍ତି ପାଏ—ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ଛଡ଼ା ଦ୍ୱିତୀୟ ହୋଇନି—ତା'ପାଇଁ ସବୁବେଳେ ଗୋଟିକିଆ କୋଠରି ଥୁଆ—ସାରା କଲେଜର ଆଖି ଚିନ୍ମୟ ଆଡ଼େ—

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବକ୍ତା ରୂପେ ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇଛି ସେ—କଲେଜର ଯେତେକ ପୁରସ୍କାର ଓ ପଦକ ତା ଆଗ ନାଆଁ—କଲେଜ ଇଉନିୟନର ସଭାପତି ।

ତା' କଥାରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଅଛି ।

ତା' କାମରେ ଆଦର୍ଶ ଅଛି ।

ସେ ଖୋଲିବ କବାଟ ମୃଣାଳମା ପାଇଁ—ଆଉ ତାକୁ ଦେବ ପଇସା— ?

ମୃଣାଳମା ଆସିବାର ଜାଣିଲେ ସେ ଜୋର୍‌ରେ ବନ୍ଦ କରି ଦିଏ କବାଟ—ଯାହା ଟିକିଏ ଫାଙ୍କ ଥାଏ ସେଥିରେ ସମ୍ବଲପୁରୀ ପରଦା ଗୁଞ୍ଜିଦିଏ—

ଯିମିତି ମଣିଷ ଗୁଇ ମଧ୍ୟ ଦୂଷିତ ! !

ମୃଣାଳମା ତା' କୋଠରୀ ସାମନାରେ ଝାଡୁ କଲାବେଳେ ମନ ଭିତରୁ ତାର ବିଦ୍ରୋହ କରି ଉଠେ—ମନ ହୁଏ ଝାଡୁ ମୁଣ୍ଡିର ଲୁହା ବଳାରେ ପିଟି ପିଟି ସେ କୋଠରୀର କବାଟଟା ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତା ଆଉ ଦେଖେଇ ଦିଅନ୍ତା ତା' ଭିତରର ନାରୀତ୍ୱ କପରି ଲାଞ୍ଛିତ ଆଉ ପଦ ଦଳିତ ହେଉଛି ପ୍ରତି ପଳେ ପଳେ ।

କିନ୍ତୁ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଆଶଂକା ଜାଗେ — ତଥାପି ଯଦି ନ ଟଳେ ହିମାଳୟ —ତଥାପି ଯଦି ଭାଙ୍ଗି ନ ଯାଏ ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ମିଲକାନ୍ତା—?

ଦୁମ୍ ଦୁମ୍ ହୋଇ ସେ ଖଣ୍ଡିକ ଭଲ କରି ନ ଖରିକି ବାହାରି ଯାଏ ଆର କୋଠରୀ ଆଡ଼କୁ ମଣି—

କେତେ ଖଣ୍ଡି କାଶ ଆଉ ସୁସୁରି ତାକୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଏ ।

ପୁଣି ଭୁଲି ଯାଏ ସେ ସବୁ ।

ସବୁ କାମ ସାରି ବଟାନିକାଲ୍ ଗାର୍ଡ଼ନର ଗୋଟେ ଲେମ୍ବୁ ଗଛ ମୂଳେ ଅଧା ଶୁଆ ଠାଣିରେ ଶୋଇ ଶୋଇ ଭାବେ ମୃଣାଳମା— କଲେଜ ପଡ଼ିଆରେ ମୃଦୁଳ ପବନ ତା' ଦେହରେ ନିଆଁ ଲଗାଏ— ସେ ଏ ପାଖରୁ ସେ ପାଖ ହେଉଥାଏ ।

ଏଥରକ ମିଳିଲା ଜମା ପନ୍ଦର ଟଙ୍କା—ବାବୁମାନେ କାହିଁକି ଏଥର ଓଣା ଦେଲେ କେଜାଣି ? ବାବୁ ମାନଙ୍କର ମନ ଜମା ସୁଖ ନାହିଁ ଯେମିତି ।

—ଏ ପରୀକ୍ଷାଟା ଲାଗିଛି ନା—କୁଆଡ଼ୁ ଏ ନିଆଁ ଲଗା ପରୀକ୍ଷା ଆସୁଛି କେଜାଣି ! ଆହା ବାବୁ ଗୁଡ଼ିକ ତ କୁଆଡ଼େ କୁଆଡ଼େ ଗୁଳିପିବେ—ଇମିତି ତିନି ଛଅ ବାବୁ ପିବାର ସେ ଦେଖିଲାଣି ।

ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଆଖି ଆଗରେ ସେମାନଙ୍କର ଝାପ୍‌ସା ଝାପ୍‌ସା ମୂର୍ତ୍ତି ନାଚିଯାଏ—

କିନ୍ତୁ ସଭିଙ୍କ ଆଖିରେ ଗୋଟିଏ କାମନା—ଗୋଟିଏ ତୃଷା—

କେତେବେଳେ ଗୁଣ୍ଠିର ଲୁଗା ଖସି ଯାଇଛି ମଣିର—ନଜର ନାହିଁ—ଟଙ୍କା ଗୁଡ଼ାକ ଏ ପଟ ସେ ପଟ କରୁଛି ।

ଇମିତି କେତେ ଟଙ୍କା ଆସୁଛି ଯାଉଛି—

କେତେ ବାବୁ ଆସୁଛନ୍ତି ଯାଉଛନ୍ତି—

ମଣିକୁ କିମିତି କିମିତି ଅଡୁଆ ଅଡୁଆ ଲାଗିଲା—କାହିଁକି କେଜାଣି-ସାମନାକୁ ଅନାଇ ଦେଲା ବେଳକୁ ଗୋଟେ ବାରପଟେ ଝରକା ଅଧା ଖୋଲା ଯାଇଛି—ଆଉ ସେଇ ଝରକା ପଛପଟ ଗୋଟେ ବନ୍ଧ—ପଛପଟେ ଗୋଟେ ମୁହଁ—ମୁହଁ ହିହରେ ଦୁଇଟା ଆଖି—ଆଖି ଉପରେ ଗୋଟାଏ ମୋଟା ଲାଇବ୍ରେରି ଫ୍ରେମର ଚଷମା ।

ମୃଣାଳମାର ଆଖି ସଙ୍ଗେ ସେ ଆଉ ଆଖି ମିଶି ଯାଉଣୁ ନ ଯାଉଣୁ ବନ୍ଧ ହଟି ଯାଇଛି—

ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଛି ଝରକା—

ଏଇ ତେବେ ଚନ୍ଦ୍ରମ ବାବୁ—

ଥୋପ ଗିଳଛନ୍ତି—

କନ୍ତୁ ଲଜକୁଳା—

ହସି ହସି ଫାଟି ପଡ଼ଲା ମଣି—ସତେ ଯିମିତ ଖ୍ରୀଗକୁଢ ବନ୍ଧରେ ନୂଆ ହୋଇ ପାଣି ଜମିଛି ।

ଚୁଉପ୍ ଚୁଉପ୍ ଝରକା ପାଖକୁ ଯାଇ ନଖରେ ଟିପା ମାର ଡାକେ—ବାବୁ···ବାବୁ···ମ···

ସୋର ଶବଦ ନାହିଁ—

ତଥାପି ଲଜ—ଇସ, ବେଶୀ ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଇମିତ ଲଜମାଡ଼େ ପଗ—।

ସେଦନ ସଞ୍ଜବେଳଆ ସମସ୍ତେ ବୁଲବାକୁ ଗ୍ଲଗଲା ପରେ ମଣି ବେଶବାସ ହୋଇ ଆସେ—ହଷ୍ଟେଲଠା ଯାକର ପିଲା ଗ୍ଲ ଯାଇଥାନ୍ତ ଖେଳ ବୁଲ—ଏକା ଚିନ୍ମୟ ବସି ବସି ଦନ ଆଲୁଅର ଶେଷ ବନ୍ଦୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଜର ବ୍ୟବହାରରେ ଲଗାଉଛି ।

ମଣି ଜାଣେ ନଶ୍ଚୟ ଚିନ୍ମୟ ବସିଥିବ ।

ବାଡପଟେ ବୁଲଯାଇ ସେଇ ଝରକା ପାଖେ ଠିଆ ହୋଇ ଚକ୍ରାର କରେ—ଆଃ—

ଚମକପଡ଼େ ଚିନ୍ମୟ—ତା'ର ଐକାନ୍ତକତା ଭଙ୍ଗି ଚୂନା ହୋଇଯାଏ ।

—କଏ ?

—ବାବୁ, ମୁଁ ମ—ଚମକ ପଡ଼ଲ କ ?

ବାଘ ଚମଡ଼ାକୁ ଭଲକର ଉପରକୁ ଝିଙ୍କି ଆଣି କୃତ୍ରିମ ରୋଷରେ କୁହେ ଚିନ୍ମୟ "କାହିଁକ କଅଣ ହେଲା ?"

ତା ପରେ ଗ୍ଲରଆଡ଼େ ଅନାଏଁ—କେହି ଦେଖୁଚ କ ?

—କେହି ନାହିଁ ମ ବାବୁ, ତମେ ଆଉ ମୁଁ—

ଏ କ'ଣ—ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ବାଘଚମ ଖସିଆସୁଛି—କୋମଳ ଲୋମହୀନ ମେଷ ଶାବକ କୁଇଁ କୁଇଁ କରି ଥରଉଠୁଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ରମୁ ଚିଡ଼ିଗଲା—

କିନ୍ତୁ ସାମନାରେ ରୂପର ଭରା ଯୌବନ···

ବଉଳା ବାବୁ ମୋ ପାଉଣାଟା—ତମର ତ ଦେବାକୁ ମନ ଅଛି—ମୁଁ କାହାକୁ କହିବନି ଯେ—

ଏଁ ମଣି କଅଣ ଚନ୍ଦ୍ରମୁର ମନ କଥା ଜାଣିସାରଛି—ଜାଣି-ପାରଛି ଚନ୍ଦ୍ରମୁର ଗୋଟେ ବାଘଛାଲ ଦରକାର ! !

ଇସ୍ କି ପୁଣ୍ୟ—କିନ୍ତୁ କି ସତ୍ୟ ! ! !

ତରତରରେ ଢକଆ ତକୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କିଆ ନୋଟଟିଏ ଉଠାଇ ଟେଲିଙ୍ଗ୍ ବାଟେ ଗଳାଇ ଦେଲା ଚନ୍ଦ୍ରମୁ—

ଜାଣି ଜାଣି ମୃଣାଳିନୀ ସାମାନ୍ୟ ଛୁଇଁଦେଲା ଚନ୍ଦ୍ରମୁର ହାତକୁ —ବାବୁ, ଯାଉଚି···ଆସିବ ଯେ···

ଆଉ ଚନ୍ଦ୍ରମୁର ମୁହଁରେ ରକ୍ତ ନାଇଁ—ଯିମିତି ସବୁ ନିଚିଡ଼ି ଯାଇଛି ଦେହରୁ···

ଯିମିତି ବାଘଛାଲ ଜଳିଯାଇଛି ।

ଯିମିତି ଲୋମହୀନ ମେଷ ଶିଶୁ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଶୈତ୍ୟର ଅତ୍ୟାଚାରରେ କୁଙ୍କୁଚି ଉଠୁଛି—

ହେଃ, ସେ କଅଣ କଲା !

ହିଁ, ମଣି ଆଖିରେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁର ସେ ବାଘଛାଲ ନାଇଁ କି ଆଉ ସେ କୋକୁଆ ଭୟ ନାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ରମୁକୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ରମୁର ଘର ଆଗେ ଝାଡ଼ୁ କରୁ କରୁ ଖଡ଼ିକା ପହିଁଞ୍ଚ ଅଚେତନକ ଭାବେ ଦୁଆରବନ୍ଧ ଦେହରେ ସେ ଘଷି ଘଷି ଓଳାଏ—

ଥୋପ ଗିଳୁଛନ୍ତି—

କନ୍ତୁ ଲୁଜକୁଳା—

ହସି ହସି ଫାଟି ପଡ଼ିଲା ମଣି—ସତେ ଯିମିତି ହ୍ରାଗକୁଣ୍ଡ ବନ୍ଧରେ ନୂଆ ହୋଇ ପାଣି ଜମିଛି ।

ଚୁଡ଼ୁପ୍ ଚୁଡ଼ୁପ୍ ଝରକା ପାଖକୁ ଯାଇ ନଖରେ ଟିପା ମାରି ଡାକେ—ବାବୁ···ବାବୁ···ମ···

ସୋର ଶବଦ ନାହିଁ—

ତଥାପି ଲୁଜ—ଇସ, ବେଶୀ ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ଇମିତି ଲୁଜମାଡ଼େ ପରା— ।

ସେଦିନ ସଞ୍ଜବେଳଆ ସମସ୍ତେ ବୁଲିବାକୁ ଗୁଲିଗଲା ପରେ ମଣି ବେଶବାସ ହୋଇ ଆସେ—ହଷ୍ଟେଲ୍‌ଠା ଯାକର ପିଲା ଗୁଲି ଯାଇଥାନ୍ତି ଖେଳି ବୁଲି—ଏକା ଶନ୍ତନୁ ବସି ବସି ଦିନ ଆଲୁଅର ଶେଷ ବିନ୍ଦୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜର ବ୍ୟବହାରରେ ଲଗାଉଛି ।

ମଣି ଜାଣେ ନିଶ୍ଚୟ ଶନ୍ତନୁ ବସିଥିବ ।

ବାଭ୍‌ପଟେ ବୁଲିଯାଇ ସେଇ ଝରକା ପାଖେ ଠିଆ ହୋଇ ଶବ୍ଦାର କରେ—ଆଃ—

ଚମକିପଡ଼େ ଶନ୍ତନୁ—ତା'ର ଐକାନ୍ତିକତା ଭାଙ୍ଗି ଚୁନା ହୋଇଯାଏ ।

—କିଏ ?

—ବାବୁ, ମୁଁ ମ—ଚମକି ପଡ଼ିଲ କି ?

ବାଘ ଚମଡ଼ାକୁ ଭଲକରି ଉପରକୁ ଝିଙ୍କି ଆଣି କୃତ୍ରିମ ରୋଷରେ କୁହେ ଶନ୍ତନୁ "କାହିଁକି କଅଣ ହେଲା ?"

ତା ପରେ ଗୁରିଆଡ଼େ ଅନାଏଁ—କେହି ଦେଖୁଚି କି ?

—କେହି ନାହିଁ ମ ବାବୁ, ତମେ ଆଉ ମୁଁ—

ଏ କ'ଣ—ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ବାଘଚମ ଖସିଆସୁଛି—କୋମଳ ଲୋମହୀନ ମେଷ ଶାବକ କୁଉଁ କୁଉଁ କରି ଥରିଉଠୁଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁ ଚିଡ଼ିଗଲା—

କିନ୍ତୁ ସାମନାରେ ରୂପର ଭରା ଯୌବନ···

ବଉନା ବାବୁ ମୋ ପାଉଣ୍ଟୋଠା—ତମର ତ ଦେବାକୁ ମନ ଅଛି—ମୁଁ କାହାକୁ କହିବନି ଯେ—

ଏଁ ମଣି କଅଣ ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁର ମନ କଥା ଜାଣିପାରିଛି—ଜାଣି-ପାରିଛି ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁର ଗୋଟେ ବାଘଛାଲ ଦରକାର ! !

ଇସ୍ କି ଘୃଣ୍ୟ—କିନ୍ତୁ କି ସତ୍ୟ ! ! !

ତରତରରେ ତକିଆ ତଳୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କିଆ ନୋଟଟିଏ ଉଠାଇ ରେଲିଙ୍ଗ୍ ବାଟେ ଗଳାଇ ଦେଲା ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁ—

ଜାଣି ଜାଣି ମୃଣାଳିନୀ ସାମାନ୍ୟ ଛୁଇଁଦେଲା ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁର ହାତକୁ—ବାବୁ, ଯାଉଚ···ଆସିବ ଯେ···

ଆଜି ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁର ମୁହଁରେ ରକ୍ତ ନାହିଁ—ଯିମିତି ସବୁ ନିଗିଡ଼ି ଯାଇଛି ଦେହରୁ···

ଯିମିତି ବାଘଛାଲ ଜଳିଯାଇଛି ।

ଯିମିତି ଲୋମହୀନ ମେଷ ଶିଶୁ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଶୈତ୍ୟର ଅତ୍ୟାଚାରରେ କୁଙ୍କୁର ଉଠୁଛି—

ଉଃ, ସେ କଅଣ କଲା !

ହଁ, ମଣି ଆଖିରେ ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁର ସେ ବାଘଛାଲ ନାହିଁ କି ଆଉ ସେ କୋକୁଆ ଭୟ ନାହିଁ ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁକୁ ।

ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ପୁର ଘର ଆଗେ ଝାଡ଼ୁ କରୁ କରୁ ଖଡ଼ିକା ପହଁଞ୍ଚା ଅହେତୁକ ଭାବେ ଦୁଆରବନ୍ଧ ଦେହରେ ସେ ଘଷି ଘଷି ଉଲାଏ—

କାରଣ ସେ ଜାଣେ···ଯତେ ଅବା କବାଟର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଭିତରେ ସେ ଦେଖିପାରେ···ସେପାଖେ ବସିଛି ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଇନ୍ଧନରେ ଜଳ ଜଳ ସୁଖ୍ୟାତ କଲେଜ ଷ୍ଟୁଡ଼ଣ୍ଟ ଚିନ୍ମୟ ଦାସ ।

କେବଳ ତା'ର ସ୍ପର୍ଶ ପାଇଁ ସେ ବ୍ୟାକୁଳ—ମଝିରେ କେବଳ କୌଳିକତା ଆଉ ଲୌକିକତାର ପ୍ରାଚୀର ।

ତା ପରେ ଯାହା ହେବାର ହୋଇଛି—ମୃଣାଳିନୀ ଆଉ ଚିନ୍ମୟ ଦୁହେଁ ଆଜି ଆସିଛନ୍ତି ପରସ୍ପର ଆଡ଼କୁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଗୋଚରରେ କଲେଜ ପଢ଼ିଆର ସିମେଣ୍ଟ ଚଉକ ଉପରେ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଭେଟିଛନ୍ତି—ତା'ପରେ ଚାଲିଛି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ।

ନାହିଁ ନ ଥିବା କଥା ଘଟିଛି ।

ବିଖ୍ୟାତ ଷ୍ଟୁଡ଼ଣ୍ଟ ଚିନ୍ମୟ ଦାସ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଛି ଏମ୍.ଏ.ରେ —ଅବଶ୍ୟ ତାର ଔଜ୍ଜ୍ୱଲ୍ୟରେ ଅଧ୍ୟାପକମଣ୍ଡଳୀ ଏତେଦୂର ମୁଗ୍ଧ ଯେ, ଅନ୍ୟ କେହି ଚିନ୍ମୟକୁ ଟପିପାରିନ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇନ ସେ···

କାହିଁକି ସେ ପାଇଛି ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ?

ସେ କଥା ଭାବିବାକୁ ଆଜି ଫୁରୁସତ୍ ନାହିଁ ଚିନ୍ମୟକୁ । ଚିନ୍ମୟ ଦାସ ଅଧ୍ୟାପକ ହୋଇଛି—ଆଖିର ଚଷମାର କାଚ ବଦଳି ଆହୁରି ମୋଟା ହୋଇଛି – ମୁହଁରେ ସାମାନ୍ୟ ଭାଷା···ତା ମଧ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଉଛି ।

କ୍ଲାସ ଛଡ଼ା ଆଉ କେଉଁଠି ସେ କଥା କୁହେନି । ନବାଗତ ଷ୍ଟୁଡ଼ଣ୍ଟ ଭକ୍ତିରେ ନଇଁପଡ଼େ ଏତେବଡ଼ 'ଆଦର୍ଶ' ଚରିତ୍ର ପାଖରେ ।

ତା ପରେ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗ ସେକ୍ରେଟେରୀଙ୍କ ଝିଅ ସହିତ ବିବାହ ମଧ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି—ବୋଧହୁଏ ସେ ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନର ଜନକ ।

ଓଃ—

ଇଉଡ଼କୋଲନର ଶିଶିଠା ଆଣି ମୂହଁରେ ସିଞ୍ଚିଲ ମୃଣାଳମ୍ମା ।

···କିନ୍ତୁ···

ମୃଣାଳୀ ବଂଚିଛି ।

···ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରନି ମୃଣାଳମ୍ମା ।

ଭ୍ରୂଣହତ୍ୟା କରନି ମୃଣାଳମ୍ମା ।

ତା'ର ପ୍ରଥମା କନ୍ୟା କମଳା ଏବେ ବି ଓ୍ୟାଭେଲ ହୋମରେ ଶିକ୍ଷା ପାଏ—ସେ ନଜେ କିନ୍ତୁ ଅବିବାହିତା—

ସେ ଜୀବନକୁ ପଲ ପଲ କରି ଉପଭୋଗ କରୁଛି—ତାର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥା ଭିତରେ ନଆଁ ଲଗିଛି ପ୍ରଥମ ଥର ଯେଉଁଦିନ ତାଆର ଆଗରେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁ ଆଉ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀ ହଷ୍ଟେଲ ବା'ଟ ଦେଇ ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିଲେ—ଆଉ ମୃଣାଳମ୍ମା ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲି ନିତ୍ୟନୈମିତ୍ତିକ ଠାଣିରେ···

ପରିଚିତ ଗଳାରେ କହିଉଠିଲି—ବାବୁ··ବାବୁ ମ ! ଗୋଟେ ମାଈ କୁକୁଡ଼ା ଆଉ ଗୋଟିକୁ ଦେଖିଲେ ନାସିକା-କୁଞ୍ଚନ କଲି ପରି ମିସେସ୍ ଦାସ ଭ୍ରୂକୁଞ୍ଚନ କରି ପଚ୍ଚରିଲେ··

—ସେ କିଏ କି ଡାର୍ଲିଂ ?

ସେତେବେଳେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁ ଦେହରେ ନବପରିହିତ ବାଘଚମଡ଼ା -

—କିଏ ହୋଇଥିବ, ମେହେନ୍ତରାଣୀ ଟୋକି·· ବାଧି ନ ଥାନ୍ତା ମୃଣାଳମ୍ମାକୁ, ଯଦି ଚନ୍ଦ୍ରମୁ କହିଥାଆନ୍ତା···

—ସେ ମଣି, ମୁଁ ତାକୁ ଜାଣେ ।

ମଣି ସେଇଦିନ ସେଇଠି ଫିଙ୍ଗିଦେଲି ଗାଣ୍ଡୁଆ ଆଉ ଝାଡ଼ୁ···

ତା'ର ମଧ୍ୟ ଆସିଛି ଜୀବନରେ ନୂଆ ଅଧ୍ୟାୟ···

ଆପଣାର ରୂପକୁ ପଣ୍ୟ କରି ମେଲାଇ ଦେଇଛି ତାର ବିପଣୀ—ଦୁନିଆରେ ଯେତେ ପୁରୁଷ ସମସ୍ତଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକାକୀ ଅଭିଯାନ ଚଳେଇ···

ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସମସ୍ତଙ୍କର ବାଘଛାଲକୁ ଉତାରି ନିଆଁରେ ଆହୁତି ଦେଇଛି ସେ···

ଆଃ, କି ତୃପ୍ତି···

···କି ନାହିଁ ନ ଥିବା ସୁଆଦ ! !

ତା'ର ମାଂସାଶୀ ମନ ଭିତର ପେଟପୂରି ଏଓଡ଼ି ମାରିଛି ।

ସାଫଲ୍ୟରେ ସେ ବିକଶି ଉଠିଛି ।

କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ଆସିଛି ଚିନ୍ମୟ ଦାସ··· ?

କେଉଁଥିପାଇଁ ଆସିଛି ··?

ଆଜି କଣ ବାକି ରହିଯାଇଛି ତା' ପାଖରେ ?

ନା, ନା କେତକୀ—ତୁ ଦରଜା ବନ୍ଦ କରିଦେ—ଆଜି କେହି ମୋ ପାଖକୁ ଆସିପାରିବେନି—ମୋ'ର ଦେହ ଭଲ ଲାଗୁ ନାହିଁ ମୋତେ ।

ଆହା···ଚିନ୍ମୟ ଦାସ···

କାହିଁକି ସେ ଜାଣି ଶୁଣି ପୁଣି ଥରେ ଭାଙ୍ଗୁଛି ଆପଣାର ସୁନାର ସଂସାରଟାକୁ···

—ଭାଙ୍ଗୁ···ଭଲକରି ଭାଙ୍ଗୁ···ତା' ପାଇଁ ଏତେ ଦରଦ କାହିଁକି ମୃଣାଳିନୀର··· ?

—ନା···ନା···

ଚିନ୍ମୟ, ତୁମେ ଫେରିଯାଅ···

ତୁମେ ଲେଉଟିଯାଅ ଚିନ୍ମୟ···

ତୁମର ବାଘଛାଲ ନେଇ ତୁମେ ବାହୁଡ଼ିଯାଅ···

କହଲ ସୋଫା ଉପରେ ଫୁଲି ଫୁଲି କାନ୍ଦୁଥିଲା ମୃଣାଳିନୀ···

ଚିନ୍ମୟ···

ଚିନ୍ମୟ ଆସି ନ ଥିଲା···

ପ୍ରହେଳିକା

ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ...

ମାଳ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକର ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗ... ହେଲେନ୍‌ର ଭୁରୁ ଭୁରୁ ସୌରଭ...ଜର୍ଜେଟର ଶାଢ଼ୀ...ପିଠି ପଟକୁ ଖୋଲୁଥିବା ବ୍ଲାଉଜ୍ ଆଉ ସାମନାରେ ଯୌବନର ନମୁନା ଦେଖାଇବାକୁ ବୋଧହୁଏ ରମ୍ବସ୍ କ୍ଷେତ୍ର ପରି ଖଣ୍ଡିଏ ଖୋଲ୍...ରମଣୀୟ ହେଲ ଛୁଆ ଚମତ୍କାର ଜୋତା...ସରୁଆ ଧାର ମୁହଁ... ଦହଯାକ କୋରିକାରି ଆଣିଲେ ବି ଏତେ ଟିକିଏ ଚର୍ବି ବାହାରିବ ନି...

...ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ...

ଗ୍ରେଟାରି କ୍ଲବର ଡିନରରେ ସେ ପ୍ରଥମ କମ୍ପା ଦିଶାପ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ବସନ୍ତି...ସଙ୍ଗୀତ ପରିଷଦରେ ତାଙ୍କର କଣ୍ଠର ଝରଣା ପ୍ଲାବନ ସୃଜେ...ଶିକ୍ଷଣଶୀଳ ନାଟ୍ୟ-ସଂଘରେ ତାଙ୍କର ଚରଣ-କୋକନଦ ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ରଚେ...ପ୍ରତି ସଭାର ସଭାନେତ୍ରୀ...ପ୍ରତି ଗୃହସ୍ଥର ସ୍ୱପ୍ନ-ସାଥୀ...

...ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ...

ସିନେମା ହଲ୍‌ରେ...କ୍ୟାଲିଟି ରେଷ୍ଟୋରାଁରେ...'ମହେନ୍ଦ୍ର-ତନୟା'କୂଳରେ...'ଦଳେଇ ଘାଇ' ବନ୍ୟାବିପନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ... କଲେକ୍ଟର ସାହେବଙ୍କର ଖାସ୍ କାମରାରେ...

...ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ...

ମିଷ୍ଟର ମହାନ୍ତି କୁହନ୍ତି ଆଖିରେ ହସ ଖେଳାଇ—ବସ୍ତି ଜୋର ଅଠର କମ୍ପା ଡ୍ରେଶେଇଶ ହେବ ଆପଣଙ୍କୁ ।

'ଗ୍ରଇଟକୋନା' 'କନାର ନରମ ଉନ୍ନର ଜେକେଟ୍‌ଟାରେ ହାତ ବୁଲାଇ ବୁଲାଇ ଆତ୍ମପ୍ରସାଦ ଲାଭ କରୁ କରୁ ମିଷ୍ଟର ଦାସ କୁହନ୍ତି—

—ଆରେ ଯାଃ, ଷୋଳ ହୋଇଥିବ କି ନାହିଁ ।

ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ ଖାଲି ହସନ୍ତି···

କୁଟ୍ କୁଟ୍ ନାଲି ଓଠ ହଫାଲ ଭିତରୁ ଯେମିତି ବାଧାବନ୍ଧନ ମାନି ମାଡ଼ିଆସୁଛି ଜୁଆର ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ହୋଇ···

···ମୋନାଲିସା···

ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତଙ୍କ ବୟସ କେତେ ହେବ ଅନ୍ଦାଜ କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ତାଙ୍କର ସେ ସମ୍ମୋହନଶୀଳ ରୂପରାଶି ପାଖରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୂପାଧ୍ୟାୟୀ ପରାଜୟ ଦେଇ ଫେରି-ଆସେ । କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାର କଥା, ସେ କେବେହେଁ ଆପଣାର ଭଣିଜୀ କୁମୁଦିନୀ ସାଥିରେ କୁଆଡ଼େ ବୁଲି ଯାଆନ୍ତି ନି । କାରଣ କୁମୁଦିନୀ ଜାଣେ, ନିଜ ଆଖିର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ କାଳିମାକୁ ଲୁଚାଇବା ନିମନ୍ତେ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ କେତେ ସମୟ ଧରି ଅଙ୍ଗରାଗର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । କୁମୁଦିନୀ ମଧ୍ୟ ଏ କଥା ଜାଣି ନ ଥାନ୍ତା । ଦିନେ ଠିକ୍ ଗୋଧୂଳି ସମୟ ହେବ । ହଠାତ୍ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ଲାଇନ୍ ଖରାପ ହୋଇଗଲା । ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ ସେତେବେଳେ ଆଇନା ସାମନାରେ ପ୍ରସାଧନରତା । ଖିଡ଼ା ହରିଣୀ ପରି ଘରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ବେଳକୁ ଦୁଷ୍ଟ କୁମୁଦିନୀ ରମେଶ ସଙ୍ଗେ କ'ଣ ଗପ କରୁଛି । ଗୋଧୂଳିର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଆଲୋକରେ ନାରୀର ଆଖି ଠିକ୍ କଳି ନେଇଛି ନାରୀର ସେ ରୂପସଂଭାରକୁ··· ଗାଲର ସେ ଲୋଗ୍ନକୋଟ···ଆଖି ଚାରିପାଖର ସେ କାଳିମା, ଅଧର ଯୁଗଳର ସେ ରକ୍ତହୀନତା, ଝାସେଲ୍‌ବିହୀନ କେଶରାଶିର ସେ ବିରଳତା

ସବୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ କଲ ନେଇପାରନ୍ତୁ କୁମୁଦମା···ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

—କ'ଣସବୁ ଏଠି ହେଉଛି କୁମ ?

ଗର୍ଜି ଉଠିଛନ୍ତି ମିସେସ୍ ରାୟ ।

ତା'ପରେ ଆସିଯାଇଛି ଲାଇଟ୍ । ଆହତା ଫଣିମା ପୁଣି ଠେଲିଉଠି ଯାଇଛି ଆପଣା ବାଟକୁ ।

ମିଷ୍ଟର ରାୟ —ମାନେ ମିସେସ୍ ରାୟଙ୍କର ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କେହି କେବେ ଦେଖିଥିଲ ପରି ମନେ ହୁଏନା । କେହି କେହି କୁହନ୍ତି, ମିସେସ୍ ରାୟ ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ସନ୍ତାନର ଜନନୀ, ସେତେବେଳେ ମିଷ୍ଟର ରାୟଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ତାହା ପରେ 'ରମେଶ'ର ଜନ୍ମ । ପ୍ରଥମ ପୁଅ 'ଜର୍ଜ' (ମିସେସ୍ ରାୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ବରୁ ଇଂରେଜୀ ନାଆଁକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ) ପ୍ରାୟ ୧୭।୧୮ ବର୍ଷ ବୟସରେ ମରିଯାଏ ଅତି ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ···କେହି କୁହନ୍ତି ସେ କାଳେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିଲା । ଏବେ ଏକମାତ୍ର 'ରମେଶ' ମିସେସ୍ ରାୟଙ୍କର ସାଥୀ । ଭଣିଜୀ କୁମୁଦମା କେଇ ମାସ ହେଲା ଆସି ଏଠି ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ।

ସଞ୍ଜବେଳେ କେହି ନ ଥିଲାବେଳେ ମିସେସ୍ ରାୟ ଆଉ ରମେଶ ଏକାଠି ବସି ବସି ସଞ୍ଜ କଟେଇ ଦିଅନ୍ତି । ରମେଶ ପଢ଼ନ୍ତି କାହିଁ କେଉଁ ଦେଶର ପରୀର କଥା, ବୁଢ଼ୀ ମିସେସ୍ ରାୟ ପ୍ରକୃତ ଷୋଡ଼ଶୀ ପରି ଉତ୍କଣ୍ଠିତ ହୋଇ ଶୁଣନ୍ତି···କୁରୁଳି ଉଠନ୍ତି । ନିଶ୍ୱାସକୁ ଆପ୍ରାଣ ରୋକି ମୁହଁରେ ଫୁଟାନ୍ତି ମନ୍ଦାରର ରକ୍ତିମା···ମଝିରେ ମଝିରେ ରମେଶକୁ ମାଗନ୍ତି ଗୋଟିଏ ସିଗାରେଟ୍ । ହାତୀଦାନ୍ତର ହୋଲ୍ଡରରେ 'ମାର୍କୋପୋଲ'ଟିଏ ରଖି ଦିଆସିଲରେ ନିଆଁ ଧରାଏ ରମେଶ ।

ରମେଶ ଗମ୍ଭୀର । ଲଜକୁଳା ଆଉ କମିତ କେଜାଣି ବଗ୍ରତ ଯେପର । କ'ଣ ସେ କରୁଛି ଜାଣିପାରୁନ । କ'ଣ ସେ କରବ ଜାଣିପାରୁନ । ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ ପର ସେ ସବଦା ମିସେସ୍ ରାୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ।

ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧର ମାଆ ଆଉ ପୁଅ ଖାଇସାର 'ସଉର' ଭାଷା ଶିଖନ୍ତ । ପୁଅ ମାଆକୁ ବତାଏ, ଆଉ ମାଆ ଯିମିତ କୁନ ଭଉଣୀ ପର ସବୁ ଶିଖିପକାଏ, ଉଦରସ୍ଥ କରପକାଏ । ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯିମିତ ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ରମେଶ ବୟସରେ ବଡ଼···ମିସେସ୍ ରାୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

କୁମୁଦମ୍ମା ଆପଣାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଝରକାଟି ଦେଇ ଭାବେ···ଆଉ ଭାବେ···

କାହାରେ ଫେବୃଆରୀର ନରମ ଚନ୍ଦ୍ରିକା···ଶୀତ ଯାଇନ··· ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଆସିନ···। ଏ ମଧୁର ରାକା ନଶିଥିମାରେ ରମେଶ କୁମକୁ ତା'ର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଷ୍ଟିନ୍ କାର ଖଣ୍ଡିକରେ ବସାଇ ବୁଲଗଲେ କମିତ ହୁଅନ୍ତା ? ରମେଶ ଆପଣାର ସ୍ୱଭାବସୁଲଭ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଷ୍ଟିଅରିଂ ଧର ଓଠକୁ ଚୁପିରଖି ବଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କର ନୂତନ ସଂସ୍କରଣ ପର ଚଲାନ୍ତା ଗାଡ଼ି । ଉର୍ବଶୀ ପର କୁମ ରମେଶର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟକୁ ତରଲାଇ ଦଅନ୍ତା । ବାଆଁ ହାତ ଷ୍ଟିଅରିଂରୁ ଖସି କୁମୁଦର କଟି ବେଷ୍ଟନ କରନ୍ତା । ଆଉ ଦୁହେଁ ଚାଲନ୍ତେ, ଚାଲୁଥାଆନ୍ତେ···

ଇସ୍···

ଅନାଇ ରହେ କୁମୁଦମ୍ମା···ଅନାଇ ଥାଏ ଯେଉଁଠି ମାଆ ଆଉ ପୁଅ ଅହେତୁକ ଭାବରେ ଅଧିକ ସମୟ ଧର ପଡ଼ି ରହିଛନ୍ତ କୁମୁଦମ୍ମାର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ଉପେକ୍ଷା କର ।

ସେ ଦିନ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ କାହିଁକି କେଜାଣି ଟିକିଏ ଶୀଘ୍ର ଶୋଇବାକୁ ଚାଲିଗଲେ । ବଗିଚା ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଥିଲା କୁମ । ଭାବିଲା ରମେଶ ଆପଣା ଶୋଇବାଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ତା' ହାତମୁଠାକୁ ଚାପି ଦେଇ କୁହନ୍ତା···

···ରମେଶ···

କିନ୍ତୁ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତଙ୍କର ଶ୍ରବଣଶକ୍ତି ଯେ ଅତି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ।

ଅଗତ୍ୟା କୁମୁଦିନୀ ଫେରିଯାଏ ଆପଣା ଶୟନକକ୍ଷକୁ ହତାଶାର ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ନେଇ ।

କୁମୁଦିନୀ ରମେଶକୁ ଭଲ ପାଏ ଆଉ ରମେଶ କୁମୁଦିନୀକୁ । କିନ୍ତୁ ମଝିରେ ପ୍ରଧାନ ଅନ୍ତରାୟ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ—ଜଟାୟୁ ପରି ଡେଣା ମେଲାଇ ବିସ୍ତାରି ଯିମିତି ରମେଶକୁ ଆପଣାର ପକ୍ଷ ଛାୟାରୁ ଦୂର କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ସେ ।

ଯେଉଁଆଡ଼େ ବୁଲିଗଲେ ସାଥିରେ ରମେଶ । ରେଡ଼ିଓ ଷ୍ଟେସନରେ ଗୀତ ବୋଲିବାକୁ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ରମେଶ ଗାଡ଼ିରେ ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇ ଦିଏ, ଆଉ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରେ ମାଆ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ବିଚରା ରମେଶ···ନରମ ହୃଦୟଟି ତା'ର ସତେ ଯିମିତି ସରମରେ ଗଢ଼ା । କି ପୁରୁଷ କି ସ୍ତ୍ରୀ ଯାହାକୁ ଅପରିଚିତ ଦେଖିଲେ ସେ ଲାଜରେ ଝାଉଁଳିପଡ଼େ । ମାଆଙ୍କର ବଳିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପାଖରେ ସେ ଯିମିତି ନତ, ସଙ୍କୁଚିତ ।

କଡ଼ା ତାଗିଦା ଭିତରେ ଯିମିତି କୁମ ଆଉ ରମେଶ ଦୁହିଁଙ୍କର ସମ୍ପର୍କରେଖା ସରୁ ହୋଇଆସେ ।

କୁମ ଅଧୁଣୀ ଲୁହେଁ···ଯେତେବେଳେ ସେ ଦେଖେ ରମେଶର ଟଳଟଳ ଆଖି ଯୋଡ଼ିକ ନିବଦ୍ଧ ରହିଛି ମିସେସ୍

ଗୁପ୍ତଙ୍କର କୃତ୍ରିମଦୀପ୍ତି ଯୁକ୍ତ ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଉପରେ···ସେଥିରେ ଭରି ରହିଛି ପ୍ରଚୁର ଲାଳସା, ସଂକୋଚ ଆଉ ଲଜ୍ଜା···ଆଉ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତଙ୍କର କି ଉଗ୍ର ଆନନ୍ଦ ଢଙ୍ଗରେ···

କୁମ ସେତେବେଳେ ଭାବେ···ରମେଶର କାନ ରଗଡ଼ି ଦେଇ କୁହନ୍ତା···

···ରମେଶ, ଏ ଭୁଲ୍···ସବୁ ଭୁଲ୍ ··

କିନ୍ତୁ···

ରମେଶ ତ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଭଲ ପାଏନ···ସେ କେବଳ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଗ୍‌ଧ, ବାଉଳା । ରମେଶ ନିଜେ ଜାଣେ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତଙ୍କ ବିନା ରମେଶର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ ।

···ଆଉ ମାଆ ?

ସେଦିନ କୁମକୁ କହିଲା ରମେଶ, ଯେତେବେଳେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ ଯାଇଥିଲେ ଲଞ୍ଚ୍ ଖାଇ ଆଉ କୁମ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲା ସାଥି ହୋଇ ଦୁହେଁ ବୁଲିଯାଆନ୍ତେ ।

ରମେଶର କଳା କଳା ଆଖିରେ ଥିଲା ଗୋପନ ବ୍ୟଥା ।

କୁମୁଦିନୀ ସେଦିନ ପିନ୍ଧିଥିଲେ ନୂଆ ଜାଲି ବ୍ଲାଉଜ୍‌ଟିଏ ।

ଲୁହ ଛଳଛଳ ଆଖିରେ କୁମ କହିଲା—

—ତୁମେ କ'ଣ ମୋତେ ଭଲ ପାଅନି, ରମେଶ ଭାଇ ?

—ମୁଁ ନିଜେ ଜାଣେ ନି କୁମ ! କିନ୍ତୁ ମାଆ ସେଦିନ କହୁଥିଲେ···

ରହିଗଲା ରମେଶ··

—କ'ଣ କହୁଥିଲେ ?

—କହୁଥିଲେ···କହୁଥିଲେ ଯେ···ତୋତେ ଭଲ ପାଇବା ନିର୍ବୋଧ ବାତୁଳତା···ତୋତେ ଭଲ ପାଇଲେ କାଳେ ଛଅ ମାସ

ଭିତରେ ମୁଁ ହାଲିଆ ହୋଇଯିବି···ତେଣିକି ଜୀବନଟା ହେବ ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ବହ ଭାର···

ଝଲସି ଉଠିଥିଲା କୁମର ଉଚ୍ଛଳା ଯୌବନ···

—ତୁମେ କ'ଣ ବିଶ୍ୱାସ କଲ ରମେଶ ଭାଇ ଏଥିରେ !

କିଛି କହିପାରିଲା ନି ରମେଶ; କାରଣ ସେ ତ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭାବିନେଇଛିଲେ ନିଜେ ଜୀବନ କୌଣସି ବିଷୟରେ । ମାଆ ଯାହା ଭାବିଛନ୍ତି ସେଇ ତ ତା'ର ଭାବନା···

ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ କଥାର ସ୍ରୋତ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ ସେ କହିଲା···

···ତୋ'ର ଏ ବ୍ଲାଉଜ୍‌ଟି ଭାରି ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି କୁମ !

···କମିତି ?

କୁମର ଆଖି ଲୁହ ପୁଣି ଫେରି ଯାଉଥିଲା ଏ କଥା ପଦକରେ···ସତେ ଯେମିତି ସେ ସମର୍ଥନ ପାଇଛି ରମେଶ ଆଖିରେ···

···ମାଆ ଆଜିକାଲି ଇମିତି ଗୋଟିଏ ବ୍ଲାଉଜ୍ ପିନ୍ଧୁଛନ୍ତି··· ତାଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ମନଉଛି, ନୁହେଁ ?

ରମେଶର ମୁହଁରେ ଷୋଡ଼ଶୀର ବ୍ରୀଡ଼ା···ତପେଇ ରଖିବା ପାଇଁ କି ଅସଫଳ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା !

କୁମ ନ ହସି ରହିପାରି ନ ଥିଲା ।

ହାୟ ରମେଶ !

ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ସାରା ଘର ଭିତରେ କବାଟ ଦେଇ ଶୋଇ ରହିଲା କୁମୁଦିନୀ ନୟନ ଜଳରେ ଆପଣାର ବସନ ତିନ୍ତାଇ···

—ମୋର କମା ଦୋଷ ନାହିଁ ଜର୍ଜ, ମୋର ମୋଟେ ଦୋଷ ନାହିଁ । ବାସନ୍ତୀକୁ ବାହା ହୋଇଥିଲେ ତୁ ନିଶ୍ଚେ ଛଅ ମାସ ଭିତରେ

କ୍ଳାନ୍ତି ବୋଧ କରିଥାଆନ୍ତୁ । ଆଉ ବାସନ୍ତୀ—କ'ଣ ହେଲାଣି ସେ—ଛଅଟା କୁଆ—ବେଳକବୁଜା ବ୍ଲାଉଜ୍ ମଢ଼େଇ ଆଜି ଲଞ୍ଚକୁ ଆସିଥିଲା—ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦକୁ ବାହା ହୋଇ ତା' ଜୀବନ ଖାଇ ସାରିଲାଣି ।

କୁମୁଦ୍ୱତୀର ସମସ୍ତ ଅଶ୍ରୁ ସତେ ବାଷ୍ପୀଭୂତ ହୋଇଗଲା··· କବାଟ ଫାଙ୍କରେ କାନକୁ ଦେଇ ଶୁଣିଲା—କୁମର ଶୋଇବାଘର ଓ ମିସେସ୍ ବ୍ରାଉନ୍ଙ୍କର ଶୋଇବାଘର ମଝିର ବ୍ୟବଧାନ ଯେଉଁ କବାଟ ଖଣ୍ଡିକ ତହିଁରେ ।

—ତୋ' ବାପା ଏଇ ଦେଶୀ ଲୋକ ନ ଥିଲେ । ଖାଣ୍ଟି ଇଂରେଜ; ତେଣୁ ତୋତେ ଜର୍ଜ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲି । ତୁ କ'ଣ ଓଡ଼ିଆଣୀ ବାସନ୍ତୀକୁ ବାହାହୋଇ ତୃପ୍ତି ପାଇଥା'ନ୍ତୁ ? ଏଁ, ଏମିତି ବଡ଼ ବଡ଼ ଆଖିରେ ଚାହିଁଛୁ କାହିଁକି ?

ହାଃ, ହାଃ, ହାଃ—ଓ ରମେଶ କଥା ! ତାକୁ ତ ହଳେଇ ମାଛକୁ ଠାକ ବସିଲା ପରି ଅନେଇ ବସିଛୁ କୁମ । ମୁଁ ଟିକଏ ଆଖି ବୁଜିଦେଲେ ମାଡ଼ି ବସିବ ।

ତା'ପରେ ନିଃଶବ୍ଦତା—

କୁମୁଦ୍ୱତୀ ଆପଣା ବୁକୁର ସ୍ପନ୍ଦନ ରେଳଗାଡ଼ି ଚାଲୁଥିଲା ପରି ଶୁଣିପାରୁଥିଲା ।

ବାହାରେ ଗର୍ଜୁଥିଲା ଅନ୍ଧାରିଆ ତୋଫାନ—ଘଡ଼ଘଡ଼ି ବଳପି ଉଠୁଥିଲା ରହି ରହି—

ସମଗ୍ର ଶରୀରଟାକୁ ଗୋଟାଏ ମସ୍ତବଡ଼ କାନ ପରି କରିଦେଇ କୁମୁଦ୍ୱତୀ ଶୁଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା କବାଟ ଫାଙ୍କରେ—

—ଉଃ ଇମିତ ସେଦିନ ଅଦ୍ଭୁତ ଖଣ୍ଡଗଣ୍ଡ—ଜର୍ଜ ମରଗଲା ପୋଟାସିୟମ୍ ସାଇନାଇଡ୍ ଖାଇ—ତା' ଗ୍ଲାସ ପକେଟରୁ ବାହାରିଲା ବାସନ୍ତୀର ଫଟୋ—ଉଃ—ଉଃ—ବାସନ୍ତୀର—ଉଃ—

ବାହାରେ କୁମୁଦର ଦୁଆରେ କଏ ମୃଦୁ ଆଘାତ କଲା ।

—କିଏ ?

ପଶିଆସିଲା ରମେଶ ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ।

—ମାଆଙ୍କ ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ କି କ'ଣ ସେ ଆଜି ଆସି ସିଧା ଆପଣା ଘରକୁ ପଶିଛନ୍ତି । ଡାକ୍ତର ଡାକିବା କି ?

କୁମୁଦନୀ ଜାଣେ ଆଜି ଜାଣେ ଯେ ମିସେସ୍ ରାୟଙ୍କର ଶୋଇବାଘରକୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ ।

ହଠାତ୍ ମଝି ଦରଜା ଖୋଲିଦେଇ କୁମର ଶୋଇବା ଘରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ ମିସେସ୍ ରାୟ ।

—ତୁମେ ଦୁ'ଜଣ ବସି ବସି କ'ଣ ଗପୁଛ ଏଠି—ବୈଠକଖାନା ଗଲା କୁଆଡ଼େ ? ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୁଆଇ ଦେବନି ନା କ'ଣ ?

—ଡିଡି କେତେଥର କହିଛି ରମେଶ, ଅନ୍ୟର ବିଶେଷତଃ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକର ଶୋଇବାଘରକୁ ଯିବା ସୌଜନ୍ୟର ବିରୋଧୀ ।

—ମାଆ... ?

ଦୁଇଜଣଯାକ ଚକ୍‌ସିଜୁଲୀ ପରି ଯିମିତି ଅନେଇଥିଲେ ମିସେସ୍ ରାୟଙ୍କ ଆଡ଼େ ।

—କ'ଣ ଅନାଇଛୁ ଇମିତି ରମୁ ?

—ମାଆ... ?

ଭଙ୍ଗା ଦର୍ପଣଟାର ଟୁକୁରାଗୁଡ଼ାକୁ ଅଠା ଲଗେଇ ଯୋଡ଼ ଟ୍ରାଡ଼ା କରେଇଲେ ଯିମିତି ଦିଶେ ସିମିତି ଦିଶୁଥିଲେ ମିସେସ୍ ରାୟ । ...କାହିଁ ଚଲଆଖିର ସେ ଶାଣିତ ଉସାଣ...କାହିଁ ଗଲା ଅଧରର

ସେ ଅପରୂପ ରକ୍ତିମା···କାହିଁଗଲା ଷୋଡ଼ଶୀର ସେ ଠାଣି···କାହିଁ ଗଲା ? କାହିଁ ଗଲା ?

—ମାଆ, ତୁମେ କ'ଣ ବୁଢ଼ୀ ହୋଇଗଲଣି ?

—ଆଜି ନୂଆ କରି ଜାଣିଲୁ ରମୁ ? ହାଃ, ହାଃ, ହାଃ ।

ହସର ସେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ନିଝରତା ନାହିଁ···ଖାଲି ଯିମିତି ପାଣି ଅଜାଡ଼ିଲା ପରି ହସ···

ତୁମେ ବହେଁ ବାହା ହୋଇପଡ଼ ରମୁ !

—ମାନେ ?

ରମେଶ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ଆଜି ମାଆଙ୍କର ହୋଇଛି କଅଣ ?

—ମାନେ ତୁ କୁମୁଦିନୀକୁ ବାହା ହୋଇପଡ଼ । ହାଃ, ହାଃ, ହାଃ ।

—କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଯେ କହୁଥିଲ ଭାଇ ଭଉଣୀ ବାହା ହୁଅନ୍ତି ନି ।

—ହଁ କହୁଥିଲି, ଏବେ ବି କହୁଛି । କିନ୍ତୁ ତୁ ତ କୁମର ଭାଇ ନୋହୁଁ । ତୋ'ର ବାପା ମିଷ୍ଟର ରାପୁ ଭଳି ଅପଦାର୍ଥ ନୁହନ୍ତି । ସେ ହେଉଛନ୍ତି ମିଃ ମିତର୍···ଲାଟ ସାହେବଙ୍କର ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଥିଲେ···ଏବେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଲଣ୍ଡନ ଚାଲିଗଲେ ବସବାସ କରିବା ପାଇଁ···

ମିସେସ୍ ରାପୁ ବୋଧହୁଏ ପୂର୍ବଦିନର ସେ କଥା ମନେ ପକାଇ ଯୌବନର ସମସ୍ତ ଉଲ୍ଲାସରେ ଥରି ଉଠିବାକୁ ବସୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଶରୀରର ସମସ୍ତ ସ୍ନାୟୁ ଯିମିତି ଛିଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ସେତେବେଳକୁ ।

—ସତ କହୁଛ ନା ମାଆ ?

—ସତ ! ହାଃ, ହାଃ, ହାଃ ।

ବାହାରେ ଭୂମୁଳତର ତୋଫାନ ବହୁଥିଲା ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତଙ୍କର ହାସ୍ୟକୁ ଉପହାସ କରି ।

—ଲାଟ ସାହେବଙ୍କର ସେକ୍ରେଟେରୀ···ଆଇ· ସି· ଏସ୍ ଅଫିସର···ତା' ନ ହେଲେ ସେ କ'ଣ ମୋ'ର ପ୍ରେମିକ ହୋଇ ପାରିଥାଆନ୍ତେ ?

—ଓଃ, କି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ! କ'ଣସବୁ ତୁମେ କହୁଚ ମାଆ ? କାହାର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ? କ'ଣ କହୁଛି ? ତୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ନା ମୋ'ର ! ହାଃ, ହାଃ, ହାଃ ।

ଝଡ଼ ବେଗରେ ଆପଣା ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତ ।

କୁମୁଦନୀ ଶୁଣିଥିଲା ହତୋତ୍ସାହ ନବୀନ ରମେଶକୁ··· ରମେଶର ଆଖିରୁ ବୋଧହୁଏ କଟି ଯାଉଥିଲା କୁହୁଡ଼ି···ଗୁଡ଼ିପାଖର ଖୋଳ ଭିତରୁ ଲୋମହୀନ ନବୀନ ଜୀବଟିଏ ବାହାରି ଆସୁଥିଲା ଯେମିତି ।

ସକାଳୁ ମିସେସ୍ ଗୁପ୍ତଙ୍କର କବାଟ ଖୋଲି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ତାଙ୍କର ମୃତ ଦେହ ସାମନାରେ କର୍ଜ ଆଉ ରମେଶର ଦୁଇଟା ବଡ଼ ବଡ଼ ଫଟୋ ।

ଅତି ମାତ୍ରାରେ ଶୋଇବା ଔଷଧ ଖାଇଦେବାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି ବୋଲି ଡାକ୍ତର ମତ ଦେଲେ ।

(କୌଣସି ବୈଦେଶିକ ଗଳ୍ପର ଆଂଶିକ ଛାୟା ଏ ଗଳ୍ପରେ ପଡ଼ିଛି

—ଲେଖକ)

ନିଅର ଡେଉ

ହର୍ଟ୍ ହର୍ଟ୍...

କେତେଥର ମନା କରୁଚ ବାବୁ...ସେଠି ଛୁଡ଼ା ହୁଅନି । ଏତେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା ଅଛୁ ! 'ପୁରୁଷ ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାର 'ଇସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାର'—ଫେର୍ ବ ପୁରୁଷ ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାରରେ ଇସ୍ତ୍ରୀ ଆଉ ଇସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାରରେ ପୁରୁଷ...ଛି...ଛି...

ହସିଲେ ସୁରେଶ ବାବୁ...

ନେଭି ବ୍ଲୁ ଦଶଣିଆ ଡ୍ରିଲ୍‌ର ହାଫ୍ ପ୍ୟାଣ୍ଟ...ରଂଗ ଗୁଡ଼ ଆସିଲାଣି ଠାଏ ଠାଏ । ବାହୁ ପାଖରେ ଦ ସୋଗ ଚିହ୍ନ ଆଉ ମାର୍କିନ୍ କନାର ହାଫ୍‌ସାର୍ଟ—ଗୋଡ଼ରେ ହଳେ ଛିଣ୍ଡା ଚପଲ, ହାତରେ ଗୋଟେ ଜବରଦସ୍ତ ଠେଙ୍ଗା ।

'ହଇ ଆଜ୍ଞା, ଆଜକାଲି ଯୁଗ ଓଲଟି ଗଲାଣି...ମରଦଗୁଡ଼ାକ ମାଇପି ପାଲଟି ଗଲେଣି...ଆଉ ମାଇପିଗୁଡ଼ାକ ମରଦ...ନଇତ ଚ ଖବରକାଗଜରେ ସେଇଆ ବାହାରିଲା...'

ଠେଙ୍ଗାଟାରେ ଭରାଦେଇ ବୁଢ଼ା ଜମାଦାର ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ଛିଡ଼ା ହୋଇପାରେ...କେବଳ ସେତିକ ନୁହେଁ, ରିକ୍‌ସା, ମଟର, ସାଇକେଲ, ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି, ଲୋକଗହଳ ସବୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ ଏତେ ସୁବିଧାରେ ଯେ, କଟକ ସହରର ଟ୍ରାଫିକ ହାବିଲଦାର ମଧ୍ୟ ତା' ଆଗରେ ହାର ମାନିଯିବ ।

'ହୋ ସାଇକେଲ ବାବୁ, ସେଠି ସାଇକେଲ ଗଛମୂଳେ ଡେରି ଦେବାକୁ କିଏ ହୁକୁମ ଦେଲା ଶୁଣେ ?'

—ଆରେ ଦୂର୍, ସବୁବେଳେ ଏ ବୁଢ଼ା ବକ୍ ବକ୍ କଲା ।

—ବାବୁ, ସାଇକେଲ ସେଠୁ ଉଠାଉଛ ନା ପୁଣି—

—ଆରେ ବାବୁ, ଆଉ ସାଇକେଲ କେଉଁଠି ରଖିବା ?

—ସେଇ କଥା ପଚାରୁନ । ଖାଲି ମାଡ଼ଯାଉଛ । ହେଇ ଯେ ଦିଶୁଛି 'ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ଖୁଣ୍ଟି' ସେଇଠି ରଖ । ଦି'ଅଣା ପଇସା ପଡ଼ିବ, ହଁ, ତେବେ କେଉଁ ହେପାଜତ୍‌ରେ ସାଇକେଲ ରହିବ ।

ହସିଦେଇ ଚାଲିଗଲା ସାଇକେଲବାଲା ।

···ବାବୁ, ଓଳିକ ।

ଥୁ କରି ମେଞ୍ଚାଏ ପାନପିକ ଭୂଇଁରେ ପକେଇ ଉପରକୁ ମୁହଁ ଟେକି ଅନେଇଲା ଜମାଦାର ସୁରେଶ ଆଡ଼େ ।

···କ'ଣ ଦିହ ଭଲ ହୋଇଗଲା ହଜୁର ନା ଆଜି କେତେ ଦିନ ।

ନର୍ସିଂହୋମର ରୋଗୀ ସୁରେଶ···ଅଭ୍ୟାସ ରୋଗୀ ।

ଗଦିଦିଆ ଆରାମଚେୟାରଟାରେ ଠେଲେଇ ହୋଇ ବସି ସୁରେଶ କହିଲା—ଥୋଡ଼ା ଆଚ୍ଛା ହୋ ଗୟା ହୈ, ଲେକିନ୍ ଫିର୍ ଭି···

ଜମାଦାର ପାନଖିଆ ଦାନ୍ତରେ ହସ ଫୁଟାଇ କହିଲା, ନାଇଁ ବାବୁ, ପୂରା ଭଲ ହେଲେ ଯାଇ ଯିବେ ।

ଓହୋ···ମୁଁ ବାବୁ ସାଥିରେ କଥା ହୋଇଛି କି ନାଇଁ ଏଠି ଜମା କଲୁଣି ରିକ୍‌ସା···ହଟାଓ, ହଟାଓ ।

ଦୁର୍ବୋଧ ତେଲଗୁ ଭାଷାରେ କ'ଣ କହିଲା ରିକ୍‌ସାବାଲା ।

ଜମାଦାର ବି ଛାଡ଼ିବାର ପାତ୍ର ନୁହେଁ । ସେ ମାନିଯିବାକୁ ତିଆର ନୁହେଁ ଯେ ସେ ତେଲଗୁ ବୁଝିପାରୁନ ।

ରାଗି କରି କହିଲା—

···ଏ ମର୍ଦ୍ଦି···ରିକ୍‌ସାବାଲା ଗାରୁ···

ହସିଲା ରିକ୍ସାବାଲା···ଭାବିଲା ଜମାଦାର ବୋଧହୁଏ ତେଲଗୁ ଭାଷାରେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ । ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ବକ୍ତୃତା । ସବୁ ସାରିଲା ପରେ ହସି ହସି, ମୁଣ୍ଡ ଝୁଙ୍କାଇ ଝୁଙ୍କାଇ ଜମାଦାର କହିଲା—

—ଯା ବାପଧନ ଆଗ ରିକ୍ସା ପଛକୁ କଲୁ, ଭିଡ଼ ବଢ଼ୁଛି ।

ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ଫରଫର ଉଡ଼ୁଛି···ଓଠ ଶୁଖି କଳାକାଠ ପଡ଼ିଗଲଣି···କୋଳରେ ଦୁଇ ବର୍ଷର ଶିଶୁ । ସାଥିରେ ସିମେଣ୍ଟ ରଙ୍ଗର ଢିଲା ପଞ୍ଜାବିଟିଏ ପିନ୍ଧି ଭଦ୍ରଲୋକଟିଏ—ବାଳଗୁଡ଼ିକର ରଙ୍ଗ କ୍ରମଶଃ ଧଳା ହୋଇଆସୁଛି ।

ବୋଧହୁଏ ଭଦ୍ରମହିଳାଙ୍କର ଦେହ ବେମାର ଅଛି ।

ରିକ୍ସା ଅଟକିଲା ।

ପୁରୁଷ ଜଣକ ପ୍ରଥମେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ । 'ଆସ' କହି ଚାଲିଗଲେ ଆଗରେ । ସ୍ତ୍ରୀଟି କିନ୍ତୁ ଗ୍ରେଟ ଝୁଆଟିକୁ କୋଳରେ ଧରି ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ଅକ୍ଷମ ରିକ୍ସା ଭିତରୁ ।

ହଟୋ···ହଟୋ···

ଜମାଦାର ପାଟି ଦୂରରୁ ଶୁଭୁଥିଲା ।

ପୁରୁଷ ବୁଲି ଚାହିଁଲେ ।

—କଣ ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ମନ ହେଉନ କି ?

—ଓହ୍ଲାଇ ପାରୁନ 'ମିନୁ'କୁ ଧରି···ଟିକଏ ଧରୁନ ତାଙ୍କୁ !

କ୍ଷୀଣକଣ୍ଠରେ କହିଲେ ସ୍ତ୍ରୀ ଜଣକ ।

—ଧରି ନ ପାରିବ ତ ପିଲା ଜନ୍ମ କର କାହିଁକି ? ମୋତେ ଜଳେଇ ପୋଡ଼େଇ ମାରିବା ପାଇଁ ?

—ଉଃ, ବୋଉ ଲୋ !

ଆଖିରୁ ଲୁହ ନିଗିଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଭଦ୍ରମହିଳାଙ୍କର ।

ମୁହଁ ଫେରାଇନେଲେ ଭଦ୍ରଲୋକଟି ।

ଜୀବନ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ତାଙ୍କର । ସବୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉପରେ ଖୋଳପା ବାନ୍ଧିଗଲାଣି ଯିମିତି । ଆଉ କିଛି ବାଧୁନ ।

—ପ୍ରତିଦିନ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଦଉଡ଼ିଥିବ ଅଫିସ ବନ୍ଦ କରି ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପାଇଁ । ସେଆଡ଼େ ଗଲାବେଳକୁ ଜମା ହୋଇଥିବ ଫାଇଲ୍ । ନାଲି କାଳିରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ବଡ଼ ସାହେବ ମାଗିଥିବ କୈଫିୟତ, କାହିଁକି ତୁମର ଏଇତକ ଦିନ ଛୁଟିର ଦରମା କାଟି ଦିଆ ନ ଯିବ ?" ଦୁଇ ଦିନର ଦରମା ଚାରି ଟଙ୍କା—ଟଙ୍କେ ନୁହେଁ କି ମଷେ ନୁହେଁ । ଚାରି ଟଙ୍କା କଟିଗଲେ ଖାଇବ କ'ଣ ସବୁ ତୁମେ ? ମୋତେ ପୋଷାରି ପୋଷାରି ଖାଇବ ତ !

—ଓଃ...ମୁଁ ତ କହୁଥିଲି ଆସିବନି ବୋଲି...ତୁମେ ଆସ କାହିଁକି, ଇମିତି କୁହ କାହିଁକି ?

—ଆସିବ ନି ? ଚାରା ଅଛି ନ ଆସିବାକୁ ? ଜୀଅନ୍ତା ଲଦିନଟା ହୋଇଛି ।

ହଟୋ...ହଟୋ...

ବୁଢ଼ା ଜମାଦାରର ଛନିଆଣ ଆଖି ପଡ଼ିଲା ରିକ୍ସା ଆଡ଼େ ।

...ଏତେ ଡେରି କାହିଁକି ? ହଟୋ...ହଟୋ...

—କିଏ ଆସୁଛି କି ନାଇଁ ସେ...

ଉଠିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଭଦ୍ରମହିଳା—ପାରିଲେନି—ପୁଣି ଲଥ୍ କରି ବସିପଡ଼ିଲେ ।

କି ସୁଆଙ୍ଗ ଯେ ଲାଗିଛି !!

ଭଦ୍ରଲୋକ ହିତକ୍ତର ସହିତ ଆଗେଇଗଲେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଆଡ଼େ ।

ଜମାଦାରର ଆଖି ଅଟକିଗଲା ।

କଳା ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନିଆ ହାତ ଦିଇଟା ବଢ଼ାଇଦେଲା ସେ ।

—କ'ଣ ହେଲା ମା ? ମତେ ଦଅ, ମୁଁ ସାନ ବାବୁଙ୍କୁ ଧରେଁ । ଆପଣ ସୁବିଧାରେ ଓହ୍ଲାନ୍ତୁ । କୋଟରଗତ ଲୋତକସିକ୍ତ ଆଖି ଖୋଲି ଅନେଇଲେ ଭଦ୍ରମହିଳା···କାହାର ଏ କରୁଣା ? ମରୁ-ନଦୀରେ କୁଆଡ଼ୁ ଉଠୁଛି ଜୁଆର ?

ହାତ ଟେକି ମିନୁକୁ ବଢ଼େଇଦେଲେ ଜମାଦାର ହାତରେ·· ଆଶ୍ୱାସର ସହିତ ଓହ୍ଲାଇଲେ ରିକ୍ସାରୁ ।

ଥରେ ଅନେଇଲେ ଜମାଦାର ଆଡ଼େ···ଥରେ ଆପଣାର ଚାଲିଯାଉଥିବା ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଦିଗରେ ।

ଲୁହଭିଜା ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସଟିଏ ଛାଡ଼ିଲେ ଭଦ୍ରମହିଳା । ଜମାଦାର ରୁକ୍ଷ ହାତରୁ ଶିଶୁଟିକୁ ଟେକିନେଇ ପୁଣି ଚାଲିଲେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ।

ଜମାଦାର ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଚାହିଁଲା ତାଙ୍କର ଯିବା ରାସ୍ତାକୁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସ୍ୱପ୍ନାଭିଭୂତ ପରି ଚିତ୍କାର କଲା···

ହଟୋ, ହଟୋ ରିକ୍ସା···

ତା'ର କୋରଡ଼ିଆ ଆଖିରେ ଜକେଇ ଉଠିଥିଲା ଦୁଇ ବୁନ୍ଦା ଲୁହ···

ଭଦ୍ରମହିଳା ସେତେବେଳକୁ ଆଉଟ୍‌ଡୋର୍‌ର ଜନଗହଳି ଭିତରେ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହୋଇଗଲେଣି ।

ଅନେଇଥିଲା ଜମାଦାର···

ଅନେଇଲେ ଛାତ ଉପରୁ ସୁରେଶ ବାବୁ । ଗିଲାସେ କମଳା-ରସ ଧରି ତାଙ୍କ ପଛରେ ଅନେଇ ରହିଥିଲେ ମିଷ୍ଟର୍ ମେଘା···

—୫୦:୫—

ଗୋଧୂଳି ଛାୟା

'ଅସରନ୍ତି ଆଶା ପରି ସାମନାରେ ପଡ଼ିରହିଛି ଅବଶ୍ରାନ୍ତ ରାସ୍ତା, ଆରମ୍ଭ ନାହିଁ, ଶେଷ ନାହିଁ ସତେ ଯିମିତି । ବୈଶାଖ ମାସର ଝାଞ୍ଜି ପାହାଡ଼ର ଉତପ୍ତ କୋଳ ଛୁଇଁ ବୋହିଆସୁଛି ଧୀରେ ଧୀରେ ···ପୋଡ଼ି ଯାଉଛି ମୁହଁ, ଉଡ଼ିଯାଉଛି ଛାତି ତଳର ଶତ ଆଶା ଓ ଆଶଙ୍କା···

ସାଇକେଲ ଛୁଟିଛି···

ପ୍ୟାଡ଼୍‌ଲ ଘୁରି ଘୁରି ଚାଲିଛି, କର୍‌ର କର୍‌ର କରୁଛି ଫ୍ରି ହୁଇଲ୍‌ କିମିତି ଗୋଟାଏ ଅଭିଯୋଗମିଶା ସ୍ୱରରେ—

ଆହୁରି ଦୁଇ ମାଇଲ ବାକି···

ଧୋବି କଲେଜରେ ଚପ୍ରାସୀ କାମ କରେ । ଟ୍ରେଜେରୀରୁ ଟଙ୍କା ଆଣିବା, ଟ୍ରେଜେରୀକୁ ଅସୂଲ ଟଙ୍କା ନେବା ତା'ର କାମ । ତିରିଶ ବର୍ଷ ହେଲା ଚାକିରି ହେଲାଣି, ଦିନେ ହେଲେ ବି ଅଣାଏ ପଇସା ଏପାଖ ସେପାଖ ହୋଇନି ତା'ର । ଖୁବ୍ ସଚ୍ଚୋଟ ଚପ୍ରାସୀ, ବଡ଼ କିରାଣିଙ୍କର ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରଶଂସା, ସାହେବଙ୍କର ସଦୟ ଆଳାପ— ସେତିକରେ ଧୋବିର ବୁକୁ କୁଣ୍ଢେମୋଟ ହୋଇଯାଏ, କିନ୍ତୁ ପେଟ ଭିତରର ଭୋକ ତ କମେନା—ସେଇ ବକଟେ ପେଜୁଆ ପେଜୁଆ ଭାତ, ପାଣିଆ ଡାଲମା, ବାସ୍ । ଠାଆକରୁ ହଇଠା ଚାଖିନ ସେ··· କେତେବେଳେ ବା ବୁଜୁଲିଟାରେ ପଦୁଆଁ ବାନ୍ଧି ଦେଇଥାଏ ଦି'ଖଣ୍ଡ ଆମ୍ବୁଲ କି କଇଁଆ ମେଣ୍ଟାଏ । ସେତିକି ସାଇତିରଖେ ଧୋବି ଭଲ ଦିନମାନଙ୍କ ପାଇଁ···

ଆଉ ଟିକକରେ ଜହ୍ନ ଉଇଁବ, ହସି ହସି ଧୀରୁ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଆତ୍ମା ସମର୍ପଣ କରିବ ଧୂସର ଗଛ ଲତାର ଫାଙ୍କରେ···ରାତି ହୋଇଯିବ ବେଶୀ । ଗାଆଁ ମଶାଣିରୁ ମଡ଼ାଖିଆ ବିଲୁଆ ଅତରଛ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିବ ।

ହଠାତ୍ କାହିଁକି ଧୋବର ଆଣ୍ଠୁ ମନ ଭିତରେ ଆଶଙ୍କା ଖେଳିଗଲା···ଏଁ, ଚାଳିଶି ବର୍ଷ ହେଲାଣି ଧୋବକୁ । ତଥାପି ସେ ଡରୁଛି ମଶାଣିକୁ···ଭୂତ ପ୍ରେତ···ଛି···

ଆହୁରି ଜୋର୍‌ରେ ପ୍ୟାଡ଼୍‌ଲ ଦାବିଲା ଧୋବ···ସତେ ଯେମିତି ପବନ ପରି ଉଡ଼ିଯିବ । ଚେନ୍ ଖସିଗଲା । କି ହଇରାଣ ।

ଅହେତୁକ ଭାବେ ସାଇକେଲ ଘଣ୍ଟି ଟିଂ ଟିଂ କରି ଚାଲିଲା ଧୋବ ।

କଦଳୀ କାନ୍ଧି ଚୋରି ମାମଲାରେ ଆସିଥିଲା ପରିଆ; କହିଲା, ପଦୁଆଁ କୁଆଡ଼େ ଚାରିଦିନ ହେଲା ବେମାର ପଡ଼ିଛି, ବସନ୍ତ—ଆଖି ଯୋଡ଼ାକ ଛାଡ଼ି ଦହସାରି ଠାକୁରାଣୀ ସିଇଁ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି—ପରା ଖୋଲି ଚାହିଁ ନ ମୋଟେ···ଧୋବର ଟାଣୁଆ ମନ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଟହଲି ଉଠିଲା । ହଠାତ୍ ଜାଗିଲା ବୁକୁ ଭିତରେ ଜୁଆର; ପୁଣି ମଉଳି ପଡ଼ିଲା—ପିଲାମାନଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ଫିସ୍—ପନ୍ଦର ହଜାର ଟଙ୍କା—ଟ୍ରେଜେରୀରେ ଆଜି ଚଇଠ ନ କଲେ ନ ଚଳେ । ଧୋବ ନ ଗଲେ ଏତେ ଟଙ୍କା କିଏ ନେଇ ଯିବ ? ନା ସେ ଯିବ, ନିଶ୍ଚୟ ଯିବ ।

ନିର୍ବିକାର, ନିର୍ବିକଳ୍ପ ଋଷି ଯିମିତି ଚାଲିଛି ଧୋବ, ଅବିଚଳିତ ମନ, ଅନାହୃତ ଭାବନା । ଫେରି ଚାଲିଛି— ସେଇ ଧଚଡ଼ା ସାଇକେଲ—ଛୁଟି ଚାଲିଛି ଦୂରକୁ, ଆହୁରି ଦୂରକୁ, ଆହୁରି ଦୂରକୁ ।

ଚାରି ମାଇଲ ରାସ୍ତା ଚାରି ଯୋଜନ ପରି ଲାଗୁଛି ଧୋବକୁ ଆଜି । ବାଆଁ ଆଖିଟା କାହିଁକି ଡେଉଁଛି । ଇସ୍, ଏତିକରେ ଡରି

ଯିବ ସେ ? ମୋତେ ନୁହେଁ । ଅତି ସହଜ ତାର ଭାବନା । ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କାରେ ତିନି ଟଙ୍କା ମିଶାଇଲେ ଯିମିତି ଆଠ ଟଙ୍କା ହୁଏ ସିମିତି ।

ହେଇ ସାମନାରେ ହାଡ଼ବୁଦା, ମଶାଣିପଦା । ବାଁଆକୁ ମୋଡ଼ ଗଲେ ଧୋବର ଗାଁ । ଧୋବର ଗାଁ ସତ, କିନ୍ତୁ ସେଠି ଅଧେ ମଣିଷ ଧୋବକୁ ଚିହ୍ନନ୍ତି ନାହିଁ । ବାରବର୍ଷଯାଏ ଯାହା ଗାଆଁରେ ଥିଲା । ସେଦିନଠୁ କଟକରେ ବାଡ଼ିଯାଇଛି ଦିନଗୁଡ଼ାକ— ଗାଆଁର ମୂଲିଆ ଚୂଷୀଏ ଅକାଳେ ସକାଳେ ଧୋବକୁ ଗାଆଁରେ ଦେଖିଲେ ସମ୍ମାନ ସହିତ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତି । କଟକ ମୂଲକର ବାବୁ ଧୋବ । ସେତେବେଳେ ଯାଏ ରାତି ରହି ସକାଳେ ଫେରେ ।

ଛୁଞ୍ଚା ଶୀତଳପଟିଟା ଉପରେ ଅଗଣା ମଝିରେ ଶୋଇରହି ପଦୁଆଁ କେତେ ଥର କୁହେ—

ଏତେଦିନ ହେଲା ଆସି, ଦିନେ ତ ଟିକଏ କଟକ ଆଡ଼େ ନେଲନି ମୋତେ ? ସେଠି କୁଆଡ଼େ ଚମଗୁଡ଼ାକ କଥା କୁହନ୍ତି । ମାଇପିମାନେ ମୁଣ୍ଡରୁ ଓଢ଼ଣା କାଢ଼ି ରାସ୍ତା ଘାଟରେ ପୁଅ ପିଲାଙ୍କ ପରି ହେଁ ହେଁ ଫେଁ ଫେଁ ହୋଇ ବୁଲନ୍ତି । ମୋତେ ଟିକଏ ନେବନି ସେଠିକି ?

ସବୁ ଶୁଣି ଚୁପ୍ ରହିଛି ଧୋବ । ଜହ୍ନର ନିଷ୍ପ୍ରଭ ଆଲୋକ-ରେଖା ପାଇଁ ହୁଏତ ପଦୁଆଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରେନି କି ଆଶ୍ୱାସର ସହିତ ଧୋବ ଉଦ୍‌ଗତ ଲୁହ ଚାପିରଖେ ଆଖିରେ ତା'ର ।

ସେଇ ପଦୁଆଁ ଆଜି ତା'ର ବେମାର ପଡ଼ିଛି ।

କାଲେ କାମରେ ଖଇରୁ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଭୟରେ ଚିଠି ନ ଧୋବ କଟକ । ଗୋଟିଏ ଥର ଲେଖିଥିଲା ସାନ ପୁଅ ନରଆର ଦିହ ଦୁଃଖ ହୋଇଥିଲାବେଳେ । ଅବଧାନ ଗଣ୍ଡେ ପଇସା

ନେଇ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ଼ ଖଣ୍ଡିକରେ ଲେଖି ଦେଇଥିଲା । ଧୋବ ସେ
ଶଠି ପାଇ ଉଠିଲା ଥାନରୁ ଦଉଡ଼ ଆସିଲା । ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକ
ନରିଆ ଦହର ତବନ୍ତ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲାଣି । ଝାଡ଼ ଝୁଡ଼ ହୋଇ ଉଠି
ପଖାଳ ବେଳାଏ ଠୁଙ୍କୁଛି ।

ଧୋବର ମୁଣ୍ଡରେ ରକତ ଗରମ

—କଲୋ. କାହା ଦହ ଦୁଃଖ ହୋଇଥିଲା କ ନରିଆ ମା' ?

ଧୋଃବ ଚଡ଼ା ଗଳାରେ ହାଙ୍କିଲା ଠିକ୍ ଯିମିତ ହେଡ୍ କର୍ଣ
ବାବୁ ଧୋବ ଉପରେ ଆଦେଶ ଆଉ ଅଭିଯୋଗ ଅଜାଡ଼ ଦଅନ୍ତ ।

ଶଙ୍କିଗଲା ପଦୁଆଁ, ଏବେ ପୂର୍ବ ମନେପଡ଼େ, କମିତ ଡା'ର
ହଳଦୀ ଗୁରୁ ଗୁରୁ ମୁହଁ ଉପରେ ପରସ୍ତେ କଳା ଛାଇ ଖେଳଗଲା ।
କହିଲା—ତନ ଦନ ହେଲା ନରିଆ ର ଆଶା ଛାଡ଼ଦେଇ ପଡ଼ଥିଲ ।
ଆଜ ଦ ପାନେ କ'ଣ ବଟିକା କବିରାଜ ଦେବାରୁ ଜର ଟିକଏ
ଘଡ଼ଏ ହେଲା ଓହ୍ଲେଇଛି । ନଇଲେ ତ ଡାକରେ ଖଇ ଫୁଟି
ଯାଉଥିଲା । ମୁଁ—

—ଥାଉ, ଥାଉ ବେଶୀ ବକ୍‌ବକ୍ କରନା । କ'ଣ ଟିକଏ
ମେଲେରିଆ ହୋଇଥିବ, କଏ ପାଡ଼ିଲା, କଏ ଚୁଙ୍କିଲା, ସବୁଥିକ
ମୁଁ ଧାଇଁ ଆସୁଥିବ ସୁବିଧା ପଡ଼ୁଛି—ପାଖ ବାଟ ।

ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକଟି ଉଠିଲା ଧୋବ ମୁହଁରେ ।

ହଜାର ହଜାର ସରକାରୀ ଟଙ୍କା ଖଇଠ କରିବା ମୋ ଉଉଟି—
ଜାଣିଛୁ ନାଁ ? ଆଜ ସେତକ ସିମିତ ଥୁଆହେଲା ସିନ୍ଦୁକରେ, ହାକମ
କ'ଣ ଭାବବେ, ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ରହିଲନ ଧୋବ । ସାଇକେଲ ବୁଲେଇଲା ।
ପଦୁଆଁ ର ସବୁ ଆକୁଳ ମିନତ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଗଲା ନଷ୍ଠୁର ମେଘର
କୁହାଟ ପରି ।

କାହିଁକି ଲେଖିଥିଲି ସିଏ ? ଯେଉଁଦିନ ଆସନ୍ତି, ଦି'ପଦ ହସି ହସି କହନ୍ତି କଥା—ଯାବୁ ଦିଇଟା ଖାଇ ସକାଳୁ ଫେରନ୍ତି—

ଆଜି କ'ଣ ସେଇଆ କରି ପାରି ନ ଥାନ୍ତେ ? ଅନୁଶୋଚନାରେ ନୟନକୋଣରୁ ଝରିପଡ଼ିଲି ଲୁହ ପଦୁଆଁର । ପଦ୍ମା ମେଘନା ତିସ୍ତାର ଜୁଆରରୁ ବଳି ବୁକୁ ଭିତରୁ ଉଚ୍ଛୁଳି ପଡ଼ିଲି କୋହ ।

ସେଇଦିନୁ ସେ ଅଉ କଣ୍ଟି ଲେଖେନି ।

ଇଆରି ଭିତରେ ନଈଆ ଆଉ ଦିଇ ତିନି ଥର ବାଧକା ପଡ଼ିଲାଣି, ଖାଲି ଦକ୍ଷିଣ କାଳୀଙ୍କି ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରେ; ନିଃସହାୟ ଆଖିର ଲୋତକରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପଦ ମାର୍ଜଣା କରେ—ଠାକୁରେ ଶୁଣନ୍ତି ।

ଏଥରକ କାଟି ଦେଇନି ପଦୁଆଁ ।

ଧୋବି ଆହୁରି ଜୋରରେ ସାଇକେଲ ଛୁଟାଇଲି । ମନ ପବନ ଘୋଡ଼ା ପରି ଛୁଟିଯାଆନ୍ତା କି ? ଆଜି କମିତି ହେଲେ ଫେରିଲେ କାଲି ଟଙ୍କା ନେବାକୁ ହେବ ଟ୍ରେଜେରି ।

ରାତି ଘଡ଼ିଏ ହେଲାଣି ।

ଅଧରାତି ପରି ଗାଆଁ ଗୋଟାକରେ ନିଶା ଗରଜୁଛି । ତାଟି କବାଟ ଭିତରୁ କଳନେଇ ଯେ ଯୁଆଡ଼େ ଶୋଇଲେଣି । ତାଆରି ଭିତରେ କଟକ ସହରର ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିଠାରୁ ଆହୁରି ମନ୍ଥର ଗତିରେ ଧୋବିର ସାଇକେଲ ଛୁଟିଥାଏ ।

ଘର ସାମନାରେ ବ୍ରେକ ଦେଲି ଧୋବି ।

ଗ୍ରେଟିଆ ନାଲି କରସିମାର ଉତ୍ତର ।

ମନ୍ଦୁରାଟା ଭିତରେ ପଦୁଆଁର ଅପରିଚ୍ଛନିଆ ଦିହଟା ଘାରି ଭୟଙ୍କର ଦିଶୁଛି । ବୁଢ଼ୀଟିଏ ତାଆରି ପାଖେ ଜଗିବସିଛି, ବସୁ ବସୁ ଢୁଳାଇ ପଡ଼ୁଛି ରହି ରହି······

—ଏ ବଦଆ ମା, ଟିକଏ ଅଟେନଇଲୁ ବାହାରକୁ, ମୋତେ କାହିଁକି ଲାଗୁଛି ସେ ଆଜ ଆସିବେ ।

—ଆଲୋ କଏ ?

—ସେଇ ମ, ନରଆବାପ ।

ନରଆ ଆର ଘରେ ଛିଣ୍ଡା ମଶିଣାରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ ।

—ଏ ଯେଉଁ ଅନ୍ଧାର, ରାତି ଅଧ । ଏଥିରେ ଆଉ ଯମ ଆସେ ନା ?

—ଯମକୁ ଆସିବାକୁ ମନା କରନା ବଦଆ ମା, ସେ ଆସୁ । ଆଉ ଏତେ ଅଣହେଲା ଭିତରେ କେଇଦିନ ବଞ୍ଚିବ କହିଲୁ ? କାହିଁକି ଖାଇବ ?

—ଛି ଭଉଣୀ, କାନ୍ଦନା, ମୋ ରାଣ ।

—ତୋ' ରାଣ ପକାନା ଲୋ ମୋ' ରାଣ ପକା । ମୁଁ ତ ନିଶ୍ଚେ ମରିବ । ତୁ କାହିଁକି ଦୋଷାର ହେଉଛୁ ଭଲା ?

ସାଇକେଲ ଘଣ୍ଟି ଦେଲା ଧୋବ । ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠି ବସିଲା ଶେଯରେ ପଦୁଅଁ...ମୁହଁରେ ଅସାମାନ୍ୟ ଦୀପ୍ତି ।

ସେ ଆସିଛନ୍ତି ! ହଁ ସେ ଆସିଛନ୍ତି ।

ନରଆ, ନର ରେ—

—କେତେ ଥର ତୁ ଇମିତି ମୋତେ ଉଠାଇଲୁଣି ଶୁଣେ ? କାଲି, ଆଜ, ପଅରଦିନ । ବାବା ତ ଖାଲି କାମ ଗୁଡ଼ ଧାଇଁଛି ଇଆର ପାଇଁ !

ନରଆ ବି ଜବାବ ଦେଉଛି । ଦେଉ ।

ସାଇକେଲ ଉଠାଇ ଘରକୁ ପଶିଲା ଧୋବ । ଦିହର ଝାଳରେ କାମିଜ ଖଣ୍ଡିକ ଭିଜିଯାଇଛି ।

—ତୁମେ ଆସିଛ ?

—ନ ଆସନ୍ତ କ୍ଷମିତ ? ପରଆ ଆଜ ସକାଳେ ଯାଇ କହିଲରୁ ଛୁଟିଛୁ ।

—ମୁଁ ତ ପରଆକୁ କହି ନ ଥିଲ ତୁମକୁ କହିବାକୁ । ମନ ଭିତରେ ପଦୁଆଁ ର ଆତଙ୍କର ଗୃବୁକ ବସିଗଲ ଯିମିତି—

—କାମ ମାର କର······

—ନାଇଁ, କାମ ସକାଳର ସାରଦେଇ ଆସିଛୁ । ପୁଣି କାଲକ, ତୁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଶୋଇପଡ଼ ।

ତୃପ୍ତିରେ ହସିଲ ପଦୁଆଁ —ମଶାଣି ଭିତର ପ୍ରେତ ଯିମିତି ହସୁଛି ।

କୁରୁତା କାଢ଼ି ଧୋବ ଶେଯ ପାଖେ ଯାଇ ବସିଲ । ବଢ଼ଆ ମା' ସସମ୍ଭ୍ରମେ ଉଠିଗଲ ।

—ନାଇଁ ନାଇଁ, ତୁମେ ପାଖରେ ବସନ । ଠାକୁରାଣୀ ବଜେ ହୋଇଛନ୍ତ ପର ! ତୁମେ ଯାଇ ଶୋଇପଡ଼ ।

ମୁଁ ତ ପଡ଼ିଲ, ଖାଇବ କଅଣ ? ବଡ଼ ଦାଇଠା-ଆ ଗୁ ର···

ଖନ ବାଜଆସିଲ ପଦୁଆଁ ର ।

ଜଳ ଜଳ କର ଚାହିଁଛି—ପାଟି ପାକୁ ପାକୁ କରୁଚ୍ଛି—କହୁଛି କହିପାରୁନ ମୋଟେ ।

ଧୋବର ଅନ୍ତର ତରଳଗଲ । ପଦୁଆଁ ର ଦୁଇ ହାତ ପାପୁଲକୁ ଆପଣାର ଗୁଡ଼ି କଡ଼ିକ ଭିଡ଼ଆଣି ଜୋରରେ ଚପିଦେଲ ସେ—ବେକକୁ ଓଲଟାଇ ଅନେଇଲ ପଦୁଆଁ—ଫିକ୍‌କନା ହସି ଦେଲ···

କୁଆପଥର ପାଲଟିଗଲ ଧୋବର ହାତମୁଠାରେ ପଦୁଆଁ ର ହାତ ପାପୁଲ ।

ଧୋବର ବକଲ ଆଖିରୁ ଲୁହର ସୁଅ ନଗିଡ଼ି ଆସିଲା—ନରିଆ କାନ୍ଦିଲା ।

ବଦଆମା ଆଖି ପୋଛିଲା—

ପଦୁଆଁ ଚାଲିଗଲା ।

ଚାରିଆଡ଼ ଖାଲି ହତାଶ ଜଣାଗଲା ଧୋବକୁ···

ମନ ଭିତର ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲା ଗଭୀର ଆତ୍ମଗ୍ଲାନିରେ ।

ପଦୁଆଁ ଚାଲିଗଲା ।

ଶବ ଉଠାଇ ମାଲଭାଇ ବାହାରିଗଲେ ।

ଫୁକିଆ ଡିବି ଗାଆଁ ମୁଣ୍ଡ ନଡ଼ିଆ ଗଛ ଭିତରୁ ଦପ୍‌ଦପ୍ ଜଳୁଥିଲା । ସୁଲୁସୁଲିଆ ପବନ ଧୋବର ଚାନ୍ଦିଲା ମଥା ଉପର ଦେଇ ବୋହିଗଲା ।

ସକାଳ ହୋଇଯିବ ।

ସକାଳୁଆ ଆଜିକାଲି କଟେଇ ।

ଏଇକ୍ଷଣିକା ନ ଫେରିଲେ ନ ଚଳେ । ଫେରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଧୋବକୁ—ଚାକିରି କରୁଛି ସିଏ । ଦିନେ ଦି'ଦିନର ଚାକିରିଆ ନୁହେଁ, ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଅଠର ବର୍ଷ ।

ପଦୁଆଁ ଚାଲିଗଲା । ସେ ଆଉ ଫେରିଆସିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ଚାକିରି କରୁଛି ।

ଯେଉଁ ବାଟରେ ସାଇକେଲ୍ ସଞ୍ଜବେଳେ ମୁହାଁଇଥିଲା, ଠିକ୍ ସେଇ ବାଟେଇ ଲେଉଟିଲା ।

ଏ ନୁହେଁ ଅଭିନୟ

—କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ମିସ୍ ମେନକା !

—ନିଃସଙ୍କୋଚରେ ଆସିପାରନ୍ତି ଆପଣ ।

ଘର ଭିତରେ ଆଗନ୍ତୁକ କେତେ ଜଣ ପ୍ରବେଶ କଲେଣି । ମେନକା ନିଶ୍ଚଳ—ସୋଫା ସେଟ୍‌ର ମେହଗାନିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉଛି ତା'ର ନରମ ହାତୀଦାନ୍ତ ରଙ୍ଗର ମୃଣାଳୟୀ ବାହୁ । ପକ୍ଷ୍ମଳ ଆଖିପତା ତଳେ ନିବୃଜନାର ନୀରବ ନିଶାଣ—ଓଠରେ ଲାଲମାରେ ବିଦ୍ରୁପର ବିଚ୍ଛୁରିତ ବକ୍ରିମା—କ୍ଷୀଣ ଉତ୍ତପ୍ତ ରନ୍ଧ୍ରେ ରନ୍ଧ୍ରେ ରଞ୍ଜିକତାର ରମଣୀୟ ରସ ।

ଆପଣ ଯିମିତି ବସିଛନ୍ତି ବସନ୍ତୁ ମିସ୍ ମେନକା ! ଆମର ଷ୍ଟାଫ୍ ଫଟୋଗ୍ରାଫର ଗୋଟାଏ···

···ଇସ୍, କି ସୌଭାଗ୍ୟ···

ଘରର ଚାରିଆଡ଼େ ଆଖି ବୁଲାଇ ଆଣିଲା ଅଭିଜ୍ଞ ସଂପାଦକ ପୁଲିନ ବର୍ମା । ସବୁଆଡ଼େ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତା ଆଉ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟର ବିପୁଳ ବନ୍ୟା—ବମ୍ବେ ମେରିନ୍ ଡ୍ରାଇଭର ୩୩୪ ନମ୍ବର ଫ୍ଲାଟ ।

ସମ୍ମୁଖରେ ଦିଗନ୍ତପ୍ରସାରୀ ବୀଚିବିକ୍ଷୋଭିତ ଆରବସାଗର··· ଆହୁରି ନିକଟରେ ରବର ତିଆରି କଳା ଅଜଗର ସାପ ପରି ଗଡ଼ିଗଲିଛି ପ୍ରଶସ୍ତ ରାଜପଥ—ଅଦୂରର ବାଲି ଉପରେ ଖଜୁରୀ ଜାଲି ଦେହରେ ପରଦା ପରି ବନ୍ଧା ହୋଇଛି ଖଣ୍ଡେ ଆବରଣ—ବାହାରେ ଦୁଇ ହଳ ଚପଲ—ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷର, ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀର··

ପୁଲିନ ବର୍ମା ନିଇତି ଏଇ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଆସିଛି—ନିଜକୁ ମଧ୍ୟ କେତେଥର ଭସାଇ ଦେଇଛି ସେଇ ବନ୍ୟାରେ ଜାଣିଶୁଣି—

ଆସନ୍ତା ସଂଖ୍ୟାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପାଇଛି ପ୍ରଚୁର ଖୋରାକ୍···ଆଉ ବମ୍ବେର ସରଗରମ ବାତାବରଣରେ ଗରମ ପିଠା ପରି ପତ୍ରିକାର ଅଣନଶ୍ୱାସୀ କାଟ୍ତି ।

ଆଜି ସେ ଆସିଛି ୩୩୪ ନମ୍ବର ଫ୍ଲାଟ୍‌କୁ—ବମ୍ବେ ସିନେମା ଜଗତରେ ସ୍ପନ୍ଦନ ସୃଷ୍ଟି କରି ଉଠିଛନ୍ତି ଯେଉଁ କେତୋଟି ନବ ତାରକା—ମିସ୍ ମେନକା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବୋଧହୁଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ—ପ୍ରତ୍ୟେକ ବକ୍ସ ଅଫିସ ହିଟରେ ମେନକା ନାୟିକା—ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ପତ୍ରିକାରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଛବି । ସମଗ୍ର ଦୁନିଆ ଯିମିତି ଅନାଇ ବସିଛି ପିଞ୍ଜରାବଦ୍ଧ ଏଇ ଶୁଆଟି ଆଡ଼େ—ଥରେ ଖସି ଆସିଲେ ଚାକୁକନା ଗିଳିଦେବ—ହଜମ କରିଦେବ···ଆଉ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥିବ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ପାଇଁ ।

ସେଇ ଏ ମିସ୍ ମେନକା—ତାଙ୍କର ଖଲ ଖଲ ହସ ଜୀମୂତାବରଣ ଭେଦି ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ବିଚ୍ଛୁରିଦିଏ— ତାଙ୍କର ଲୋଭନୀୟ ଅଙ୍ଗଲତା ଆଖିରେ ଭେଲକି ଲଗାଏ— ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗତିବିଧି ଜନତାର ଧ୍ୟେୟ ବସ୍ତୁ ।

ପୁଲିନ୍ ବର୍ମା ଭାବି ନ ଥିଲା ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ଆସିବାର ଅନୁମତି ପାଇବ ବୋଲି । ମେନକାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥା ଟିପିନେବା ପାଇଁ ସାଥିରେ ଆଣିଛି ଜଣେ ଷ୍ଟେନୋଗ୍ରାଫର, ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗତିବିଧି ଉତାରିଦେବା ପାଇଁ ସାଥିରେ ଆଣିଛି ଜଣେ ଫଟୋଗ୍ରାଫର ।

ପୁଲିନ୍ ବର୍ମା କଳ୍ପନା କରୁଥିଲା କିପରି ମେନକାଙ୍କର ଏଇ ପୁରା ସାଇଜ୍ ଫଟୋ ପତ୍ରିକାର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ ଛାପିଦେବ ତିରଙ୍ଗ ସମ୍ବଳିତ କରି । ଉଧାର କରି ଆଇଭରି ଫିନସ୍ କାଗଜ କିଣିବ···ଆଉ ସଂଖ୍ୟାଟିର ନାମ ଦେବ—ମିସ୍ ମେନକା ସ୍ପେଶାଲ୍ ।

ସେଥିପାଇଁ କେତେ ସେଠ୍ ଆଡ୍‌ଭାନ୍‌ସ ଦେଇ ସାରିଲେଣି—କେତେ ପ୍ରେମ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଆରମ୍ଭ କରି ସାରିଲେଣି । କେତେ ବ୍ଲକ୍ ତିଆରି ବିଭାଗ ବନ୍ଦନା ଦେଲେଣି ବ୍ଲକ୍ ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ।

କିନ୍ତୁ—

କିନ୍ତୁ—ଏ କ'ଣ ? ମିସ୍ ମେନକା ଆଜି ଏତେ ଗମ୍ଭୀର କାହିଁକି ? ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ତ ପଦେ କଥା ବାହାରୁନି । ଗୋଟିଏ ଚୌକି ଘୁଞ୍ଚି ସେ କୁଆଡ଼େ ଉଠୁ ନାହାନ୍ତି—ଷ୍ଟେନୋଗ୍ରାଫର ଅନେକ ରହିଚ—ଫଟୋଗ୍ରାଫର ଗୁହାଁବସିଛି ।

କେତେ ସେ କଳ୍ପନା କରିଛି ମିସ୍ ମେନକାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀର ନେବ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଫଟୋ—କେତେବେଳେ ଅସଂଯତଭାବେ ତାଙ୍କ ଶାଢ଼ୀ ଢେକି ହୋଇ ଯାଇଥିବ ଆଣ୍ଠୁ ଉପରକୁ ଅଥବା ସେ ହସି ହସି ଆପଣାର ଡାହାଳିଆ ଆଉ ବେଗୁନିଭଲର ବଗିଚା ଭିତରେ ଯେତେବେଳେ ଲୋଟି ଯାଉଥିବେ ଅସଂଯତ ବସନରେ । କିନ୍ତୁ ଚିରହାସ୍ୟମୟୀ ମେନକାଙ୍କର ହୋଇଛି କଅଣ ? ଅଙ୍ଗର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଇଞ୍ଚ ଯାହାର ଅବଲୀଳାକ୍ରମେ ହସଉଠେ ରୁପେଲି ପର୍ଦ୍ଦାର ତାଲେ ତାଲେ, ସେ ଆଜି ବିମୁଗ୍ଧ···?

କାଇଁ ପୁଲିନ ବର୍ମା ତ ପାମିଷ୍ଟଙ୍କୁ ଠିକ୍ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଆସିଛି ସମସ୍ତ ଓ ବାର ଦେଖି···କ'ଣ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ ତାର ଏ ଅଭିଯାନ···?

ଯଦି ବ୍ୟର୍ଥ ହୁଏ···

ଆପଣ କେତେଦିନ ଧରି ରହିଛନ୍ତି ମିସ୍ ମେନକା ?

ପୁଲିନ୍ ଜାଣେ ନିଷ୍ଟିକି ଏ ପ୍ରଶ୍ନ । କାରଣ ଘରର ମାଲିକ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବ ମିସ୍ ମେନକାଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ।

—ଆପଣଙ୍କର ଘର ?

ଓାଶ ତ ବହୁ ଆଗରୁ ବାହାରିଛି ମହିକାରେ—ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ଗୋରଖପୁର ବୋଲି ।

ତେବେ···

ତେବେ···ମିସ୍ ମେନକାଙ୍କୁ କ'ଣ ପଗ୍ଭରିବ ପୁଲିନ ବର୍ମା ?

ସୋଫାର ମେହଗାନରେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉଛି ମିସ୍ ମେନକାଙ୍କର ଲୋଭନୀୟ ଅଙ୍ଗରେଖା, କିନ୍ତୁ ମିସ୍ ମେନକା ସ୍ତବ୍ଧ, ନିଶ୍ଚଳ, ଜଡ଼, ସ୍ଥାଣୁ । ତାଙ୍କର ଜୁଏଲ ଖଚିତ ଘଡ଼ିରେ ବିନାଶବେଗରେ କଟିଯାଉଛି, ସେକେଣ୍ଡ ପରେ ସେକେଣ୍ଡ, ସେକେଣ୍ଡ ପରେ ସେକେଣ୍ଡ···ମୁଠା ମୁଠା ଟଙ୍କା ।

ହତଭମ୍ବ ପୁଲିନ ବର୍ମା ମୁଣ୍ଡରେ ଉଠିଛି ଝଡ଼ ଝଞ୍ଜା ଆଉ ଭୂମିକମ୍ପ । ପିଲାଦିନେ ପଢ଼ିଥିଲା ମଉନାବତୀ କଥା—ଏ କଣ ସେହି ମଉନାବତୀ ? କ'ଣ କଲେ ମୌନବ୍ରତ ଭାଙ୍ଗିବ ତାଙ୍କର ?

ମୁଣ୍ଡରେ ଝଡ଼ ଗର୍ଜୁଥିଲା ଆଉ ଟେବୁଲ ଫ୍ୟାନଟାରୁ ବୋହୁଥିଲା ଅବଶ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରଭଞ୍ଜନର ଫୁତ୍କାର ।

ହଠାତ୍ ପୁଲିନର ମୁହଁ ଉପରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କ'ଣଟିଏ ଖସିପଡ଼ିଲା । ଗୋଟାଏ ସେକେଣ୍ଡ ପାଇଁ ଆପଣାର କେନ୍ଦ୍ର ହରାଇ ବସିଲା ପୁଲିନ—ଗ୍ରାମ୍‌ଫୋନ ରେକର୍ଡ଼ରେ ପିନ୍ ଚଳାଇଲା ପରି ହସରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲେ ମିସ୍ ମେନକା···

—କ'ଣ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ନା—ଏ 'ଲୁସି'ଟା ଯେଉଁ ଦୁଷ୍ଟ ।

ଏତେ ବଡ଼ ବିପଦରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଇ ନ ଥିଲେ ପୁଲିନ ।

—ଲୁସି ! କେଉଁ ଲୁସି ?

ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର ଲହୁଣୀ ପରି ପୁଚୁ ପୁଚୁ ମାର୍ଜାର ଶିଶୁଟିଏ ମିସ୍ ମେନକାଙ୍କର ଲକ୍ଷ ଜନ ଅଭିପ୍ରେତ ବକ୍ଷଦେଶରେ ମୁଖ ଗୁଞ୍ଜି ଆଖି ମିଟିମିଟି କରୁଛି ।

•••କୁହନ୍ତୁ ମେନକା ଦେବୀ•••

—ଜାଣନ୍ତି ଲୁସିର ଇତିହାସ !•••ନା, ନା, ଆପଣ କୁଆଡୁ ଜାଣିବେ ସେ ଇତିହାସ—ଗୋପାଳପୁର—ଅନ୍—ସି ପାମ୍‌ବିଚ ହୋଟେଲରେ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଗ୍ରୀଷ୍ମାବକାଶ କଟାଇବାକୁ ଯାଇଥାଏ । ଦେଖିଛନ୍ତି ଗୋପାଳପୁର ?

ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର ଜାଗା—ଏକର ଏକର ବାଲି—ସାମନାରେ ମୋର ସେଇ ଶାନ୍ତି ରଙ୍ଗର ନୀଳ ସାଗର•••

ବମ୍ବେର ଏହି କୋଳାହଳମୁଖରିତ ମ୍ୟାରିନ ଡ୍ରାଇଭଠାରୁ ଆହୁରି ମନୋରମ ମୋତେ ଲାଗେ ଗୋପାଳପୁର ।

ବୋଧହୁଏ ଜୁନ୍ ମାସର ସେ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତପ୍ତ ସନ୍ଧ୍ୟା ।

ମୁଁ ମୋର ନୀଳ ସନ୍ତରଣ ଜେକେଟ୍‌ଟା ପିନ୍ଧି ମନଇଚ୍ଛା ପହଁରୁଥାଏ । ଲହଡ଼ା ଉପରେ ଲହଡ଼ା ଆସି ଭସାଇ ନେଉଥାଏ ମୋତେ ଭିତରକୁ, ପୁଣି ଛାଡ଼ି ଦେଉଥାଏ ଆଣି ସିକ୍ତ ସିକତା ବୁକୁରେ । ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଢେଉକୁ କାଟୁଥାଏ । ଉଃ, ସେ କି ଆନନ୍ଦ ! ଲାଲସ ଲୋଲୁପ ମଣିଷ-ପଶୁ ସେଠି ସତୃଷ୍ଣ ନୟନରେ ଅନାଇ ନ ଥାଏ । ଜାଲବନ୍ଧା ହରିଣୀ ଆଜି । ମୁକ୍ତ ସାଗରର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୋଟିଏ ଜୀବ ପରି ମୁଁ ଖେଳୁଥାଏ ନୀଳିମ ଜଳବେଣୀ ଭିତରେ ।

ପ୍ରାୟ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ସ୍ନାନ ସାରି ଉପରକୁ ଉଠିଆସିଲା ବେଳକୁ ବୋଧହୁଏ ମାତ୍ର ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ବେଶଭୂଷାରେ ଶ୍ଳଥତା•••ମୁଖରେ ପ୍ରଶାନ୍ତିର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅବଭାସ ।

ହଠାତ୍ ଚକ୍ କରି କ'ଣ ଗୋଟେ ମୋ ଆଗରେ ଜଳି ଉଠିଲା—ଲିଭିଗଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପରେ । ଆଖିର ଜଲକା ନ କଟୁଣୁ

କାହାର ହାତ ମୋ କାନ୍ଧ ଉପରେ ପଡ଼ି ସାରିଥିଲା । ମୁଁ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଥାଆନ୍ତି—ପାରିଲି ନାହିଁ ! ମୁଁ ନିଜକୁ ଛଡ଼େଇ ନେଇ ପାରିଥାଆନ୍ତି – ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ମୋର ଅସଂଯତ ଅବସ୍ଥାରେ ଫଟୋ ଉଠାଇବା ପାଇଁ କମ୍ପ୍ଲେନ୍ କରିପାରିଥାଆନ୍ତି । ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଁ ଯିମିତି ସେଇ ସୁଦୃଢ଼ ଦୁଇ ବାହୁ ଭିତରେ ହଜିଗଲି ।

—ରାଗିଲେ ବୋଧହୁଏ ।

ରାଗିବିନି ! ଏପରି ଅଭଦ୍ର ଭାବରେ···

ଦେଖନ୍ତୁ ମିସ୍ ମେନକା !

ଆପଣ କିପରି ମୋ ନାଆଁ ଜାଣିଲେ ?

ହୋଷ୍ଟେଲ ସାମନାରେ ଗୋଟେ ବୋର୍ଡ଼ ଅଛି, ଯେଉଁଥିରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ନାଆଁ ଲେଖାଥାଏ···ଆଉ ଆପଣ କେବଳ···

ବେଶ୍, ବେଶ୍, ଆପଣ କିଏ ? ମୋ'ର ଫଟୋ ଏତେ ଅତର୍କିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଉଠାଇବାକୁ ହୁକୁମ ଦେଲା କିଏ ? ଆପଣ ଏଠାକୁ ଆସିଲେ କିମିତି ? ମୁଁ ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ···

ହୋଷ୍ଟେଲ ଭିତରକୁ ଆମେ ଚାଲି ଚାଲି ପଶି ଆସିଥିଲୁଁ । ମୁଁ ମୋର ଗାଉନ୍‌ଟା ଗୁଡ଼େଇ ନେଇଥିଲି ଭିଆର ଭିତରେ ।

ପୁଲିସରେ ଦିଏଁ ? ନା ନା, ତା ବୋଧହୁଏ ଆପଣ କରି-ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଟିକିଏ ଅନେଇଲେ ସେ । ମୁଁ ବି ଅନେଇଲି; କିନ୍ତୁ ସେ ଆଖି ଦୁଇଟିର ପ୍ରଭାବରେ ମୁଁ ବି ଭାବିଲି ମୁଁ ସତେ ପାରିବି ନାହିଁ ।

ନିଅନ୍ ଆଲୁଅର ଝରଣା ପାମ୍‌ବିଚ ହୋଷ୍ଟେଲ ବାରଣ୍ଡାରେ ଖେଳିବୁଲୁଥିଲା ନହଡ଼ ଭଙ୍ଗି···ସାଗର ଗର୍ଜୁଥିଲା···ଗର୍ଜୁଥିଲା···

ତାଙ୍କର ବଳିଷ୍ଠ କପାଳ ଉପରେ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା କେଇଟୋପା ସ୍ୱେଦବିନ୍ଦୁ, ଆଉ ଶିଥିଳ ହାତରେ ଯୌନ ପିପାସାର ଅପୂରନ୍ତ ଜୁଆର ।

ଆପଣାର ଓଭରକୋଟ ପକେଟରୁ ସେ କାଢ଼ିଲେ ଏଇ ଟିକି ଲୁସିଟିକୁ । ଇସ୍, କି ରୋଗା ହଳଦିଆ ଦିଶୁଥିଲା ତାର ଦେହ; କିନ୍ତୁ ଆଖିରେ ଥିଲା କି ଲାବଣ୍ୟ···ମୁଁ ମୁଗ୍ଧ ହେଲି ।

ଲୁସି ମୁହଁରେ ଚୋକ ଦେଲେ ମିସ୍ ମେନକା ।

ମୁଁ ହାତ ବଢ଼ାଇଲି, ମୋର ଥର ଥର ହାତରେ ସେ ଟେକିଦେଲେ ଲୁସିଟିକୁ—କହିଲେ ମୋର ଅବୈଧ ଆଚରଣ ପାଇଁ ଏଇ ବୋଧହୁଏ ପ୍ରଚୁର କ୍ଷତିପୂରଣ ।

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଶୁଣି ନ ଥିଲି । ମୁଁ ଅନେଇଥିଲି ଲୁସିକୁ । ଲଜ୍ଜାରେ ମୁଁ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଲାଲ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି ।

କେତେ ସମୟ ଧରି ମୁଁ ଲୁସିକୁ ଇମିତି ଅନେଇଛି ମୋର ମନେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଖି ଟେକି ପୁଣି ଥରେ ଅନେଇଲା ବେଳକୁ ସେ ଆଉ ନାହାନ୍ତି । ଲୁସି ଯିମିତି ମିନତି କରି ମିଆଁଉ ମିଆଁଉ ହେଉଛି ।

ଓ୍ୱଃ····

ରହିଗଲେ ମିସ୍ ମେନକା ।

ନୀଳ ରୁମାଲରେ ମୁହଁସାରା ପୋଛି ପକେଇଲେ ।

ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ମୁଁ ଖୋଜିଆସିଛି ତାଙ୍କୁ । ମୋର ଯେତେକ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କର ସମସ୍ତଙ୍କର ଫଟୋ ତନ୍ନ ତନ୍ନକରି ଦେଖିଛି—କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ପାଇ ନାହିଁ ।

କ ସାମାନ୍ୟ କଥା ପାଇଁ ମୋତେ ରୁଶୀ କରଦେଇ ଗୁଲଗଲେ ସେ ।

ପ୍ରତିବର୍ଷ ମୁଁ ଯାଏ ପାମ୍ବଚ ହୋଟେଲର ସେଇ କୋଠରୀକୁ, ଆଉ ପ୍ରତିଦନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଯାଏ ସନ୍ତରଣ କରିବାକୁ ଠିକ୍ ସେଇ ସ୍ଥାନରେ । ସାଥିରେ ଲୁସି ବ ଥାଏ—ଆଶା ମୋତେ ନ ହେଲେ ବ ତାଙ୍କର ଆଦରର ଲୁସିକୁ ଦେଖିବାକୁ ଗୃଲଆସିବେ ଭୁଲରେ ।

କିନ୍ତୁ ସେ ଆଉ ଆସନ୍ତନ । ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଲୁସିକୁ ଦେଖିବାକୁ ସେ ଆସନ୍ତନ ।

ମେନକାଙ୍କର ଗୋରା ଗାଲ ଧୋଇ ବହିଯାଉଥିଲା ଅଶ୍ରୁର ଉଷ୍ଣପ୍ରସ୍ରବଣ । ପୁଲନ ବର୍ମା ଖାଲି ଗୃହିଁଥିଲେ ।

କଛି ଦନ ପରେ ଡାକରେ ପାଇଲ ମୋର ଗୋଟିଏ ଫଟୋ । ସେଇ ଫଟୋ, ଯାହାର ପାଇଁ ମୁଁ ଲୁସିକୁ ପାଇଛି । ଡାକଘର ଠିକଣାରେ ଗାଆଁ ଗଳ-କନ୍ଦ ସବୁ ଯାଇ ଖୋଜିଆସିଲି—କନ୍ତୁ ସେ ତ ମିଳଲେ ନାଇଁ ।

ଭବିଥିଲି ସେଇ ଡାକଘର ପାଖରେ ଲୁସିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିବ, କନ୍ତୁ ପାରିଲ ନାଇଁ ।

ଲୁସି ଥିଲେ ସେ ନଶ୍ଚୟ ଆସିବେ, ଲୁସିକୁ ମୁଁ ଛାଡ଼ିପାରିବ ନାଇଁ ।

ସେ ନିଶ୍ଚୟ ମୋତେ ଛାଡ଼ି ରହିପାରିବେନ ।

ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ

"କାଲେ କୁନୁ, ତତେ ପରା ସେତିକବେଳୁ କହୁଲଣି ସେଇ ଯୁ ଜର୍ଜେଟ ଶାଢ଼ୀଟା ବାପା କୁଆଁର ପୁନଅକୁ ଆଣି ଦେଇଥିଲେ, ତାକୁ ପିନ୍ଧପକା ବୋଲି ।"

କୁନୁ ନ ଶୁଣିଲା ପରି ସେଇବାଟେ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ରହିଗଲା ।

"କାଲେ, ମୁହଁଟା କାହିଁକି ଭଲ ମନ୍ଦ ଦିନରେ ଏଡ଼ୁଟାଏ କରିଛୁ ମ ? ଫୁରୁଫୁରୁ ବାଳଗୁଡ଼ିକ ଉଡ଼ୁଛି; ଟିକିଏ ଅଁଳା ତେଲ ଆଲମାରିରୁ ନେଇ ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧିପକା । ଭାଇନା ଯୁ ରିବନ କଲିକତାରୁ ଆଣି ଦେଇଥିଲା, ସେ ସାଇତା ହୋଇଚି କାହିଁକି ଶୁଣେଁ ?"

"କାଲେ ଶୁଭୁଛି ?"

"ମୁଁ ପାରିବିନି ବୋଉ ! ମୋ ଦିହ ଭଲ ଲାଗୁନି ।"

କୁନୁର କଣ୍ଠରେ ଅଜସ୍ର ଅଭିଯୋଗ, ନିଃସହାୟ କମିତି !

ବୋଉ ଛାଟିକା ହୋଇ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ମାରିଲେ ।

"ପାରିବୁନି ?—ହଇଲେ, ପାରିବୁନି ?"

ଏହାକୁ ମିଶାଇ ଦୁଇ ଡଜନ ଥର ବୋଧହୁଏ କୁନୁକୁ ଇମିତି ହଠାତ୍ ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧି ଜର୍ଜେଟ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିବାକୁ ଆଦେଶ ଆସିଥିବ । ଗୋଷ୍ଠୀ ଘର ଖଣ୍ଡି ପୂରି ଉଠିଥିବ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନୂଆ ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କ କୋଳାହଳରେ । ପଡ଼ିଶା ଘରୁ ଚୁଁ କପ୍ ଆଉ ପିଆଲା ମାଗି

ତହିଁରେ ଟ୍ରି ପୂରାଇ କେତେଥର କେତେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଟ୍ରି ଖୁଆଇଥିବ ସେ ।

ସବୁ ଯୁବକ ସମାନ । ଆଖିରେ ହିଂସ୍ର ଚାହାଣି, ସତେ ଯେମିତି ଗୋଡ଼ରୁ ମୁଣ୍ଡଯାଏ ସବୁ ଟିକିନଖି କରି ଦେଖି ପକାଇବେ ।

କୁନ୍ନୁକୁ ଖରାପ ଲାଗେ; ଟ୍ରି କପ୍ ଥୋଇଦେଇ ବାହୁଡ଼ି ଆସେ ।

ବୋଉ ପଚାରୁ ଥିଲେ ।

"କାଲି ଯାଉନୁ, କଅଣ ସେ କହିବେ, କଅଣ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବେ । ଇମିତି ୯ଟା କାମ ଭୁଲେଇଲା ପରି ପଳେଇ ଆସୁଚୁ କଅଣ ମ ?"

ଲାଜରେ କୁନ୍ନୁ ରଙ୍ଗା ପଡ଼ିଯାଏ ।

ଉନ୍ନତ ବକ୍ଷ ତଳେ ଅନାବୃତ ଯୌବନ ତା'ର ବିଦ୍ରୋହୀ ହୋଇଉଠେ ।

ଗୋଡ଼ ତା'ର ଚଳେନା ।

ହୁଏ ତ ସେଇଆ କୁନ୍ନୁର ପ୍ରଧାନ ଦୋଷ । ଭରସି କାହା ଉପରେ ପଡ଼ି କଥା କହି ପାରେନା ।

ଫରୱାର୍ଡ଼ ନୁହେଁ—ମଫସଲ ।

ସୁନାରିମ୍ ଚଷମାବାଲା ଭଦ୍ରଲୋକ ସିଗାରେଟ୍ ଧୂଆଁ ତଳେ କାଁଲ ହସର ଲହରୀ ଖେଳାଇ ଖେଳାଇ ବିଦାୟ ନଅନ୍ତି ।

ଆଶା ଆଉ ଆଶଙ୍କାର ମଝିରେ ଥରି ଥରି କୁନ୍ନୁର ବାପା ବିଦାୟ ଦିଅନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ।

ମାସେ ଯାଏ, ଦ୍ୱ ମାସ ଯାଏ ।

ସମ୍ବାଦ ନାହିଁ, ଚିଠି ନାହିଁ ।

ପୁଣି ହୁଏ ସେଇ ନାଟକର ପୁନରଭିନୟ ।

କିଏ ଟ୍ରାଉଜର ପିନ୍ଧି ଆସେ; କିଏ ଆସେ ପାଇଜାମା ଉପରେ ଚୁଡ଼ିଦାର ପଞ୍ଜାବୀ ମଡ୍ରେଇ । ଆଉ କିଏ ଅତି ସରଳ—ଧୋତି ଚଦର, ଏମ. ଏ. ପଢ଼ନ୍ତି ।

ଫେରିଯାଆନ୍ତି···ଫେରିଯାଆନ୍ତି ସମସ୍ତେ । ଆକାଶର ଚଲ୍ଲା ବଉଦପୁଳାକ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଦୂର ଦିଗ୍‌ବଳୟ କୋଳରେ ଲୁଚିଯାଏ···

କୁନୁର ଆଖିରେ ଲୁହ···

"ତୁ କାନ୍ଦୁଚୁ କୁନୁ···?"

କଣ୍ଠରେ କ୍ଷୋଧରେ ସତ୍ତା ନାହିଁ; ଯଦିଓ ସେଥିପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା କଥା କେତେ ପଦ ।

ବୋଉ ବି ପଣତ କାନରେ ଲୁହ ପୋଛିଲେ ।

—"ଯାଆ ମା, ସବୁଦିନେ ସମାନ ନ ଥିବ; ମାଆ ଦକ୍ଷିଣକାଳୀ ମୋ' ଦୁଃଖ ବୁଝିବେ ।"

କୁନୁର ଆହତ ଯୌବନ ଅଭିଯୋଗ କରିଉଠେ କ୍ଷଣିକ ଉତ୍ତେଜନାର ପ୍ରାବଲ୍ୟରେ ।

"ମୁଁ ତ ତତେ କେତେ ଥର କହିଛି ବୋଉ, ମୁଁ ଗାର୍ଲସ୍କୁଲରେ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ଯାଏଁ ପଢ଼ି ଡାକ୍ତରଖାନାର ନର୍ସ ହେବି ବୋଲି; ଦରମା ମିଳିବ ବେଶ୍ । ଭାଇନା କ'ଣ ଏକୁଟିଆ ଘର ଚଳେଇବେ, ଆଉ ମୁଁ ପାରିବି ନାହିଁ ?"

କାନ୍ଦୁରା ମୁହଁରେ ବୋଉଙ୍କର ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟର ହସ ଝରିପଡ଼େ—

"ବାୟାଣୀଟା ! ! !"

ମନ ମାନେ ନାହିଁ କୁନୁର । ଏକୋଇଶି ପୂରି ବାଇଶି ଚାଲିଲାଣି, ମୁଣ୍ଡକୁ ହାତ ପାଇଲାଣି; ତଥାପି ସେ କ'ଣ ସେ ଦିନର ସେଇ ବାୟାଣୀ ?

ଅଭିଯୋଗ କରେ ନାହିଁ କୁନୁ—ଆପଣା ଭିତରେ କୁହୁଳି କୁହୁଳି ଜଳିଯାଏ ।

ଲମ୍ବ ହୋଇ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଗରେ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ପ୍ରଣିପାତ କରି କୁନୁ ତା'ର ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଏ । କଅଣ ଜଣାଏ କେଜାଣି ?

... ଧୀରେ ଧୀରେ ଭଙ୍ଗା ସୁଟ୍‌କେଶ ପାଖକୁ ଯାଇ ଖୋଲିବସେ ସେଇ ଶାଢ଼ୀଟି । ଆଉ କଜଳ ସିନ୍ଦୂର ପେଡ଼ି...ଅଁଳା ତେଲ... କେତେ ଦିନର ସଞ୍ଚିତ ଦଶଅଣିଆ ସ୍ନୋ କେବଳ ଏଇ ଦିନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ଯୂପକାଠ ପାଖରେ ପଶୁ ସତେ ଯିମିତି ଆପଣାକୁ ସଙ୍କୁଚିତ କରି ରଖୁଥାଏ ।

ବାପା ଦୁଇହଜାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଲେଣି...କୋଡ଼ିଏ ଭରି ସୁନା; ତଥାପି...ତଥାପି...

ବାପାଙ୍କର ସଇଁତରିଶି ବର୍ଷ ବୟସରେ ବାଳ ଝୋଟ ହେଲାଣି— ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ କିରାଣି । କଲିକତାରେ ଏମ୍. ଏ. ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ପୁଅକୁ ବୃତ୍ତି ଛଡ଼ା ଆଉ ପଚିଶ ଟଙ୍କା ସାହାଯ୍ୟ ଦେବେ; ଧାନ କିଣିବା ପାଇଁ ନଗଦ ଟଙ୍କା ଦରକାର— ତହିଁରେ ପୁଣି ଏ ଜୁଲମ । ବାପା ବୋଉ ରାତିସାରା କଅଣ କଥା ହୁଅନ୍ତି ଖାଲି; ନିଦ ଆଖିକୁ ଆସେନା ତାଙ୍କର ।

ରାତି...ରାତି...

ଗ୍ଭଣ୍ଡ ଥରଉଠେ କୁନୁର ।

ଦଉଡ଼ିଆ ଖଟ ଖଣ୍ଡକରେ ପଡ଼ି ଉପରେ ମଝିବୁଡ଼ି କନ୍ଥାଟାଏ ଘୋଡ଼େଇହୋଇ ନାଲି କିରାସିନ ଡିବରିର ନିଷ୍ପ୍ରଭ ଆଲୋକରେ ସେ ପଢ଼ି ଚାଲିଥାଏ ଉପନ୍ୟାସ···ପୃଷ୍ଠା ପରେ ପୃଷ୍ଠା···ଉତ୍କଣ୍ଠା ।

ସ୍ୱପ୍ନପୁରୀର ଯୁବକ ରାତିର ଅନ୍ଧାରରେ ଆସି ଯୁବତୀ ସହିତ ମିଷ୍ଟାଳାପ କରି କୋଳକୁ ଆଉଜେଇ ଆଣୁଛି ଯୁବତୀକୁ । କାନ ଉପରର ଅମାନିଆ ଚୂନା କୁନ୍ତଳ କେଇକେରା ଉଠେଇ ନେଇ ଓଠ ଉପରେ ଆଙ୍କିଦେଉଛି ଗାଢ଼ ଚୁମ୍ବନ ।

ଚୁମ୍ବନ !

ଓଠ ଥରଉଠେ କୁନୁର । ବିଜୁଳି ବେଗରେ ଶିହରଣ ଟିଏ ଗୋଟାକ ଖେଳିଯାଏ ତା'ର···କନ୍ଥାଟାକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ଗ୍ଭଣ୍ଡ ଉପରେ ଆହୁରି କଷିକରି ଚାପିଦିଏ ।

ପୁଷ ମାସ···

ବାହାରେ ଶୀତୁଳିଆ ପବନର ଦୁରନ୍ତ ଅଭିସାର···

ଭିତରେ ତାତି···ବୈଶାଖର ତାତି···

ବୃଦ୍ଧାଙ୍ଗୁଳିରେ ବୁନ୍ଦା ବୁନ୍ଦା ଝାଳ ପୋଛିପକାଏ କୁନୁ ।

ପଢ଼ିଚାଲେ···ପଢ଼ିଚାଲେ···

ବଳିଲା ବଳିଲା ସୁଗୋଲ ବାହୁ ଉପରେ ଛପା ବ୍ଲାଉଜ୍; ପତଳା ଝରଣା ଶାଢ଼ୀ ଗ୍ଭଣ୍ଡ ଉପରେ ଉଠିଯାଇଛି । ବୁକୁର ମଝିକି ଲମ୍ବିଆସିଛି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣହାର ସୁନାର ପଦକ—ମୟୂର ପୁଚ୍ଛ ଟେକି ନୃତ୍ୟ କରୁଛି । ମର୍କରି ଲାଇଟ୍ ତଳେ ଉପନ୍ୟାସର ନାୟିକା ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛି ନାୟକକୁ··· । କାନର ଦୁଲ ଗଣ୍ଡ ସ୍ପର୍ଶ କରି ସସମ୍ଭ୍ରମେ ଲେଉଟି ଯାଉଛି ।

ଆଠଅଣିଆ "ପଡ ପରମ ଗୁରୁ" ଆଇନାରେ ଆପଣାକୁ ଆପେ ପରଖି ନେଉଚ୍ଛି କୁନୁ।

ସେ···ଆଉ ଉପନ୍ୟାସର ନାୟିକା···ଚୁମ୍ବନର ଦାଗ ତ ଉକୁଟି ଉଠି ନାହିଁ କୁନୁର ଶ୍ୟାମଳ କପୋଳରେ—ଉକୁଟିବ ବି ନାହିଁ।

ଦଉ ଚୋପା ଲୁଡ···

ଯାଃ, ସବୁ ବଲବଲ ହୋଇଗଲା—ସବୁ ସ୍ନୋ, ସବୁ ପାଉଡ଼ର·· ଆଉ ପାରିବ ନାହିଁ।

ବୋଉ କେତେବେଳେ ପଛରେ ନିଃଶବ୍ଦରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଦେଖୁଥିଲେ କି କଅଣ, ଫେରିପଡ଼ି ଆର ଘରେ ପଶିଗଲେ।

ରହିଗଲା ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସର ଅଫୁରନ୍ତ ବେଦନା···

କୁନୁ ଚମକିପଡ଼ି ଅନେଇଦେଲା।

ସେ ଉପନ୍ୟାସ ତ ପଢ଼ୁ ନାହିଁ।

ଆଖିର ଥରେ ଫ୍ଲପ୍‌ରେ ମେଞ୍ଚାଏ ପାଉଡ଼ର ଧରାଇ ଲଭିଲା ଜାଗାମାନଙ୍କରେ ଡାଳି ପକେଇଲା ପରି ଛିଞ୍ଚାଡ଼ ଦେଇଗଲା ସେ।

ବିଜୟିନୀର ମନୋବୃତ୍ତି ତା' ଭିତରେ।

କାହିଁକି ସେ କାନ୍ଦିବ ?

ସାରା ଦୁନିଆରେ ଯେତେ ଝିଅ, ସମସ୍ତେ କଅଣ ଜଣେ ଅପରିଚିତ ପୁରୁଷର ବିଳାସସାମଗ୍ରୀ ହେବା ଛଡ଼ା ଆଉ କୌଣସି କାମକୁ ଅଯୋଗ୍ୟା ? ସମସ୍ତେ କଅଣ ଖାଲି ସାଜିବେ ଉପନ୍ୟାସର ନାୟିକା, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ତାରକା ?

ନା, ନା— କଦାପି ନୁହେ।

ହେଇଟି ତାଆର ସାଙ୍ଗ ସୁଲୁ—ବାପା ବଡ଼ଲୋକ—ଅଚଳାଚଳ ସମ୍ପତ୍ତି—ଘିଅ ଖାଇ ଦୁଧ ଆଞ୍ଚୁଅନ୍ତି । ଗଲବରଷର ଝିଅ ସୁଲୁ—ଗୋଟିକ । ବାପା କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ଟଙ୍କାରେ ଜ୍ୱାଇଁଟିଏ କିଣି ଛାଡ଼ିଦେଲେ ତାକୁ ।

କାଆଲ ସୁଲୁ ପଣତ କାନିରେ ଅନ୍ତରର ଉଚ୍ଛଳ ଅଶ୍ରୁଧାର ଚାପି ରଖି ରଖି କହୁଥିଲା, "କୁନୁ ଲୋ, ତୁ କେଡ଼େ ଭାଗ୍ୟବତୀ, ମୁକ୍ତ ଆକାଶର ବିହଙ୍ଗୀ ତୁ ।"

"କେତେଦିନ ସହିବି ଏତେ ଅନାଦର କହିଲୁ କୁନୁ ? ସବୁଦିନେ ଏଗାରଟା ବାରଟା ରାତିରେ ଫେରନ୍ତି—କର ଲେଉଟାଇ ଶୁଅନ୍ତି । ଦିନେ ହିନେ ମୋଟେ ଆସନ୍ତିନି । ହସି ହସି କଥା ହିପଦ ଶୁଣିବାର ବି ଅଧିକାର ନାହିଁ । ଏ ଜୀବନ ନୁହେଁ ତ କୁନୁ, ଜୀବନ୍ତ ମରଣ !"

ଜୀବନ୍ତ ମରଣ ! ସତେ ତ, ଜୀବନ୍ତ ମରଣ !

କୁନୁର ମନ କଅଣ ହୋଇଯାଏ । ସବୁ ଭାବନା ପୁଣି ଲେଉଟି ପଡ଼େ; ଓଲଟ ପାଲଟ ହୋଇଯାଏ । ଉତ୍ସାହବୋଳା, କରୁଣିମ, ସାହସୀ ମୁହଁ ପୁଣି ଅନ୍ଧାରିଆ ହୋଇଆସେ । ଗ୍ଭିତତଳେ କିଏ ଯେମିତି ହାତୁଡ଼ି ନିହାଣ ନେଇ ଲୁହାକଣ୍ଟା ଗୁଡ଼ାଏ ପିଟି ପକାଉଛି ।

ପଅରଦିନ ମାମି ଆସିଥିଲା । ହିଇ ଘଣ୍ଟା କାଳ ଗପ କଲା ବସି ବସି । ମାମିର କୋଳରେ ପୁଅ, ନାଲି ଟୁକୁ ଟୁକୁ କଅଁଳ ଛନ ଛନ; ଠିକ୍ ମାମିର ଆକର୍ଣ୍ଣ ଭ୍ରୂଲତା, ଲାଲ୍ ଓଠ, ଚଉଡ଼ା କାନ୍ଧ ନେଇଛି ଛୁଆଟି । ମାମି ତାକୁ ଥରକୁ ଥର ଉନ୍ନତ ଗ୍ଭତି ଉପରେ ଚାପି ଧରି ଚୁମା କରୁଥାଏ । ଆଉ କହି ଗ୍ଭଲିଥାଏ

କେତେ କଥା--କମିତ ଅଫିସରୁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ମମି ତାଙ୍କ ହାତକୁ ଟେଳିଦିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ 'କୁନ'ଟିକୁ । ସବୁ କ୍ଲାନ୍ତି ଭୁଲିଯାନ୍ତି; ସବୁ ଦୁଃଖ କୁଆଡ଼େ ମୁହୂର୍ତ୍ତିକେ ଚାଲିଯାଏ । ଝୁଲାରେ ଝୁଲାଇ ଦେଲେ କୁନ କୁଆଡ଼େ ହସିଉଠେ । ବାପା, ବୋଉ ବୋଲି ଡାକେ···କେମିତି କେତେ ।

କୁନୁ ସବୁ ଶୁଣେ—ମମିର ଆନନ୍ଦଭରା କଥା ଶୁଣେ, ଆଉ ବି ଶୁଣେ ସୁଲୁର ମର୍ମଫଟା କରୁଣ କାହାଣୀ । ନର୍ବିକାର ଋଷି ସତେ ଯିମିତି । ବସ୍ତୁସ୍ଥବସ୍ତ୍ରାଚରିତ ଆଗ୍ରହୀ, ଆଖିଯୋଡ଼ା ତା'ର ସତେ ଯିମିତି ସବୁ ଗ୍ରହଣ କରିଯିବାକୁ ତିଆର ।

କୁନୁ ଭିତରେ ଚାଲେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ଆଉ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଭିତରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଯୁଦ୍ଧ । ଯୌବନ, ଝକମକ କରି ଫୁଟିଉଠେ··ଠିକ୍ ଯିମିତି ତାତଲା ପେଜ ଅଣ୍ଡଳେ । କାହିଁ ସମାଧାନ ? ଚାରିଆଡ଼େ ଯିମିତି କ୍ଷେତ୍ରର ଭୂମିକମ୍ପ । ସମାଧାନ କାହିଁ ? କାହିଁ ?

ବନବାସିଆ ମେଘ ଆକାଶ ଗୋଟାକ ଚାରିଭି ଘେରିଦିଏ ।

"କୁନୁ ଲୋ, କୁନୁ ମ, ମଲା କାଲୁଣୀ ହେଲୁଣୀ କି ? କେତେ ବେଳୁ ଡାକ ଡାକ ତଣ୍ଟି ଶୁଖିଗଲା ମୋର ।"

କୁନୁ ଫେରି ଚାହିଁଲା ।

"ଆଲୋ ଏଆଡ଼େ ଆ ଭଲା; ସମସ୍ତେ ପରା ଆସିବା ବେଳ ହେଲାଣି !"

କୁନୁର ମନ ଭିତରର କୁହୁଡ଼ି କଟିଯାଏ ।

"ମୁଁ ପାରିବନି ବୋଉ ଏତେ ଥର ଥିଏଟର ଅଭିନେତ୍ରୀ ସାଜ । ମୁଁ ବହୁତ ଭାବିଛି, ପାରିବନି ।"

ଆଖିରେ ତା'ର ଉଚ୍ଛୁଳା ଅଶ୍ରୁ ବନ୍ଧ ମାନଲା ନାହିଁ । ଖଟ ଉପରେ ଦୁଲୁକନା ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ଉପରେ ଝିଙ୍କି ଆଣିଲା ଗୁଦରଟା । ଖାଲି କହିଁ କହିଁ ଶୁଭୁଥାଏ—ଥର ଉଠୁଥାଏ ଗୁଦର ତଳ···

ବୋଉ ବୁଝେଇଲେ···ବହୁତ ବୁଝେଇଲେ ।

ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତବତ୍ ଉଠିଲା କୁନୁ—ଆଖିରେ ଟୋପେ ବି ଲୁହ ନାହିଁ । ବୋଉଙ୍କ ଗୁଣ୍ଡରେ ଦମ୍ଭ ଆସିଲା । ବାରଖଛଟା ପ୍ରକଟାଇ କୁନୁ ଚାଲିଗଲା ଆଗଘରକୁ—ସତେ ଯିମିତି ନେପୋଲିଅନ ବୋନାପାର୍ଟ ଉଆଟରଲୁ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ବାହାରିଛନ୍ତି ଅବା ଫରାସୀ ବାଳିକା ଜୋଆନ୍ ଅଫ୍ ଆର୍କ······ ।

× × ×

କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ସେ ସତେ ଦେଖିବାକୁ···ପୂରିଲା ପୂରିଲା ଗାଲରେ ନଶ ଦୁଇଟା ବେଶ୍ ମାନୁଥାଏ । କି ଆନ୍ତରିକତା କଣ୍ଠଦେଶରେ ।

କୁନୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ହସିଉଠିଲା । ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ।

ଅନ୍ଧକାର ପାହାନ୍ତିଆ ହୋଇଆସିଛି । ପୂର୍ବରୁ କୁହୁଡ଼ି କାଟି ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସିବ ଆଉ ଟିକକରେ ।

ଲୋହିତ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଷାରାଣୀଙ୍କର ଓଠରେ ଚୁମ୍ବନ ଆଙ୍କି ଦେଉଛନ୍ତି । ସରମରେ ନାଲି ପଡ଼ିଯାଇଛି ପୂର୍ବ ଆକାଶ ।

ଦିଓଟି ଚଢ଼େଇ ପତର ଡାଳରେ ପରସ୍ପର ସାଥିରେ ଲଗା-ଲଗି ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି । ପକ୍ଷ ଉପରେ ତାଙ୍କର କାମଶାସ୍ତ୍ର ରଶ୍ମି ର ତେଜ···

ଅବସାଦରେ ଭରିଉଠିଲା କୁନୁର ଅନ୍ତର । ହଠାତ୍ କାହିଁକି ମୁଣ୍ଡରେ ସବୁ ଗୋଳମାଳିଆ ହୋଇଗଲା । କାଲୁଆ ପବନ ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ଝଡ଼ଝଞ୍ଜା ସୃଷ୍ଟି କରି ବହିଗଲା ।

ହିଂସ୍ର ମନ ତାର ଚଡ଼ଉଠିଲା । ଢେଲାଟିଏ ଥାଇରି କରି ଉଠେଇନେଇ ଚଢ଼େଇ ଯୋଡ଼ିକଙ୍କ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା ସେ । ଦୁହେଁଯାକ ସାଙ୍ଗ ସୁଙ୍ଗା ହୋଇ ଉଡ଼ିଗଲେ···ଉଡ଼ିଗଲେ···ପଛରେ ଖାଲି କେଁ କଟର···ଅଭିସମ୍ପାତ ! !

ବାପା କଚେରୀକୁ ଗଲେଣି । କୁନୁ ଖାଇ ପିଇ ବସିଛୁ ।

ଡାକବାଲାର ସାଇକେଲ ଘଣ୍ଟି ଦାଣ୍ଡଦୁଆରେ ।

—ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ।

ବୋଉ କୁନୁ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲେ, ପଢ଼ିଲୁ ମା !

ମହାଶୟ,

ପୁଅ ଆମର ପଢ଼ୁଛି । ଏଇନା ବାହା ହେବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ— ତେଣୁ ଅଇଚ୍ଛା ବାହାଘର ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ—

ଚିଠିଟି ସରିପାରିଲା ନାହିଁ । କୁନୁର ଆଖି ଲୁହରେ ଜାଲୁ-ଜାଲୁଆ ହେଇଗଲା । ଘୃଣାରେ ଥରିଉଠିଲା ଅନ୍ତର ତାର । ଚିଠି ଖଣ୍ଡ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ଦଉଡ଼ିଗଲା ଘର ଭିତରକୁ—

ବୋଉ କବାଟ ଆଖିରେ ଚାହିଁଥାଆନ୍ତି । କି କରୁଣ, କି ମର୍ମନ୍ତୁଦ ସେ ଚାହାଣି !

ଘରଭିତରେ ଠାକୁରଙ୍କର ଫଟୋଟା ସିମିତ ନଷ୍ଟୁର ଭାବରେ ହସୁଛି ପୂର୍ବପରି ।

ହା ଭଗବାନ !

ଫଟୋଟାକୁ କାନ୍ଥ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ରଖିଦେଲା କୁନୁ । ଇସ୍ କି ଅଭଦ୍ର, କି ନିର୍ମମ !

ଘରଭିତରେ ଘରଚଟିଆ ଦୁଇଟା କେତେଟରେ କେତେଟରେ ହୋଇ କୁଟା କାଠି ଆଣି ବସା ତିଆରି କରୁଥିଲେ ।

କୁନୁ ଅସହାୟ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼େ ଚାହିଁରହିଲା ଖାଲି—କି ମଧୁମୟ, କି ସରଳ, କି ସୁନ୍ଦର ।

ଦୁଇଟାଯାକ ଚଢ଼େଇ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା କରି ଝରକାବାଟେ ଉଡ଼ିଗଲେ ଫୁର୍ରକିନା ।

ସେହି ଦିଗକୁ ଝରକାର ରେଲିଂ ଭେଦି କୁନୁ ଚାହିଁଥାଏ, ଆଉ ଚାହିଁଥାଏ ।

ଆର୍ଯ୍ୟପୁତ୍ର

ଆର୍ଯ୍ୟପଲ୍ଲୀ...

ସମୁଦ୍ରର ଘାଟ ଉପରେ ଟିକ ନୋଳିଆ ଗାଆଁଟିଏ । ବାଲିପଲ୍ଲୀର, ଆଠ ଦଶୋଟି କୁଡ଼ିଆ । ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସମୁଦ୍ର ଯିମିତି ଧୋଇନେଉଛି ଗାଆଁର ପାଦ ଦେଶ ।

ଝାଉଁ ବଣ । ଗୁବୁକ ଆଉ ଲଙ୍କାଆମ୍ବ, ଘଞ୍ଚ ଆଉ ଲଗାଲଗି । ତାଆରି ଭିତରେ ସର୍ପିଳ ଗଡରେ ଯିବାକୁ ହୁଏ, କାହିଁକି ନା ବାଲି ଉପରେ ଚାଲିଲେ ପାଦ ଗଳି ଗଳି ଯାଏ...ଘୋଳି ହୋଇଯାଏ... କେହି କେବେ ଏଠି ରାସ୍ତା ତିଆରି କରିବା କଥା ଭାବିନାହିଁ । ଏଠିତ ମଟରେ ଗାଡ଼ି ଥିବା କେହି ନାଗରିକ ରୁହେନି କିମ୍ବା ଏହା ଜାତୀୟ ସଂପ୍ରସାରଣର କେନ୍ଦ୍ର ନୁହେଁ ଯେ ପ୍ରତିଦିନ ତିନି ଚାରିଟା ଜିପ୍ ଏଠାକୁ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ।

ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା...

ଶକ୍‌କଣ କଳା ମିଚ ମିଚ ଦନ୍ତୁ ଚେହେରା...ବେକରେ ପିଟା ସୁନାର ଗୋଟେ ଚପା ପାତିଆ...ଧାଳୁଆ ମାଳ ସୋଗାଏ ମୁଣ୍ଡରେ ଖୋସା...ଓଡ଼ିଆ ତେଲଗୁ ଉଭୟ ବୁଝେ ଆଉ କୁହେ ।

ଆର୍ଯ୍ୟପଲ୍ଲୀର ଅନାର୍ଯ୍ୟ ନାରୀ ସେ ।

ସେ ବି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖେ । ହଳଦିଆ କପ୍ତାକୁ କମିତି ପିନ୍ଧିଲେ ସେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ । ଶଙ୍ଖାକୁ ହାତରେ କେଇପଟ ନାଇଲେ ମନେଇବ । କେତେବେଳେ ହସିଲେ ମନ ଖୁସି ହେବ ସବୁ ସେ ଶିଖେ ।

ବାଲିରେ ଚୁଆ ଖୋଳି ଧଡ଼ିଆ ଧଡ଼ିଆ ଝାବୁକ ଗଛର ସ୍ତବରେ ମାଠିଆ ମାଠିଆ ପାଣି ନଇଁତ ସକାଳେ ସଞ୍ଜେ ଅଜାଡ଼େ—ଶୋଷିଲି ଶୁଖିଲି ବାଲି ଶୋଷିନିଏ ପାଣି—ଝାଉଁ ଜଳିଯାଏ—ପୁଣି ରୁଆଏ—ପ୍ରକୃତି ସାଥିରେ ସେ ଯାହା ଯୁଦ୍ଧ କରେ, ହୁଏତ ଦାମୋଦର ଉପତ୍ୟକା ଯୋଜନାର ଖୋଦ୍ ଚିଫ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟର ସେତେ ଶକ୍ତି ଖଟାଇ ଲଢ଼ୁ ନ ଥିବେ । ସୂର୍ଯ୍ୟ-କିରଣରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସାନ ଝାଉଁଆଟିମାନ ବାନ୍ଧେ—ଥରେ ଚେର ଲାଗିଗଲେ ଗଲା । ଅସୁର ଗଛ—ମାଡ଼ିଯିବ ଯେ ।

ଗୁରେୟା—ତାର ସ୍ୱାମୀ—ହୁଲି ଡଙ୍ଗାଟିରେ ବସି ଜାଲ ନେଇ ଯାଏ ସମୁଦ୍ରକୁ । ଯାହା ପାଏ ଆଣି ଅଜାଡ଼ି ଦିଏ କାନତରଟି ଆଗରେ···କଅଣ ପଇସା···ଟଙ୍କାକର ମାଲ ଶୁଝିବାକୁ ବାକି ଛାଡ଼ି ଦୋକାନରେ ପେଟେ ପିଇ ଘରକୁ ଫେରେ । ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା ତାର ଆଇଲା ପଥକୁ ଅନାଇ ନ ଥାଏ—ଜାଣେ ସେ—ହୁଏତ ରାତିରେ ନ ଫେରିପାରେ ଗୁରେୟା ।

ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା ଆଉ ଗୁରେୟା—
ଦୁହେଁ ବାହା ହୋଇଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଦୁହିଁଙ୍କର ପରସ୍ପର ପ୍ରତି କିଛି ଦାୟିତ୍ୱ ଅଛି ବୋଲି ମନେ ହୁଏନି ତ ।

ସମୁଦ୍ରରେ ଢେଉ ଗୋଟିଏ ଆସେ—ସେ ପୁଣି ଆସେ କେତେ ତେଜରେ, ତାପରେ ମିଳେଇ ଯାଏ···କୁନି କୁକୁର ଛୁଆ ପରି ଗୋଡ଼ରେ ଗୁଡ଼େଇ ଲୁଡ଼େଇ ହୁଏ···ତା'ପରେ ଆସେ ଆଉ ଗୋଟେ···କେହି କାହାର ଅପେକ୍ଷାରେ ନ ଥାଏ ।

ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା ଗୃବୁକ ଗଛର ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ଆଉ କାଠ ବାହାରେ ବଳ ଗୃଉଳ ଆଣେ—ରାନ୍ଧେ, ଖାଏ । ଗୁରେସ୍ବା ଥିଲେ ମୁଠାଏ ଖାଏ, ନ ଥିଲେ ତ ନାହିଁ । କୋଉଠି ହେଲେ ଖାଇ ନ ଥିବ କି ?

ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନାର ପୁଲକିତ ଯୌବନ ଲେଟିପଡ଼େ କୁର୍ମୀସ୍ବାର ବଳିଷ୍ଠ ବନ୍ଧନରେ······ତାର ପଡ଼ୋଶୀ···

ହସେ ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା—ହସେ କୁର୍ମୀସ୍ବା···

ଗୁରେସ୍ବାଟା କି ବୋକା ମତେ !

ସେଦିନ ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନାର ଦେହ କମିତି ସିରସିର ଲାଗୁଛି । ବାହାରେ ଟିକିଏ ବର୍ଷା ହେଉଛି । ଝାଉଁବଣ ମର୍ମର ଉଠୁଛି ଅଦୂରରୁ ।

ହାଇ ମାରି ଅଳସ ଭଙ୍ଗି ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା ଚୁଲିରେ ଜାଳ ପକାଇଲା ।

କୁର୍ମୀସ୍ବା ଆଉ ଗୁରେସ୍ବା ଦୁହେଁ ତିନି ଦିନ ହେଲା ଯାଇଛନ୍ତି ସମୁଦ୍ରକୁ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ···

ଏ ଯେଉଁ ପବନ ଆଉ ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷା···

ତିନି ଦିନ ପାଇଁ ଦୁହେଁ ଯେ ଗୁରେସ୍ବା ତ ସାତଦିନ ଯାଏ ପାଣିରେ ରହି ମାଛ ନେଇ ଫେରୁଛି ।

ଟିକିଏ କିରାସିନ ପକାଇ ନିଆଁ କାଠିଟା ମାରିଦେଲା ଚୁଲି ଭିତରେ···

ଆଜ ଭୁଙ୍ଗାଟାକୁ ଡନ୍ତ୍ର ଡନ୍ତ୍ର ଏତେ ପାଣି ଦେଇଥିଲ ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା ଝାଉଁଗଛଗୁଡ଼ାକରେ···ଏତେ ବର୍ଷା ହେବ ବୋଲି ହେଲେ ଜାଣିଥାଆନ୍ତା !

ଗ୍ରୁଡ଼ ।

ଛଗଲ ପକ୍ଷୀ ପର ଅନ୍ଧାର ହେଇ ସମୁଦ୍ରର ସେଇ ଦୂର ଦିଗ୍‌ବଳୟରୁ ଗ୍ରୁଇ ହୋଇଯାଉଛି···କଲଟର ସାଇବ ଗାଡ଼ିରେ ଆସିଥିଲେ ହାଉଆ ଖାଇବାକୁ··· ଫେର ଯାଉଛନ୍ତି ତରତର ହୋଇ । ବର୍ଷା··· !!!

ଆହୁରି କାଳିଆ ହୋଇ କ'ଣ ଗୋଟେ କୂଳରେ ଲଗି ଆସୁଛି ସମୁଦ୍ରର···ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନାର ନିପୁଣ ଆଖି ଠିକ୍ କଳି ନେଇଛି । ଡଙ୍ଗା ଅଟକିଲା ।

ଜଣେ ଲୋକ ଅନ୍ଧାରରେ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି । କାନ୍ଧ ତା'ର ନଇଁ ପଡ଼ୁଛି ।

ଗ୍ରୁଇ ମୂର୍ତ୍ତି ଧୀରେ ଧୀରେ ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା ଆଡ଼େ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି । ନିଶ୍ଚେ ଗୁରେସ୍ବା ହେବ ପବ !

ଡବରଟା ଜାଳିଲା ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା ।

ଟୋପା ଟୋପା ଝାଳ··· କପାଳ ଉପରର ମୋଟ ଶିରା ଟାଙ୍କି ହୋଇଗଲାଣି···ନିଶ୍ୱାସ ମୁହୁର୍ମୁହୁଃ ଗ୍ଲୁଲୁଛି ।

ଏ କ'ଣ ? ଏ ଯେ କୁମ୍ଭୀସ୍ବା । ଆଉ ଜାଲ ଭିତରେ··· ?

ଉଃ···ଆଖି ବୁଜି ହୋଇଗଲା ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନାର··· ଗୁରେସ୍ବା··· ନାକରୁ ଦୁଇଧାର ନେଳିଆ ରକ୍ତ ନିଗିଡ଼ି ପଡ଼ୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ଫାଟି ଛତୁ ହୋଇଯାଇଛି । ଜାଲରେ ଗୁଡ଼େଇ ଭୁଡ଼େଇ ହୋଇ ଫୁଲି-ଗଲାଣି ଗୁରେସ୍ବା ।

ଗୁରେସ୍ୱା ମରିଯାଇଛି ।

ଉପରକୁ ଅନାଇଲା ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା—

କୁର୍ମୀସ୍ୱାର ମୁହଁରେ ତୃପ୍ତିର ହସ ।

ତୋ'ରି ପାଇଁ ଆଜ ତାକୁ ନିପାତ କରି ଦେଇଛି ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା...ଚିରକାଳ ଲାଗି ତୁ ମୋର ହୋଇ ରହିବୁ—ଏ କୁଳାଙ୍ଗାର ଆଉ ନ ଥିବ ସମୁଦ୍ର ମଝିରେ ମୋତେ ପଚ୍ଚରିବାକୁ ଯେ ମୁଁ କାହିଁକି ତୋତେ ଶରଧା କରେ ।

ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନାର ଦେହର ରକ୍ତସବୁ ଜମା ହୋଇଗଲା ମୁଣ୍ଡରେ—ତୁ ଖୁଣ କରିଛୁ କୁର୍ମୀସ୍ୱା ! ତୁ ଖୁଣ କରିଛୁ । ମୁଁ ତୋତେ କହି ନ ଥିଲି ଗୁରେସ୍ୱାକୁ ମାରିଦେବାକୁ !

ଆହା ଗୁରେସ୍ୱା !

ଝଲପିଉଠିଲା ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନାର ବୁକୁ ତଳ ।

ବାହାରେ ଝଡ଼ ଗର୍ଜୁଥିଲା ।

କୁର୍ମୀସ୍ୱା ନିର୍ବୋଧ ପରି ଅନେଇଥିଲା ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା ଆଡ଼େ...

...କି ବିଚିତ୍ର ସତେ !!

ଯାହା ପାଇଁ ଦିନେ ହେଲେ ଦୁଃଖ କରିନ ଦଣ୍ଡା ସାମ୍ନା, ତା' ପାଇଁ ସେ ଆଜ କାନ୍ଦୁଛି ?

ଝାଉଁବଣ ଝଲପି ଉଠୁଥିଲା ଝଡ଼ ସାଥିରେ । ଲଙ୍କା ଆମ୍ବ ଟପ୍-ଟାପ୍ ଝଡ଼ି ପଡ଼ୁଥିଲା ପବନର ତୋଡ଼ରେ ।

କୁର୍ମୀସ୍ୱା ଛିଡ଼ାହୋଇ ରହିଥିଲା ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇ...

—ଃ୦ଃ—

ଅଭ୍ୟକ୍ଷ

ବାବା ତ ଏଇ ଟିକିଏ ହେଲା ସନ୍ଧ୍ୟାଭ୍ରମଣରେ ବାହାରି-ଗଲେ, ଆସନ୍ତୁ...ଆସନ୍ତୁ... !

ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ବୈଠକଖାନା ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲି ହରିଶ୍ ! —ମିଃ ଘୋଷ ତାହାହେଲେ ନାହାନ୍ତି ?

—ନାଁ, ବସନ୍ତୁ । ମୁଁ ଏଇକ୍ଷଣି ଚା' କରି ନେଇଆସୁଛି ।

—ଏକାକୀ ନିଃସଙ୍ଗ ଏ ସନ୍ଧ୍ୟା...ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଶୀତ ପଡ଼ି ଆସିଲାଣି...ତାହା ସହିତ ମିସ୍ ତନିମା ଘୋଷଙ୍କର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ । ଏହାଠାରୁ ବଳି କପେ ଗରମ ଚା'ର ମୂଲ୍ୟ କ'ଣ ବେଶି ହୋଇ-ପାରେ ?

ଦୁଇ ହାତ ଭିଡ଼ିଧରି ହରିଶ୍ ବସେଇଦେଲା ତନିମାକୁ ଆପଣା ପାଖରେ ।

—ବସନା, ଚା' କଣ ନ ଖାଇଲେ ଚଳେନା ?

ତନିମାର ହାତ ଝାଳରେ ଜୁଡ଼ୁବୁଡ଼ୁ...ବକ୍ଷରେ ଆନ୍ଦୋଳନର ସଂକେତ ।

—ନାଇଁ, ବାପା କହନ୍ତି, ଭଦ୍ରଲୋକ ଆସିଲେ ଚା' ନ ଖାଇବାକୁ ଦେବାର ଅର୍ଥ ଭଦ୍ରଲୋକକୁ 'ଚାଲିଯାଅ' ବୋଲି କହିବା ।

—କିନ୍ତୁ ତୁମେ ମୋତେ ଚାଲିଯିବାକୁ କହିଲେ ବି ମୁଁ ତ ଚାଲିଯାଇ ପାରିବିନି ତନିମା !

—ଛିଃ, ଅନ୍ତତଃ ଲାଇଟ୍‌ଟା ଲଗେଇ ଆଣେ···ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ଆସିଲାଣି ଯେ···ବାପା ତ ଏଇକ୍ଷଣି ଲେଉଟି ଆସିବେ ।

× × × ×

ଡେରାଡ଼ୁନ୍ କଲେଜରୁ କୃତିତ୍ୱର ସହିତ ପାଶ୍ କରି ହରିଶ୍ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମେ ଯାଇ 'ଦେବଭୂମି'ରେ ଜଣେ ଜୁନିଅର ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଅଫିସର୍ ହୋଇ ଯୋଗଦେଲା, ସେ ଭାବିଲା ଜୀବନରେ କୃତୀ ଗୃହୀ ହେବା ବୋଧହୁଏ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅଭିଶାପ ।

ଘରପାଖେ ଅନନ୍ତ ନିବିଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ···ରିଜର୍ଭ ଫରେଷ୍ଟ··· ସଭ୍ୟତାର ଉଷାଲୋକ ଏଠାକୁ ଆସିବାକୁ କେତେ ଯୁଗ ଲାଗିବ ତା'ର ଠିକଣା ନାହିଁ ।

ସେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସଞ୍ଜ ହୋଇ ଆସିଥିଲା ସେଦିନ । ପରଦିନ ସକାଳ ଯେମିତି ପାହିଛି, ଦେଖିଲା ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ବାକି ଅଛି ।

—ମଣିଲାଲ୍, ଚା' ଚା'— ?

ବେଡ଼୍ ଟିରେ ଦୀର୍ଘ ଚାରି ବର୍ଷ ଧରି ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହରିଶ୍ ପାଗଳ ପରି ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲା··· ଆଖି ଖୋଲିଲାବେଳକୁ ଚିରପରିଚିତ ବାମ୍ଫୁଆ ଚା' କପ୍‌ଟି ନ ଦେଖି ।

ରବ୍ଧି ରବ୍ଧି ଆଉ ଘରୁ ଫରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡ଼ ଜାଣୁଥିଲା— ଷାଠିଏ ବର୍ଷର ବୁଢ଼ା···ସେ କି ଜାଣେ ରାତି ନ ପାହୁଣୁ ନୂଆ ସାଇବ ମାଗିବସିବ କପେ ଚା'···ମହା ମୁସ୍କିଲରେ ପଡ଼ିଲା ସେ ।

କ'ଣ କରିବ, ଭାବିବାକୁ ଆଉ ବେଳ ନାହିଁ । ଛୁଆ ବାଘ ପରି ନୂଆ ସାଇବ ଖାଲି ହେଣ୍ଟାଳୁଛି । ବୁଢ଼ାର କ'ଣ ମନ ପାଇଲା, ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଚାଲିଗଲା ଘରୁ ବାହାରକୁ ଛିଣ୍ଡା ଜର୍ସି ଖଣ୍ଡିକ କୌଣସିମତେ ଦେହରେ ଗଳାଇଦେଇ । ବୁଢ଼ା ବୟସରେ ଦଉଡ଼ୁଛି ନାଲି ରାସ୍ତାର ଖାଲି ଢିପ ଉପରେ ଜମା କାକର ବୁକୁରେ ।

ହସ୍ନିଣ୍ ମନରେ ହଠାତ୍ ଖଟ୍‌କନା କ'ଣ ଲଗିଲା—ବୁଢ଼ା ପାଗଳ ହୋଇଗଲା ନାହିଁ ତ ! ନଚେତ୍ ସେ କ'ଣ ଭାବୁଛି ବୁଢ଼ା ତ ବୁଝି ନାହିଁ ।

ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ ନର୍ଭର କରି ଟେବୁଲରେ ବସିଲା ଖଣ୍ଡେ ସିଗାରେଟ୍ ସେଇ ଶେଯରେ ଶୋଇ ଶୋଇ । ଉପରେ ମଖମଲ ରେଜେଇ ଗୁଡ଼ାଇ ଉଠି ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ୁଛି । ଜୀବନଟା ଯିମିତି ପିତା ଲାଗୁଛି ।

ଓଃ···କ ଈଶ୍ୱରପରିତ୍ୟକ୍ତ ଜାଗାରେ କଞ୍ଜାର୍‌ଭେଟର ପୋଷ୍ଟିଙ୍ଗ୍ କଲା !

ଝାଳନାଳ ହୋଇ ଧପାଲି ଫେରିଲା ବୁଢ଼ା ମଣିଆ—କେଉଁ ସାହେବ ମିଜାଜ୍ ଖୁସ୍ ଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କୁ ମଣିଆ ନାଆଁଟା ପସନ୍ଦ ହୋଇନ···ଡାକୁଛି ମଣିଲାଲ୍···ସେଇ ନାଆଁ ରହିଯାଇଛି··· କାଗଜପତ୍ରରେ କିନ୍ତୁ ମଣିଲାଲ ଦସ୍ତଖତ କରେ ମଣିଆ ବାରିକ ।

ହାତରେ ତା'ର ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍‌ର ପ୍ରିନ୍‌ସେସ୍ ମାର୍ଗାରେଟ୍‌ଙ୍କର ବଷ୍ଟ୍ ଫଟୋଗ୍ରାଫ ଥାଇ ଟ୍ରେ । ଖାଣ୍ଟି ଇଂଲିଶ୍ ଗ୍ରାଇନାର 'ଟି' ପଟ୍···କପ୍ ପିଆଲା ସବୁ । ପରିଚିତ ଚା'ର ବାସନାରେ ଶିରା ପ୍ରଶିରା ଉଜ୍ଜୀବିତ ହୋଇଉଠିଲା ହସ୍ନିଣ୍‌ର । ବିନା ବାକ୍ୟବ୍ୟୟରେ କପେ ଚା' ନିଃଶେଷ କରିସାରି ଆଉ କପେ ତିଆରି କରୁ କରୁ ସ୍ନେହସ୍ନିଗ୍ଧ ଆଖିରେ ପଚାରିଲା ହସ୍ନିଣ୍—

—କାହାଁ ସେ ଲାୟା ମଣିଲାଲ୍ !

—ହଜୁର୍, ଘୋଷ ସାହେବ୍ କେ ମକାନ୍ ସେ ।

— ଘୋଷ ସାହେବ !

ଟେଡ୍ରର ଘୋଡ଼ଣୀକୁ ଆଉ ଟିକଏ ନିରେଖି କରି ଅନେଇ ରହିଲା ହରୀଶ । ଏମ୍ବ୍ରୟଡ଼ରୀ କରାହୋଇଛି···'ତନିମା'

—କୌନ୍ ସା ଘୋଷ୍ ସାହେବ ମନିଲାଲ୍ ?

—ଏକ୍ସକ୍ଲୁ୍ୟଜ୍ ଅସ୍ ।

କନ୍ତି ପରଦା ଟେକି ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ—ଉଚ୍ଚତାରେ ଛଅ ଫୁଟରୁ ଟିକଏ ବେଶି—ପରିଧାନ ଖଣ୍ଡେ ଧଳା ଇସ୍ତ୍ରୀକରା ହାଫ୍‌ପ୍ୟାଣ୍ଟ, ଧଳା ହାଫ୍‌ସାର୍ଟ ଉପରେ ପାଉଁଶିଆ ରଂଗର ହାଫ୍ ସ୍ବେଟାର୍ ।—ହାତରେ ହାତୀଦାନ୍ତର ବାଡ଼ି—ମୁହଁରେ ଲଙ୍ଗଳ ପିଆର ପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ଗଭୀର ରେଖାଗୁଡ଼ିଏ ।

ଆଉ ତାଙ୍କ ପଛକୁ ସଦ୍ୟସ୍ନାତ ଗୋଲାପଟି ମତ ଧଳା ବ୍ଲାଉଜ୍ ଓ ଧଳା ଶାଢ଼ୀପରିହିତା ତନିମା···

—ମୁଁ ମିଷ୍ଟର ଘୋଷ୍, ରିଟାୟାର୍ଡ ଆର୍ମି କର୍ଣ୍ଣେଲ···ଆଉ ଏ ମୋ ଝିଅ ତନିମା···

ଶେଯରୁ ଉଠି ପାରି ନ ଥିଲା ହରୀଶ୍ ହଠାତ୍ ଏ ଆବର୍ତ୍ତବରେ ଚକିତ ହୋଇ ।

ଘରେ ଗୋଟିଏ ହୋଇ କିନିଷ ସଜା ହୋଇନି—ନୂଆ ଚାକିରୀ—ଯାହା ବା ସାମାନ୍ୟ ଆସବାବପତ୍ର ଆଣିଥିଲା, ସେ ଖୋଲା ହୋଇନି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ମଣିଲାଲ କନ୍ତୁ ବଙ୍ଗ୍‌ଲୋ ଅଫିସରୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ବାଟା ଚୌକି ଆଣି ପକେଇ ଦେଇଥିଲା ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜଣେଇ ।

—ମୁଁ ହରୀଶ୍ ରାୟ । ଏଠି ନୂଆ ହୋଇ ଜଏନ୍ କଲି କାଲି ସଞ୍ଜରେ···

ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଲା ହରୀଶ୍ ।

—କ୍ଷମା କରିବେ ହରଘଣ୍, ଏଇଟା ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖାକରିବା ସମୟ ନୁହେଁ । ତଥାପି ଏଠାରେ ଭଦ୍ରଲୋକର ଏତେ ଅଭାବ ଯେ ଆଦବକାଏଦା ଜଗିବାକୁ ମୋଟେ ଇଚ୍ଛା ହୁଏନା ।

ମୋର ମନେ ଅଛି, ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଠିକ୍ ରିଟାୟାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ 'ଜ୍ୱର'ରେ କ୍ୟାମ୍ପ କରୁଥିଲି, ଆଉ ସେଡିକବେଳେ ଠିକ୍ 'ସିଜ ଫାୟାର' ହୋଇଥାଏ କାଶ୍ମୀର ସୀମାରେ । ମୁଁ ଇମିତି ତୁମରି ପରି କ୍ୟାମ୍ପ ଖଟଟାରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥାଏ ପରମ ତୃପ୍ତିରେ ।

ତୁମେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବନି ହରଘଣ, ନଜେ ଜେନେରାଲ କାରିଆପ୍ପା ଆସି ମୋ ମୁହଁ ଉପରୁ ରେଜେଇଟା କାଢ଼ିନେଲା ବେଳକୁ ମୁଁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତକିଆ ତଳୁ ରିଭଲ୍‌ଭରଟା କାଢ଼ି ତାଙ୍କ ଗୁଣ୍ଡି ପାଖରେ ଲଗେଇ ଦେଇ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲି—

—ହାଣ୍ଡସ୍ ଅପ୍...

ଠୋ ଠୋ ହସିଲେ ଜେନେରାଲ ! ପରିଚିତ ହସରେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ବେଳକୁ ଆଗରେ ମୋର ଜେନେରାଲ, ହାତରେ ମୋ'ର ରିଭଲ୍‌ଭର, ଦେହରେ ରବିର ପାଇଜାମା...ସର୍ଟ୍ଯ ଉଇଁ ନାଇଁ ।

—ଚମକିପଡ଼ିଲୁ ଘୋଷ ?

—ସାର୍, ଏତେ ସକାଳୁ ?

—ଏ ପାଖରେ ତ ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି ତୁମରି ବ୍ୟାଟାଲିୟନ ଛଡ଼ା—ଚାଲି ଚାଲି ଆସିଲି... ସିଜ୍ ଫାୟାର୍‌ଟାକୁ ପାଳିବାକୁ ହେବ କି ନା ।

ବୃଦ୍ଧ କେତେବେଳୁ ଚୌକିଗୁଡ଼ି ଉଠିପଡ଼ି ଅଭିନୟ କରୁଥାଆନ୍ତି କିପରି ସେ ଶୋଇଥିଲେ...କିପରି ଜେନେରାଲ୍ ଆସିଲେ... ଇତ୍ୟାଦି... ।

ତା'ପରେ ସେ ଦିନ ଯେଉଁ ଶିକାର, ଯେଉଁ ହୁଇସ୍କି, ଯେଉଁ ଫ୍ଲାସ, ତୁମେ ପିଲାଲୋକ କ'ଣ ବୁଝିପାରିବ ?

ହଠାତ୍ ପ୍ରଥମ ଦେଖାରୁ ଏତେଗୁଡ଼ାଏ କଥା ଶୁଣିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲି ହିରଣ୍ମୟ । କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବ ଭାବିପାରିଲି ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ଭାବିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ତାକୁ ।

ତନିମା ଉତ୍ସୁକ ଗଳାରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା—

—କ'ଣ ଶିକାର ହେଲା ବାପା ?

—ଓଃ, ସେ କଥା କ'ଣ କହୁଛୁ ମା ? ଯେତେ ଜମାନ୍ ସମସ୍ତେ ଜଙ୍ଗଲଟା ସାରା ଖେଦିଗଲେ । ଗୋଟାଏ ଆଡୁ ଡ୍ରମ୍ ଆଉ ବିଗୁଲ୍ ବଜାଇ ବଜାଇ ହୁରୁଡ଼େଇ ଆଣିଲେ ଯେତେ ଜନ୍ତୁ । ମୁଁ ମଞ୍ଚା ଉପରେ ଲେପଟି ହୋଇ ବସିଥାଏ, ଆଉ ଜେନେରାଲ୍ ମୋ ପଛରେ । ମୋଟା ଲୋକ କିନା—ଖାଲି ସଅଁ ସଅଁ ନିଶ୍ୱାସ ମାରୁଥାଆନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଆଣ୍ଠୁକୁ ଚିପିଦେଲି । ଇସାରା ବୁଝି-ନେଲେ ଜେନେରାଲ । ସାମନାରେ ବିରାଟ ମହାବଳ—ଜଉଗୁଣ୍ଡି···

ଥରଉଠିଲା ତନିମାର ତନୁଲତା···

ବାସ୍. ୩୦୩ ନମ୍ବର ରାଇଫଲ୍‌ର ଗୋଟେ ଗୁଳିରେ ମୋ'ର—ଟଳିପଡ଼ିଲା ସେଇଟା । ତା'ପରେ ଭାଲୁ, ବାରହା, ସମ୍ବର ସବୁ ମିଶି ମୋର ମନେଅଛି ୧୮ଟା ଜନ୍ତୁ ମାରିଆଣିଲୁ । ସେଥିରୁ ପ୍ରାୟ ବାରଟା ମାରିଥିବି ମୁଁ ।

—ବାପା !

ତନିମାର କଣ୍ଠରେ ଗୌରବର ଝଙ୍କାର ।

—ହଁ ମା, ବାରଟା ! ଜେନେରାଲ କହିଲେ—ଘୋଷ, ତୁଇ ଏକା ଅସଲ ଶିକାରୀ, ଆମେ ସବୁ ଥାର୍ଡ଼ କ୍ଲାସ ।

—ବାପା, ବାପା, ଜେନେରାଲ୍ କେଉଁଠି ମାରିଲେ ?

—ବୋଧହୁଏ ଗୁଳିରେ ।

—ମୋଟେ ଗୁଳିରେ ! ବାପା ସେଠୁ କ'ଣ ହେଲା କୁହ— !

ହରିଶ୍ ଦେଖିଲା ତା'ର ସତ୍ତା କ୍ରମଶଃ ଲୋପ ପାଇଯାଉଛି ପିତାପୁତ୍ରୀଙ୍କର ଏଇ ସ୍ୱାର୍ଥପର କଥୋପକଥନ ଭିତରେ ।

ସେ ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଉଠିଯାଇ ବାଥ୍ ରୁମ୍‌ରେ ମୁହଁ ଧୋଇ, ପେଣ୍ଟ କାମିଜ୍ ମଡ଼େଇ, ସିଗାରେଟ୍‌ରେ ନିଆଁ ଧରେଇ ଫେରିଲାଣି··· ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନାହାନ୍ତି ତା'ର ଗତିବିଧିକୁ ।

ବୃଦ୍ଧ କହି ଚାଲିଛନ୍ତି—ଆଉ ଚଇମା ଅନେଇଛି ତାଙ୍କର ଆଡ଼େ— ଲାଲ ଓଠ ଦି'ଫାଳ ଦୁଇ ଭାଗ ହୋଇଯାଇ ଡାଳିମ୍ବ ମଞ୍ଜି ପରି ଦାନ୍ତଗୁଡ଼ିକର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସୂଚାଉଛି । ମୁହଁରେ ଅସାମାନ୍ୟ ଲାବଣ୍ୟ ଆଉ ଗର୍ବର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ।

ବାବା ତା'ର ଦୁନିଆରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯୋଦ୍ଧା, ସାହସୀ ଆଉ ବୀର । ମଣିଷ ପରି ଜଣେ ମଣିଷ—ଭଗବାନ୍ !

ଆଉ ଏହା ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ଯେ, ମିଷ୍ଟର ଘୋଷଙ୍କର ପୁରୁଷକାର ପାଖରେ ସମସ୍ତେ ନଷ୍ଟ ଭ···ମ୍ଳାନ । ତାଙ୍କର ପାପୁଲି ଉପର ଟଣାଟଣା ଶିରରେ, ଲୋମଶ ହାତର ଗୁରୁ ଗୌରବରେ, ଆଣ୍ଠୁ ଉପରର ବଳିଷ୍ଠ ମାଂସପେଶୀ ବହରେ ସବୁଠି ଯିମିତି ଖୁନ୍ଦିହୋଇ ରହିଛି ପ୍ରଚୁର ପୌରୁଷ ।

କିମିତି ତାଙ୍କର କାନର ଗୋଟାଏ ଫାଳ ଉଡ଼ିଗଲା ?—ସେ ବି ଏକ କାହାଣୀ । କିମିତି ପେଟରେ ଗୋଟାଏ ଗୁଳି ବାଜି ବୃହଦନ୍ତ୍ର ଭିତରେ ଗୁଡ଼େଇ ହୋଇ ରହିଗଲା; ତିନି ମାସ ଆର୍ମି ହାସପାତାଲରେ ପଡ଼ି ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇ ଫେରିଲେ, କିମିତି ତାଙ୍କର ପିଠିଯାକ ଖାଲି ବେଅନେଟ୍ ମାଡ଼ର ଦାଗ··· ।

—ଗୁଳିଭର୍ତ୍ତି ଦିନଦିନ ଆମେ ଚାଲିଥାଉଁ—ପାଣି ବୋତଲଟା ପଛପଟେ ଝୁଲୁଥାଏ—ମଝିଆଏ ପାଣି ତଳେ ଅଠାଅଠା ହୋଇ ଗଲାବେଳକୁ ପିଉଁ—ତୋଟା ଦେଖି ତମ୍ବୁ ପାରି ପଡ଼ିଯାଉ—ପୁଣି ସକାଳ ନ ହେଉଣୁ ବିଗୁଲ୍ ବାଜେ ।

ମିଃ ଘୋଷଙ୍କର ଦେହରେ ଲୋମ ଟାଙ୍କୁରିଉଠେ,—ଆଉ ତନିମା ମଧ୍ୟ ଥରିଉଠେ ସେହି ସ୍ପର୍ଶର ସାନ୍ନିଧ୍ୟରେ ।

× × × ×

ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ଯାଏ ହର୍ଷଣ୍ ମିଃ ଘୋଷଙ୍କର ଘରକୁ । ଜଙ୍ଗଲର ଟୁର୍ ସାରି ହାଲିଆ ହୋଇ ଫେରିଆସେ ଟିକିଏ ତନିମା ସହ ନିରୋଳାରେ କଥା କହି ସବୁ କ୍ଲାନ୍ତି ଭୁଲିଯିବାକୁ । ତନିମା ତାକୁ ଆଦର କରେ । କେବେହେଲେ ସ୍ନେହର ଅଭାବ ନାହିଁ ତା ପାଖରେ । ନୀରବ ସଞ୍ଜରେ ସେ କେତେଥର ତନିମାକୁ ଚୁମ୍ବନ କରିଛି···କେତେ ଥର ତନିମାକୁ ଗୋଟେଇନେଇ ଛାତିଭିତରେ ପୂରେଇ ଦେଇଛି । କୌଣସିଥିରେ ତନିମାର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ··· ଉତ୍ତର ନାହିଁ ।

ତଥାପି କିନ୍ତୁ ହର୍ଷଣର ମନରେ ରହିଯାଇଛି ଖଟ୍‌କା—ସେ ତନିମାକୁ ନିଜର କରିପାରି ନାହିଁ । ତନିମା ଯିମିତି ରହି-ଯାଇଛି ଦୂରରେ—ଅତି ଦୂରରେ । ମଝିରେ ସତେ ଅବା ମିଃ ଘୋଷଙ୍କର ପ୍ରଶାନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି । ସବୁ ତେଜ ସେଠି ବାଧା ପାଇ ଫେରି ଆସେ—ଆଗେଇ ପାରେନା ସେ ବିରାଟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ଏଡ଼ିଦେଇ ।

ଇମିତି ଦିନ ନାହିଁ ଯେଉଁଦିନ ତନିମା ବାପାଙ୍କ କଥା କହି ନ ଥିବ ହର୍ଷଣ୍‌କୁ ।

—ଶୁଣିଲଣି ନା··· ବାପା ଆଜି ହେଇ ସେ ଆମ୍ବଗଛଟାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଗୋଟାଏ ଗୁଳିରେ ତିନିଟା ହରିଡ଼ ଚଢ଼େଇ ମାରି ଖସେଇଦେଲେ ।

ମୁହଁରେ ରକ୍ତିମ ଆଭା ତନ୍ମମାର ନହଡ଼ ଭଙ୍ଗୁଥାଏ ।

ହରୀଶ୍‌ର ପୌରୁଷ ଗର୍ଜି ଉଠିଛି ହିଂସା, ଈର୍ଷା ଆଉ ଅସୂୟାରେ···

—ତୁମେ କ'ଣ ବାପାଙ୍କୁ ବାହା ହେବ ତନ୍ମମା ?

—କିଏ କହିଲା ? ନାଇଁ ତ—

—ତେବେ ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କର ଜୟଗାନ କାହିଁକି ?

—ତୁମେ ମୋଟେ ବୁଝିବନି ହରୀଶ୍‌ । ବାବା ଠିକ୍ ଏଇ ନଈ ପରି ପ୍ରଶାନ୍ତ ଆଉ ଉଦାର । ତାଙ୍କ ଭିତରେ କୌଣସି ଦୁର୍ବଳତା ନାଇଁ—ଆଉ ନାଇଁ ମାଡନ୍ତି । ତୁମେ କ'ଣ ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚତାକୁ ଛୁଇଁ ପାରିବ ?

ବେଶ୍ ଚଟକଣାଟାଏ ଖାଇଲା ହରୀଶ୍‌ । ତଥାପି ସେ ଆଜି ମୁଣ୍ଡ ନୋଇଁ ଦେଉନି । ଗୋଟେ କିଛି ଫଇସଲା ନ କରି କେତେ ଦିନ ଧାଉଁଥିବ ଏ ମୃଗତୃଷ୍ଣା ପଛରେ ।

—ତେବେ ତୁମେ ମୋତେ ବାହା ହେବନି ତନ୍ମମା ?

—ମୁଁ କାହାକୁ ବାହା ହେବିନି; ତୁମକୁ ବି ନୁହେଁ ।

ତନ୍ମମାର ଗଣ୍ଡ ଧୋଇ ଅଶ୍ରୁ ବହି ଯାଉଥିଲା । ସେ ହଠାତ୍ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ।

ମଝିରେ କେଇଟା ଦିନ ପାଇଁ ହରୀଶ୍ ଆଉ ଆସି ନାଇଁ । ତନ୍ମମାକୁ ସେ ବ୍ୟଥା ଦେଇଛି···ଆଉ ତନ୍ମମା ମଧ୍ୟ । ତା ଛଡ଼ା କାମର ଚାପ ।

ସେ ଦିନ ଠିକ୍ ପରଦା ଆଡ଼ୁଇ ବୈଠକଖାନାରେ ପଶି ଯାଇଛି କି ନାଇଁ, ତନ୍ମମା ବ୍ୟଗ୍ରତାର ସହିତ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା—

—ବାବା···

ତାକୁ ପୂରା କରିବାକୁ ନ ଦେଇ ହରୀଶ୍ କହିଲା—

—ମୁଁ ଘରଭିତରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇଛି କି ନାହିଁ ତୁମ ମୁହଁରୁ ବାହାରିଲାଣି—'ବାବା' ।

ଚନମା ହସିଲା ।

ସେ ହସରେ ଯିମିତି କିଏ ଭରିଦେଇଛି ଦୁନିଆର ସବୁ ମଧୁରତା, ସବୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ସକଳ ଶୁଭ୍ରିମା···

—ଚୁପ୍, ଚୁପ୍, ବାବା ସେ ଘରେ ବସିଛନ୍ତି ଧ୍ୟେ, ତୁମକୁ ଅପେକ୍ଷା କର ··

ହସ୍ତିଣ୍ ଚିଡ଼ିଯାଇ ପଚାରିଲା ।

—ସେ କମିତି ଜାଣିଲେ ମୁଁ ଆସିବ ବୋଲି ?

—ସେ ଜାଣନ୍ତି, ଭଲକରି ଜାଣନ୍ତି ।

—ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥିବେ···ଏଣ୍ଟୁ ଅ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ସିନ୍ଧୁ କାଢ଼ ଯାଏଁ—

ଆଉ ଥରେ ହସିଲା ଚନମା ।

—ଯାଅ ନା !

—ଯିବ ଯେ, କିନ୍ତୁ ଆଜ ସଞ୍ଜରେ—

—ହଁ—

ଆଜ ସଞ୍ଜରେ, ଆମ ଘରେ—

ହସ୍ତିଣ୍ ତା' ହାତ ଆପଣା ମୁଠା ଭିତରେ ଚୁପିଦେଲା— ଇସ୍ କି ଥଣ୍ଡା—ବରଫଠୁ ବଳି । କାହିଁକି ତାର ଦେହର ଉଷ୍ଣିମା ଚାଲିଯାଇଛି ?

ବଡ଼ ବାରଣ୍ଡା ଟପି ଭିତରକୁ ପଶିଗଲାବେଳକୁ ଆରାମ ଚେୟାରଟାରେ ମିଷ୍ଟର ଘୋଷ ଲମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି । ଦେହରେ ବଡ଼ ଗୋଟେ ଗରମ ଡ୍ରେସିଙ୍ଗ୍ ଗାଉନ୍, ଓଠରେ ଲମ୍ବ

ମୋଟା ହାନାଭା ସିଗାର୍, ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ପୁଲ୍ଙ୍କର ଏକ ଭେଜାସ୍ଲାନ୍ ଘାପ···ଅଦ୍ଭୁତ ସମ୍ମିଶ୍ରଣ···

—କ'ଣ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ?

ତୁମେ ଜାଣ ହରୀଶ୍, ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଥିବ, ଏ ପୁଲ୍ଙ୍କ ଆଲୁଅ ଆଖି ପାଇଁ ଖୁବ୍ ଉପକାରୀ ?

ହରୀଶ୍ ଯିମିତି ଅଧଘଣ୍ଟେ ହେଲା ସେଠି ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି ଏବଂ ହରୀଶ୍‌ର ଉପସ୍ଥିତି ପ୍ରତି ସେ ଯେପରି ବହୁ ଆଗରୁ ସଚେତନ ସେହିପରି ଭାବ ପ୍ରକଟାଇ କହିଲେ ମିଃ ଘୋଷ ।

ହରୀଶ୍‌କୁ ବିରକ୍ତ ଲାଗିଲା ଟିକିଏ, ଚୁପ୍ ରହିଲା ସେ···

—ଓ, ଛିଡ଼ା ହୋଇଛ ଯେ, ବସ, ବସ । ସେ ଚୌକିଟା ଟାଣି ଆଣ । ଆମର ଶିକାରର ମାତି ହେଲା, ବାଘକୁ ଯନ୍ତାରେ ପୂରାଇବା ?—ଗୋଟେ ମୋଟା ସୋଟା ଛେଳି ଯୋଗାଡ଼ କର ! ପୁରୁଷକୁ ଯନ୍ତାରେ ପୂରେଇବ···? ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀ ଯୋଗାଡ଼ କର ! ତେଣୁ ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ତୁମେ ନିଶ୍ଚୟ ସିଧା ସଳଖ ଏଇ ଯନ୍ତା ଭିତରକୁ ପଶିଆସିବ··· ।

—କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ଆଜ ମିଷ୍ଟର ଘୋଷ ?

—ତୁମେ ତନମାକୁ ବାହାହେବ ହରୀଶ୍ ?

ହ୍ୱାଇନଟ୍ ? ପୁରାପୁରି ବୁଡ଼ିଗଲାଣି ଝାଳରେ ହରୀଶ୍‌ର । ଇମିତି ତ କେବେ କୁହନ୍ତିନ ମିଃ ଘୋଷ—

—ହାଃ, ହାଃ, ହାଃ,···ହସିଲେ ମିଃ ଘୋଷ । ସେଇଥିରେ ପୁଲ୍ଙ୍କ ଘାପଟା ଲିଭିଗଲା ଗଭୀର ଅନ୍ଧାରରେ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ । କେବଳ ଜଳନ୍ତା ସିଗାରର ନାଲି ନିଆଁରେ ମିଃ ଘୋଷଙ୍କ ମୁହଁର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସୂଚିତ ହେଉଥାଏ ।

—କିନ୍ତୁ ତନିମା ତୁମକୁ ବାହାହେବ ନାହିଁ ତାର 'ବାବା' ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ହାଃ, ହାଃ, ହାଃ···

ଏଥର ରାତିମତ ଉପରେ ଥରିଲାଣି ହସଣି । ମିଃ ଘୋଷଙ୍କ ମୁହଁର ରେଖା ଏ ଗଭୀର ଅନ୍ଧାରରେ ଜାଣିବା ଅସମ୍ଭବ । ଖାଲି ଦପ୍ ଦପ୍ ଜଳୁଛି ନିଭୁଛି ସିଗାରର ନିଆଁ—ଯେପରି ଜଣାପଡୁଛି ସେ ଘନ ଘନ ଧୂଆଁ ପିଇ ଯାଉଛନ୍ତି ହସି ହସି···

କିନ୍ତୁ ମନେରଖ ବନ୍ଧୁ ! ତନିମା ବିଶ୍ୱାସୀ, ଅନୁଗତା ଓ ପୁରୁଷତ୍ୱର ପୂଜାରିଣୀ । ଠିକ୍ ମୋ'ର ଆଲ୍‌ସେସିଆନ୍ କୁକୁର 'ସୋନିଆ' ପରି । ଜାଣ ମୁଁ ସୋନିଆକୁ କେଉଁଠୁ ଆଣିଥିଲି ?

ଓଃ, 'ସୋନିଆ'ର ଇତିହାସ ଗାଇବାକୁ ତ ମୁଁ ତୁମକୁ ଡାକି ନ ଥିଲି । ବୟସବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗରେ ମତିଭ୍ରମ ହେଉଛି ମୋ'ର ।

—ହଁ, ତୁମେ ଶିକାର କରିବାକୁ ଯିବ ?

—କାହିଁକି ନ ଯିବ ? ନିଶ୍ଚୟ ଯିବ···

ନିଜେ ପ୍ରଶ୍ନ କରି ଉତ୍ତର ଦେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି ମିଃ ଘୋଷ···

—ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ଅଫିସର, ତୁମେ ଶୀକାର କରିବନି ତ ଆଉ କିଏ କରିବ ? ମୁଁ ଆଜି ଏଇ ରାତିରେ ବାହାରିଲି 'ଇଣଝୋଲ' । ମୋର ଘନିଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁ ମଜୁମଦାର ଆସିଛି କଲିକତାରୁ । ତୁମେ ଆସ···ଯାଅ, ତୁମର ସମସ୍ତ ସାମାନ୍ ନେଇ ଫେରିଆସ··· ତୁମର ବନ୍ଧୁକ ବୋଧହୁଏ ଅଛି···ଆଚ୍ଛା ନ ଥାଉ···ମୋ'ର ଦୁଇଟା ଅଛି । ଚାଲିଯିବା । ଖାଲି ପୋଷାକ ବଦଳେଇ···ଯାଅ···

ଗୁଳା ବୃଷ୍ଟି ହେଲା ପରି ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟାଏ କଥା··· କାହା ସହିତ କାହାରି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ତଥାପି ଯିମିତି ମାନିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆଉ ତନିମା··· ?

ଉଃ···

ଭାବିବାକୁ ବା ଡର କାହିଁ ?

ଘୋଷଙ୍କର ନାଲି ଜିପ୍‌ରେ ଲଦି ହୋଇ ବାହାରିପଡ଼ିଲି ବେଳକୁ ଗ୍ରଡ ନଅଟା । ରଞ୍ଜନମା ଅନେକ ଦୂରଯାଏଁ ରୁମାଲ ହଲେଇ କହୁଥାଏ—'ଟା···ଟା'···ତା ଆଖିରେ ମଧ୍ୟ ଲୁହ ପୂରି ଉଠୁଥାଏ । କାରଣ ସେ ଜିଦ୍ ଧରିଥିଲା···ମିଃ ଘୋଷ ମନା କରି-ଦେଲେ ଏସବୁ ଭଦ୍ରଙ୍କର ଦୁଃଖ ପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭଗବାନ୍ ଗଢ଼ି ନାହାନ୍ତି ।

ଆଜି ସଞ୍ଜରେ କଷ୍ଟ ଦେଇଥିଲି ରଞ୍ଜନମାକୁ ହରିଶ୍··· ହଠାତ୍ ଯିମିତି କ'ଣ ହୋଇଗଲା ।

ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତାର ଦୁଇକଡ଼ରେ ଘଞ୍ଚ ନିବିଡ଼ ଅରଣ୍ୟ । ଜିପ ଉପରୁ ହ୍ୱଡ଼୍‌ଟା କାଢ଼ିଦେଇ ସେମାନେ ଚାଲିଥାଆନ୍ତି । ହରିଶ୍ ସ୍ପଟ୍ ଲାଇଟ୍‌ଟା ବୁଲାଉଥାଏ ଏ ପାଖରୁ ସେ ପାଖ ।

ମାଇଲମାଇଲବ୍ୟାପୀ ଘୋର ଅରଣ୍ୟ । ମୁଣ୍ଡକଣ୍ଟା ପରି ଅଙ୍କା ବଙ୍କା ରାସ୍ତା ଉପରେ କରୁଣ ଚିତ୍କାର କରି ଜିପ୍ ଚାଲିଛି । କନକନିଆ ଶୀତରେ ଥରିଉଠୁଛି ହରିଶ୍‌ର ଗ୍ରଡ ।

ମିଃ ଘୋଷ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀରବ ।

କ'ଣ କରୁଥିବ ଏକାକୀ ରଞ୍ଜନମା ? ଆଜି ବୃଦ୍ଧଙ୍କର ହଠାତ୍ ଏ ଶିକାର ଝୁଙ୍କ୍ କାହିଁକି ? ମିଃ ଘୋଷ କ'ଣ ଜାଣିପାରିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଦୁହିଙ୍କର କଥା ? ଗୁଡ଼େଇ ଭୁଡ଼େଇ ହେଉଛି ଭାବନା ।

ହଠାତ୍ ହରିଶ୍‌ର ସ୍ପଟ ଲାଇଟ୍‌ରେ ଚକ୍‌କିନା ନାଲି ଆଲୁଅ ଦିଶିଗଲା । ମିଃ ଘୋଷ ଜିପ୍ ଅଟକେଇଲେ ।

ଗୋଟାଏ ସେକେଣ୍ଡ୍‌ରେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ରାସ୍ତାକୁ ଡିଆଁ ମାରିଲା ମହାବଳ । ଥରିଗଲା ହରିଶ ହାତର ସ୍ପଟ୍ ଲାଇଟ୍ ।

ହସ୍କିଗ୍ ସନ୍ତୁଷ୍ଟମନ୍ତ୍ରଣରେ ଅନାଇ ରହିଛନ୍ତି ମିଃ ଘୋଷଙ୍କର ଡବଲ ବାରେଲ ରାଇଫଲ୍ ଆଡ଼େ ।

କିନ୍ତୁ ଏ କ'ଣ !

ମିଃ ଘୋଷଙ୍କର ରାଇଫେଲ୍‌ରୁ ଗୁଳି ଫୁଟୁନି । ବାଘ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ।

ମିଃ ଘୋଷ ସିଧା ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ିଲେ ତଳକୁ । ସାମନାରେ ମହାବଳ । ହସ୍କିଗ୍‌ର ଗ୍ଲାଣରେ ଭୂମିକମ୍ପର ସୂଚନା···

—କ'ଣ ହେବ ?

ଆଖିପିଛୁଳାକେ ବାଘ କୁଦିପଡ଼ିଲା ମିଃ ଘୋଷଙ୍କ ଉପରେ । କିନ୍ତୁ ଦେହର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ବାଘକୁ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚଗଜ ଦୂରକୁ ।

'ଫୁଟାଅ ଗୁଳି—'

ଗର୍ଜିଉଠିଲେ କର୍ଣ୍ଣେଲ ଘୋଷ ।

ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହସ୍କିଗ୍ ଗୁଳି ଫୁଟାଇଲା । ଲକ୍ଷ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ହେଲା ସେ ।

ବାରୁଦ ଧୂଆଁରେ ପାଗଳ ପରି ଦୌଡ଼ିଆସିଲା ବାଘ··· କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଅଧାରେ ପହଞ୍ଚିଛି କି ନାହିଁ ମିଃ ଘୋଷଙ୍କ ହାତରୁ ଛୁଟିଗଲା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଛୁରୀ । ଠିକ୍ ବାଘର ବେକରେ ଗଳିଗଲା । ତଥାପି ଗତିର ବେଗରେ ଘୁଷୁରି ଘୁଷୁରି ଆସିଲାବେଳକୁ ନଖରେ ପୁଳାଏ ମାଂସ ଉଠିଗଲା ହସ୍କିଗ୍‌ର ଜଙ୍ଘରୁ । ହସ୍କିଗ୍ ଫୁଟେଇଲା ଗୁଳି । ବାଘ ଟଳିପଡ଼ିଲା ଶେଷଥର ପାଇଁ ।

"କିନ୍ତୁ ଏ କ'ଣ କଲେ ମିଃ ଘୋଷ ?"

ରଣଝାଳରେ ପଚାରିଲା ହସ୍କିଗ୍ । ମିଃ ଘୋଷ ପଛ ସିଟ୍‌ରେ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତି । ମୁହଁରୁ ଫାଳେ ଉଡ଼ିଯାଇଛି । ଅଜସ୍ର ରକ୍ତସ୍ରାବ

ହେଉଛି । ଫରେଷ୍ଟ ରେଷ୍ଟ୍‌ ସେଡ୍‌ରେ ତାଙ୍କୁ ଶୁଆଇଦେଇ ପାଣି ମୁହାଏ ପିଆଇଲା ହରୀଶ୍‌ । ଭକ୍‌କରି ସେତକ ବାହାର ଆସିଲା ।

ଯେଉଁ ଫାଳକ ଓଠ ରହିଥିଲା ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ବୀରତ୍ୱର ତୀବ୍ର ବ୍ୟଞ୍ଜନାପ୍ରାପ୍ତ ହସ । କେଉଁ ଗହ୍ୱର ଭିତରୁ ଯେମିତି ବାହାରୁଛି କଥା ।

—ତୁମେ ଗୁଡ଼ଁ ତନମାକୁ ? ତନେମା ମୋତେ ଗୁଡ଼ିବ ନାହିଁ; ତେଣୁ ମୋତେ ତନମାକୁ ଗୁଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତନ୍‌ମା ବୁଝେଁ ଜଣେ ବୀର, ସାହସୀ ଓ ସୁପୁରୁଷ ତା'ର ସ୍ୱାମୀ ରୂପରେ···ମୁଁ ଯଦି ସାଧାରଣ ମଣିଷପରି ବଡ଼ ଜୋର ବର୍ଷ ଦୁଇଟା ବଞ୍ଚି ମରିଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ସେ ତୁମକୁ ହୁଏତ ସ୍ନେହ କରିପାରି ନ ଥାଆନ୍ତା ।

ଆଜି ତା'ର ବାବା ବାଘ ସଙ୍ଗେ ଲଢ଼ି ମରିଛି ବୀର ପରି··· ଆଉ ତା'ର ପ୍ରେମିକ ବାଘକୁ ମାରିଛି; ତା'ର ବାବାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇଛି ବୀର ପରି···

ବାଘ ମରିଛି ।

ବାବା ମରିଛନ୍ତି ।

ବଞ୍ଚିରହିଛି ହରୀଶ୍‌···ବାବାର ପ୍ରେମ ଓ ସ୍ନେହର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ···

···ଶେଷଥର ପାଇଁ ହସି ଉଠିଥିଲେ ମିଃ ଘୋଷ୍‌ ପରମ ତୃପ୍ତିରେ···

ହରୀଶ୍‌ ଅନେଇଥିଲା···ଆଉ ଅନେଇ ରହିଥିଲା— ।

—:o:—

ନଷ୍ଟକଳି

ସରୁ ପିମ୍ପୁଡ଼ିଗୁଡ଼ାକ ଝାଡ଼ିଦେଇ ବିନୋଦ ପାନଆଁଟିକୁ ନିଜର ଗହଳିଆ ବାଳ ଭିତରେ ବୁଲାଇ ଆଣିଲା ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବରେ । ପୁଣି ଲେଖିଚାଲିଲା—

"ରୁଦ୍ଧ ଜୀବନର ନିଷ୍ଫଳ ହାହାକାର ତୁମେ ବୁଝିପାରିବନି । ଏଇ ଯେ ତୁମକୁ ନେଇ ମୁଁ ମନଗହନରେ ସୂକ୍ଷ୍ମତମ ଭାବନାକୁ ରୂପ ଦେଉଚି, ତା'ର ପଛରେ ଛପି ରହିଚି ଯୁଗ ଯୁଗର ଅଶ୍ରୁଳ ଦରଦୀ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ, ଶତ ଅଶ୍ରୁମିଶା ଆକାଂକ୍ଷା ଯାହା ଆଜି ମୋ' ହାତରେ କଲମ ଧରେଇଛି । ଆଉ ମୁଁ ଲେଖୁଚି କ-ବି-ତା ।"

ବିନୋଦ ଅଟକିଗଲା । ହୃଦୟର ସଞ୍ଚିତ ଭାବରାଶିର ବିସ୍ଫୋରଣ ତା'ର ମସ୍ତିଷ୍କର ଭାବନାଶକ୍ତିକୁ ଓତପ୍ରୋତ କରି ସବୁ ଗୋଳମାଳ କରି ଦେଇଥିଲା । ରାଇଟିଙ୍ଗ୍ ପ୍ୟାଡ଼ର ସବୁଜ ଚିକ୍କଣ କାଗଜ ଉପରେ ଓ୍ୱାଟରମ୍ୟାନ୍ କାଳିର କଳା ମିଚିମିଚି ଢେଉ—ଢେଉ ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ଦିଶୁଥାଏ ଯେପରି ସୁଦୂର ମେଘ ଉପରେ ଉଡ଼ନ୍ତ କେଇଟି ଦଳବଦ୍ଧ ପକ୍ଷୀ— ଫାଙ୍କା ଆକାଶରେ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ଉଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି ଦୂରକୁ ।

ବିନୋଦ କବି । ଅନ୍ତର ଭିତରର ବେସୁର ଛନ୍ଦହୀନ ରାଗିଣୀରେ ସେ ରୂପ ଦେଇଚି 'କବିତା'କୁ । ସେ ଚିଠି ଲେଖୁଚି କବିତାରେ— ଝରକଲମର ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଧାରା ପରି, ସମାପ୍ତିର ଆଦର୍ଶ ନ ରଖି ।

ହଁ, ସେ କବିତା ଲେଖେ; ପୃଷ୍ଠାଏ ନୁହେଁ, ଦୁଇ ପୃଷ୍ଠା ନୁହେଁ, ମନଇଚ୍ଛା ଲେଖେ । ଲଫାଫାର ଗର୍ଭ ଅନ୍ତଃସତ୍ତ୍ୱା ନାରୀର ଗର୍ଭ ପରି ଫୁଲି ଉଠେ—ସେ ଲେଖେ ।

ଏମିତି ସେ କେତେ କବିତା ଲେଖେ; ଲଫାଫାରେ ଭରେ । କିନ୍ତୁ କୌଣସିଟିରେ ଡାକଘରର ମୋହର ବସି ତା'ର ରଙ୍ଗିନ ଲଫାଫାକୁ ଅସୁନ୍ଦର କରିଦିଏନି—ଚକଆ ତଳେ ରହି ରହି ଚେଲିଆ ହୋଇଯାଏ—ତଥାପି ତାର ଲେଖା ସରେନି । ସେ ଲେଖିଚାଲେ ।

ଦୁନିଆରେ ତା' ଛଡ଼ା କେହି ଆଉ ତାକୁ କବି ବୋଲି ଚିହ୍ନେ ନାହିଁ । ସେ ବି କାହାକୁ କବି ବୋଲି ପରିଚୟ ଦିଏ ନାହିଁ । ତା'ର ଭାବନା ନିଷ୍ଫଳ ମେଘ ପରି ହୃଦୟ-ଆକାଶରେ ମିଳେଇଯାଏ—ତଥାପି ସେ ଲେଖେ ।

ଅସରା କବିତାଟିକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ସେ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ମନ ଭିତରର ପୁଞ୍ଜୀଭୂତ ଭାବନାରାଶି ଏକାଥରକେ ଆସି ତା'ର ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ବିକୃତ କରି ପକେଇଲା । ଫଳରେ ସେ କୌଣସିଟିକୁ ରୂପ ଦେଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଦର୍ପଣଟାକୁ ମୁହଁ ପାଖକୁ ଟେକିନେଇ ବିନୋଦ ଦେଖିଲା, ତା ମୁଖର ପ୍ରତିଚ୍ଛବି । ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା କେଶରେ କବିତାର ସ୍ପନ୍ଦନ, ଗାଲର ଅଧାଯାଏ ପଶି ଆସିଥିବା ସୁଦୀର୍ଘ କଳା ମଚ ମଚ କଲି ଦୁଇଟାରେ, ବନ୍ଧନର ପିପାସା, ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଆଖି ଦି'ଟାରେ ଅଫୁରନ୍ତ ପ୍ରେମଲତା, ଢିଲା ପଞ୍ଜାବୀ, ସେଲ୍ଡ଼୍ ଗୋଲଡ଼୍ ବୋତାମ୍, ନିଛକ୍ କବି । ସାଦା ଓଠଟାରେ ଛେପଭିଜା ଜିଭଟି ଥରେ ବୁଲେଇ ଆଣିଲା, ଶେତା ଓଠଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଲାଲ ଦିଶିଲା, କି ସୁନ୍ଦର !!

ଚୌକି ଉପରୁ ଉଠିଯାଇ ସେ ଝରକା ବାଟେ ବାହାରକୁ ଅନେଇଲା । ଏପ୍ରିଲ ମାସର ଲମ୍ବା ଅପରାହ୍ଣଟି ଆଲୁମିନିଅମ ରଙ୍ଗରେ ଶବ ହେଲା ପରି ଦିଶୁଚି । କବିର ପ୍ରାଣରେ ପୁଲକ ଜାଗିଲା, ସେ ଗୁହାଁରହିଲା ସ୍ତବ୍ଧକାତର ଦୃଷ୍ଟିରେ ।

କବିତାର ନିମନ୍ତ୍ରଣ—

ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଗୃହା ଭୋଜିର ଆୟୋଜନ ନିହାତ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ—ଭଦ୍ରତାର ଖାତିରରେ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରର ଅନୁରୋଧରେ—

କବିତାର ନିମନ୍ତ୍ରଣ

ସେଭିଙ୍ଗ୍ ସୋପ୍ ରେ ବ୍ରସଟା ଘଷି ଫେଣ ବାହାର କରୁ କରୁ ବିନୋଦ ଭାବିଲା—କବିତା—ସେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଚି—କାହିଁକି ?

କବିର ସ୍ୱପ୍ନିଳ କଳ୍ପନା ଆଗେଇଗଲା ଆହୁରି ଦୂରକୁ । ପତଳା ଦେହରେ ତା'ର ଶାଢ଼ୀ ଆକାଶ ରଙ୍ଗର, ଚୈତ୍ରାପ୍ତ ଜହ୍ନ ବୁଡ଼ିଯିବା ପରେ ରଇତାଳ ଆକାଶର ରଙ୍ଗ । ଆଉ ବ୍ଲାଉଜ ରଙ୍ଗ ମେଘାନ । ଟିକକ ଆଗରୁ ଯୁଠି ଜହ୍ନ ଉଇଁଥିଲା, ସେଇ ଜାଗାର ଫୁଲାଲି ଫୁଲାଲି ସାଦା ସାଦା ନରମ ମେଘ । କମ୍ର ଓଷ୍ଠାଧରରେ ଲିଲି ଫୁଲର ରଙ୍ଗିମା । ଇତସ୍ତତଃ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଚୂର୍ଣ୍ଣ କୁନ୍ତଳ—ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ପତ୍ର ପରି ବାତାନ୍ଦୋଳିତ, ଥରଥର । କଳା ଆଖିରେ ତା'ର ଆବେଶ—କଳା କେଶରେ ରାତିର ନିବିଡ଼ତା ।

ମୁହଁରେ ଫିଟିକିରିଟା ଘଷିସାରି ବିନୋଦ ମୁହଁଟାକୁ ଟର୍କିସ ତଉଲିଆରେ ପୋଛିନେଲା । ହାତ ଯୋଡ଼ିକ କପାଳ ଉପରକୁ ଉଠାଇନେଇ କହିଲା, 'କବିତା ଦେବୀ, ନମସ୍ତେ !' ସତେ ଯିମିତି ଥିଏଟର ପେଣ୍ଡାଲକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନେଉଚି ।

ବିନୋଦ ଆଖି ଆଗରେ ଭାସିଗଲା ବସ୍ତ୍ରଗର୍ଭରେ ନିକ୍ଷିପ୍ତ କେତେ ଦରଭୁଲା କଟାକ୍ଷ, କେତେ ଅପାଙ୍ଗ-ଇଙ୍ଗିତ। ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳର ଝୁଞ୍ଚଅନା ବଣରେ ବଂଶୀସ୍ୱନ ଦୁଇଟି ଆସଙ୍ଗଲିପ୍ସୁ ପ୍ରାଣକୁ ନିକଟେଇ ଆଣିଥିଲା। କପୋତର ମିଳନସଙ୍ଗୀତର ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦେଇଥିଲା କପୋତୀ। ଗୋଟିଏ ହୃଦୟ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହୃଦୟ ପାଖରେ ନଇଁ ଆସିଥିଲା। ଜଣେ କହିଥିଲା, 'ବିନୁଭାଇ, ତୁମେ ମୋତେ—'

ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଝୁଞ୍ଚଅନା ଗଛଟାରେ ଏକଲା କୋଇଲିର କୁହୁ କୁହୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଂଶଟିକ ପୂରଣ କରି ଦେଇଥିଲା, ସତେ ଯିମିତି stethoscope ସାହାଯ୍ୟରେ ମାପି ନେଇଥିଲା ଦୁଇଟି ନିଭୃତ ପ୍ରାଣର ସ୍ପନ୍ଦନ।

କାଳ ବୈଶାଖୀର ଝାଞ୍ଜି ଫଗୁଣର ନେଳିଆ ପତରକୁ କରିଦେଲା ନୀରସ, ଶୁଷ୍କ, ହଳଦିଆ। ବିନୋଦ ସେଇଭଳିଆ ଗୋଟିଏ ହତଭାଗ୍ୟ। ସେ ପଛରେ ପଡ଼ିଗଲା ଯେ ପଡ଼ିଗଲା। କବିତା ଚାଲିଗଲା ଆଗକୁ ଆଗକୁ।

ସେଇ କବିତା ଆଜି ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛି। କାହିଁକି ?

× × × ×

ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରୁଚିର ସାଜସଜ୍ଜା। କବିତାର ବୈଠକଖାନାରେ ଏକାଧିକ ଅତିଥି—ସମସ୍ତେ ହସହସ···ସମସ୍ତେ ଜୀବନ୍ତ। ତା' ଭିତରେ ବିନୋଦର ସତ୍ତା ହଜିଗଲା। କେହି ତା' ପରି ଅଦ୍ଭୁତ ଜୀବପ୍ରତି ଆଖି ଟେକି ଚାହିଁଲେନି। ସାମାନ୍ୟ ହତାଦରରେ କ୍ଷୁଣ୍ଣ କବି ଦୁଆର ଝରକା କାଳି ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକର ଦୂରରେ ଯେ ନିତି ରୂପର ଉପାସନା କରେ, ନିଘେଲାରେ ଫାଙ୍କା ଆକାଶକୁ ଅନାଇ ଅକ୍ଷର ମିଳାଇ ଲେଖେ କବିତା, ବାସ୍ତବ କବିତାର ଆରାଧନା

ପାଇଁ ଧୂପ, ଦୀପ, ନୈବେଦ୍ୟ ସଜେଇବାରେ ସେ ବଡ଼ ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇପଡ଼ିଲା—ଅନଭିଜ୍ଞ ପଦ୍ମଭୂକ୍ କବି ବିଚରା ।

କବିତା ଆସିଲା—କିନ୍ତୁ ଏ କଣ ? ଏ'ତ ସେଇ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ତଳର ସଜଫୁଟା ଶିଶିରସ୍ନାତ କବିତା ନୁହେଁ । ସେ କବିତା ମରି-ଯାଇଚି—ଆଜି ତାରି ପିଣ୍ଡରେ ପ୍ରାଣ ପାଇଚି ଗୋଟିଏ ଦରମଉଳା, କୀଟଦଷ୍ଟ, ଅର୍ଦ୍ଧସ୍ଫୁଟ ପୁଷ୍ପ । କଶଳଯୁ ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ୀ ତଳେ ଧଳା ସାୟା ଫୁଟି ଦିଶୁଚି ବାହାରକୁ । ଗୁଣ୍ଠିପାଖ ଲୁଗା କୁଞ୍ଚା ହୋଇ ବ୍ଲାଉଜର ମଧ୍ୟଭାଗକୁ କେବଳ ଆବୃତ କରି କାନ୍ଧ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇଚି—ଅଧା ଗୁଣ୍ଠିଖୋଲା ବ୍ଲାଉଜ—ଓଠ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ନାଲି—ଗାଲ କୃତ୍ରିମ ଗୋରା ।

ବିନୋଦ ଭାବିଲା, ସେ ବାଟ ଭୁଲି ଚାଲିଆସିନି ତ ।

ଭାବନାଜୀବୀ କବି ଭାବନାରେଇ ମଜ୍ଜି ରହିଲା, ଆଉ କ'ଣ କରନ୍ତା ସେ ?

'ବିନୁଭାଇ'—ପରିଚିତ ଥରି ଥରି ସ୍ବର; କିନ୍ତୁ ଲାଳିତ୍ୟର ସ୍ଥାନ ନେଇଚି ଅତିରିକ୍ତ କର୍କଶତା ।

ବିନୋଦର ଶେତା ମୁହଁଟାରେ ରକ୍ତ ଖେଳିଗଲା । ଚମକି ପଡ଼ି ଏତେ ଜୋରରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇପଡ଼ିଲା ଯେ କପାଳ ଉପରର ବାଳ ନାଚିଯାଇ ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା ।

ଥରିଲା ପାପୁଲିଟିଏ ବିନୋଦର ହାତକୁ ଧରି ପକେଇଲା—ଆବିଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ବିନୋଦ । ତାର ନଜୋରିଆ ଗୁଣ୍ଠିଟା ଚହଲି ଗଲା ଭାବପ୍ରବଣତାରେ ।

କିନ୍ତୁ ବିନୋଦ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଆସିଚି, କବିତା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅତିଥିକୁ ଏହିପରି ସମ୍ଭାଷଣ କରିଚି । କାହାକୁ ଆଶ୍ଳେଷରେ ଜଡ଼ାଇ ଧରିଚି, କାହା ଆଡ଼କୁ ଭ୍ରୂଲତା ନଚାଇ କଟାକ୍ଷ ହାଣିଚି । ତେବେ

ନୂତନତ୍ୱ କାହିଁ ? ଅନ୍ତରର ଗୋପନୀୟ କଥୋପକଥନ କାହିଁ ? କବିତା ପକ୍ଷରେ ଆଜି ଏ ପ୍ରକାର ସମ୍ଭାଷଣ ଅତି ମାମୁଲି, ଅତି ସାଧାସିଧା । ବିନୋଦ ଆଉଥରେ କବିତାର ରସାଳ ଓଠ ଆଡ଼େ ଅନେଇଲା—ତାର ଭିତରେ ହଜିଗଲା ସେ ।

'ବିନୁ ଭାଇ' !

ତନ୍ଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଲା । କିମିତି କିମିତି ଲାଗିଲା ବିନୋଦକୁ ।

'ହଁ କବିତା, ମୁଁ ଯାଉଚି—'

'କାଲି ଆସିବ ।'

ଜଣାଗଲା ନାହିଁ ଏ କବିତାର ଅନୁରୋଧ, ଜିଜ୍ଞାସା ନା ଆଦେଶ ।

ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ଜଣେ ଯୁବକର ବାହୁ-ପାଶରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ସେ ଚାଲିଗଲା ଘର ଭିତରକୁ ।

ଦରିଦ୍ର ନିଃସ୍ୱ କବିର ଅନ୍ତର ମାପିବାକୁ ଅବସର ନ ଥିଲା ତା'ର ।

× × × ×

—ଜୀବନରେ ବାସ୍ତବତାର ଚାବୁକ ବଡ଼ ତୀବ୍ର, ବଡ଼ ଦୁଃସହ । ରକ୍ତର ଆକର୍ଷଣ, କଞ୍ଚା ମାଉଁସର ମୋହ ବଡ଼ ଅମାନିଆ । ସ୍ମୃତିର ନୀରବ ପୂଜାରୀ ଆଜି ବାସ୍ତବତା ପାହାଚରେ ଧକ୍କା ଖାଇଚି, କବିତା ପ୍ରବଞ୍ଚନାମୟ ଦୁନିଆରେ ଗତି କରିବାକୁ ତା'ର ସାହସ କୁଳେଇନି ।

ବିନୋଦ ଆଉ ଲେଖିଥାଆନ୍ତା, ନିଜର ପ୍ରଣୟୀ ଜୀବନର ରୂପରେଖ ଦେଇଥାଆନ୍ତା ଏଇ ଶେଷ କବିତାଟିରେ । କିନ୍ତୁ ତାର

ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଧର୍ମଘଟ କଲା ପରି ତାଙ୍କୁ ଧରି ଛୁଆଁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା ଲଣ୍ଠନ ଟେକେଇ ରଖି ସେ ଦେଖିଲା ଗୋଟିଏ ମୁହଁ, ଅନ୍ୟର ଇଚ୍ଛାରେ ଆରକ୍ତିମ ଦୁଇଟି ଓଠ, ଦୁଇଟି ଚକ୍ଷୁରେ ବିସ୍ମୃତିର ଅନ୍ଧକାର । ସ୍ୱପ୍ନ ସମାନ ମୁଖ, ସ୍ୱର୍ଗ ସମ ବକ୍ଷ, ସ୍ୱର୍ଗର ଗୁମ୍ଫାପଥ ସଦୃଶ ବାହୁ । ନିଆଁ ଲାଗିଲା ତା'ର ରକ୍ତରେ, ତାର ଯୌବନରେ । ସେ ଆଖି ଫେରାଇ ପାରିଲାନି, ନିରିଖି କରି ଅନେଇଲା—କଳା ଆଖି ଦୁଇଟି ବୁଜି ହୋଇଆସୁଚି । ଗଳା ଯେଉଁଠି ବକ୍ଷ ସହିତ ମିଶିଛି, ସେଇଠି ଜାଗିଛି ସ୍ପନ୍ଦନ; ବୁକୁ ପାଖରେ ଉଠିଚି ଢେଉ ଗୋଟିଏ କଶଳପୁ ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ୀରେ ।

ଅଫୁରନ୍ତ ରାତିର ସ୍ପର୍ଶହୀନ ରୋମାଞ୍ଚ ।

ବୁଜା ଆଖିରେ ଅନ୍ଧକାର ଆଲୁଅ କରି ସେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲା । ସେଇ କଶଳପୁ ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ୀ; କିନ୍ତୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ତଳର ଭଜା ଭଜା ଆଖି, ଥରଥର ଗୁଡ—ନିସ୍ପନ୍ଦ, ଚିରନ୍ତନ ।

ବିନୋଦର ତନ୍ଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ପକେଟରୁ ଗୁଚ୍ଛଟା କାଢ଼ୁ କାଢ଼ୁ ହାତରେ ବାଜିଗଲା ଗୋଟିଏ କଇଁଳିଆ ଚିଜ—ବଉଳଫୁଲର ହାରଟିଏ—ନେଇଥିଲା ନିରୋଳାରେ କବିତାକୁ ଉପହାର ଦେବାକୁ । କିନ୍ତୁ—

ହାରଟି ଗୁରି ଘଣ୍ଟା କାରାବାସ ପରେ ବି ମଉଳି ଯାଇନି, ଟୋପା ଟୋପା କାକର ଏବେ ବି ଲାଖିରହିଚି ।

କବିତା ମରିଛି—କିନ୍ତୁ ଜୀଇରହିଚି କବିର କଳ୍ପନାରେ ।

ସିନେମା ଦେଖୁନି ତ !

ଅବସନ୍ନ ରାତି, ସଜଳ ବାଦଲ ତଳେ ଲୁଚି ଥରୁଥାଏ । ମ୍ରିୟମାଣ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ବତୀର ଆଲୋକରେଖା ବହଳ ଜଳକଣା ଭିତରେ ନାଚି ନାଚି ଝରୁଥାଏ । ଅନେଇଲି; ମନଟା ମୋର ସ୍ଥାଣୁ ପାଲଟିଗଲା । ଆକାଶରେ ମେଘଗୁଡ଼ାକ ସଚଳ ହେଲେ ପରା; ଟିକିଏ ଫାଙ୍କା ହେଲେ ! ତାରାଟାଏ ହସିଲା କି ? ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୁଅରେ କାଲିର ଖବର କାଗଜଟାର ବିଜ୍ଞାପନ ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ାକ ଯେପରି ହଠାତ୍ ମୁଖର ହେଲେ, ଆଖିଠାରି କହିଲେ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟରେ କିରାଣୀ ହେବ ? ଷ୍ଟେନୋଗ୍ରାଫର ନା ଇଞ୍ଜିନିଅର, ଓଭରସିଅର କି କଞ୍ଜର୍‌ଭେଟର ? କ'ଣ ବା ଉତ୍ତର ଦେବି ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନ କେତୋଟିର ଉତ୍ତର ଦେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ଯେ ନାହିଁ !

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ କୃତିତ୍ୱର ସହିତ ଏମ୍. ଏ. ପାଶ କରିଛି । ତାହା ସହିତ ହାସଲ କରିଛି ଆତ୍ମସମ୍ମାନ, ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ, ଦାମ୍ଭିକତା, କେତେ କ'ଣ ?

ତଥାପି ବିଜ୍ଞାପନଗୁଡ଼ିକ ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବ ? ଭାବିଲି— କିନ୍ତୁ—

ଏତିକିବେଳେ "କିରେ, ଆଜି କ'ଣ ଶୋଇବା ହେବ ନାହିଁ କି, ଲୁନା ?"—ବାପା ଗର୍ଜନ କଲେ, ଝରକା ସେପାଖ ଘରୁ । "ଉବରି ଜାଳି ପୁଅ ପାଠ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି । ଦି ପଇସାର କିରାସିନି ନଷ୍ଟ ଖରଚ ହେଉଛି, ବୁଝୁଛୁଟି ! ପଢ଼ି ପଢ଼ି ଯା ହଗଣାପାକ ଆଠଟା

କରିପକେଇଲି ତା ତ ଗୁଡ଼ । କହିଲି, ଆମର ଏଇ ବ୍ରାହ୍ମଣିଆ କର୍ମକର୍ମୀଣିତକ କଲେ ପେଟ ନାହିଁ ଖାଇବାକୁ । ବାବୁ ଦୋପଟି ହେବେ, ମେଜେଷ୍ଟ୍ରର ହେବେ, ଗୁଡ଼, ଆମ କପାଳ—"

ବାପାଙ୍କ ଜ୍ୱାଲାମୟୀ ଭାଷଣ ସରି ନ ଥାଏ । ଫୁଙ୍କି ଦେଇ ଡିବିରିଟା ନିଭେଇ ସାରିଥିଲି । କାହିଁ ହଷ୍ଟେଲର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାନନ୍ଦୀ ବିଜୁଳିବତି ଲମ୍ପ, କାହିଁ ଗୋଟିଏ ଦରିଦ୍ର କୁଡ଼ିଆରେ ଧୂମ୍ର ଡିବିରି । ସେଇ ଡିବିରିଟି ଲାଗି ପୁଣି ନଇତ ଅଧ୍ୟାପ୍ୟେ ବକ୍ତୃତା । ଆଉ ତା ପଛେ ପଛେ "କରେ, ଦେହ ଭଲ ଲାଗୁଛି ଟି ?"

ହଁ, ସିମିତ ।

ସିମିତ କ'ଣ ?

ଶହେ ଦୁଇ ଡ଼ିଗ୍ରୀ ତାତ ଦେହରେ ଥାଏ—ମୁଣ୍ଡରେ ଥାଏ କେତେ ଡିଗ୍ରୀର ଉତ୍ତାପ କେଜାଣି ।

ନାଇଁ, ଭଲ ଲାଗୁଛି ।

ସ୍ୱସ୍ତିର ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ପକାଇ ବାପା ଛିଣ୍ଡା ମସିଣା ଖଣ୍ଡିକରେ ଗଡ଼ିପଡ଼ିଲେ ।

ନିଦ ଲାଗିଲା ନାଇ; ଇମିତ କେତେ ରାତି ବିତିଛି । ତେବେ ଆଖିପତା ନଇଁଲା ।......

ରେଖା ଆସିଲା ।

ମାଳରଙ୍ଗ ଶାଢ଼ୀ ତଳେ ଗୋରା ଦେହରେ ତା'ର ମସୃଣତକା ସ୍ପଷ୍ଟ କରି । ଏଇ ବେଶରେ ମୁଁ ତାକୁ ପହିଲେ ଦେଖିଥିଲି । ମୋ'ର ଚକ୍ଷୁରେ, ତା'ର ଅଧରର ହସ ଟିକକ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ତା ପ୍ରଥମ ଇସାରାରେ । ତା'ପରେ ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲାଗି

ଆସିଥିଲୁ କେତେ ଥର । ବୋଧହୁଏ ପ୍ରଣୟ-ପାଗଳ ମନ ମୋର ସ୍ୱପ୍ନର କୁହେଳି ଭୁଲି ପହଁର ପହଁର ଭାସିଗଲା । ପବ୍ଲିକ କମିସନ ମତେ ସିଲେକ୍ଟ କଲା । ବଡ଼ କର୍ମଚାରୀ ମୁଁ । ୧୯୫୦ ମଡ଼େଲ ଫୋର୍ଡ଼ ଗାଡ଼ିରେ ଦୁହେଁ ଛୁଟିଲୁ କେଉଁ ସୀମାହୀନ ରାଜ୍ୟକୁ—ମଟର ଛୁଟିଲା ଦୁରନ୍ତ ବେଗରେ । ଆକ୍‌ସିଡ଼େଣ୍ଟ, ସାମାନାର ପର୍ବତ ଦେହରେ ଧକ୍‌କା ବାଜିଲା କି ? ଚମକି ପଡ଼ିଲି, ଚିତ୍କାର କଲି । ସ୍ୱପ୍ନ ଭଙ୍ଗ ଭାଙ୍ଗିଲା ନାହିଁ ସମ୍ଭବତଃ । ରେଖା ଥିଲା ପୁଣି ନ ଥିଲା ଯେ !

ବଲବଲୋଉଚୁ କାହିଁକି କୁନା ?"—ବାପା ପାଟିକରି ଉଠିଲେ ।

ଅନୁଭବ କଲି, ଘୁରପୋକ କାମୁଡ଼ାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କର ଲେଉଟେଇଥିଲି ବୋଧହୁଏ—ମୁଣ୍ଡଟା ବାଜିଥିଲା ତକିଆରେ । ନା ତକିଆ ନୁହେଁ, ମଶିଣାରେ ।

ଇଆରି ଭିତରେ ଶେଫାଳୀ କେତେବେଳେ ଆସି କାନପାରି ଭୂଇଁରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ମୋର ପାଖରେ । ଆଦରରେ ତାକୁ ଟାଣିଆଣି ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ଖେଳାଇଲି କେଶଗୁଡ଼ାକୁ ।

ଶେଫାଳୀ ସହିତ ମୋର ବିବାହ ହୋଇଚି ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପଦିନ ତଳେ । ଧର୍ମ ପିତା ତା'ର ମୋର ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି କନ୍ୟାକୁ ଟେକି ଦେଇଥିଲେ ମୋ ହସ୍ତରେ । କିନ୍ତୁ ଶେଫାଳୀ ଝିଅ ଶେଫାଳୀ ପରି ଝରିପଡ଼ୁଚି ଏ ହୀନ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରରେ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ।

ଉପାୟ କ'ଣ ?

ଶେଫାଳୀର ବକ୍ଷ ଉପରେ ମଥା ଥାପି ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲ--ପୁଣି ଭାବନାର ସୁଅ ଛୁଟିଲ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଜାଣତରେ—ଶେଫାଳୀ ସ୍ମୃତିର କୋମଳତା ଭିତରେ କ୍ଳାନ୍ତ ହଜିଗଲ ।

ପୁଣି··ସ୍ୱପ୍ନ—

ଧତର ଘୋଷର ଜୀବନ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟରେ ବିତି-ଯାଉଛି । ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟଙ୍କୁ ନ ଜଣାଇ ଜଣେ ବନ୍ଧୁର ଅନିଚ୍ଛାସତ୍ତ୍ୱେ ତାଆରି ପାଖରେ ରହି ଭଙ୍ଗା ବାଇକ୍‌ଟାରେ ଯାଏ; ଦିନ ଦଶଟାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ଛଅଟା ଯାଏଁ ଗଧ ଖଟେଣି । ସତୁରି ଟଙ୍କା ଦରମା । ପେଜୁଆ ଭାତ, ଗୋଡ଼ିମିଶା ଡାଲି, ସଢ଼ା ଆଳୁ ତରକାରି ବାବଦ ଚାଳିଶିଟି ଟଙ୍କା ଧରେଇ ଦେଇସାରିଲା ପରେ ଜଳଖିଆ ପାଇଁ କୋଡ଼ିଏ ଟରଣି; ତା ଛଡ଼ା ଲୁଗାପଟା, ସାର୍ଟ, ଧୋବା, ଭଣ୍ଡାରି··· ଧାର ଚାଲିଛି—ଲାଞ୍ଛନା ସହିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ବାପା କଡ଼ା ଚିଠି ହାଙ୍କୁଛନ୍ତି—ଟଙ୍କା ପଠା । ଶେଫାଳୀ ଚିଠି ଦେଇଛି—ମତେ ତୁମ କତିକି ନିଅ, ଯଉବନ କ'ଣ ମୋର ଇମିତି ହତାଦରରେ ଝରି ପଡ଼ିବାକୁ ତୁମେ ଚାହଁ ? ଭଉଣୀ ଚିଠି ଲେଖିଛି—ତୁ ଚାକିରି କଲୁ, "ତାଙ୍କ" ପାଇଁ ବି ଚାକିରି ଖଣ୍ଡିଏ ଯୋଗାଡ଼ କରିଦେଲୁ ନାହିଁ । ମୋ ଦୁଃଖ ବୁଝିଲୁ କାହିଁ ? ଭାଇ ଚିଠି ଲେଖିଛି—ଭାଇନା, ନନା ଦରମା ଦେଇ ନ ପାରିବାରୁ ମୋର ନାଆଁ କଟିଯାଇଛି । ବୋଉ ଚିଠି ଦେଇଛି—ଧନ ମୋର, ସେଠି ଝଡ଼ ପିବୁଣି, କଣ ଖାଉଥିବୁ ? ଯାହା ମିଳୁଛି ଶାଗ ପଖାଳ ଖାଇ ଏଠି ରହିବା, ତୁ ଚାଲିଆ । ସାହିର ଦାମ ଲେଖିଛି—ଦାମବାବୁ, ମୁଁ ସପ୍ଲିମେଣ୍ଟାରିରେ ଗଣିତରେ ଟିକିଏ ଖରାପ

କରିଦେଇଚ, ଆଜି ସଂସ୍କୃତରେ ମଧ୍ୟ । ଠିକ୍ ଏ ପ୍ରଧାନ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ-ମାନଙ୍କୁ କହିଲେ ଡମ୍ପାକଟେଲ କୃତଜ୍ଞ ରହନ୍ତି ।

ଟଙ୍କା କାଇଁ ? ସମୟ କାଇଁ ? ଧୈର୍ଯ୍ୟ କାଇଁ ? ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରେ ମଧ୍ୟ ଝରୁ ନାହିଁ ।……ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ପରି ଭେଁ ଭେଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିଉଠିଲି ମୁଁ ।

ପାହାନ୍ତା ହୋଇ ଯାଇଥାଏ, ନିଦ ଭାଜ ଭାଜ ନ ଥାଏ । ଶେଫାଳୀ ପଣତକାନରେ ଲୁହ ପୋଛିଲା ।

ଉତ୍କଣ୍ଠା କାଇଁ ? ସେଣ୍ଟିମେଣ୍ଟ କାଇଁ ?

ଛି, କାନ୍ଦୁଛ ତୁମେ ?

ବିରାଟ ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ଆଖିରେ ଅନାଇ ରହିଲି ଶେଫାଳୀର ଶେଫାଳିବିନିନ୍ଦୀ ରୂପକୁ ।

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଜୟ ।
ସମ୍ମିଳିତ ଜନତା ଗାଇଚାଲିଚି ରାସ୍ତାରେ ।
ଏ କ'ଣ ଶେଫ ?

ଆଜି ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ପରା । ପ୍ରଭାତଫେରି ଚାଲିଛି । ଶ୍ରାବଣର ସଜଧୂଆ ସକାଳ ।

ଆରେ ଗୁଡ୍ ମର୍ଣ୍ଣିଂ ମିଷ୍ଟର ରଥ ! ଏତେବେଳଯାଏଁ ଶୋଇଛୁ ନା ? ଆ, ଆ, ଉଠ ।

ଶେଫାଳୀ ସଜ ଲୁହଧୂଆ ମୁହଁରେ ଘରଭିତରକୁ ଅପସରି ଗଲା ।

ଆଇ ଆମ୍ ସରି !

ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲି ହରିଶ୍ ।

ହାତ ଧରି ଭିଡ଼ିଆଣିଲା ପାଖକୁ ।

ମୁଁ ତତେ ଚିହ୍ନିପାରୁନ ରେ । ବେଶ୍ ହେଲଥି ହୋଇଯାଇଚୁ ତ ?

କାହିଁକି ଚିହ୍ନିବ ? ଏମ୍. ଏ. ପାଶ୍ କଲ । କଲେଜ ଟପି ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ପଇଁତରା ମାରିଦେଇ ଆସିଲ । ଆଉ ଆମେ ତ କଲେଜ ହତା ମାଡ଼ି ପାରିଲୁନି ।

ଛାଡ଼ ଭାଇ, ସେ ଏମ୍. ଏ.ର ମୂଲ୍ୟ କଣ ? ହଁ, ଏଇକ୍ଷଣି କ'ଣ କରୁଛ ?

ସିଗାରେଟ୍ ଧୂଆଁଟା ମୋ ମୁହଁକୁ ଭଲକରି ଛାଡ଼ିଦେଇ ହରିଶ୍ କହିଲା—

ଆରେ ତୁମରିମାନଙ୍କ ଦୟାରୁ ବଞ୍ଚିରହିଛି । ଏଇନେ ଡିଭିଜନାଲ୍ ଆଡ଼ିସନାଲ୍ ପବ୍ଲିସିଟି ଅଫିସର୍ ।

ତା' ମାନେ ?

ଧେତ୍ ଜାଣିନୁ କହୁ ? ଡାଇରେକ୍ଟର ଅଫ୍ ଏଡ଼ୁକେସନ୍ ଝିଅଙ୍କ ସାଥିରେ ମ୍ୟାରେଜ ହୋଇଗଲା ଆର ମାସରେ । ଆଉ ଏ ମାସରେ ତ ଆପଏଣ୍ଟମେଣ୍ଟ୍ ।

ଆରେ କିଏ ? ରେଖା ନା ?

ଏକ୍ଜାକ୍ଟ୍ଲି । କମ୍ କୌଶଳରେ ପାଇଛି ତାକୁ ? ତିନ ତିନଟା ଟୋକାଙ୍କୁ ଭୁଲେଇ ଦେଇଛି···ଛାଡ଼ । ଭାରି ସୁନ୍ଦରି, ନାହିଁ ରେ ? ତୋ' ସାଥିରେ ଆଇ. ଏ. ପଢ଼ୁଥିଲା ନା ?

ସୁନାଫ୍ରେମ୍ ବନ୍ଧା ଚଷମା ଓ୍ୱାରର ପାଓ୍ୱାର ସିଲ୍‌କ୍‌ ରୁମାଲରେ ପୋଛୁ ପୋଛୁ ହରଣ୍‌ ଆଖି ମାରିଦେଲା କଣେଇ କରି । ମୁହଁ ମୋ'ର କଳା ପଡ଼ିଗଲା ।

ତନ୍ମୟ ହୋଇ ମୁଁ ଶୁଣୁଥାଏ ।

ସେଦିନର ହରିଆ ଆଜି ହରଣ୍‌ବାବୁ, ପବ୍ଲିସିଟି ଅଫିସର୍‌ । କେତେ କାନମୋଡ଼ା ଦେଇଚି କଲେଜିଏଟ୍‌ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିଲା-ବେଳେ ଅଙ୍କ ଆସେନା ବୋଲି । ପୁଣି ରେଖା ତାକୁ—

ବୃକଶି କ'ଣ ଥିଲା ? ଗୋଟାଏ ହିଏଟ (ସୃଷ୍ଟି) ହେଲା ମୋ ପାଇଁ ···ହେଃ···ହେଃ···ହେଃ ।

ତାଜ୍ଜୁବ ହେଲି ।

ଆଇ ସି । ଏଣେ କୁଆଡ଼େ ?

ଆରେ ବୋକା, ତୁ ସିନା ଶୋଇଚୁ, ବେଶ୍‌ ପ୍ରେମାଳାପ ଚାଲିଚି ବର୍ଷାମୁଖର ପ୍ରଭାତରେ । ଆଜି ଯେ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର । ପ୍ରଭାତଫେରି ପରିଚାଳନାରେ ମୁଁ ଆସିଚି ଏ ସର୍କଲକୁ ।

ଆଚ୍ଛା, ମ୍ୟାରେଜ୍‌ ହୋଇଗଲା, ଫିଷ୍ଟ୍‌ କାଇଁ ?

ଆରେ, ଦେହ ଖରାପ ଅଛି କି ?

ନାଇଁ ଭାଇ, ମନ ଖରାପ ଅଛି । ବେକାର କି ନା ।

ତଥାପି ଚାକିରି ମିଳୁ ନାହିଁ ? ବାଜେ କଥା ।

ଦୁଷ୍ଟାମିର ହସ ଫୁଟି ଉଠୁଥାଏ ତା' ଓଠରୁ ।

ବେଶ୍‌ ଗମ୍ଭୀରହୋଇ କହିଲା—

ଗୋଟାଏ କଥା କହିବ କହି ଭାବିବୁନି—ମୋର ଗୋଟାଏ ପର୍ସନାଲ୍‌ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଦରକାର··କିଛି କାମ ନାଇଁ । କେତେବେଳେ

କମିଶ ଡକ୍ୟୁମେନଟାଏ, ଆଉ ମୋ ଫର୍ମରେ ଦସ୍ତଖତଟାଏ । ଯୋଗ୍ୟ ଲୋକ ଖୋଜି ପାଉ ନାହିଁ ।

—ରଜିବୁ ? ଦୁଇଶ ଟଙ୍କା ଦରମା—ପ୍ରମୋଶନ୍ ଅଛି । କୋଟ୍ ସ୍ଲିଭ ଟେକ ଘଡ଼ିଟାକୁ ଚାହିଁଲି । ମୋ'ର ଡେରି ହେଉଛି···ମୁଁ ଆସୁଛି···କାଲି ଖବରକରି କହିବୁ ମୋତେ । ମୁଁ ଡାକବଙ୍ଗଳାରେ ଅଛି ।

—ନମସ୍କାର, ଆଉ ତୋ' ମିସେସଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ । ରସଭଙ୍ଗ କଲି ବୋଲି କ୍ଷମା ଦେବୁ । ଆସୁଛି, ନମସ୍କାର ।

ନ-ମ-ସ୍କାର ।

ନିର୍ବାକ୍ ମୁହଁରୁ ମୋ'ର ବାହାରିଆସିଲା ମୋ'ର ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ।

ବିସ୍ମୟ, ଘୃଣା ଆଉ ସନ୍ଦେହରେ ମୂକ ପାଲଟି ଯାଇଥିଲି ।

ଶେଫାଳୀ କବାଟ ଆଡୁଆଳରେ ଚାକିରି ମିଳିବା ଆଶାରେ ଉତ୍ଫୁଲ୍ଲ ହେଲା । ବାପା ପାଟିକଲେ, "ଆରେ, ବାବୁଙ୍କୁ ଗୋ ସିଗାରେଟ୍ ଦେଲୁନି ବୋକାଟା । ପାଚିଲା ତିଉଣ ଗ୍ଲୁଡ଼ଦବ ଇଏ ।"

ମୋ କାନରେ ବାହାରୁ ଗଗନ ପବନ ମୁଖରିତକରି ଶୁଭୁଥାଏ ସମ୍ମିଳିତ କଣ୍ଠସ୍ୱର, ତା ସାଥିରେ ହରଗେଶ୍ ର ମଧ୍ୟ—

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ କି ଜୟ, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ କି ଜୟ ।

—:✻:—

ପଦ୍ମଭୃକ୍

—ମୃଦୁ......

ଗଭୀର ଆବେଗ ଆଉ ମିନତିଭରା କଣ୍ଠରେ ଡାକିଲି ।

ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରୁ ଜବାବ ପାଇଲି—

—ଯାଃ ସେ ସୁଆଗିଆ କଥାଗୁଡ଼ାକ ଆଉ କାହା ଆଗରେ କହିବ । ଏତେବଡ଼ ପ୍ରଥମାଷ୍ଟମୀଟାରେ ନଟୁ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ସ୍କୁଲକୁ ଗଲା—ନୂଆ ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ ନାହିଁ ବୋଲି । ତମ ଦେଇ ତ ମଲା କଙ୍କଡ଼ା ଲେଉଟିବ ନାହିଁ—ସେଦିନୁ ଲଗେଇଛି ଗୋଟାଏ ଯାଇ ଲୁଗା କାର୍ଡ଼ କରିଆଣ ବୋଲି—ଏଗୁଡ଼ା ମିଶିପଙ୍କ କାମ ନା ମାଇପିଙ୍କର ? ଚିନି ଟିକିଏ ନାହିଁ ବୋଲି ନନିର ସାଗୁଟିକ ତିଆରି ହୋଇପାରୁନି—ଜରରେ ତା ଦିହ ଖଇ ଫୁଟୁଛି—ଟିକିଏ ଡାକ୍ତର ଡାକିବା ନାହିଁ—ଆଉ ଲେଖାଗୁଳଛି କ'ଣନା ଆଦ୍ୟ ଆଷାଢ଼ର ସ୍ୱାଗତ ଗୀତି— ଋତୁରାଜଙ୍କର ବିଜୟମାଙ୍ଗଲ୍ୟ—ଲାଜ ମାଡୁନି—କାହା ଝିଅର ନାକଟା ତିଳଫୁଲ ପରି ଗୋଜିଆ—କାହା ବୋହୂର ଗାଲ ଗୁଡ଼ିକ ସୁନା ଦରପଣ ପରି ଉଜ୍ଜଳ । ସେଥିରେ ପୁଣି ଗୋଲାପ ଉକୁଟେ । କାହା ନାତୁଣୀର ଦାନ୍ତ ଦିଧାଡ଼ି ବାହାଡ଼ା ହୋଇଥାଉ ପଛେ ଡାଳିମ୍ବ ମଞ୍ଜି ପରି ଦିଶେ—ଏଇସବୁ ଦିନ ରାତି ଭାବି ଭାବି ନିଜ ରୂପ କମିତି ହେଲାଣି ଦିଶୁଛିଟି !

ମୃଦୁଲାଠାରୁ ଏତେବଡ଼ ନିଷ୍ଠୁର କଥା ଶୁଣିବି ବୋଲି ଆଶା କରି ନ ଥିଲି । ଅବଶ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ ପୂର୍ବରୁ ସେ ନାନା ପ୍ରକାର ଇଙ୍ଗିତରେ ତା ଅସନ୍ତୋଷର ଚିହ୍ନ ଫୁଟାଇଛି । ମୁଁ ତାହା ଦେଖି

ସୁଦ୍ଧା ନ ଦେଖିଲା ପରି ରହୁଥିଲି । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଏପରି ଉତ୍ତର ଶୁଣି ମନଟା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ପୁଣି ଥରେ ଗୋଟାଏ ମସ୍ତ ଦୋଷୀ ପରି କଣ୍ଠ ଅଗ୍ରାଇ ଡାକିଲି—"ମୃଦୁ, ଶୁଣିବନି ?"

"ଖବରଦାର୍, ତୁମେ ମତେ ସେପରି ଭାବରେ ଡାକିବନି । ତୁଚ୍ଛାଟାରେ କଟାଘା'ରେ କିଆଁ ଚୂନ ବୋଳୁଛ କହିଲ ? ତୁମର ସେଇ ଯେଉଁ କମ୍ର ନମ୍ର କି ଧୂମ୍ର ପାଉଁଶ କବିତାକୁ ନେଇ କଥା-ବାର୍ତ୍ତା କର । ମୋ'ଠାରେ କି ଲୋଡ଼ା ? ତୁମର ସରସ ପଦ୍ୟମୟ ଜୀବନ ସହ ମୋ'ର ନୀରସ ଗଦ୍ୟମୟ ଜୀବନ କାନ୍ଧ ମିଳାଇ ଚାଲି ପାରିବନି—ଯେତିକି ବାଟ ଚାଲିଲି ସେତିକି·····"

ମୃଦୁଳାର କଣ୍ଠରେ ଆଶୁ ଝଡ଼ ଓ ଧୂମକେତୁର ସୂଚନା ।

ଉଃ, କି ଯନ୍ତ୍ରଣାପ୍ରଦ ସେ ଉତ୍ତର ! ମନେହେଲା ସତେ ଯେମିତି କିଏ ଗୋଟାଏ ପିନ୍‌କଣ୍ଟା ଧରି ମୋ'ର କଲିଜାଟାକୁ ଫୋଡ଼ି ଲହୁଲୁହାଣ କରି ପକାଉଛି ।

ସେଇ ମୃଦୁ ଏ । ତେବେ ଯା'ର ଏତେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କାହିଁକି ? ଆଜି କିଆଁ ତା'ର ଶାନ୍ତଶିଷ୍ଟ ତନୁରେ ପିଶାଚର ଆବିର୍ଭାବ, କୋକିଳନିନ୍ଦୀ କଣ୍ଠ ତା'ର ଡାମରାକାଉ ସ୍ୱରଠାରୁ କର୍କଶ ! ଭାବି ପାରିଲିନି । ମୁଣ୍ଡଟା ଶଗଡ଼ଚକ ପରି ଘୂରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗୋଟାଏ କବିତା ଅଧା ରହିଗଲା ଉପାଦାନ ଅଭାବରୁ—ଭାବିଥିଲି ମୃଦୁଳା ଆସି ସେତକ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେବ ବୋଲି ।

× × ×

—ଦୁଇ—

ଗାଆଁ ଗୋହିରୀର ଧୂଳିମଖା ହାଇସ୍କୁଲ ଛାଡ଼ି କଲେଜରେ ପଢୁଥାଏ—ପାଷ୍ଟ ଇୟରରେ—ଯୌବନର ପ୍ରଥମ ପରଶ ହୃଦଟାକୁ

ତାଜା କରି ରଖିଥାଏ । ମଇଳା ଖଦଡ଼, ଲୁଗାର ସ୍ଥାନ ନେଇଥାଏ ସରୁ ମର୍‌ସରାଇଜଡ଼ ଧୋତି । ସାନ ସାନ ବାଳଗୁଡ଼ାକ ବ୍ୟାକ୍ ବ୍ରସିଂଦ୍ୱାରା ପଶ୍ଚାତ୍ ଦିଗକୁ ମୁହେଁଇଲେ । ଅବଶ୍ୟ ସେଗୁଡ଼ା ପ୍ରଥମେ ରକ୍ଷଣଶୀଳଙ୍କ ଭଳି ତାଙ୍କର ପୁରୁଣା ସ୍ଥାନ ଗ୍ରୀଡ଼ ପଛକୁ ମୁହଁ କରିବାକୁ ନାରାଜ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ପରେ ଲଇମଜୁସର ସ୍ନେହା-ଲିଙ୍ଗନରେ ପୋଷା ମାନିଗଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ "କଲେଜ ଉପବନେ ପ୍ରଜାପତି ପରି" ବୁଲୁଥାଏ ମନ ଖୁସିରେ—ସାଥୀମାନଙ୍କ ମେଳରେ ।

କ୍ଲାସରେ ବରାବର ମୁଁ ପ୍ରଥମ ବେଞ୍ଚରେ ବସେ—ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦ୍ୱିବିଧ—ମୁଖ୍ୟତଃ ମୋ'ର ସହପାଠିନୀମାନଙ୍କର ସୁକୋମଳ ମୁଖ-ଦର୍ଶନ, ଗୌଣତଃ ପ୍ରଫେସରମାନଙ୍କର ଲେକ୍‌ଚରସବୁ ଭଲକରି ଶୁଣିବାର ବାହାନା ।

ସେଇଠାରେ ମୋ'ର ମୃଦୁ ସହିତ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ୍ । ତା'ର ହଳଦୀମିଶା ଗୋରା ଦେହରେ ସେ ଯେଉଁଦିନ ଗୋଟିଏ ଧଳମେଘୀ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି କ୍ଲାସରେ ବସିଥିଲା ତା'ର ଚକ୍ଷୁଃପାର୍ଶ୍ୱକୁ ନିଜର ରୂପ ପ୍ରଭାରେ ଝଲସାଇ ଦେଇ, ସେଦିନ ମୋ'ର ଆଖି ଦି'ଟା ବଡ଼ ଅମାନିଆ ହୋଇ ତାର ମୁହଁ ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ହୋଇଗଲା । ଫୁଲର ଜୀବନରେ ତାର କଢ଼ ଅବସ୍ଥା ଓ ପୂରାପୂରି ଫୁଟିଯିବାର ଅବସ୍ଥା—ଏଇ ଦୁଇ ଅବସ୍ଥାର ମଝି ସମୟରେ ଫୁଲର ଯେଉଁ ମତାଣିଆ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ସେହି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମୃଦୁର ମୁହଁ ଉପରେ ଖେଳୁଥିଲା । ତା'ର ସେହି ସଦ୍ୟ ବିକଚ ମୁଖରୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଆଣିପାରିଲିନି । ପ୍ରଫେସରଙ୍କର ଲେକ୍‌ଚର ଏ କାନରେ ପଶି ସେ କାନରେ ବାହାରି-ଗଲା—ଖାଲି ତା'ର ସ୍ୱଚ୍ଛ ମସୃଣ ଚିବୁକରେ ମୋର ଅଧରର ପ୍ରତି-ବିମ୍ବ ଦେଖିବାର ବାସନା ବଳବତୀ ହୋଇଉଠିଲା ।

ସେଇଦିନଠୁ ମୋ ହୃଦୟରେ ପ୍ରଥମ କରି କବିତ୍ୱର ଅଙ୍କୁର ଫୁଟି ଉଠିଲା । ମୃଦୁଳା ହିଁ ତାର ବୀଜ ସ୍ୱରୂପ । ମୃଦୁକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଡ଼ ଅନେକ ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ ନେଇ ମୋର କବିତା ବୃତ୍ତ ଟାଣିବାରେ ଲାଗିଗଲି । ମିତ୍ରଙ୍କର Logic ବହିକୁ ଟ୍ରଙ୍କରେ ପୂରାଇ ମାନସିଂହଙ୍କ 'ଧୂପ' ଆଘ୍ରାଣରେ ଲାଗିଗଲି । ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରେମକାବ୍ୟ ହେଲା ମୋର ପ୍ରାଧାନ ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟ । ଦୁନିଆଟାକୁ ଖାଲି ସୁନେଲି ରଙ୍ଗରେ ରଞ୍ଜିତ ଦେଖିବାର ଚେଷ୍ଟାରେ ଓମାରଖୟାମ୍ ରୁବାୟତ ଦିନରାତି ଘୋଷିଲି । ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ମନକୁ ସେତେ ଆକର୍ଷଣ ନ କଲେ ବି ମନକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଗଭୀର ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ରାତି ରାତି ଉଜାଗର ରହି ହଷ୍ଟେଲ୍ ପକ୍‌କାରେ ସୁମଧୁର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାପାନ କରିବାରେ ଲାଗିଗଲି । ମୃଦୁର ଗତି ନିରୀକ୍ଷଣ କରି, ତା'ର ପ୍ରତିଦିନର ବେଶଭୂଷା ଚାଲିଚଳନକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କବିତା ଲେଖିବାରେ ଲାଗିଗଲି । ମୋର ଏପରି ହାବଭାବ ଦେଖି ରମେଶ କହେ—

"କିରେ, ତତେ କି ରୋଗ ଧରିଛି କି ?"

କିଛି ନ କହି ଟିକିଏ ହସିଦିଏ । ରମେଶ କଅଣ ବୁଝେ କି ନ ବୁଝେ, ତା' ତାକୁ ଜଣା ।

ଯାହାହେଉ ଯେତେବେଳେ ହଷ୍ଟେଲର Annual Competitionରେ ମୁଁ କବିତା ଲେଖାରେ ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ପାଏଁ, ସେତେବେଳେ ମୋର ସବୁ ସାଥିମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ । ଅବଶ୍ୟ Competitionକୁ ଗୋଟିଏ କବିତା ଯାଇଥିଲା । ତା ବୋଲି ମୋ'ର ଯେ ବାହାଦୁରୀ ନ ଥିଲା ଏକଥା ନୁହେଁ ।

ସେଇଦିନୁ କଲେଜରେ ବଡ଼ଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠଯାଏଁ ସମସ୍ତେ ମତେ ଡାକନ୍ତି 'କବି' ବୋଲି । ଆନନ୍ଦରେ ମୋର ଛାତି କୁରୁଳି-ଉଠେ—ଗର୍ବରେ ମୋ'ର ଶିର ନଇଁପଡ଼େ·····

ସେଦିନ ଘଟଣାଟି ଆଜିଯାଏଁ ଭୁଲିନି—ଭୁଲିବି ବା କିପରି ? ଜୀବନର ଉଠ୍‌ପଡ଼୍ ଭିତରେ ସେ ଯେ ଗୋଟିଏ ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ । ସେଦିନ କେଜାଣି କାହିଁକି ଗୋଟାଏ କ୍ଷଣିକ ଉତ୍ତେଜନାରେ କାଗଜ ପେନ୍‌ସିଲ୍ ଧରି ଲେଖୁ ଲେଖୁ ବହୁତ ଗୁଡ଼ାଏ କ'ଣ ଲେଖି ପକାଇଲି । ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଅନୁଭୂତିର colour boxରୁ ରଙ୍ଗ ନେଇ ମୋର କଳ୍ପନା-ତୁଳୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସର୍ବାଙ୍ଗସୁନ୍ଦର କବିତା ଲେଖି ଡାକରେ ପଠାଇଦେଲି ମୃଦୁଳା ନାଁରେ ଆଗତ ଭବିଷ୍ୟତ୍‌ର ଅପେକ୍ଷା ନ କରି । ଯେତେବେଳେ ମୋ'ର ହୋସ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚେ, ସେତେବେଳେ ମୋ'ର ନିଜର ଭୁଲ୍ ବୁଝିପାରିଲି ।

ଅନ୍ୟ ଆଉ କେହି ମାନୁ ନ ମାନୁ ମୁଁ ଭାଗ୍ୟକୁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବୋଲି ମାନେ । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ମୋ'ର ଏ ପ୍ରକାର ଅର୍ବାଚୀନତାର କୌଣସି ଆଶୁ ଅମଙ୍ଗଳ ପାଞ୍ଚି ବସିଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଗୋଟାଏ ଚିଠି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଉପରେ ସ୍ତ୍ରୀସୁଲଭ ନମ୍ର ହସ୍ତାକ୍ଷର । ସେତେବେଳେ ଛାତି ଭିତରେ ଯେଉଁ ସ୍ପନ୍ଦନ ଖେଳିଗଲା, ତାକୁ ଅନୁଭବୀ ଛଡ଼ା ଆଉ ବୁଝିବାର ସାଧ କାହାର ? ଚିଠିଟା ପଢ଼ିବାକୁ ତର ସହିଲନି । ସେଥିରେ ଥିଲା ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୀତ ଓ ତା ତଳେ ମୋର ଚିର ଇପ୍‌ସିତ ନାଁଟି—ମୃଦୁଳା । ଗୀତଟି ଆଜିଯାଏ ମୋ ଛାତିରେ ଅଙ୍କା ରହିଛି । ସେ ଲେଖିଥିଲା—

"ସୋହାଗିଆ ଖରା ପରଶେ ପ୍ରିୟ ହେ କମଳ ଉଠିବ ଜାଗି,
ସିନ୍ଦୂରା ଫାଟିନ—ଭଅଁର ଆସିନ ଓଠ ମଧୁ ନାହିଁ ମାଗି
ଶିଶିରସିକ୍ତ ସବୁଜ ଏ ଧରା ଅଶ୍ରୁଳା;
ପ୍ରଭାତ ନଳିମା ଲୋହିତ ଅରୁଣେ ଚାହେଁ ଯଥା ଚାହେଁ 'ମୃଦୁଳା'

ଏଇ ଚାରି ଧାଡ଼ିରେ ସେ ସତେ ଯେପରି ଜୀବନର ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକାଠି ଠୁଳ କରି ରଖି ଦେଇଥିଲା । ଯେତେ ପଢ଼ିଲେ ବି ମୋର ଅବସାଦ ଆସିଲାନି ।

ତା'ପରେ ପ୍ରଣୟର ଆନୁସଙ୍ଗିକ ମନୋଭାବ—ଚିଠିପତ୍ରର ଗୁପ୍ତମତ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ—ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ଶତ ବିଦ୍ରୂପ ସତ୍ତ୍ୱେ କ୍ଲାସରେ ପ୍ରଥମ ବେଞ୍ଚରେ ବସି—ମୃଦୁଳାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଦୂରରୁ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ । କେତେବେଳେ କେମିତି ସେ ମୋ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଦେଲାବେଳେ ଚାରି ଚକ୍ଷୁର ମିଳନ ହୋଇଯାଏ । ମୃଦୁଳାର ମାଂସଳ ଗାଲରେ ଉଷାର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ—ପୂରିଲା ମୁହଁ ତା'ର ଝାଉଁଳିପଡ଼େ ଲଜ୍ଜାର ତୀବ୍ର କଷାଘାତରେ ।

ତା'ପରେ ମାସ ତିନି ଚାରିଟା କାନ କୁଣ୍ଢାଇଲା ପରି ଚାଲିଗଲା । ବାପାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ମୁଁ ଓ ମୃଦୁ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଝିଅ । ଉଭୟେ ଧନୀ ପରିବାର । ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିନା ବାଧାବିଘ୍ନରେ ହୋଇଗଲା ବିବାହ—ଦୁହିଁଙ୍କର ଜୀବନର ଚିର ବୁଭୁକ୍ଷାର ପରିସମାପ୍ତି — ଯାହା ଶୁଣି କେତେକ ଶିକ୍ଷିତ କଲେଜ ଯୁବକ ମନେ ଈର୍ଷା କରିଥିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ଏମିତି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ କେଇ ଜଣଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଜୁଟେ ?

ଯାହାହେଉ, ଏଣିକି ମୃଦୁର ଦେହ ଓ ମନ ଉପରେ ମୋ'ର ଏକଚାଟିଆ ପ୍ରଭାବ ।

—ତିନି—

ମୃଦୁ ଓ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଘର ଭଡ଼ା ନେଇ ଥାଉଁ । ମୃଦୁର ଯୌବନ ଢଳଢଳ ଆଖି ଦୁଇଟି ଦେଖି ଜୀବନର ସବୁ ଶୋଷ ଯେପରି ଭୁଲି ଯାଉଥାଏ । କଲମ-ମେସିନରୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହୋଇ କେତେ ଯେ ଅସୁମାରି କବିତା ବାହାରେ ତା'ର ସୀମା ରହେନି । କିନ୍ତୁ ଅଜ୍ଞ ସମ୍ପାଦକଗୁଡ଼ା ମୋ' ଲେଖାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରନ୍ତିନି । ଜଣେ ସମ୍ପାଦକ ଲେଖିଲେ—

"...ଆପଣଙ୍କର ଲେଖା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ନଗ୍ନ । ଭାଷା ପ୍ରତି ଆପଣ ବଡ଼ ବେଶୀ ନଜର ଦିଅନ୍ତୁ । ଅଶ୍ଳୀଳତା ଦୋଷ ତ ଲେଖାର ପ୍ରତି ଧାଡ଼ିରେ ପୂରିରହିଛି । ଆପଣ ନିଜର ଅନୁଭୂତିକୁ ଟିକିଏ ଆବରଣ ଦେଇ ଲେଖନ୍ତୁ । ଠାଏ ଠାଏ ଆପଣ ଏକାଥରେ ଭାଷାର ଏତେ ଅଯଥା କସରତ୍ କରନ୍ତି ଯେ, ତାହା ଶ୍ରୁତିକଟୁ ଓ ଅର୍ଥହୀନ ହୋଇପଡ଼େ । ଆପଣଙ୍କର ଭାବ ଥାଇ-ପାରେ, କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଆପଣ ଅଶ୍ଳୀଳ କରିପକାଇ ସହଜରେ ପାଠକ ମନରେ ବିକାର ଜନ୍ମାଇଥାନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କର ଲେଖା ବୋଧହୁଏ ଦୀର୍ଘଜୀବନ ଲାଭ କରିବନି । ଏପରି ଲେଖିବା-ଦ୍ୱାରା ଭାଷାର ତ ଯାହା ଅପବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ତା' ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରୁ ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ଶବ୍ଦ ଆମଦାନୀ କରି ଆମ ଭାଷାକୁ ଅଯଥା କ୍ଳିଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି ସିନା !..."

ମୁଁ ରାଗରେ ଅଗ୍ନିଶର୍ମା ହୋଇଗଲି । ଉତ୍ତରରେ କେବଳ ଏତିକି ଲେଖିଲି—

"ଯଦି ମୋର ଲେଖା କଦର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୁଏ, ତେବେ ଦୋଷ ମୋର ନୁହେଁ—ଦୋଷ ଏଇ କଦର୍ଯ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶର—ଯହିଁରେ ଚାହାଁଣି ଗହକ କେହି ନାହାନ୍ତି ।"

ଯାହାହେଉ, କେହି ନ ଛପାଇବାରୁ ମୋ' ବହି ମୁଁ ନିଜେ ଛପାଇଲି । କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ବି ତଦ୍ରୂପ—ସେଇ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ମନୋବୃତ୍ତି—ଆମ ଭାଷା କ୍ଲିଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ ବହିଯାକ ମୋ'ର ଛପା ହୋଇ ବହିଦୋକାନମାନଙ୍କର ଗୋଦାମରେ ଥାକ ମାରିହୋଇ ରହିଲି ।

ତଥାପି କବି ମୁଁ—ଦୁନିଆର ଲୋକେ ପଢ଼ନ୍ତୁ ନ ପଢ଼ନ୍ତୁ ମୋର ସେଥିରେ ଯାଏ କେତେ ଆସେ କେତେ ? ମୁଁ ଲେଖିବା କଥା, ଲେଖିବି । ଲୋକେ ସିନା ଆଜି ଚାହିଁବେ ନାହିଁ—ଆଉ ପଚିଶ ବର୍ଷ ଗଲେ ତ ବଳେ ଚାହିଁବେ । ସେକ୍‌ସ୍‌ପିଅର ପୁଣି ତ ଏକାଦିନକେ ବଡ଼ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ତାଙ୍କ ସମୟରେ ଏତେ ସମ୍ମାନ ମିଳୁଥିଲା ? ସେଇମିତି ମୋ' ବହି ଛପା ଥାଉ—ପରେ ଲୋକେ ଚାହିଁବେ ।

ମୃଦୁ ବରାବର ମୋର କାବ୍ୟମୟ ଜୀବନ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ଆସୁଥାଏ । ମୋ'ର ସମସ୍ତ କବିତାର ପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ ସେ । କିନ୍ତୁ ଯୁଆ ଭିତରେ ସେ କିଆଁ ଟିକିଏ ରୁକ୍ଷ ହୋଇ-ପଡ଼ୁଛି । ନଟୁ ଓ ନିନିକୁ ସେ ଯେତେ ପ୍ରାଣ ଭରି ସ୍ନେହ କରୁଛି, ମତେ ସେତେ ଭଲ ପାଇପାରୁ ନାହିଁ । ମୋ ପ୍ରତି ତା'ର ଟିକିଏ ବିତୃଷ୍ଣା ଜାଗିଲା ଭଳିଆ ଲାଗୁଛି । ଆଜି ନିନିର ଟିକିଏ ଜର

ହୋଇଛୁ ନା କଅଣ, ସେଥିପାଇଁ ସେ ଭାରି ବ୍ୟାକୁଳ ଓ ତା'ର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଏତେ ରୁକ୍ଷ ।

—ଗୀତ—

"—ବୁଝିଲ ମୃଦୁ, ସଂସାରରେ ପୁଅ ଝିଅ କିଏ କାହାର ଓ କେତେ ଦିନର ? ଏ ସଂସାରରେ ସବୁ ଅନିତ୍ୟ—କେବଳ ମୁଁ ଅଛି ଏହା ହିଁ ନିତ୍ୟ । ଆମେ ଦୁଇ ଜଣ ଯେତେବେଳେ ଅଛୁଁ—ସବୁ ଅଛି । ତମେ ପ୍ରକୃତି—ମୁଁ ପୁରୁଷ । ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ପ୍ରତ୍ୟେକର ସତ୍ତା ଅନୁଭବ କରୁଛେଁ । ଦୁନିଆ ଭାସିଯାଉ, ସେଥିରେ ଆମର ଯାଏ କେତେ ? ତୁମର ଏଇ ରୂପଶ୍ରୀରେ ମୁଁ ମୋର ସମସ୍ତ ସତ୍ତା ଲୋପ କରିଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରିବିନି । ଚିରଦିନ ପାଇଁ ତୁମର ସବଳ ଅଙ୍ଗଲତାକୁ ମୁଁ ମୋର ବଳିଷ୍ଠ ବାହୁରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିବି । ଆଜି ନନି ଟାଇଫଏଡ଼୍‌ରେ ଗ୍ଭଲିଗଲା—କାଲି ହୁଏତ ନଟୁ........

କହୁ କହୁ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ହଳଦିଆ ଗେଣ୍ଡୁଫୁଲ ତା'ର କୃଷ୍ଣ କବରୀରେ ଖୋସିଦେଲି । ତାକୁ ମୋ'ର ଛାତିକି ଭିଡ଼ି ଆଣି କେଶରାଶିର ମଦିର ଗନ୍ଧ ଆଘ୍ରାଣ କରୁ କରୁ ତା'ର ଆଖିରୁ ମୋ କୁଞ୍ଚ କାନିରେ ଲୁହ ପୋଛିଦେବାକୁ ଯାଉଛି, ହଠାତ୍ ସେ ମୋତେ ମୋ' କଥା ଶେଷ କରିବାକୁ ନ ଦେଇ ମୋ ମୁହଁରେ ତା'ର ଲହୁଣୀ ପରି କଅଁଳ ଓ ଶିଥିଳ ହାତଟିକୁ ମାଡ଼ି ଧରିଲା । ତା ସଂଗେ ସଂଗେ, ନଈବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ଯିମିତି ପାଣି ବହି ଆସେ, ସିମିତି ଢଳ ଢଳ ଆଖିରୁ ତା'ର ଲୁହ ବହି ମୋ ଛାତି ଓଦା କରିଦେଲା । ଅଶ୍ରୁଳକଣ୍ଠରେ ଓ ଭଗ୍ନସ୍ୱରରେ କହିଲା—

"—ତୁମେ ଏତିକ ହୃଦୟହୀନ—ଏତିକ ନିର୍ମମ ! କେଉଁ ଉପାଦାନରେ ତୁମେ ଗଢ଼ା କେଜାଣି ? ଅଣହେଲାରୁ ତ ଗୋଟିଏ ଗଲା, ଆଉଟିର ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ମଙ୍ଗଳ ପାଞ୍ଚୁଛ ! ଧିକ୍ ତୁମ କବିତାକୁ—ଶତଧିକ ତୁମ କବିତ୍ୱକୁ—ଲଜ ମାଡୁନ । ବାସ୍ତବିକ ତୁମେ ମଣିଷ ନୁହଁ, ପଶୁ ।"

ଏତିକ କହି ସେ ମୋର ବନ୍ଧନମୁକ୍ତ ହୋଇ ଟେବୁଲ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ମୋର କବିତା ଖାତାଟିକ ଓ କଲମ ଦୁଆତ ନେଇ ଚାଲିଗଲା ଘର ବାହାରକୁ । ମୁଁ ନିର୍ବାକ୍ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଲି । ଭାବିଲି ସିନେମା ଦେଖୁଛି ତ !

କିଛି ସମୟ ପରେ ନାଲି ଓଠରେ ସୌଦାମିନୀ ପରି ଗୋଟିଏ କ୍ଷୀଣ ହାସ ଫୁଟାଇ ପୁଣି ଝଡ଼ ବେଗରେ ଘରକୁ ପଶିଆସିଲା । ମୁହଁରେ ତାର ଅବ୍ୟକ୍ତ ତୃପ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ । ହାତରେ ଥିବା ପୋଡ଼ା କାଗଜର କିଛି ପାଉଁଶ, ଖଣ୍ଡେ ଭଙ୍ଗା କାଚ ଓ ଗୋଟାଏ ଭଙ୍ଗା ନିବ୍ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥୋଇଦେଇ କହିଲା—

—ଏଇ ନିଅ ତୁମର କବିତା ଓ କବିତ୍ୱର ଉପହାର ।

ଜିତିଲା କିଏ ?

ଭେଉଁଠି ରାତ—

ପନ୍ଦର ପାଓ୍ୱାର ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରିକ୍ ବଲ୍‌ବରୁ ନେଳଆ ଆଲୁଅ ଘରସାରା ମୃଦୁସ୍ୱପ୍ନ ଲହରୀ ଖେଳାଇ ଝରକା ସେପାଖେ ନିଷ୍ପ୍ରଭ ହୋଇଯାଉଛି । ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ରେଡ଼ିଓ ସେଟ୍‌ଟିଏ, କାନ ପାଖରେ ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ କଥା କହିଲା ପରି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱନରେ କଅଣ ଗାଇଚାଲିଛି ସିଏ···

ଅଗରୁ ଅତରରେ ମହକ ଉଠୁଛି କୋଠରୀସାରା ।

ବିମଳ ଖଟବାଡ଼ାରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ଅଧାଶୁଆ ଠାଣିରେ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରିଛି ପୁରୁଣା ମାସିକ ପତ୍ରିକା ଉପରେ । ନୀରବ ରାତି···ଘର ବାହାନେ ଅସାମାନ୍ୟ ଆମୋଦର ଢେଉ ।

ପ୍ରତିମା ଆସିବ···

ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପରେ ନିକଟରେ ତା'ର ଆସି ଧରାଦେବ ପ୍ରତିମା— ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବ । ହସି ହସି ମଧୁପୁଗୀୟ ଠାଣିରେ କହିବ, 'ପ୍ରିୟ ମୋ'ର···'

ପ୍ରତିମା ଆସିବ···

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ ଏଥିରେ—ତଥାପି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି । ଉଦ୍‌ବେଗର କାରଣ କିଛି ନାହିଁ; ତଥାପି ମନ ଭିତର ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇଉଠୁଛି । ଝଲସି ଉଠୁଛି ଆଖି ଆଗରେ ସାତ ବର୍ଷର ରହସ୍ୟମୟ ଅତୀତ; ଝଲସି ଉଠୁଛି ପ୍ରତି ଲୋମମୂଳ, ବୁକୁଚିରାଥିବା ସେଇ ଅତୀତ···

···ସେଇ ଅନ୍ଧାର । ମର ନାହିଁ; ନିର୍ଜୀବ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା, ପୁଣି ଆଜ କାହିଁକି ଗର୍ଜି ଉଠୁଛି ବସୁଭିସୁସ୍ ପରି ତରଳ ଲାଭା ଛୁଞ୍ଚି ଛୁଞ୍ଚି—

ମନେପଡ଼େ···

ଏଇ ପ୍ରତିମା···କୈଶୋର ଆଉ ଯଉବନର ସନ୍ଧିପଦରେ ବସି ଆଖିପତା ତଳୁ ସୁନେଲି ରଶ୍ମି ବିଞ୍ଚୁଥିଲା···କୁହୁକ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା ଲକ୍ଷ ତରୁଣଙ୍କର ଅନ୍ତରତଳେ । ଗାଆଁ ଗୋହିରିର ଧୂଳି ଧୂସର କେତେ ହାଇସ୍କୁଲ ପିଲା କଲେଜ ବାତାବରଣର ମଳୟ ପରଶରେ ବଉଳି ଉଠିଲେ; ମଉଳିଲା କପୋଳରେ ସ୍ନୋ ଘସିଲେ, ଶସ୍ତା ଲକ୍ସ ସାବୁନରେ ଦେହ ଧଉଳେଇଲେ; କଲେଜ ଛକ ସେଲୁନରେ ନିଶ ସାଉଁଳେଇଲେ, ଧୋତି ଗୁଡ଼ି ସୁଟର ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ, ଭୁଲ ହେଲେ ବି ଇଂରାଜୀ କହିଲେ···

···କେବଳ ଏଇ ପ୍ରତିମା ପାଇଁ ।

କେତେ ନୀରସ ପ୍ରାଣରେ କବିତା ସ୍ଫୁରିଲା···ରାକା ନିଶୀଥିନୀରେ ଅନ୍ତର ଝୁରିଲା; ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକରେ କିଏ ଲୋଡ଼ିଲା ପ୍ରତିମାର ସାଥୀ, ନିରାଶ ହୋଇ ଗଳ୍ପ ଲେଖି ଲେଖି ଆଜି ବିଖ୍ୟାତ ଗାଳ୍ପିକ ସେ । ଦୁର୍ବଳମନା କେତେ ପାଗଳ ହେଲେ, ସବଳମନା କେତେ ବକ୍ତା ସାଜିଲେ, ମିଟିମିଟିଆ କେତେ କଲେଜ ସୋସାଇଟିମାନଙ୍କର ସେକ୍ରେଟାରୀ ବନିଲେ ।

···କେବଳ ଏଇ ପ୍ରତିମା ପାଇଁ ।

ପ୍ରତିମା ଭାବୁଥିଲା, ସତେ କ'ଣ ସେ ଏତେ ସୁନ୍ଦରୀ ! ଯେତିକି ସେ ନିଜ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ଖ୍ୟାତି ଶୁଣୁଥିଲା ସେତିକି ମୁହଁ ଉପରେ କ୍ରୀଡ଼ା କରୁଥିଲା ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟର ଛାୟା; ବେଖାତିରର ଭ୍ରୂକୁଞ୍ଚିତ; ଅସହଣିକ ଆଖିର ଇସାରା···

ଉପର କହୁଥିଲା, 'କ ନାଷ୍ଟି ଏ ଲୋକଗୁଡ଼ାକ···'

ଭିତର କହୁଥିଲା, ଆସ, ଆହୁରି ଆସ; ବନ୍ଦିକକ୍ଷାରେ ଖେଳାଇ ଖେଳାଇ ତୁମମାନଙ୍କୁ ନସ୍ୟାନ୍ତ କରିବ ମୁଁ ।

ବିମଳ ସେତେବେଳେ ନୂଆ ଅଧ୍ୟାପକ, ପ୍ରଶସ୍ତ ଗ୍ରୀବତଳେ ତାର ଉନ୍ମାଦନାର ଉଷ୍ଣପ୍ରସ୍ରବଣ···ତଥାପି ସଂଯତ ସେ । ବୟସର ତୁଳନାରେ ତା'ର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ମହଲରେ ତା' ପାଇଁ ସମ୍ମାନ ଆଣି ଦେଇଥାଏ । ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସାରି ଫେରିଆସେ । ଝିଅମାନଙ୍କ ସହିତ ପଦେ କଥା କହିବାର ସୁଯୋଗକୁ ଠାକ ବସି ନ ଥାଏ ସେ···

ପ୍ରତିମା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରେ ବିମଳକୁ···

ଏ କଅଣ ଅଜେୟ, ଅଭେଦ୍ୟ ଚକୋର ? ପ୍ରତିମାର ଉତ୍ତାଳ ରୂପତରଙ୍ଗ ତାର ଚରଣତଳେ ମଥାଛୁଇଁ ଫେରିଆସୁଛି । ପ୍ରତିମାର କରାୟତ୍ତ ହେବା କଅଣ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ସେ ? କେଉଟ ଯେତିକ ମାଛ ମାରେ, ଆହୁରି ମାଛ ମାରିବାର ଇଚ୍ଛା ତା' ମନ ଭିତରେ ବଳବତ୍ତ ହୋଇଉଠେ । ନଇତ ତ କେଉଣ୍ଟି ଦଣ୍ଡିକରି ମରି ଗଲିଛି; ଗୋଟିଏ ଉଠନ୍ତା ଯଦି··· । ରୋହି ପାଣିତଳେ ବୁଡ଼ି ଗୁଲିଥାଏ···ଭାରି ଗୁଲାକ ସେ ।

ତଥାପି ସେ ଖୋଜେ···ଆହୁରି ମନଦେଇ ଖୋଜେ···

ପ୍ରତିମା ମନଦେଇ ସୁଯୋଗ ଖୋଜୁଥିଲା···

ବିମଳବାବୁ କଲେଜ ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକ । ଏଇ ତ ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ । କଲେଜ ସରି ଆସୁଥାଏ । ନିରୋଳା ବିଶ୍ରାମକକ୍ଷରେ ବିମଳ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଥାଏ କେହି କାଳେ ଲେଖା ଆଣି ପହଞ୍ଚିବ ।

ଆଜ ମନ ଭିତରେ ବିଜୁଳି ଚମକିଲା ପରି ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ସବୁ ଖେଳିଯାଉଛି ।

ସିଗାରେଟଟା ହାତରୁ ଖସିଆସି ଟ୍ରେ ଭିତରେ ପଡ଼ିଲାଣି । ରେଡ଼ିଓରୁ ଭାସିଆସୁଛି ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରତାରକା ସୁରେୟାର ମାଦକତାଭରା ଗୁଞ୍ଜନ……

…ପ୍ରତିମା ଆସି ନାହିଁ, ଆସିବ ।

ପ୍ରତିମା ଆସିଲା…ଭୁଲିଯାଇଥିବା ନଗରର ସ୍ମୃତିତଳେ ବଙ୍ଗୋପସାଗରର ଜୁଆର ସୃଷ୍ଟି କରି ପ୍ରତିମା ଆସିଲା ।

ସାର୍, ଲେଖାଟି ଆଣିଥିଲି ।

ଦେଇଯାଅ ।

ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବ ଦେଖାଇ କହିଲା ବିମଳ ।

ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କର ଏତେ ନିକଟରେ…ଦୁହିଁଙ୍କର ସାନ୍ନିଧ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ମୁଗଧ କରୁଥାଏ ।

ବ୍ଲାଉଜ ତଳୁ କବିତାକୁ କାଢ଼ି ବିମଳ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ପ୍ରତିମା । କି ଉଷୁମ ଲାଗୁଛି କାଗଜଟା…ସ୍ମୃତି ତଳର ଛାତି…ବିହ୍ୱଳ ହୋଇଉଠିଲା ବିମଳ । ପ୍ରତିମାର ଓଠ ଉପରେ ସ୍ନିଗ୍ଧ ହାସ୍ୟର ଢେଉ । ହାତ ଥରଉଠିଲା ବିମଳର । କାଗଜଟା ଖସିପଡ଼ିଲା ତଳେ ।

ପ୍ରତିମା ଦେଖିଲା ଶରସନ୍ଧାନ ଠିକ୍ ହୋଇଛି ତା'ର ।

ଚେୟାର ଉପରେ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ି କାଗଜଟାକୁ ଉଠାଇ ଆଣିଲା ପ୍ରତିମା…ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ବିମଳ ମଧ୍ୟ କାଗଜଟାକୁ ଉଠାଇ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ଦୁହିଁଙ୍କର ମୁହଁ ସମାନ ହୋଇଗଲା । ପ୍ରତିମାର କପାଳରେ ବାଜିଲା ବିମଳର ଉଷ୍ମ ନିଶ୍ୱାସ…ଆଉ

ପ୍ରତିମାର ନିଶ୍ୱାସ ବିମଳର ମୁହଁରେ··· । ବିମଳର ପ୍ରତି ଅବୟବ ଥରିଉଠିଲା···ବେକମୂଳେ ଜମିଗଲା ଅନନୁଭୂତ ଶିହରଣର ଢେଉ । ଜାଣିଶୁଣି ଆଳସ୍ୟର ଇଙ୍ଗିତ ଦେଖାଇ ଢଳିପଡ଼ିଲା ପ୍ରତିମା·········

କକ୍ଷ ବାହାରେ ଶେଷ ପିରିଅଡ଼ ସୂଚାଇ ଦପ୍ତରୀ ଘଣ୍ଟା ବଜାଇଦେଲା ।

ଚମକି ପଡ଼ିଲା ବିମଳ । ଇସ୍ କିଏ କାଳେ ଦେଖିଥିବ । ଅସ୍ୱସ୍ତି କରି ଲାଗିଲା ତାକୁ ।

ମୂଲ୍ୟହୀନ ଓଠ ତଳେ ବିଜୟିନୀର ଖାପ୍ରିମୟୀ ହସ ଫୁଟାଇ ଆଜ ସନ୍ତର୍ପଣରେ ଫେରିଗଲା ପ୍ରତିମା···ବିମଳର ଗନ୍ଧ ବିଧୁର ଅନ୍ତରତଳେ ଝଡ଼ ସୃଷ୍ଟି କରି ସେ ଫେରିଗଲା । ବିମଳ ଭାବୁଥିଲା··· ଆଉ ଭାବୁଥିଲା··· ।

ଅନ୍ତର ତାର ଘୃଣାରେ ଥରିଉଠିଲା··· କି ସାହସ ପ୍ରତିମାର ! ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ କି ଆଦର୍ଶ ଦେଖାଇବ ବିମଳ ! ସତେ କ'ଣ ସେ ଏତେ ଦୁର୍ବଳ ! ନା, ସେ ଆହୁରି ସବଳ ହେବ··· ଆହୁରି···ଆହୁରି ।

ଘୃଣାରେ ପ୍ରତିମା ଦେଇଯାଇଥିବା କବିତା ଆଡ଼କୁ ଅନେଇଲା । ସେ କବିତା ତ ନୁହେଁ, ପଦ ମିଳାଇ ପ୍ରେମର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ କେଇ ପଦ ଇଆଡ଼୍ ସିଆଡ଼୍ । ଟୁକୁରା ଟୁକୁରା କରି କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ ଫିଙ୍ଗି ପକେଇଲା ବିମଳ ।

ତା' ପରେ ବିମଳ ଜାଣିଶୁଣି ପାଷାଣ ହୋଇଯାଇଛି ପ୍ରତିମାର ଶତ ଇଙ୍ଗୀତ ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ଏଡ଼ାଇ ଦେଇଛି ।

ପ୍ରତିମା ଯେତିକ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, ବିମଳ ସେତିକ ଦୂରେଇ ଯାଇଛି ।

ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇପଡ଼ିଲି ପ୍ରତିମା । ନ ହେଲା ବା ବିମଳ, ଆଉ କଅଣ କେହି ନାହାନ୍ତି । ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇଲେ ବାହା ହେବାକୁ ତିଆର ସମସ୍ତେ । କିନ୍ତୁ କାହିଁକି···କାହିଁକି ବିମଳ ତ ଅଜେଯ ରହିଯିବ ? ପ୍ରତିମା ଭିତରେ ନାରୀତ୍ୱ ତାର ଆସନ ଦାବୀ କରି ବସେ । ଯେଉଁ ପାହାଡ଼ ଯେତିକ ବାଧା ଦିଏ, ତାହାର ପଦତଳେ ତରଙ୍ଗିଣୀ ମୁଣ୍ଡ ପିଟି ସେତିକ ଜୋରରେ ଲେଉଟେ ପୁଣି ଥରେ ଫେରିଆସିବା ପାଇଁ ।

ପରିଶ୍ରାନ୍ତ ଭିତରେ ପ୍ରତିମାର ମୁଖରେ ଖେଳିଗଲାଣି ପାଣ୍ଡୁରତାର ନିବିଡ଼ ଛାୟା । ଯେତିକ ବିମଳ ତାକୁ ଖାତିର ନ କଲା, ସେତିକ ସେ ପୂଜ୍ୟ ହେଲା ପ୍ରତିମା ପାଖରେ ।

ପ୍ରତିମାର ସାନ ଭଉଣୀ ଶୁଭ୍ରା ତାଆର ଅନୁମତି ନେଇ ବିବାହ କରିଗଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିମା ନିଜକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିଲା, ବିମଳକୁ ବିବାହ କରି ନ ପାରିଲେ ଜୀବନ ସାରା ତାର ଦୁଃଖମୟ ହୋଇଯିବ । ନା, ସେ ବିବାହ କରିବନି ।

ବର୍ଷକ ପରେ ଶୁଭ୍ରାର କୋଳରେ ଫୁଟନ୍ତି ଶିଶୁଟିଏ ଯେତେବେଳେ ଶୋଭା ପାଇଲା, ପ୍ରତିମାର ମନ ଭିତରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲା ସତେ । ବକ୍ଷତଳର ମାତୃତ୍ୱ ବିଦ୍ରୋହ କରିଉଠିଲା । ବିମଳର ସାନ ଭଉଣୀ ପ୍ରତିମାର ସଙ୍ଗିନୀ । ତାଆର ପାଖକୁ ଲେଖିଲା ସେ ଚିଠି ବିମଳ ମାରଫତରେ ।

"ନାରୀ ଜୀବନର ପରିସମାପ୍ତି ମାତୃତ୍ୱରେ । ସେଇ ତା'ର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସବୁ ଭଲ ପାଇବାର ମୂଳରେ ସେଇଟିକ ଛପି ରହିଛି । ହୁଏତ ତୁ ତାହା ବୁଝିପାରିନୁ । ମୁଁ ଏବେ ଅନୁଭବ କରୁଛି···"

ବିମଳ ଚଟି ପାଇ ବସିଲା ଟିକଏ । ଚଠିଟି ସାନ ଭଉଣୀକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ।

କରୁଣତାରେ ଭରିଉଠିଲା ତା'ର ଅନ୍ତର । ନାଇଁ ସେ ଆତୁର ହୀଣ ହେବ । ଶିକ୍ଷକ ସେ । ପୁରୁଷ ସେ ।

କିଏ ଜଣେ ଦୁଆର ସେପାଖେ ଝୁଙ୍କି ମାରିଦେଇ ଫେରି ଯାଉଥିଲେ । ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇଉଠିଲା ବିମଳର ଭାବନା—ନୂଆ ବୋଉ !

'କ, କାହାର ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ।—ପଚାରିଲେ ନୂଆ ବୋଉ ?

ତମର ?

ମୋ'ର ! ନାଇଁ ଗୋ ନାଇଁ । ମୁଁ ତ ତାଲିକାରୁ କଟିଲିଣି ଏବେ ସେଇ ଆସିବେ ଯାହା ଉପରେ ତୁମେ ଆଜଯାଏ ବିଜୟର ବାନା ଉଡ଼ାଉଥିଲ । ତୁମର ଆଜି ପରାଜୟ ଯେ ବିମଳ !

ମୋ'ର ପରାଜୟ ।

ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଓତପ୍ରୋତ ଭାବନାର ରୂପ ଦେଲେ ନୂଆବୋଉ—ସତେ ଯିମିତି- ।

—ସେଇ ପରାଜୟରେ କିନ୍ତୁ ମାଧୁରୀ ଅଛି, ନୂଆ'ଉ !

କଥାପଦକ କିନ୍ତୁ ଗ୍ରନ୍ଥିତକୁ ବାହାରିଲା ନାଇଁ ।

ନୂଆବୋଉ ହସେ ଅନେଇଲେ । ମୃଦୁହସି ଫେରି ଯାଉ ଯାଉ କହିଲେ, "ହଉ ମୁଁ ପଠାଇ ଦେଉଛି, ପରାଜୟ ମାନିବାକୁ ଯେତେବେଳେ ଭିଆର, ମୁଁ ପଠାଇ ଦେଉଛି ।

କାହିଁକି ପ୍ରତିମାକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ସମ୍ମତି ଦେଲା ବିମଳ ? କାହିଁକି ? ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାଇଁ କେହି ତାଆର ବୁକୁତଳୁ ।

ଦୁଇ ବରଷ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ପଡ଼ି ଆସି ପ୍ରତିମା ଯେତେବେଳେ କଲେଜରେ ତାହାର ସହକର୍ମିଣୀ ହେଲା, ବିମଳ ଦେଖିଲା ପ୍ରତିମା କମିତି ଭିନେ ଦିଶୁଛି । ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ମୁହଁରେ ତା'ର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ପୂର୍ବର ଚପଳ ପ୍ରକୃତି ଆଉ ନାହିଁ । ମୁହଁ ଉପରେ ସବୁବେଳେ ବିଷାଦର ଢେଉ··· ।

ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ·········

ପୁଣି ସେଇ ବିଶ୍ରାମକକ୍ଷ, ସେଇ ଆସବାବ ପତ୍ର··· କେବଳ ମଇଳା ପରଦାର ସ୍ଥାନ ନୂଆ ପରଦା ପୂରଣ କରିଛି । ଗତାନୁଗତିକ···ଛନ୍ଦମୟ ।

ପ୍ରତିମା କ୍ଲାସ ସାରି ଫେରି ଯାଉଥିଲା । କାହା ସହିତ ସେ ଆଜକାଲି କଥା କହେ ନାହିଁ । ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗର ପରି ଗମ୍ଭୀର ତା'ର ମୁହଁ ।

ଶୁଣିବେ କି ମିସ୍ ମହାନ୍ତି ?—ଆଶଂକା ସଙ୍କୋଚକଣ୍ଠରେ ଡାକିଲା ବିମଳ ।

କୁହନ୍ତୁ, ସାର—! ଫେରି ପଡ଼ି କହିଲା ପ୍ରତିମା । ଅଭିମାନରେ ଆଖିପତା ତା'ର ଆନତ ହୋଇଆସିଛି, ସତେ ଯିମିତି ଏଇ ପଦକ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ସେ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଅପେକ୍ଷା କରିଆସିଛି ।

ଆପଣ ଆଜକାଲି କାହିଁକି ଏତେ ବିଷଣ୍ଣ ଦିଶୁଛନ୍ତି ?

ମୁଁ ତ ଜାଣିପାରୁନି ।

ଆପଣଙ୍କର ମୁହଁ କହୁଛି ।

ଆଉ ଆପଣଙ୍କର ?

ସାମନା ଦରପଣରେ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ଆପଣାର ଚେହେରାକୁ ଚାହିଁଲ ସେ, ସତେ ଯିମିତି ନୂଆ କରି ଚାହୁଁଛି ସେ ନିଜକୁ । ମୁହଁ ଉପରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ରେଖା ଗଣି ହୋଇଯାଉଛି । ସାତ ବର୍ଷ ତଳର ଏଇ ଅପରାହ୍ନର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତା ମୁହଁରୁ ତା'ର ଚୋରି କରି ନେଇଛି କିଏ ।

—ପ୍ରତିମା !

ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ନିଜର ହାତମୁଠାରେ ପ୍ରତିମାର ହାତ ଜଡ଼ାଇ ଧରିଲା ବିମଳ ।

ପ୍ରତିମା !

କଣ୍ଠ ଗୁରୁ ହୋଇଆସିଲା ତା'ର ।

ପ୍ରତିମାର ଆଖିକୋଣରୁ ଅଶ୍ରୁ ସୀମା ଲଙ୍ଘନ କରି ବହି-ଗଲା, ସତେ ଯିମିତି ଗଙ୍ଗୋତ୍ରୀର ବରଫଖଣ୍ଡ ସୂର୍ଯ୍ୟତାପରେ ତରଳିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ।

ତିନି ବର୍ଷ ତଳେ ଯେଉଁ ସ୍ମୃତିଚିହ୍ନ କବିତାଟିକୁ କାଢ଼ି ସେ ବିମଳ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇଥିଲା, ଠିକ୍ ସେଇଠୁ ବାହାର କଲା ଆହୁରି ଖଣ୍ଡିଏ କାଗଜ ଆଜି । ସେ ଦିନର ସ୍ମୃତି ଆଜି ଆଉ ନାହିଁ, ବ୍ଲାଉଜ୍-ଫୁଲଉଠିଛି ବହୁତ ବେଶୀ ।

ଧରାଇଦେଲା କାଗଜ ଖଣ୍ଡିକ; ସେଇମିତି ଉଷ୍ମ, ସେଇମିତି ଆରାମଦାୟକ; କାଗଜ ନୁହେଁ, ବିମଳର ଗୋଟିଆ ଫଟୋଟିଏ ।

ବିମଳର ଆଖିରୁ ଦୁଇ ଧାର ଲୁହ ନିଗିଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ।

ପ୍ରତିମାର ଅବହେଳିତ ନାରୀତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ସଂକଳ୍ପ କଲା ସେ ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ……

× × × ×

ପ୍ରତିମା ନବବଧୂ ବେଶରେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲାଣି । କୌଳିକପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା । କି ସୁନ୍ଦର ମାନୁଛି ତାକୁ ! ବାହାରୁ ଦୁଆର କିଳିଦେଇ ଖିଲ୍ ଖିଲ୍ ହସି ଫେରିଗଲେ ନୂଆବୋଉ ।

ନୀଳ ବଲ୍‌ବ ଉପରେ ହଳଆଳି ପତଙ୍ଗ ହଓଟିଙ୍କର କ୍ରୀଡ଼ା ଦେଖୁଥାଏ କମଳ ।

···ପ୍ରତିମା ଆସିଛି !

ବାହୁବନ୍ଧନରେ ଭିଡ଼ିଧରି ଚୁମ୍ବନ ଆଙ୍କିଦେଲା କମଳ । ଅଜଣା ପରଶରେ ଥରିଉଠିଲା ସାରା ତନୁ ।

ପ୍ରତିମା କମଳର ପ୍ରଶସ୍ତ ଛାତି ତଳେ ମଥା ରଖି ଦୁଷ୍ଟାମି ହସ ହସି କହିଲା, "ଜିତିଲି କିଏ, ସାର୍ ?"

କମଳ ଭୁଜବନ୍ଧନ ଦୃଢ଼କରି ଆଣୁଥିଲା ।

—✧—

ଶଇଳ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼େ

(କ)

"ଦୁଆରଟା ବନ୍ଦ କରିଦେବାକୁ କହୁଛୁ ବୋଉ, ଗରମ ହେବ; ମୁଁ ଫ୍ୟାନ୍‌ଟା ଖୋଲିଦେଉଛି ।"

"ଖୋଲୁନୁ, ଆଜି କେଇଟା ଦିନ କି ?"

ବଡ଼ ଭଉଣୀ ସୁଶୀଳା ମଝିରେ ପଶି କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ, "କୋଉ ଗଡ଼ଜାତ ମୁଲକ ପର୍ବତ ଖୋଲ ଭିତରେ ସଢ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏଣିକି । କେତେ ଫ୍ୟାନ୍ ଖୋଲୁଥିବୁ ଆଉ ?"

"ତୁ ସିମିତି କହନା ଲୋ ନାନୀ—"

ବାଷ୍ପାକୁଳ ମିନତିଭରା କଣ୍ଠରୁ ଅଶ୍ରୁ ଝରିପଡ଼ିଲା ଗୁହୁଁ ଗୁହୁଁ······ଏଇ ସରଳା;

ଏହାର ସହିତ ମୋ' ଜୀବନ-ଡଙ୍ଗା ଚିରକାଳ ପାଇଁ ଛନ୍ଦା ହୋଇଯାଇଛି—ଧର୍ମବେଦୀର ସମ୍ମୁଖରେ···

ଅନେଇଲି ମଶାରୀ ଫାଙ୍କ ଭିତରୁ··· ସରଳାର ସରଳ ଆନତ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ଅଶ୍ରୁ ଟେବଲ ଲ୍ୟମ୍ପ୍‌ର ଗ୍ଳୁପ୍ଳାନବତ୍ତ ଆଲୋକ ରେଖା ଭିତରେ ପ୍ରତିଫଳି ଉଠିଚି ।

ବୋଉ ପଣତକାନିରେ ଲୁହ ପୋଛିଦେଲେ—
"ମୋ ମାଆଟା ପରା—"
ମୋ'ର ବିବାହ !

ଛାତ୍ର ଜୀବନର ପରିସମାପ୍ତି ଆଉ ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ ଜୀବନର ଅଭ୍ୟୁଦୟ, ଏହାର ଭିତରେ ମାତ୍ର ଦୁଇ ଦିନ ଫୁରୁସତ୍ ମିଳିଥିଲା ଏତେ ବଡ଼ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ।

ବିବାହ ମୋ'ର ସରିଯାଇଛି—ଗୋଟିଏ ମହାଲଗ୍ନ ସନ୍ଧ୍ୟାର ସ୍ୱପ୍ନିଲ କୁହୁକ ପରି । ବାସର ଘରର ସାଜସଜ୍ଜା ପାଇଁ ମୋତେ ସାଜି ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଆଉ ଦୁଇଟା ଦିନରେ···ସବୁ ସୁନେଲି କଳ୍ପନା ମୋ'ର ରୂପ ପାଉଛି ଏତେ ଜଲ୍ଦି—ବେଗବତୀ ଗିରିନଦୀର ସ୍ରୋତପରି । ଉପଭୋଗ କରିବାର ଅବସର ନାହିଁ ।

ମଶାରିର ଛୋଟ ଛୋଟ ଛିଦ୍ର ଭିତର ଦେଇ ମୁଲାୟମ ଆଲୋକର ଧୂପଛାୟା ମୋ' ଉପରେ ବିଛୁଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ୁଥାଏ । ଦୁଗ୍ଧଫେନନିଭ ଶଯ୍ୟା ଭିତରେ ମୋ'ର ଅସ୍ଥିର ତନୁ ବେଶି ଭିତରକୁ ନଇଁ ଯାଇଥାଏ । ଅଷ୍ଟମୀର ଫିକା ଜହ୍ନ ଆକାଶରୁ ବିଦାୟ-ରଶ୍ମି ଢାଳୁଥାଏ ।

ରାତିର ଏ ଉପାନ୍ତ ଲଗ୍ନ ।

ସରଳାର ଅଭିମାନ ସରିଯାଇଛି । ଦି' ଭଉଣୀ ବିଦାୟ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଅନ୍ତର ଭରି ଗପ କରି ନେଇଛନ୍ତି ।

ଭାବିଲି, ସରଳା ମୋ' ପରି ଅଜଣା, ଅଗୁଣା, ନିଃସ୍ୱ, ଦରିଦ୍ରର ଗଳାରେ ବିନା ପରିଚୟରେ ବରଣମାଳା ଲମ୍ବାଇଦେଲା କାହିଁକି ? ହସହସ ମୁହଁରେ ? ନା ସମାଜର ତାଡ଼ନାରେ ବାପାଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ନୀରବ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଥିଲା ସେ—ବୁଝି ନାହିଁ । ସରଳା କ'ଣ ମତେ ଭଲ ପାଏ ? ଭାବୁଥିଲି କେଉଁ ଗଳ୍ପଉପନ୍ୟାସର ନାୟକ ପରି ବେଦନାଭରା···ମନରେ ଏଇ ଚିରନ୍ତନ ପ୍ରଶ୍ନ କେତେ ବାର ମନ୍ଥନ କରିଛି ପ୍ରାଣ ମୋର—କେବେ

ହେଲେ ତା'ର ଜବାବ ପାଇ ନାହିଁ—ଜବାବ ନ ପାଇବାରେ ହିଁ ଆନନ୍ଦ ।

କଏ ଜାଣେ ସରଳା ଆଜ—

(ଖ)

ବାସର ଘରି—

ଅଖ୍ୟାତ ପଲ୍ଲୀଟିର ଅର୍ଦ୍ଧମୁମୂର୍ଷୁ ଘର ବଖୁରିକରେ ମୋ'ର ବାସର ଶଯ୍ୟା ନୂଆବୋଉ ପାରିଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରି ନାହାନ୍ତି । ତା' ଉପରେ ପୁଣି ପଡ଼ିଛି ଦି ତିନଟା ଅପୁଟା ମଲ୍ଲୀ କଢ଼ି—କୁଆଡ଼ୁ ଯୋଗାଡ଼ କରିଥିଲେ କେଜାଣି ?

ସରକାରଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧାନ କମିଟି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି-ଥିଲେ, ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥାରେ—କରି ନ ଥାନ୍ତେ ଯଦି ସେ ଦେଖିଥାନ୍ତେ ଏଇ ଦରିଦ୍ର କୁଟୀରଟିରେ କପରି ଗୋଟିଏ ଦରିଦ୍ର ପରିବାର ପାଞ୍ଚ ପାଞ୍ଚୋଟି ଶିଶୁ ସହ ବାସକରେ । ତାଆରି ଭିତରେ ପୁଅର ବିବାହ ହୁଏ । ଘଡ଼ିଏ ଉତଳ ଲଗ୍ନରେ ଯୌନ-ବୁଭୁକ୍ଷା ପରିତୃପ୍ତି ହୁଏ; ପ୍ରଜନନର ଚୁଲେ । ସେଇ କୁଟୀରରେ ନୂଆ ଅତିଥିର କରୁଣ କ୍ରନ୍ଦନ ଗଗନ ମଥିତ କରେ—କେହି ଦୁଃଖ କରେନା—ଅତି ବାହସୁହା ଏକ ନିତିଦିନିଆ କଥାଗୁଡ଼ାକ ।

ସରଳାର ଫୁଲ ପରି କଅଁଳ ଅଙ୍ଗକୁ ଆଶ୍ଳେଷରେ ଜଡ଼ାଇ ଧରି ନରମ ଚିବୁକ ତଳେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଟିପା ମାରୁ ମାରୁ ପଚାରିଲି, "କି ଦୁର୍ଯୋଗ ତୁମର ସରଳା ! ଯେଉଁ ଦିନ ତୁମେ ମୋ' ସହିତ ଆପଣାକୁ ଛନ୍ଦି ଦେଇଛ—"

"ଦୁର୍ଯୋଗ ? କାହିଁକି ?"

ସରଳା କଣ୍ଠର ସରଳ ରାଗିଣୀ କ୍ଷୀଣ ଛାନରୁ ଝଂକୃତ ହୋଇଥିଲା ଏତେବେଳକୁ—ମୌନତା ଭଙ୍ଗି ।

"ତୁମେ କନ୍ଧଗୁଡ଼ା ବଡ଼ ନିରାଶାବାଦୀ—"

ବାସ୍ତବିକ ସରଳା ସେ; କିଛି ବୁଝେନି । ପିଲାଳିଆ କଣ୍ଠରୁ ତା'ର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଦିବେଟି ଝଂକାର ଉଠୁଚି । ଦୟା ଆସିଲା ।

ସହାସ୍ୟ ବଦନରେ ପଚାରିଲି, "ଆଚ୍ଛା, ସରଳା, ଫ୍ୟାନଟା ଖୋଲି ଦେଉନ ? ଗରମ ହେଉନାହିଁ କ'ଣ ? କବାଟ ଯେ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆହୋଇଛି ।"

ସରଳାର ନୟନରୁ ଅଶ୍ରୁ ଟାଣିଆଣିଲା ଏଇ କଥା କେଇପଦ । ଝାଲର ପଙ୍ଖାଟା ଆଣି ହଲେଇଦେବାକୁ ବସିଲା ସେ । ହାତରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ କହିଲି, "ଥାଉ ସରଳା, ହିନାକେତେ ଯାଉ, ଏସବୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ନିଜକୁ ଆଉରିକି ନେବାକୁ ସମୟ ଦିଅ ଅନ୍ତତଃ ।"

ସରଳା ମୋ କୋଳରେ ଲୋଟିଗଲା ।

"ଏତେ ଅପମାନ ଦିଅନି, ପ୍ରିୟ !"—ନରମ ଗଳାରେ କହିଲା ସେ ।

ନୀରବ ସମ୍ମତି ଜଣାଇ ସୁଗୋଲ ବାହୁଯୁଗଳ ତାର ମୃଦୁ ପୀଡ଼ନ କରୁଥିଲା ।

ବାସର ପ୍ରଦୀପ ମୁମୂର୍ଷ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା ଯଥେଷ୍ଟ ଘୃତର ଅଭାବରେ । ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଆକାଶର କ୍ଳାନ୍ତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଧରଣୀ କୋଳକୁ ନଇଁ ଆସୁଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ଦୀପ ଲିଭିଗଲା ।

ସରଳା ନଗଣ୍ୟ ଭାବରେ ମୋର ଗୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ମଥା ପୂରାଇ ଦେଲା ଉପୁରେ ।

ଏ କ'ଣ ସରଳା ?"

କିଛି ଖବର ନାହିଁ ତ କହିବ ?"

"କୁହ ।"

"ଆମ ଘରେ ରାତି ସାରା ବେଡ଼ ଲାମ୍ପ ଜଳୁଥାଏ; ମୁଁ ଏତେ ଅନ୍ଧାରରେ କେବେ ଶୁଏନା— ଅଭ୍ୟାସ ନାହିଁ ।"

ହସିଲି ।'

ସ୍ୱାଧିନଚେତା କେମିତି ମଣିଷର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଓତପ୍ରୋତ କରିଦିଏ, ତାହା ନିବିଡ଼ଭାବରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରୁଥିଲି ।

ଠିକ୍ ଏତିକ ବେଳକୁ ଚାଳ ଆଡ଼ୁ ଝୁରି ମାଟି ଗୁଡ଼ାଏ ଝରି ପଡ଼ିଲା—ମୂଷାଟାଏ ଚାଲିଗଲା ବୋଧହୁଏ । ପରିଚିତ ହାତ ମୋ'ର କିଛି ନ ଘଟିଥିଲା ପରି ତାହା ଝାଡ଼ିଦେଲା ।

ସରଳା ପଚାରିଲା, "ଏଗୁଡ଼ା କ'ଣ ?"

କ'ଣ ଉତ୍ତର ଦେବି ବୁଝିପାରିଲି ନାହିଁ ।

କଣ୍ଠରେ ତା'ର ବ୍ୟସ୍ତତାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅବଭାସ ।

ମୁଠାକ୍ଷଣ ଗଣ୍ଡ ଦେଶରୁ ମାଟିଗୁଡ଼ାକ ଝାଡ଼ିଦେଇ, ତଦୁପରି ଚୁମ୍ବନର ଦାଗଟିଏ ଲେଖିଦେଲି । କହିଲି—

"କି ଭୁଲ କଲ ସରଳା ତୁମେ ଜୀବନରେ ?"

ମୁହଁରେ ମୋ'ର କଅଁଳ ପାପୁଲିଟି ତାର ଚାପିଧରି ସେ କହିଲା, "ସେମିତି କହନା, ମୁଁ ଯଦି ଭୁଲ କରିଛି, ତୁମେ ତାଠାରୁ କିଛି କମ୍ କରିନ—"

ମୁଁ ଭୁଲ କରିଛି ?

ହଁ, ନିଷ୍ଟୟ ଭୁଲ କରୁଛି । ଗୋଟିଏ ନିରୀହ ସରଳ ପ୍ରାଣକୁ ଘାଣ୍ଟିକଟି ମାରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ମୋର ନୀରବ ସମ୍ମତି ଜଣାଇଛି—ପ୍ରତିବାଦ ତ କରିନ କେବେ !

ମୋ'ର ନୀରବତା ସରଳା ସଣଙ୍କ ଚିତ୍ତରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥିଲି । ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲିନ । ହେ, ହେ ହୋଇ କାନ୍ଦି ପକାଇଲି । ମୋ'ର ଗଣ୍ଡ ପଖାଳି ଦେଇ ବୋହିଗଲି ଜମାଟବନ୍ଧା ତପ୍ତ ଅଶ୍ରୁ । କହିଲି—

"ରାଗିଲି ବୋଧହୁଏ; ମୋ' ରାଣ, ରାଗନି ।"

ବାସ୍ତବିକ ମୁଁ ରାଗି ନ ଥିଲି । ସରଳାର କଥାପଦିକ ମନ ଭିତରେ ଓଜନ କରୁଥିଲି କେବଳ ।

ଲୁହ ପୋଛିଦେଲି ।

ସାନ ବାଉଁଶ ରେଲିଂଦିଆ ଝରକା ଫାଙ୍କରେ ସକାଳ ସୂର୍ଯ୍ୟର କମନୀୟ ରକ୍ତିମା ପଶିଆସିଲା ।

ସକାଳ ହୋଇଯାଇଛି ।

ନୂଆବୋଉ ବାହାରପଟୁ ଶିକୁଳିଟା ଖଡ଼୍ ଖଡ଼୍ କରିଦେଲେ ଜୋରରେ ଏବଂ ତା ସହିତ ମୁହଁରୁ ତାଙ୍କର ଉପୁଚି ପଡ଼ିଲା ଅସରନ୍ତି ହସ ।

ସରଳା ବସନ ସଜାଡ଼ି ବିଦାୟ ମାଗିଲା ।

ବାସର ରାତିର ଶେଷ ପରଶ ଆଙ୍କିଦେଇ ବିଦାୟ ଦେଲି ।

ଗଲାବେଳକୁ କାନରେ ମୋ'ର ଥିଇଚି କରି କହିଗଲା ସେ—

"ଆଜିର ଏ ରାତ୍ତି ତୁମେ ଭୁଲିଯାଅ—ମୋ'ର ଅନୁରୋଧ ଯେଉଁ ଆବହାୱାରେ ତୁମେ ବଢ଼ି ଆସିଛ, ସେ ମୋ ଆକାଂକ୍ଷିତ । ଏଇ ଧୂଳିମାଟିର ଘର ବଖରକ ପାଇଁ ନନ୍ଦନ କାନନ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଦିଅ ମୋତେ ଏସବୁ ନଜର କରିନେବା ପାଇଁ । ଦେଖିବ, ତୁମଠାରୁ ମୁଁ ଅଦ୍ଭୁତ ଆନନ୍ଦରେ ଚଳିପାରିବି ଏ ବାତାବରଣ ଭିତରେ—"

ଆଦର୍ଶ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥର ପରାମର୍ଶ ଚେଇଁ ଉଠିଲା ସରଳା ଭିତରେ । ମୋର ମନୋମତ ନ ହେଲେ ମଧ ସରଳାକୁ ବାଧା ଦେଲିନି ।

ସବୁଠାରୁ ସାନ ଛଅ ମାସର ଝିଅଟି ମୋର ଖାଇବା ପାଇଁ କାନ୍ଦ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲାଣି ।

ସରଳା ଦୁଆର ଖୋଲି ବାହାରକୁ ଗୁଲିଗଲା ।

ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି···ଆଉ ଭାବୁଥିଲି··· ।

ଓ, ଆଜି ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର !

ଧଡ଼ଡ଼ା ପଙ୍ଖାଟା ଟେବୁଲ୍ ଉପରୁ ଉଠାଇନେଇ ଚୌକି ଉପରେ ବସିପଡ଼ୁଛି କି ନାହିଁ, କନକ ଧୀର ପଦକ୍ଷେପରେ ଘର ଭିତରୁ ପ୍ରବେଶକଲା ମୋ'ର ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ । ନାଲ ହାଓ୍ୱାଇ ସାର୍ଟର ବୋତାମଗୁଡ଼ିକ କନକର ନମ ଅଙ୍ଗୁଳି ସ୍ପର୍ଶରେ ଖୋଲିଗଲା । ଧୀର, କମ୍ପିତ ହସ୍ତରେ ହାଓ୍ୱାଇ ଓ ତା'ପରେ ଗଞ୍ଜିଟି ଉତାରି ସାରି, ନଇଁପଡ଼ି ଜୋତାର ଲେସ ହୁଗାଳିଲା ବେଳକୁ କନକର ନରମ କପୋଳରେ ସମସ୍ତ ରକ୍ତ ଯିମିତ ଠୁଳ ହୋଇ ବାନ୍ତି ଦେଉଥାଏ ରକ୍ତ ଗୋଲାପର ବର୍ଣ୍ଣ··· ।

କନକ ମୋ'ର ସ୍ତ୍ରୀ ।

"ଟିକିଏ ରୁହ, ମୁଁ ଜୋତାଟା ଖୋଲିଦିଏଁ; ଆରାମ ଲାଗିବ ଟିକିଏ ।"

"ଦୁଃଖେ ଯାଦେର ଜୀବନ ଗଡ଼ା" ତା' ପକ୍ଷରେ ଆରାମ ଖୋଜିବା ବଡ଼ଠ ବିକଟ ଉପହାସ, କନୁ ! ଆଉ, ପୁଣି ତ ଅଇଛା ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଗ୍ରୋ- ମୋର ଫୁଡ଼ ଅଫିସକୁ ।

ପୁଣି ?

କନକର ନମ୍ରକଣ୍ଠରେ ଉତ୍ସୁକତାର ତପ୍ତ ଝଞ୍ଜା ବହିଗଲା ସତେ ।

ଆଉ କଣ କରିପିବ କନୁ ?

ଜୀବନ-ସଂଗ୍ରାମରେ କ'ଣ ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେବ ? ଏତେ ସହଜରେ ? ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଡିଗ୍ରୀ ପାଇଛି, କୋଟି

କଲରରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଦକ ଝୁଲାଇଛୁ, ରେକର୍ଡ୍—ଗ୍ରାମୋଫୋନ୍ ରେକର୍ଡ଼ ନୁହେଁ—ଭାଙ୍ଗି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ ଅର୍ଜିଛୁ; ଦୁଇ ତିନ ପୃଷ୍ଠା ବ୍ୟାପୀ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଲମ୍ବା ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମଧ୍ୟ ଟ୍ୟାଗ୍‌ଟାରେ ଗୁନ୍ଥି ରଖିଛୁ ।

କିନ୍ତୁ—

ଗୁଡ଼ି, ସେ ସବୁଗୁଡ଼ାକ ବଖାଣି ବସି ତୁମର କୋମଳ ପ୍ରାଣରେ ଆଘାତ ଆଣିବି କାହିଁକି ?

ବାସ୍ତବିକ, ବାହା ହେଉଥିଲି କାହିଁକି ? ତେମେ କ'ଣ ଜାଣି ନ ଥିଲ ଗୋଟାଏ ଏମ୍. ଏ. ପାଶକରା ଯୁବକ ପକ୍ଷରେ ଯେତେବେଳେ ନିଜ ରକ୍ଷଣ ଅସମ୍ଭବ, ସେ କ'ଣ ମୋ ଶାଢ଼ୀ, ବ୍ଲାଉଜ, ସ୍ନୋ, ଅତର ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଲେଇ ପାରିବ ?

—ଧେତ୍ ମୁଁ କ'ଣ ସେ କଥା କହୁଥିଲି ? ସବୁ ଓଲଟା ବୁଝିଲ ତୁମେ । ଏମିତି ଲୋକ । ତୁମେ ମୋତେ ତୁମର ଅନ୍ତର ଖୋଲି ସମସ୍ତ ବ୍ୟଥା ଯେବେ କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁନାହଁ, ତେବେ ମୋତେ ବିବାହ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ? କ'ଣ ଖାଲି ଦୋଳାରେ ବସି ଝୁଲି ହେବା ପାଇଁ ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିଛୁ ?

—ନାଇଁ କନୁ, ତୁମର ଅନ୍ତର ତଳେ ଏତେ ଟିକିଏ ବ୍ୟଥାର ରାଗିଣୀ ଗୁଞ୍ଜରି ଉଠିଲେ ତାହା ଶତଗୁଣିତ ହୋଇ ମୋ' ପ୍ରାଣରେ ଗମ୍ଭୀର ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଜିବ କେବଳ । ଶୀଘ୍ର ଯିବାକୁ ହେବ; ପାନ ଅଛି ଘରେ ?

ନା, ପାନ ନାଇଁ, କାଲି ରାତିରୁ ସରିଯାଇଛି । ଆଉ ତା' ଛଡ଼ା ତେଲ, ଲୁଣ, ଡାଲି—

ସରିବା ନିମନ୍ତେ ଅବସର ଦେଇପାରିଲି ନାଇଁ ।

ସେ ଡାଲକା ଯେ ସବୁବାର ନୁହେଁ ।

ସାଇକେଲ୍ ପ୍ୟାଡ଼ଲଟାରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇ ଚଢ଼ିଗଲା ବେଳକୁ ପୁରୁଣା ଢ଼ୁଗୁଲା ଚେନ୍‌ଟା ଖସିଗଲା ହଠାତ୍ । ଇରେଜମିକ୍ ସାବୁନ ଫେଣ ଦେଇ ଘଷା ହୋଇଥିବା ଚକ୍‌କଣ ଚକ୍‌ଚକ୍ ଚିବୁକ ଛେଚି ହୋଇଗଲା ସାଇକେଲ ହାଣ୍ଡ୍‌ଲଟାରେ ।

ଦାନ୍ତରୁ ରକ୍ତ ବାହାରିଆସିଲା ଛେପ ସାଥିରେ ।

ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନାହିଁ ।

କନକ ପଛରୁ ଡାକ ପକେଇଛି ମୁହଁ ଧୋଇଯିବା ନିମନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ସାଢ଼େ ଦୁଇଟାରେ ଯେ ଡିରେକ୍ଟରଙ୍କ ସହିତ ଆପଏଣ୍ଟ-ମେଣ୍ଟ । ସାହେବୀ ଧରଣର ଲୋକ କିନା, କାଳେ ବଗିଡ଼ି ଯାଇ ପାରନ୍ତି ।

ବାଟରେ ପାନ ଦୋକାନରେ ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କଲେଜ ଜୀବନର ସିଗାରେଟ୍‌ଖିଆ ଅଭ୍ୟାସଟା ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଏଇ ପାନର ଅବତାରଣା ।

ପାନ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଡେରି ହେଲା ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଦୋକାନରୁ ଖବରକାଗଜଟା ଉଠାଇ ଆଣିଲି । ତିରଙ୍ଗୀ ପତାକା, ମହାତ୍ମା ଓ ଜହରଲାଲଙ୍କ ଫଟୋ ।

ବ୍ୟାପାର କ'ଣ ?

ଓ, ଆଜି ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର, ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ଏକା ନିଶ୍ୱାସକେ ଆଖି ବୁଲାଇ ଆଣିଲି କାଗଜଟା ଉପରେ । ଅଧ୍ୟାପକ, ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଡେପୁଟି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ, ଓକିଲ, ଡାକ୍ତର, କଂଗ୍ରେସ ନେତା, ମନ୍ତ୍ରୀ ଏଇମାନଙ୍କର ଲେଖାରେ କାଗଜ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

କରିବାକୁ ନାହିଁ ଏମାନଙ୍କର । ତାଙ୍କ କେତେ ଜଣ ନୂଆ ଲେଖାଳୀ ଗ୍ରୁପ—ଲୁଷ୍ଠି କସରତ କରି ଭଲଆ କେତୁଟା କବିତା ଲେଖିଛନ୍ତି ଆଗାମୀ ଦୁନିଆରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି । ଛନ୍ଦ ନାହିଁ, ଭାବ ନାହିଁ, ଭାଷା ନାହିଁ, ତଥାପି ଛାପା ହୋଇଛି । ହେଉ ।

ମୋ ପାଖକୁ ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ ଲେଖା ପଠାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରି ଯେଉଁ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ ଖଣ୍ଡିକ ଦୟାକରି ପଠାଇଥିଲେ, ତାହା ଲଣ୍ଠନରେ ଖୋସାହୋଇଛି ଆଖିରେ ଆଲୁଅ ପଡ଼ିବନି ବୋଲି ।

ଆଜି ପୁଣି ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ଆସିଛି ।

ଆଉ ବର୍ଷର ଏଇ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ।

ଗାଙ୍ଗେୟ ସମୀରଣର ଶୀତ ଶୀତ୍କାର ଭିତରେ ମୋର ଲେଖମାରୁ ଝରି ପଡ଼ିଥିଲା ଯେଉଁ କବିତା, ତାହା ମୋର ବନ୍ଧୁ-ମହଲରେ କାହିଁକି, ସାହିତ୍ୟିକ ମହଲରେ ମଧ୍ୟ ଗୁଞ୍ଜନ ଆଣି ଦେଇଥିଲା—କେତେ ଅଭିନନ୍ଦନ, କେତେ ଶୁଭେଚ୍ଛା ମୋର ଲେଖମାମୁନଙ୍କୁ ବଳବତ୍ତର କରିବା ପାଇଁ କାମନା କରି ଆସିଥିଲା କେଜାଣି ?

ସବୁ ଗୁଡ଼ା ଏବେ ବି ଟ୍ରଙ୍କ ତଳେ ପଡ଼ିଥିବ । କିନ୍ତୁ—

ସ୍ୱପ୍ନର କୁହେଳି ଆଜି ରବିର ବହଳ ତମସା ତଳେ ମିଶି-ଯାଇଛି । କଂଗ୍ରେସ—କଳ୍ପିତ ଗଜଦନ୍ତ ମୀନାର୍ ଜତୁଗୃହ ପରି ଜଳିଯାଇଛି । ଦଗ୍ଧ ସନ୍ତପ୍ତ ଆତ୍ମା ରୂପ ପାଇଛି ନୂଆ କଳେବରରେ, ଠିକ୍ ଆମ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପରି—ଆହୁରି ବୀଭତ୍ସ ରୂପରେ ।

ସେଦିନର କବି ଆଜି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି ସତେ !

ସେଣ୍ଟ ପାର୍କର କଲମର ମୁନଟା ବଳବତ୍ତର ହେବା ଦୂରେ ଥାଉ, ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖି ଲେଖି ଦନ୍ତୁର ହୋଇ ସାରଲାଣି ।

--ବାବୁ, ଆଗତରେ ଗେଟ୍‌ଟା ଯେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରା ଭାଜିଗଲା ।

ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ କେତେବେଳେ ସାଇକେଲ୍ ପହଞ୍ଚି ସାରିଛି । ଆପଣାକୁ କୌଣସି ରକମ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ କରି ଡିରେକ୍ଟରଙ୍କର କାମରାକୁ ପ୍ରବେଶ କଲି ।

ଫାଇଲ ଉପରୁ ଗୋଟିଏ ଆଁଖି ଉଠାଇ ମୋର ନମ୍ର ପ୍ରଣତିର ପ୍ରତିଦାନ ଜଣାଇଲେ ସେ । ଗୋଟାଏ ବେଞ୍ଚକୁ ହାତ ଠାରିଦେଲେ ବସିବା ପାଇଁ ।

ଫାଇଲ୍ କାମ ଚାଲିଥାଏ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଡିକ୍‌ଟେସନ ମଧ୍ୟ ଦିଆ ହେଉଥାଏ ।

ପୂରା ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ବସିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ସେଇ ଛାରପୋକପୂର୍ଣ୍ଣ ବେଞ୍ଚରେ । ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଉ ହରାଉ ପୁଣି ଆତ୍ମ ସମ୍ବରଣ କରିନିଏ ।

ଶେଷକୁ ସାହେବଙ୍କର ଓଷ୍ଠ ଥରିଉଠିଲା ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ । ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ନା କିଛି କହିବେ ।

—କୁଆଡ଼େ ଆସିଲ ?

—ଏଇ ଆପଣ କହିଥିଲେ ନା, ହପ୍ତାକ ପରେ ଆସିବା ପାଇଁ !

ଓ, ଚାକିରି କଥା ନା, ହେଲା, ହେଲା । ତୁମେ ବନାରସରୁ ଏମ୍. ଏ. ପାଶ୍ କରିଛ ପରା !

—ଆଜ୍ଞା !

—କେଉଁ କ୍ଲାସ ?

—କହୁଥିଲି ପରା, ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ।

—କ'ଣ କରିବା, ଆପଣ ତ ସଦ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଆସିଛନ୍ତି । ଜାଣିଥିବେ କିମିତି ସରକାର ଡିଭାଲୁଏସନ୍ ପରେ ରିଟ୍ରେଞ୍ଚମେଣ୍ଟ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏ ସମୟରେ ପୋଷ୍ଟସବୁ କମେଇ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଛି ସିନା, ଆଉ ବଢ଼ିବାର ତ ଆଶା ନାହିଁ ।

—ତା ସତ, ତଥାପି—

ତଥାପି ଆଉ କ'ଣ ?

—ଆପଣ ତ ଖବରକାଗଜ ଦେଖୁଥିବେ । କେତେ କମ ଜାଗାରେ ଚାକିରି ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାପନ ବାହାରୁଛି । ତେବେ, ମୋ ଅଫିସରେ ଦୁଇଟା ଲୋଅର ଡିଭିଜନ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ପୋଷ୍ଟ ଖାଲି ଅଛି । ବିଜ୍ଞାପନ ଦଉ ନାଇଁ, ଏଇ ଆପଣଙ୍କ ଭଳିଆ କେତେ ଆସି ଜୁଟୁଛନ୍ତି ନିଜର ଲୋକ । ମୋହବତ୍ ତ ଜଗିବାକୁ ହେବ । ଆପଣ ରହିଯାନ୍ତୁ ଗୋଟାକରେ ?

ଗୋଟାଏ ଚୀନାବାସନ ପ୍ଲେଟ ତଳେ କଚାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ପରି ଚିତ୍କାର କରିଉଠିଲି ମୁଁ ।

—କ'ଣ କହିଲେ ?

ଆଖିରୁ ମୋର ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ବାହାରୁଥାଏ । ଏତେ ପରିଶ୍ରମର ପ୍ରତିଦାନ କ'ଣ ଏଇୟା ?

ମୋର ସେ ଉତ୍ତେଜନା ଦେଖି ସାହେବ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, "ବହୁତ ଲୋକ ବାବୁ ଏମ୍. ଏ. ପାଶ୍ କରି ମଧ୍ୟ ଏଇ ମୋର ଅଫିସରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି ନା"

ଆଜ ଶୁଣିବାକୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନ ଥିଲା ।

ମାସିକ ଶହେ ଦେଡ଼ଶ ଟଙ୍କା ଯୋଉଠି ଜଣଙ୍କ ପିଛା ଖରଚ ହୋଇ ଅଣ୍ଟୁ ନ ଥିଲା, ସେ ସତୁରି ଟଙ୍କାରେ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ଚଳେଇବ—ପୁଣି କଟାମା ହୋଇ ଏଇ କଟକ ସହରରେ ।

ମାର୍ଶାଲ, ପିଗୁ, ରବର୍ଟ୍‌ସନ, ରବିନସନ୍ ଏସବୁର ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ହୋଇପାରିବ ଫାଇଲର ପୋକଖିଆ କାଗଜ ଭିତରେ ।

କଙ୍ଗୋ ଉପତ୍ୟକାରେ ସିଂହ ମାଛି ପରି ମୁଁ ଗର୍ଜୁଥାଏ । ସାହେବଙ୍କର ହର୍ଷାନ୍ୱିତ କଣ୍ଠରୁ କେବଳ ଏତକ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଶୁଣୁଥାଏ, "ପିଲାଲୋକ, ଗରମ ରକ୍ତ, ବଳେ ବୁଝିଯିବ ଯେ ।"

ସାଇକେଲଟା ସେତେବେଳକୁ ଦ୍ରୁତଗତିରେ କଟ୍ କଟ୍ କରି ଡାକ ଛୁଟିଲାଣି; ହଠାତ୍ ଚୌଧୁରୀବଜାର ଛକରେ ମୋର ଅସ୍ଥିର ଅସଂଲଗ୍ନ ଭାବନା ବାଧା ପାଇଲା ।

ବିରାଟ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଚାଲିଛି ।

"ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଙ୍କ ଜୟ, ଜହରଲାଲ ନେହେରୁ ଙ୍କ ଜୟ, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଙ୍କ ଜୟ ।"

ସମସ୍ତେ ଯୁବକ, ସମସ୍ତେ ଛାତ୍ର, ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାଣରେ ଆଗାମୀ କାଲିର ନୂଆ ଦ୍ୟୋତନା ।

ମୋ'ର ସବୁ ଥିଲା ।

ମୁଁ ବି ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ସିଂହରଡ଼ି ଦେଉଥିଲି ।

ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ନିଜେ ରଚନା କରି ନିଜେ ଆଗେ ଆଗେ ବୋଲି ଚାଲୁଥିଲି ।

ସବୁ ମରିଯାଇଛି ।

ସବୁ ସରିଯାଇଛି ! ନିଜକୁ ଅତି ସାନ ମନେହେଲା ।

ଦୁନିଆର ସମସ୍ତ ଆନନ୍ଦରୁ ମୁଁ ସତେ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ହଠାତ୍ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା—ଚୌଧୁରୀବଜାରରୁ ପାନ ନେବାକୁ ହେବ, ପୁଣି ସଉଦାପତ୍ର । ଭାରି ଶୋଷ ଲାଗୁଥାଏ— ସର୍ବତ ଗ୍ଲାସେ । ନା, ସର୍ବତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ—ସର୍ବମୋଟ ପକେଟରେ ଟଙ୍କେ ଚଉଦଣା— ଏଥିରେ ଡାଲି, ଲୁଣ, ତେଲ— ପାନକୁ ପଇସା ଅଣ୍ଟିବନି ।

ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ଏଇ ଗୋରାତକତକ ଘର୍ମାକ୍ତ ମୁହଁଗୁଡ଼ିକରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପୁଣି ଆର ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦରକୁ ବାଇକ୍ ଚଢ଼ି ବୁଲି ବୁଲି କଳା ପଡ଼ି ଯାଇଥିବେ । ତାଙ୍କୁ ହୁଏତ ଯବୁଯାଉଥିବ ଅଫିସ ପିଅନ ଚାକିରି ।

ସେତେବେଳକୁ ?

କନକର ସୌମ୍ୟ ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଝରକା ଫାଙ୍କରୁ କୌତୁହଳ ବିସ୍ଫାରିତ ହୋଇ ଜଣାଉଥାଏ ଏତେଗୁଡ଼ିଏ କଳକଳନାଦିନୀ ଗିରିନଦୀ ପ୍ରତି ।

କାହିଁକି ଆଜି ଏ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ?

କାହିଁକି ଆଜି ଏ ସ୍ଲୋଗାନ ?

କାହିଁକି ଆଜ ଏ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଖ୍ୟା ?
କାହିଁକି ଆଜ ଏ ମହୋତ୍ସବ ?
କାହିଁକି ଆଜ ଏ ସ୍ୱପ୍ନର ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ?
କାହିଁକି ଏସବୁ ?
କାହିଁକି ?
ଓ ମନେ ନାହିଁ,
ଆଜ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ପର !

ସେଇ ହସ ଟିକକ

କାରୁ ଉତ୍ତରି କଲିଂ ବେଲ୍‌ଟାରେ ହାତ ଦେଇଛି କି ନାହିଁ, ଗୃହର ପରିଚାରିକା ସାଦରେ ଅଭିଭାଷଣ କରିନେଲା ବୈଠକଖାନାକୁ ।

"ଏଇଠି ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ, ଦିଦି ଅବିକା ଆସିବେ ।"

ସୁଲତାର ବୈଠକଖାନା । ଏଇ ଭୁର୍କାସ୍ପୁ କାର୍ପେଟ ଉପରେ ମୋର ହେଭ୍‌ସୋଲ୍ ଯୋତା କେତେଥର ନିଃଶବ୍ଦରେ ଅଭିସାର କରି ଫେରିଯାଇଛି । କେତେଥର ଜୀବନର ଶୁଭ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରମା ତଳେ ଚକୋରର ପୀୟୂଷ ଆକାଂକ୍ଷା ବଢ଼ିଚାଲିଛି ଏଇଠି । ସତର ବର୍ଷ ବୟସରେ ସୁଲତାର ତୈଳଚିତ୍ର ପ୍ରତିକୃତି ଏବେ ମଧ୍ୟ ସେଇ ସ୍ଥାନରେ ଦୋହଲୁଛି । ତାର ସୁଗୋଲ ମୁଖମଣ୍ଡଳର ନିମ୍ନାଂଶରେ ଚିବୁକର କମନୀୟ ମାଧୁରୀ ଶିଳ୍ପୀର ତୁଳୀରେ ଯଥେଷ୍ଟ ନିକ୍ୱଣ ଝାଡ଼ିଛି । ତା ପରେ ଯୁଗ୍ମ ବେଣୀ କନକ ଗଳାବାନ୍ଧି ଉନ୍ନତ ବକ୍ଷରେ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ଅନେକ ଦୂର ଯାଏଁ । ସବୁଠୁ ସୁନ୍ଦର—ତାର ସେଇ ଲଳିତ ଅଧରରେ ଲାଖିରହିଛି ମୋର ଚିରପରିଚିତ ହସଟିକକ । କେତେଥର ସେଇ କଜ୍ଜଳ-କଳା ନୟନ ଯୁଗଳରେ ମିଳନ-ପିପାସାର ସନ୍ଧାନ ପାଇଥିଲି ମୁଁ ।

ମାତ୍ର—ସୁଲତା ଏଯାଏ ବିବାହ କରିନି ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ—

ଓ, ସୁଲତା, ନମସ୍ତେ ।

ନମସ୍କାର, ବହୁତ ଦିନ ପରେ ଦେଖା, ନାଁ । ଦେଉ ତିଜଣ ଚିଠିର ଖଣ୍ଡେ ମାତ୍ର ଉତ୍ତର ତ ମିଳି ନ ଥିଲା ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରୁ ।

କ୍ଷମା କରିବ ସୁଲତା, ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲି । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର ଦେହ ବେମାର କିନା ।

ସୁଲତାର ତରୁଣ ବର୍ଷୀୟ ମୁହଁରେ ମନ୍ଦାରର ରକ୍ତିମା-ଟିକକ ହଜିଗଲା । ନିଜକୁ କିଞ୍ଚିତ୍ ସମ୍ଭାଳି ନେବା ପାଇଁ ସେ ହସି-ଦେଲା ସେଇ ପରିଚିତ ହସ ଟିକକ ।

ମୁଗଧ ହେଲି ।

ସୁଲତାର ସ୍ୱଯତ୍ନବିନ୍ୟସ୍ତ କେଶ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଦିଓଟି ଧଳା ବାଳ ଧରାପଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ସ୍ନୋ ଆଉ ରୁଜ୍ ଘଷା ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଗାଲର ଗୋରା ମଉଳି ଆସିଲାଣି । ସବୁ ଗୁଳିଯାଇଛି; କିନ୍ତୁ ରହିଯାଇଛି ସେଇ ପରିଚିତ ହସଟି, ଠିକ୍ ପୂର୍ବପରି, ତଳ ଓଠ ସାମାନ୍ୟ ଚଉଡ଼ା ହୋଇଯାଇ ମଝିରେ ନିମ୍ନକୁ ଦବି ଯାଇଥିବ; ଉପର ଓଠରୁ ଝରି ପଡ଼ୁଥିବ ପଦ୍ମମଧୁ ।

ଦୟା ହେଲା ।

ବିଦାୟ ନେଲି ସୁଲତାଠାରୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀର ଦେହ ବେମାର, କେବେ ସମୟ ହେଲେ ଆସିବେ ।

ଗାଡ଼ି ଗୁଳିଲା । ପାର୍କ ପାଖରେ ରଖିଦେଇଛି କି ନାହିଁ ଘର ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ପରିଚିତ ହସର ଇଙ୍ଗିତ । ଆସନ୍ତୁ, ଆସନ୍ତୁ କହି ସ୍ୱଭାବତ 'ଶୁଭ୍ରା' ମୋତେ ଭିଡ଼ିନେଲା ଘର ଭିତରକୁ ।

ଶୁଭ୍ରା ସାଥିରେ ମୋର ପରିଚୟ ଏଇ କେତେ ମାସ ହେଲା ହୋଇଛି । ଏଇ ପାର୍କରେ ମୋର ତା ସହିତ ଦେଖା ।

ଏହାର ଭିତରେ ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ସଂପର୍କ ନିବିଡ଼ ହୋଇଆସିଛି । ଗପ୍ପ ଶୁଆର କରୁ କରୁ ଶୁଭ୍ରାର ଅନାବୃତ କପୋଳରେ ଝେଣ୍ଟ ଝେଣ୍ଟ ଝାଳଟୋପା ଝଲସିଉଠିଲା । ପକେଟରୁ ରୁମାଲ କାଢ଼ି ପୋଛିଦେଲି ।

କଥାବାର୍ତ୍ତା ଗଳିଲା କେତେ ଘଣ୍ଟାଏ ।

ଶୁଭ୍ରା ଧୀରେ ଧୀରେ ମୋର ବକ୍ଷଆଡ଼କୁ ଢଳିପଡ଼ିଲା । ମୋର ଓଠ ନିକଟରେ ତା'ର କୋମଳ ମୁହଁଟି ଧରିଲି ପଚାରିଲା, "ବିମଳ ବାବୁ, ତୁମେ ମୋତେ ଭଲପାଅ ?"

ଶୁଭ୍ରାର ଏଇ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରଶ୍ନ ମୋତେ ବରାବର ଅନ୍ୟମନସ୍କ କରି ପକାଇଛି । ମୁଁ ଭୁଲିଯାଇଛି ସୁଲତାର ମୁଗ୍‌ଧ ହସ ସେତେବେଳେ ।

ଉତ୍ତରରେ ଶୁଭ୍ରାର ଗଳାରେ ମୋର ଦୁଇ ବାହୁ ବେଢ଼ାଇ ଆଣିଲି ।

ତା ପରେ—

—ଉଃ, ବୋଉଲୋ, ମରିଗଲି, ହେ ଭଗବାନ୍ !

—କାହିଁକି ତୁମେ ସଦାବେଳେ ସେମିତି ହୁଅ କହିଲ ! ତୁମକୁ ଏକା ବେମାର ହୋଇଛି ନା କ'ଣ ?

ବନିତା ଅନାଇ ରହିଲା ନିର୍ବାକ୍ ନିସ୍ପନ୍ଦ ଦୃଷ୍ଟିରେ ।

ଘରେ ପୋଡ଼ି ଦେଉଣୁ ନ ଦେଉଣୁ ଖାଲି—ଉଃ ଆଃ । ମଣିଷକୁ ରଖେଇ ଥୋଇ ଦେବେ ନାହିଁ । ଯେତିକି ବାହାରେ ରହୁଥିବ, ସେତିକି ଭଲ ।

ବନିତାର ବିନମ୍ର ଆଖିପତା ଛଳ ଛଳ ହୋଇଆସିଲା ।

କେତେଦେଳେ ଆଉ ଘରେ ରହୁଛ ଯେ ! କାଗି କାଗି ଜୀବନ ଗ୍ଳଲ ଯାଉଥିଲା । ଗ୍ଳଲ ନ ଗଲା ବା କଅଁ କେଜାଣି ? କହିଲି ଟିକଏ ମୋ କତିରେ ବସ···

ଆଉ କହିପାରିଲାନି ସେ··

ଖାରୁର ଭୟାକୁଳ ଭଷା ତା' କଣ୍ଠରେ—

କିଛି ନ ଶୁଣି ହରିଆକୁ ପଠାଇଦେଲି ଡାକ୍ତର ବାବୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ।

ଡାକ୍ତର ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ ସାଙ୍ଘାତିକ ଭାବରେ ଦୁର୍ବଳ । ଯତ୍ନ ନିଅନ୍ତୁ ।

ଡାକ୍ତର ଗ୍ଳଲଗଲେ ।

ଧୀରେ ବନଚାର ମସ୍ତକକୁ ମୋ'ର କୋଳ ଭିତରେ ଟେକି ଧରିଲି, ସ୍ତ୍ରୀ—ରାଣୀ ମୋ'ର ସେ । ତିର ଅବହେଳିତ ମସ୍ତକରେ ଅଙ୍ଗୁଳି ସଞ୍ଚାଳନ କଲି ରହି ରହି । ଅଭିମାନିନୀର ଲୁହ-ଜୁଆର ଉଠି ଆସିଲା । କଇଁ କଇଁ ହୋଇ ସେ ଲୁହରେ ଭସାଇଦେଲା ମୋର ଜାମାର ଶେଷାଂଶ ।

ମୋର ଅନ୍ତର ଟିକଏ ନରମି ଆସିଲା ।

ବାହାରେ କିଏ ଡାକୁଛି । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲାଣି ।

କି ସୁଲତା, ତୁମେ ଏତେବେଳେ—

ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଦେହ ଖରାପ କନା, ଆସିଥିଲି ।

ହଁ ଟିକଏ ଭଲ ଅଛି, ଆସ, ଆସ ।

ମୋର ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ସୁଲତା ହସିଦେଲା ସେଇ ହସ ଟିକକ ।

ମୋର ସବୁ କୋହ ଲିଭିଗଲା—ପତଳା ଫାନୁସ୍ ପରି ଆକାଶରେ ମିଳେଇଗଲା ମୋ ଭିତରର କୋମଳ ପ୍ରବୃତ୍ତି

ଟିକକ । ବନଜାର ରୋଗକୁଞ୍ଚିତ କପୋଳରେ ମରଣର ତାଣ୍ଡବ ଚ୍ଛାଇ ମୋତେ ତା' ପ୍ରତି ବୀତସ୍ପୃହ କରି ପକାଇଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ।

ସୁଲତା ମୋ ଦେହରେ ଘଷିହୋଇ ଚାଲିଗଲା ବନଜାର ଶେଯ ଆଡ଼କୁ । କି ଅଦ୍ଭୁତ ! ସେ ତା'ର ବାହୁଚପା ବ୍ଲାଉଜ୍ ତଳୁ ରୁମାଲଟିଏ କାଢ଼ି ବନଜାର ମୁହଁସାରା ପୋଛି ପକାଇଲା । ଦୁଇ ମିନଟ୍ ପରେ ଦେଖିଲି ଦୁଇ ନାରୀ ପରସ୍ପର ସହ ମିଶି ଯାଇଛନ୍ତି ମୋର ଅବସ୍ଥିତିକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ।

ଭଉଣୀ, ଟିକିଏ ଦହି ଖାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । କେହି ଶୁଣୁ ନାହାନ୍ତି ।

ଏଥର ସୁଲତା ମୋ ଆଡ଼େ ଅନେଇଲା ।

"ଆପଣ ଟିକିଏ ଦହି ଦେଇପାରନ୍ତି । ରୋଗୀର ଇଚ୍ଛାକୁ ଚାପା ଦେବାରେ କମ୍ ବିଷାକ୍ତ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଫଳ ଫଳେନି ବିମଳ ବାବୁ ।"

ଦହି ଆସିଲା ।

ସୁଲତା ଚାମଚରେ ଦହି ପିଆଇଦେଲେ ।

ତୃପ୍ତିର ସ୍ପଷ୍ଟ ଅବଭାସ ଫୁଟିଆସି ହୋଇଗଲା ସାରା ମୁହଁରେ ବନଜାର ।

ଆଉ ଚାମଚେ ଦହି ବାହାର କରି ସୁଲତା ମୋତେ ପଠାଇଲା ଆପଣ ଔଷଧ ଆଣନ୍ତୁ । ଏଇଥିରେ ମିଶାଇ ପିଆଇଦେବା ।

ସେଇଆ ହେଲା ।

ଔଷଧ ପୁଡ଼ିଆଟି ଅନ୍ୟ ଘରୁ ଆଣି ତାଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲି ।

ସୁଲତା ପୁଣି ଥରେ ମୋ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ଫିକ୍‌କନା ହସିଦେଲା । କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟମୂଢ଼ ହୋଇପଡ଼ିଲି ମୁଁ । ବନତାର ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଆଖି ଯୋଡ଼ିକରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ତପ୍ତ ନିଶ୍ୱାସଟିଏ ।

ସୁଲତା ଚାଲିଯାଇଛି ।

ବନତା ମୋର ଛାତିରେ ମଥା ରଖି ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଆଖି ବୁଜିଦେଇଛି ।

ଡାକ୍ତରବାବୁ ବସି ବସି ଶୂନ୍ୟକୁ ଅନାଇଛନ୍ତି । ଷ୍ଟେଥୋସ୍କୋପଟା ବାଆଁ ହାତରୁ ଡାହାଣ ହାତ, ଡାହାଣ ହାତରୁ ବାଆଁ ହାତ କରୁଛନ୍ତି ଖାଲି ।

ସାତ ଦିନ ବିତିଯାଇଛି ।

ଶୁଭ୍ରା ଚିଠି ଲେଖିଛି—

"କମଳ ବାବୁ !

ଏ ଅସମୟରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଇ ଆପଣଙ୍କର ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଯନ୍ତ୍ରଣାକୁ ବଢ଼ାଇବା ଉଚିତ ମନେ କରୁ ନ ଥିଲି । କିନ୍ତୁ କ'ଣ କରିବି ? ଆଉ ଶକ୍ତି ନାହିଁ ଆପଣଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତିକୁ ସହ୍ୟ କରିପାରିବାକୁ । ଚିଠି ପାଇ ଦୟାକରି ଟିକିଏ ଆସିବେ ।"

ମଟରରେ ଷ୍ଟାର୍ଟ ଦେଲି ।

ଶୁଭ୍ରାର ମୁହଁରେ ଆପାତ ଦୁଃଖର ଛାଇ ଦୁଇ ମିନିଟ୍ କଥାବର୍ତ୍ତାରେ କଟିଗଲା । ମୋ ଦେହରେ ଲଟାଇ ପଡ଼ି ସେ କହିଲା, "ମୋତେ କ'ଣ ଆଉ ତୁମେ ଭଲ ପାଅନି ?"

କାବା ହୋଇ ଅନାଇ ରହିଲି ତାଆଡ଼କୁ ଆଡେ଼ । ମୁଣ୍ଡରେ ମୋର ଝଡ଼ ବୋହୁଥାଏ । ବନତାର ଅବହେଳିତ ମୁଖ, ସୁଲତାର ପରିଚିତ ହସ ସବୁ ସ୍ମୃତିପଟରୁ ଲିଭିଗଲା ।

କହି ପକାଇଲି, "ହଁ, ଏଥର ମୁଁ ତୁମକୁ ବିବାହ କରିବି ।"

ଶୁଭ୍ରା ଲଜ୍ଜାରେ ଝାଉଁଳି ପଡ଼ିଲା ।

ବିବାହ ହୋଇଗଲା, ବନିତା ସେ ପୁରକୁ ଚାଲିଯିବାର ଠିକ୍ ପନ୍ଦର ଦିନ ପରେ ।

ସୁଲତା ମୋର ବିବାହ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଗ୍ରହଣ କଲା ନାହିଁ, ଆସିବା ତ ଦୂରର କଥା । ତା' ଘରକୁ ଯାଇଥିଲି । ମୋତେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ କାନ୍ଦିଉଠିଲା ସେ । ଫୁଲି ଫୁଲି ଚାଲିଗଲା ଘର ଭିତରକୁ । ମୋର ଶତ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଅରଣ୍ୟରୋଦନ ପରି ମିଳେଇଗଲା ବୈଠକଖାନାର ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ । ଫେରିଲି ।

ଦୁଇ ମାସ ବିତିଯାଇଛି ।

ହଠାତ୍ କାହିଁକି ଇଚ୍ଛା ହେଲା, ସୁଲତାର ଘରଆଡ଼େ ବୁଲି ଆସେ । ଶୁଭ୍ରାର କମ୍ର ବାହୁବନ୍ଧନରୁ ନିଜକୁ ମୁକୁଳାଇ ଦୁଇ ମାସ ପରେ ପୁଣି ଥରେ ମଟରର ଷ୍ଟିଅରିଙ୍ଗ୍ ଧରିଲି ।

ପୂର୍ବର ସେଇ ପରିଚାରିକା ଚାଲିଆସିଲା । ବେଦନାରେ ଅଙ୍ଗ ତାର ଗୁରୁ । ପଚାରିଲି, "ଦିଦି ?"

ଦିଦି ଶକ୍ତ ବେମାର । ଡାକ୍ତର ତାଙ୍କୁ ଜଗି ବସିଛନ୍ତି ।

ମୋତେ ଖବର ଦେଲନି ?

ସେ ମନା କରିଥିଲେ ।

ଧଡ଼ାସ୍ କିନା ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲି ।

ସୁଲତାର ଆଖିରୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ ଗଡ଼ିଯାଉଛି । ମନେ ପଡ଼ିଗଲା, ଠିକ୍ ଦୁଇ ମାସ ତଳେ ବନିତାର ମୁଖମଣ୍ଡଳର ଛବି । ସୁଲତା ମୋ ଆଡ଼କୁ ଅନେଇଲା । ଏତେ ଦିନ ପରେ ତା'ର

ନିୟମର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟିଲା ଆଜ । ମୋ ଆଡ଼କୁ ଅନେଇ ମଧ୍ୟ ସେ ପୂର୍ବର ହସ ଟିକକ ଆଉ ହସିଦେଲା ନାହିଁ । ମୁହଁ ବୁଲାଇ-ନେଲା ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ।

ଡାକ୍ତରବାବୁ ନାଡ଼ୀ ପରୀକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ଚୌକିଟାଏ ଟାଣି ଆଣି ବସିପଡ଼ିଲି ଡାକିଲି—ସୁଲତା !

ଗୋଟିଏ ଅଥର୍ବ ସ୍ଥାଣୁ ପ୍ରତିମା ପରି ସେ ମୋ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ରହିଲା । ସତେ ଅବା କେଉଁ ଫସିଲ ଯୁଗର ନାରୀ ସେ—ମୋ ଭାଷା ତା'ର ବୋଧଗମ୍ୟ ହେଉ ନାହିଁ ।

ହାତ ଦୁଇଟି ତା'ର ବ୍ରତରୁ ସର୍ଧୀରେ ତୋଳିଆଣିଲା ।

ବନ୍ଧ ଭାଜିଗଲା । ଆଖିରୁ ଝରିଆସିଲା ଟୋପା ଟୋପା ତତଲା ଅଶ୍ରୁ । ଡାକ୍ତରବାବୁ ବାରଣ କଲେ । ମୁଁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଲି ।

ବହୁକଷ୍ଟରେ ନିଜକୁ ସଂଯତ କରି କହିଲା ସେ—

ଆସିଲେ ଭଲ କଲେ । ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ଜୀବନର ଗୋଟାଏ ହିସାବ ନିକାଶ ନ ହୋଇ ମରିଥିଲେ ପ୍ରେତାତ୍ମା ମୋ'ର ଶାନ୍ତି ପାଇ ନ ଥାନ୍ତା ।

ମୁଁ ତାକୁ କଥା ନ କହିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲି । ମାନିଲାନି । ପଚାରିଲା—

ଶୁଭ୍ରା ଭଲ ଅଛି ?

ହଁ, ସେମିତି ।

ଆଜ କିପରି ମୁକୁଳି ଆସିଲେ ତା'ର ବାହୁବନ୍ଧନରୁ ?

କଣ୍ଠସ୍ୱର କ୍ଷୀଣତର ହୋଇ ଆସୁଥିଲା ।

ଘୃଣନ୍ତୁ, କହୁଥିଲେ ସେ, ସେଥିରେ ମୋର କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ଆଜି ସେପାରିର ବଂଶୀ ଶୁଣୁଥିଲା ବେଳେ ଏ ପାରିର ବଂଶୀବାଦକର ପକ୍ଷପାତିତା ଉପରେ ସମାଲୋଚନା କରିବି ନାହିଁ ।

ମୁଁ ତୁମର ଯୋଗ୍ୟା ନୁହେଁ ବିମଳ ବାବୁ ! ମୋର ସବୁ ଆଶା ବିଫଳ ହୋଇଛି । ଆଜି ଜୀବନ-ଦୀପ ଲିଭିଗଲା ବେଳେ ମୋର ଧୂସର ଅତୀତକୁ ଅନାଉଛି ଖାଲି ।

ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନା ଲତା, ଶୋଇପଡ଼ । ଦେହ ଭଲ ହେଲେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ।

ଭଲ ଆଉ ହେବିନି ମୁଁ । ଆପଣ ଆଉ ଡରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ବିନତାକୁ ସିନା ଦୂର କରିଦେଲି, ମୃତ୍ୟୁକୁ ଠେଲି ଦେବାର ଶକ୍ତି ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ମୋର ନାହିଁ ।

କ'ଣ କହୁଛ ତୁମେ ?

କିଛି ନାହିଁ······ଆଚ୍ଛା ବିମଳବାବୁ, ବିନତା ମଲା କିପରି ?

ଅସମ୍ଭବ ପ୍ରଶ୍ନ ! ରାଜଯକ୍ଷ୍ମାରେ ମଲା ପରା !

ହାଃ ହାଃ ହାଃ, ସେଇ ଆଲମାରି ଭିତରେ ଯୁ' ଶିଶି ଦିଶୁଛି ତା'ରି ଭିତରେ ଯୁ' ଗୁଣ୍ଡ, ସେଇ ମାରିଚି ବିନତାକୁ ।

ମାନେ ?

ମାନେ ଅତି ସହଜ । ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଔଷଧ ପାଇଁ ଆପଣ ଅନ୍ୟ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲାବେଳେ ଦୁଧ ଗ୍ଲାସଟିରେ ଏଇ ଗୁଣ୍ଡ ମୋର ଏଇ ହାତ ମିଶାଇଥିଲା । ଜାଣି ଜାଣି ଅଭାଗିନୀର ଜୀବନ-ଦୀପକୁ ଫୁଙ୍କି ଲିଭେଇଦେଲି ମୁଁ ମୋର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ତୋଳି ଧରିବା ପାଇଁ । ଏଇ ଡାକ୍ତରବାବୁ ପୋଷ୍ଟମର୍ଟମ କରି ଯକ୍ଷ୍ମାରେ ମୃତ୍ୟୁ ବୋଲି ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଲେଖିଦେଲେ ମୋଠାରୁ ଟଙ୍କା ନେଇ । ଆଉ ମୁଁ ? ଆଜି ଏଇଠି······

ହତାଶ ପ୍ରାଣର ଝୋଲମଗ ହାହୁତାଶ ମୋର ବିଗୁଣିତ ହୋଇଆସିଲା ତୁମର ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ବିବାହ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇ । ସେଇଦିନୁ ମୁଁ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ହୋଇଛି । କଳ୍ପନାର ଫୁଲଘର ମୋର ଜଳଯାଇଛି । ଅନୁତାପ ତୁଷାନଳ ମତେ ପଳେ ପଳେ ଦହିପକାଇଛି ।

ଆଉ ଏ ଜୀବନରେ ବୋଧେ ଦେଖା ହେବନି—ନମସ୍କାର ।

ମୁଁ ବୋକାଙ୍କ ପରି ଅନାଇ ରହିଥାଏ ।

ସୁଲତାର ସୁଠାମ ମୁହଁ ହଠାତ୍ ରୋଗର ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ବିକୃତ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଭୟ ପାଇ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲି । ସେ ଟିକିଏ ହସି-ଦେଲା । ଏ ଅନ୍ତିମ କାଳରେ ପୁଣି ତା ଓଠ ଦିଓଟିରୁ ଝରିପଡ଼ିଲା ସେଇ ହସ ଟିକକ ବିଦାୟର ବିଜୟ-ନିଶାଣ ଉଡ଼ାଇ ।

ମୁଁ ଥରେ ତାକୁ, ଥରେ ତା'ର ସପ୍ତଦଶ-ବର୍ଷର ପ୍ରତିକୃତିକୁ ଅନାଉଥାଏ ।

କମ୍ପନ ଥମିଯାଏ

—କା—

ଗୁଳିଆଟି ଭିତରେ ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ ତଳ ଚଣ୍ଡ୍ରୂଟିତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି ବଡ଼ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଭାବରେ।······

ଶଇଳାର କପୋଳରେ ଅଶାଏ ଜ୍ୟୋସ୍ନା। ତା'ର ଭିତରେ ଫିକା କଅଁଳିଆ ବାଳ କେରାକ ସଜାଡ଼ି ଦେଇ ଦେଇ ଛାତି ଭିତରେ ମୋର ମୁହଁ ପୂରାଇଦେଲା ସେ। ଆଶ୍ୱସ୍ତିର ଗମ୍ଭୀର ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ବୁକୁତଳୁ ନିଗିଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ନିଜର ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ।

ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ଚିବୁକକୁ ଅଳ୍ପ ଉଠାଇ ଧରି ପଚାରିଲି—

—ଏ କ'ଣ ? ଏ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ କାହିଁକି ?

ମୌନ ରହିଲା ସେ।

ଘର ଗୋଠାକର କାମ ସାରି, ଶାଶୁ ଶଶୁରଙ୍କ ପଦ ମଲାଇ ଶଇଳା ଯଦି ମୋର ଛାତିରେ ଢଳିପଡ଼େ ଆଉ ତୃପ୍ତିରେ ନିଶ୍ୱାସଟିଏ ମାରେ, କି କୈଫିୟତ୍ ଦେବ ସେ ତା'ର ?

ମୌନ ରହିଲା ସେ।

ବହୁତ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ତୁମକୁ—ନୁହେଁ ?

ପଡ଼ୁଛି ନିଶ୍ଚୟ; କିନ୍ତୁ ତୁମର ନରମ ଛାତି ଭିତରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜିଦେଲେ ସବୁ ମୁଁ ଭୁଲିଯାଏଁ; ସବୁ ମୋତେ ଲାଗେ ସ୍ୱପ୍ନ ପରି······

ମୃଦୁଳ କପୋଳରେ ଚୁମ୍ବନ ଲେଖୁ ଲେଖୁ ହସରେ ଲୋଟି ପଡ଼େ ସେ। ଆଲିଙ୍ଗନରେ ଅଙ୍ଗ ତା'ର ଜଡ଼ାଇ ରଖି ମୁଁ ଝରକା ଫାଙ୍କରେ ଅନାଇ ରହେ ଆକାଶରେ ଧବଳ ନୌକା ସମ ବେଗବନ୍ତୀ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଆଡ଼େ।

କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଏଇ ନିର୍ଜନ ରାତି···

ପତ୍ରରେ—

ରାଣୀ, ସତେ କ'ଣ ତୁମେ ମୋତେ ଅନ୍ତରଭରା ଭଲପାଅ ?

ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥାଏ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଯଦି 'ହଁ' କିମ୍ବା 'ନାହିଁ' କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ତେବେ ତାହା ମୁହଁରେ ନ କହି ଚୁମ୍ବନରେ ଜଣାଇଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । 'ହଁ' ପାଇଁ ଦୁଇଟି ଚୁମ୍ବନ ଓ 'ନାହିଁ' ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ।

ଶଇଳା ଉତ୍ତରରେ ଦୁଇଟି ଚୁମ୍ବନ ଆଙ୍କିଦେଲା ମୋ'ର କପୋଳରେ ।

ଶିହରି ଉଠିଲି ।

ଫଗୁଣ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାର ଝିରୁ ଅଭିସାର ଭିତରେ ସତେ ଯିମିତି ମୁଁ ନିଜକୁ ହଜେଇଦେଲି ।

ତା'ପରେ ଚାଲେ ଅନନ୍ତ କଳ୍ପନାର ଅଫୁରନ୍ତ ବିକାଶ । ଡବଲ୍ୟୁ. ବି. ଇଟ୍‌ସଙ୍କର ଲେକ୍ ଆଇଲ୍‌ର ପଳାୟନପନ୍ଥୀ ମତବାଦ-ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦାନ୍ତେଙ୍କର ପ୍ରେମ-ପ୍ରବଣ ସନେଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ···

ବହୁତ ଅନୁରୋଧ ପରେ ଶଇଳା ଗୀତ ବୋଲେ—କୋକିଳର କୁହୁତାନକୁ ବଳି ସେ ସଙ୍ଗୀତ—ପ୍ରଭାବିତ କରେ, ଧମନୀରେ ରକ୍ତ ନଚାଏ, ବିପ୍ଳବର ଆବାହନୀ ତୋଳେ, ପ୍ରାଣ ତନ୍ତ୍ରୀ ମୋର ଥରଉଠେ ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ପାଇଁ ।

"ଶଇଳା କହେ, ତୁମେ ମୋଠୁ ଗୀତ ଶୁଣୁଛ, ନିଜେ ତ ବୋଲୁନା ।"

—ମତେ ଯେ ଗୀତ ବୋଲିଆସେ ନାହିଁ ।

—ତୁମେ ଯେଉଁ କବିତାସବୁ କଣ୍ଠ ଝାଡ଼ି ଆବୃତ୍ତି କର ମୁଁ ନ ଥିଲା ବେଳେ, ତାକୁଇ ବୋଲ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ, ସେ ନ ଥିଲା ବେଳେ ମୁଁ ଯେ କଅଣ କରେ, ଶତ ଗୃହକର୍ମ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ସେ ସେଥିରେ କାନ ଦେଇଥାଏ କମିତି କେଜାଣି ?

ନୂଆ ଶୀତରାତି ସରିଆସେ···

ନବବିବାହିତ ଜୀବନରେ ମୋ'ର ସ୍ୱଳଚନ୍ଦ୍ର ଫୁଟିଉଠେ ସତେ ।

—ଖ—

ଶୋଇପଡ଼, ରାତି ବେଶୀ ହେଲାଣି—

କର ଲେଉଟାଇ ନେଇ ଧୀର ସଯତ ସ୍ୱରରେ କହିଲି ମୁଁ ।

ବରାଟ କୋଠିଟାଭି ଶକ୍ତ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ମ୍ଲାନ ଜ୍ୟୋସ୍ନା ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ମଝିରେ ମଝିରେ ଝରକାର ଲୁହା ରେଲିଂଗୁଡ଼ା ବିକଟ ଛାୟା ଧରି ଖଟ ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳି ଉଠୁଛି ।

—କାଲି ସକାଳେ ଦୁଇଟା କେସ୍, ଦୁଇ ଶହ ଟଙ୍କା କରି ଆଡ଼ଭାନ୍ସ୍ ଆଣିସାରିଛି; କ'ଣ ହେଉଛି କେଜାଣି ? କେତେ ଭାବିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏଇସବୁ ନେଇ ।

ଶଇଳାର ବକ୍ଷ ଦୋହଲାଇ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ବାହାରିଗଲା ।

ଆଜିର ଏ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ଆଶ୍ୱସ୍ତିର ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ନୁହେଁ, ତା'ର ତଳେ ଲୁଚି ରହିଥିଲା ଶତ ଅଶ୍ରୁଳ ବେଦନା, ହାହାକାର !

ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ କରି ନ ଥିଲି ମୁଁ ।

ଘରର ସମସ୍ତ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଚାକର ଆଉ ପଜାରୀ ଅଛନ୍ତି, ପୁଣି କାହିଁକି ଏ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ?

—ଶୁଣୁନ—ଆଜି ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଗୀତ ରେଡ଼ିଓରେ ଦେଇଥିଲା ଲକ୍ଷ୍ନୌରୁ······

ଘରୁ ପଗ୍ଲଟଣାର ମନୋବୃତ୍ତି ତା ଭିତରେ ।

—ଶୋଇପଡ଼ କହୁଛି, ମିଛରେ କାହିଁକି ବକବକ ହୁଅ କହଲ ? ତୁମର ସିନା ଦିନ ସରୁନ ଯେ ରେଡ଼ିଓ ଲଗେଇଛ !

ବହୁତ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଜୀବନ-ସମରରେ ମୁମୂର୍ଷୁ ସୈନିକର ମନୋବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକଲେ ମୋର ସୃଷ୍ଟି କରିସାରିଛି ଅସଂଖ୍ୟ କ୍ଷତ । ସ୍ଫୁଟୋନ୍ମୁଖ ପୁଷ୍ପକଳିର କୋମଳତା ଉପରେ ଗ୍ରନ୍ଥିବହୁଳ ଅସଂଖ୍ୟ ଉତ୍ପୀଡ଼ନର ଦାଗ— ଭିତରୁ ତା'ର ସୁରଭି ପରାଗ ଟିକକ ଉଡ଼ିଯାଇଛି ।

ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରେ ଚଞ୍ଚଳ ପ୍ରଭବ ମନ ଭିତରେ ଏତେ ଟିକିଏ ସ୍ଫୁରଣ ବି ସୃଷ୍ଟି କରିପାରୁନି ଆଜ ।

ଭିତରର ଶିଶୁ-କବି ମୋର ମରିଯାଇଛି ।

ଶଇଳା ପୁଣି ଥରେ ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ମାଇଲା ।

—ସେ ପଟକୁ ମୁହଁ କରି କାହିଁକି ଶୋଇଛ କହିଲ ?

ଏ ପାଖେ ଦେଖ, କି ସୁନ୍ଦର ଧବଳ ଜ୍ୟୋସ୍ନା, ଗତାୟୁ ତମସାର ଫେନିଳ, ଉତ୍ତରଳ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ; ଅଶ୍ରୁର ଅସହଣୀ ବନ୍ୟା ।

ଉତ୍ତର ଦେଇପାରିଲିନି ।

ଦିବସର କର୍ମକ୍ଳାନ୍ତ ଆଖିପତା ମୋର ଲାଗି ଯାଉଥିଲା । ଖାଲି ସ୍ୱପ୍ନ ପରି ଶୁଭୁଥାଏ ଶଇଳାର ଅପ୍‌ସରାବିନନ୍ଦ କଣ୍ଠସ୍ୱର ।

ଯଥେଷ୍ଟ ଆଘାତ ପାଇଲା ଶଇଳା ଏଥର ବୋଧହୁଏ । ଉତ୍ତେଜିତା ସର୍ପିଣୀ ପରି ଗର୍ଜିଉଠିଲା ହଠାତ୍ । ଦୁଇ ହାତରେ ଦୁଇ କାନ୍ଧକୁ ମୋର ହଲାଇଦେଇ ସେ କହିଲା—

—ନାଇଁ, ତୁମେ ଶୋଇପାରିବ ନାଇଁ ।

ଶଇଳାର କମ୍ର ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ରଚିତ ସତେ ! ଗୋଲ ଗୋଲ ସୁନାର କାନଦୁଲ୍ ଦୁଇଟା ମାଂସଳ କପୋଳକୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ଲମ୍ବି ଆସିଛି ରକ୍ତିମ ଅଧରର ସୀମନ୍ତ ଯାଏଁ···। ଆକର୍ଣ୍ଣବିସ୍ତୃତ ଭ୍ରୂଲତା ତଳେ ଇନ୍ଦୀବର-ମାଳ ଚକ୍ଷୁ ଯୁଗଳରୁ ବଡ଼ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ବାହାରିଆସୁଛି ଦୁଇ ଧାର ନିଆଁର ଝଲକ ଧକ ଧକ ହୋଇ ।

ଏତେ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଭିତରେ ଏ ପ୍ରଚଣ୍ଡତା ଲୁଚି ରହିଥିଲା କିମିତି ?

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି···

ସବୁଦିନ ସକାଳୁ ରାତି ଏଗାରଟା ଯାଏଁ କୁଆଡ଼ୁ ବୁଲିବୁଲି ଫେରିବ । ରାତିରେ ଟିକିଏ ଅବସର, ଟିକିଏ ଫୁରୁସତ୍; ଟିକିଏ ପ୍ରାଣ ଖୋଲି କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବସିଲି ବେଳକୁ ଯଦି ଇମିତି କରି ଲେଉଟେଇ ସବୁଦିନ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରିବ·········

ମୋ ଜୀବନର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା କେବଳ ଏଇ କୋଠାଘର ଭିତରେ ବିଜୁଳି ପଙ୍ଖାତଳେ ରେଡ଼ିଓ ବଜାଇ ବଜାଇ ଆପଣାର ଯଉବନକୁ ଝରାଇଦେବାରେ ନୁହେଁ···

ସେ ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ତ ତୁମକୁ ବିବାହ କରି ନ ଥିଲି, ଦେବତା ମୋ'ର ! ତା ଅପେକ୍ଷା ବରଂ ଆମର ସେଇ ଗାଆଁର ଦରିଦ୍ର କୁଟୀରରେ ବନ୍ଧୁଗହଣରେ ବେଶ୍ ଥିଲି ମୁଁ ।

ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ବାର୍ତ୍ତାର ବନ୍ୟା କଣ୍ଠର୍ ଗତିରୋଧ କଲା ।

ଶୁଣିଥିଲି·····

କୁହ, ପ୍ରିୟତମ, ସତେ କ'ଣ ତୁମେ ମତେ ଆଉ ଭଲ ପାଉ ନାହଁ ? କାହିଁ ପୂର୍ବର ସେଇ ଉଷ୍ମ ଚୁମ୍ବନ ତ କେତେ ଦିନୁ ତୁମଠାରୁ ମୁଁ ପାଇ ନାହିଁ !

ସତ କୁହ···ସତ କୁହ ତୁମେ !

ଶଇଳାର ଅଙ୍ଗଯଷ୍ଟି ଘନ ଘନ କମ୍ପି ଉଠୁଥାଏ । ଶିଥିଳ ଜୁଡ଼ା ଶିଥିଳତର ହୋଇ ସ୍ତନ ଉପରେ ମୋର ଲେଟି ପଡ଼ିଲାଣି ସେତେବେଳକୁ । ନଗଶାର ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରଶାକ ପର ଝରି ପଡ଼ୁଥିଲା ଦୁଇ ତିନିଟା ଧଳା ମଲ୍ଲୀଫୁଲ···

ଆପଣାର ପୃଥୁଳ ବକ୍ଷ ସ୍ତନ ଉପରେ ମୋ'ର ମୁଣ୍ଡି ଧରି ସେ କହୁଥାଏ ।

ଘୃଣାରେ ନାସିକା ମୋର କୁଞ୍ଚିତ ହୋଇଗଲା ।

—କ'ଣ, ତୁମକୁ ଆଜ ପାଗଳାମି ଲାଗିଲାଣି କି ? ରାତି କେତେ ହେଲାଣି, ଦେହ ପରା ଖରାପ ହେବ— ଶୋଇପଡ଼ ।

—ଶୋଇ ପଡ଼ିବି ? ଆଦୌ ଶୋଇବିନି ମୁଁ ଆଜ । ତୁମେ ଯେ ମତେ ଆଜ ପାଗଳ କରାଇ ଦେଇଛ ।

ପ୍ରିୟ ମୋ'ର, ସତେ କ'ଣ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଭୁଲିଗଲଣି ସେ ଦିନର ଏଇ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଧୌତ ରାତି ? ଏହାକୁ ମିଶାଇ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚୋଟି ଆଶ୍ୱିନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ବିତିଯାଇଛି ଇତିମଧ୍ୟରେ । ଇଆରି ଭିତରେ ତୁମର ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଏ ହତାଦର କାହିଁକି ?

ସତ କୁହ···ସତ କୁହ ପ୍ରିୟତମ, ତୁମେ ଆଉ କାହାର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ି ନାହଁ ତ !

ଚମକି ପଡ଼ିଲି ।

ଶଇଳାର ସଦ୍ଧଗ୍ଧ ଆଖିପତାତଳୁ ଏଇ ନୀରବ ଅଭିଯୋଗ ଆଜ ଭାଷା ପାଇଛି ସତେ ଯିମିତି ବହୁ କଷ୍ଟରେ··। କି ଘୃଣ୍ୟ, କି ନୀଚ ଏ ହୃଦୟ ! !

ଛାତି ଭିତରେ ମୋର ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ ହେଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ । ସଂଯମର ବନ୍ଧ ଏଡ଼ କହିଲି—

—ତୁମେ କ'ଣ ଶେଷକୁ ଏଇଆ ବିଶ୍ୱାସ କଲ ? ସାରାଦିନ ଖଟି ଖଟି ତୁମକୁ ସୁଖୀ କରାଇବାର ପ୍ରତିଦାନ କ'ଣ ଏଇଆ ? ଦୂର ହୁଅ ମୋ' ସମ୍ମୁଖରୁ—ତୁମର ସନ୍ନିଧି ଆଜି ଦୁର୍ବହ ହୋଇ-ପଡ଼ିଛି—ତୁମେ ଚାଲିଯାଅ ।

ଛାତି ଉପରୁ ଶଇଳାକୁ ପେଲିଦେଲି ।

ଚକ୍ଷୁ ଫଟାଇ ଅଶ୍ରୁର ନିର୍ଝର ଭିଜାଇଦେଲା ତା'ର କପୋଳ । ମନ ମୋର ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଆସୁଥିଲା—ପାଷାଣ ପରି ଅନ୍ତରକୁ ମୋର ଦୃଢ଼ କରି ପୂର୍ବପରି ମୁହଁ ଫେରାଇ ଶୋଇ ରହିଲି ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ଶଯ୍ୟା ତ୍ୟାଗକରି ଉଠିଲା । ପାଦ ଦୁଇଟା ମୋର ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ତହିଁରେ ଆପଣାର ମୁଣ୍ଡ ଲଗାଇ କହିଲା, "କ୍ଷମା କର ଦେବତା, ମୋ ଭୁଲ ପାଇଁ ଶାସ୍ତି ଦିଅ ।"

ଅଶ୍ରୁଳ ସେ ଭାଷା, କାକର୍ଥନାଭରା ସେ, ନିବେଦନ !

କର୍ଣ୍ଣପାତ କରିପାରିଲି ନାହିଁ ସେଥିପ୍ରତି !

ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ମୋର ସଇତାନ କ୍ରୀଡ଼ା କରୁଥାଏ ।

ପାଦ ଦୁଇଟା ଘୁଞ୍ଚିଦେଲି ।

ଅଦୂରରେ ଶଇଳା ପଡ଼ିଗଲା ।

ଭାବୁଥିଲି, ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀକୁ ସନ୍ଦେହ କରେ, ତାକୁ ହୁଏତ ଏହା ହିଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତି ···

ମନେ ମନେ ଉତ୍କଟ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରୁଥିଲି ।

ଭିତରର ଆହତ ପୌରୁଷ ମୋର ଗର୍ଜୁଥାଏ ।

କ୍ଳାନ୍ତ ତନୁ ଶେଷକୁ ଅବଶ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ।

ଆପଣାକୁ ସଧୀରେ ଟୋଳଧର ବୈରୁଦ୍ୟମାନ। ଶଇଳା ଭୁଇଁରେ କାନ ପାର ନଦ୍ରା ଗଲ ।

—ଗ—

ନମସ୍କାର ମିଷ୍ଟର୍ ଦାସ, କ'ଣ ଦୁଇ ଦୁଇଟା କେସ୍‌ରେ ଜିତିଲେ, ଖାଇବାକୁ କାହିଁ ?

ପଛଆଡ଼ୁ ଚିତ୍କାର କଲ ଶାନ୍ତଲତା, କୁମାରୀ ଶାନ୍ତଲତା ପ୍ରଧାନ, ଏଇ ବର୍ଷ ଲ' ପାଶ୍ କର ନୂଆ ହୋଇ ଓକଲତି ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଆ ଝିଅମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଆଙ୍ଗୁଳ ଗେଞ୍ଜି !!!

ଆଖିରେ ତା'ର ଔଜ୍ଜଲ୍ୟ ନାହିଁ; ବକ୍ଷତଳର ସୁଧା ସରିଯାଇଛି । କୃତ୍ରିମ ପ୍ରଚକ୍ଷୁ ତଳେ କଣେଇ କଣେଇ ଚାହିଁ ମୃଦୁ ହସୁଛି ସେ··· ।

ଦୁଇଟାଯାକ କେସ୍‌ରେ ଜିତିଛି । ମନ ଫୁର୍ତ୍ତି ଥାଏ; କିନ୍ତୁ ଘରକୁ ଯିବା କଥା ଭାବିଦେଲ ବେଳକୁ ମନ ମରି ଯାଉଥାଏ ପୂରାପୂରି । ପୁଣି ହୁଏ ତ ହେବ କାଲି ରାତିର ପ୍ରହସନର ପୁନରାଭିନୟ । ଗୁଡି ଉପ୍ପରେ ଥରଉଠିଲ । ଆଖି ଆଗରେ ନାଚିଗଲ ଶଇଳାର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମୁହଁର ରେଖାଗୁଡ଼ାକ ।

କହିଲି—

—କିଛି ପରବାଏ ନାହିଁ; ଚାଲନ୍ତୁ ସିନେମା ଯିବା; ଆଉ ଗ୍ରାଣ୍ଡ ହୋଟେଲ ହୋଇ ଫେରିବା ତାପରେ ।

—ଧନ୍ୟବାଦ—

କୃତ୍ରିମ ଭିକ୍ରମାଯୁକ୍ତ ଓଠ ଦଫାଳରୁ ବାହାରିଆସିଲ ଶାନ୍ତଲତାର ।

ନୂଆ ହୋଇ ନାରୀର—ଅନ୍ୟ ଜଣେ ନାରୀର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ । କଳ୍ପନାରେ ହୁଏତ କେତେ କଣୋରୀ ମନର ନାୟିକା ହୋଇଥିବେ;

କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ ସେ...

ସିନେମା ଚାଲିଛି ।

ନ ଜାଣିଲା ପରି ଶାନ୍ତି ଆପଣା ହାତ ମିଳାଇ ଦେଇଛି ମୋ ହାତରେ । ଭୟରେ ଶିହରି ଉଠିଲି ମୁଁ ।

ଶାନ୍ତିଲତା ଆଉଜି ଆସିଲା ମୋ ଆଡ଼କୁ...ଦେହର ସମସ୍ତ ଭାର ଲଦିଦେଲା ଯିମିତି ମୋ ଉପରେ... ।

ନୂତନର ରୋମାଞ୍ଚ ଚିତ୍ତଭିତରେ କୁହୁକ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ ।

ଗ୍ରାଣ୍ଡ ହୋଟେଲରେ ସୁସଜ୍ଜିତ କ୍ୟାବିନ...ନିରୋଳା, ଏକାଟିଆ, ପାଖରେ ଶାନ୍ତି—ଶିଥିଳବକ୍ଷା, ଆଲୁଳାୟିତା ଶାନ୍ତି... ଓଠରେ ତା'ର ଗଧୀର ସଂଭୋଗର ସ୍ପଷ୍ଟ ଇସାରା, ବୁଭୁକ୍ଷୁ କପୋଳ ତଳେ ଚୁମ୍ବନର ଆମନ୍ତ୍ରଣ...

କୋମଳ ଚମଡ଼ା ଉପରେ ଅଧରର ସ୍ପର୍ଶ...

ଯେଉଁ ଅଧର ପାଇଛି ଆଜି ରକ୍ତସୁରାର ମନମୋହନୀ ସ୍ପର୍ଶ ନୂତନ ଏକ...ମାଂସ ଚପ୍ ଆସିଛି, ମାଛ କଟ୍‌ଲେଟ ଆସିଛି । ପ୍ରାଣରେ ନିଆଁ ଲାଗିଛି ।

ଶାନ୍ତିର ପୃଥୁଳ କଟି ଚାରିପାଖେ ବେଷ୍ଟିତ ହୋଇଆସିଲା ମୋର ବାହୁ, ଢଳିପଡ଼ିଲା ଶାନ୍ତିର ବିପୁଳ ବପୁ ମୋ ଉପରେ...

ଶୀତ ସନ୍ଧ୍ୟାର ନିର୍ଜନ କୋଠରୀ ।

ଶାନ୍ତିଲତା ବାଧା ଦେଲାନି...

ପୁଲକ ଉଠିଲା କେବଳ ... ...

× × × ×

—ଲୁଆଡ଼େ ଥିଲ ଏତେବେଳଯାଏ—ସର କୁହ ।

କାନ୍ଥ ଘଣ୍ଟାରେ ବାଜଲ ବାରଟା ।

ଇସ୍, କ'ଣ ଖାଇଛ ? ତୁମେ ମୁହଁରୁ କ ଗନ୍ଧ ! !

କଛି ନାହିଁ, ଶୋଇପଡ଼ ।

ଅସ୍ୱାଭାବକ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲ ମୁଁ ।

ଜଡ଼ତାଭରା କଣ୍ଠରେ ଔତ୍ସୁକ୍ୟର ସୂଚନା ଦେଖାଇ କହିଲା ଶଇଳା, "ପ୍ରିୟତମ, କ'ଣ ତୁମର ହୋଇଛି ? ଟିକଏ ତୁମର ଡାଏରୀଟା ମତି ଶୁଣାଇଲ ଆଜ । କି ସୁନ୍ଦର ଲେଖା—ଏତେବେଳଯାଏଁ ଏହାକୁଇ ମୁଁ ପଢୁଥିଲ ଆଉ କାନ୍ଦୁଥିଲ ।"

ନଅ, ପଢ ।

ହାତରେ ମୋର ଡାଏରୀଟା ଧରାଇଦେଲା ସେ । କ ହୋପ୍‌ଲେସ୍, କହୁଛି ମତେ କଛି କୁହ ନାହିଁ । ଫିଙ୍ଗିଦେଲ ଡାଏରୀଟା ଘରମଝିକୁ ।

ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ଶଇଳା ଡାଏରୀଟା ଉଠାଇନେଲା । ଧୀରୁ ଗୃହାଣିରେ ଅପସରିଗଲା ଆର ଘରକୁ ।

ଝରକାବାଟେ ଅନେଇଲ···

ଡାଏରୀ ପୃଷ୍ଠାଗୁଡ଼ା ଚକିତ ନୟନରେ ପଢିଗ୍ଲଲିଛି ସେ—ମୁହଁରେ ତା'ର ବୋଳ ହୋଇଯାଇଛି ସ୍ୱପ୍ନର କୁହେଳ ।

ଝରକାର ଦୁଆରଟା ଧଡ଼ାସ୍‌କନା ବନ୍ଦ କରିଦେଲି ।

ଓଭରକୋଟ୍‌ଟା ମଡ଼େଇ ବାହାରିଗଲ ବହଳ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରକୁ, କାହାର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ସତେ ଯିମିତ ।

ମରମର ତାଜ

ସିନେମାରୁ ଫେରୁଥିଲୁ ।

ମନ ଥିଲା ତନ୍ଦ୍ରାବିଜଡ଼ିତ, ଠିକ୍ ଗୋଟିଏ ଦୁଃଖାନ୍ତକ ଉପନ୍ୟାସ ପଢିସାରିଲା ପରେ ଯିମିତି ଲାଗେ ।

ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ିଟା ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ବିଜୁଳିବତି ଖୁଣ୍ଟି ବାଟେ ଗୁଲିଗଲା ବେଳେ ନଜର ପଡ଼ିଲା ସୁଲତାର ମୁହଁ ଉପରେ । ଦୁଇ ନୟନରୁ ଦୁଇ ବୁନ୍ଦା ଲୋତକ ଝରିପଡ଼ୁଛି, ପ୍ରତିଫଳି ଉଠୁଛି ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ମୁକ୍ତା ପରି ।

—ଏ କ'ଣ, ତୁମେ କାନ୍ଦୁଚ ସୁଲୁ ?

ମନ ଭିତରୁ ସମସ୍ତ ତନ୍ଦ୍ରା ଅପସରି ଯାଇଥିଲା । ରୁମାଲରେ ଲୁହ ପୋଛିଦେଇ ଅତି ଆଦରରେ ଚୁମ୍ବନ ଆଙ୍କିଦେଲି ସୁଲତାର ରକ୍ତିମ କପୋଳରେ··· ।

ସୁଲତା ଶିହରିଉଠିଲା ।

କହିଲି, କାହିଁକି ଏ ମୋହ ତୁମର ? ଚିରକାଳ କିଏ ମନେ ରଖିଥିବ ! ମନେ ରଖିଥିବ ଏଇ ପ୍ରେମର ସମ୍ଭାଷଣ !!ହୁଏ ତ— ।"

ଅଶ୍ରୁ ତା'ର କଣ୍ଠ ରୁଦ୍ଧ କରିଦେଲା ।

—ମାନେ ?

"କଣ୍ଠ ପରିଷ୍କାର କରି ସୁଲତା ପୁଣି ସ୍ୱର ବଦଳାଇ କହିଲା, କି ଭାଗ୍ୟବତୀ ମମତାଜ୍; ଚିରଦିନ ଲାଗି ରହିଗଲା ତାଙ୍କର ପ୍ରେମର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଅବଦାନ; କିନ୍ତୁ—"

ସ୍ୱର ତା'ର କମାଣ୍ଡ ବାନ୍ଧିଗଲା ସତେ ଯିମିତି।

ବୁଝିଲି।

ତାଜମହଲ କିପରି ଏତେଦୂର ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି ସୁଲତାକୁ।

ମନ ମୋର ବୁଝିଲାନି।

ଭୁଲ ବୁଝିଛ ସୁଲୁ, ମମତାଜ ହୁଏତ ସବୁଠାରୁ ଭାଗ୍ୟହୀନା ରମଣୀ। ଜାଣ କେତେ ଲହୁଲୁହରେ ଗଠିତ ଏଇ ତାଜ୍, କେତେ ନିରନ୍ନ କଙ୍କାଳସାରର ନିଶ୍ୱାସରେ ଏହାର ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ମର୍ମରପ୍ରସ୍ତର ଆଜି ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି, କେତେ ତୁମ ଆମ ଭଳି ନିଃସ୍ୱ ଦରିଦ୍ରର ପ୍ରତିବଦଳରେ ଆଜି ବାଦ୍‌ଶାହ ପ୍ରେମର ପ୍ରତୀକ ରଖି ଯାଇଛନ୍ତି! ହୋଇପାରେ ଏଠାରେ ଫୁଟିଉଠିଚି କମନୀୟ କଳାର ଅପରୂପ ଗରିମା, ଏଠାରେ ଫୁଟିଉଠିଚି ପ୍ରେମର ଜୀବନ୍ତ ମିନାର୍; କିନ୍ତୁ ଏହାର ମୂଳଦୁଆରେ ଚାପି ହୋଇଛନ୍ତି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମୁମୂର୍ଷୁ ଦରିଦ୍ର ପ୍ରଜା ଯାନତାର ଧ୍ୱଜା ଉଡ଼ାଇ···

···ସେଠାରେ ପ୍ରେମର ସ୍ଥାନ କାହିଁ, ରାଣୀ?

ମୁଁ ଖିଆମତି ବକ୍ତୃତା ଦେଉଥିଲି; ଏତେବେଳଯାଏଁ ମୌନ ହୋଇ ଯାହା ଭାବି ଯାଉଥିଲି, ତାହା ଯିମିତି ରୂପ ପାଉଚି ବକ୍ତାର ବାକ୍‌ଚାତୁରୀରେ।

ଗାଡ଼ି ଘର ପାଖରେ ଅଟକିଥିଲା।

ଦେଖିଲି ମୋର ଏତେ ବଡ଼ ବକ୍ତୃତା ଏତେ ଟିକିଏ ଫଳପ୍ରସୂ ହୋଇନି, ସୁଲତାର ମୁହଁର ରେଖାରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଦେଇନି—ଲଜ୍ଜିତ ହେଲି।

ସେଦିନ ରାତି ବଡ଼ ନିଃଶବ୍ଦ ହୋଇଉଠିଲା। ଶତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ସୁଲତାକୁ ମୁଁ କଥା କୁହାଇ ପାରିଲିନି। ଚୁପ୍‌ରହି ସେ କ'ଣ ଭାବୁଥାଏ···ଆଉ ଭାବୁଥାଏ···।

ରବିର ଶେଷ ଯାମକୁ ମୋ ଚକ୍ଷୁ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଆସିଲା, ଆଖିପତା ଲାଗି ଯାଉଥିଲା ଧୀରେ···ଧୀରେ···

ଦୁଇ ହାତରେ ମତେ ଦୋହଲାଇ ଦେଇ ସୁଲତା ତା' ମନକୁ ମନ କହିଉଠିଲା—

କୁହ ଦେବତା ମୋର, ଯଦି ମୁଁ ମରିଯାଏଁ, ତୁମେ ମୋର ସ୍ମୃତିକୁ ସାଇତି ରଖିବା ପାଇଁ କ'ଣ କରିବ ?

ଛି, ସିମିତି କୁହନ୍ତୁ ନା !

ନାଇଁ କୁହ ତୁମେ !

ମୁଁ ? ମୁଁ ତ ଆଉ ଗଢ଼ିପାରିବନି କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାର ତାଜମହଲ, ଦରିଦ୍ର ମୁଁ, ଗଢ଼ିରଖିବି ତୁମରି ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ଗୁପ୍ତ ଭିତରେ ମୋର, ରକ୍ତର ତୁଳିକାରେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ହେବ ସେ ।

ସତ କହୁଚ ତୁମେ ? କୁହ, ମୋତେ ଭୁଲିଯିବନି ତ !

କି କରୁଣତା ତାର କଣ୍ଠରେ, କି ବ୍ୟଥାର ରାଗିଣୀ ତା'ର ଅଧର ତଳେ !

ଏ ଅବିଶ୍ୱାସ କାହିଁକି ସୁଲୁ ? ମୁଁ ଯେ ତୁମକୁ ଅନ୍ତର ଭରି ଭଲ ପାଏ ।

ତୃପ୍ତିର ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ମାରି ସୁଲତା ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ମୋ'ରି କୋଳରେ ବିଶ୍ରାମ ନେଲା ।

ତିନି ମାସ ବିତିଯାଇଛି—

ସୁଲତା ଚାଲିଯାଇଛି ଅତି ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ···ପ୍ରାଣରେ ମୋର ଗଭୀର କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି କରିଦେଇ ।

ମାଉକରେ ଶୁଣୁଥିଲି ।

—ମୋ କଥା ଶୁଣୁନୁ ବୁଲୁ, କେତେ ଆଉ କହିବି କହିଲୁ । ବୁଢ଼ୀ ହେଲି, ବଳ ବଅସ ଖସିଲା, ଆଖିକି ଆଉ ଦିଶୁନି, ଆଉ କେତେଦିନ ଘର ଗୋଟାକର ପାଇଟି କରୁଥିବି, କହିଲୁ ?

ନୀରବରେ ଶୁଣୁଥିଲି ।

ଅଧିକ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ବୋଉ କହି ଚାଲିଥାଏ; ଭାବୁଥାଏ ବୋଧହୁଏ ତା କଥାଗୁଡ଼ାକ ମୋର ମସ୍ତିଷ୍କ ଭେଦ କରୁଛି ଧୀରେ···ଧୀରେ···

—ସିଏ ଚାଲିଗଲା, ତାର ବିଷୟ ଭାବି ଭାବି, ତାଆର କଥା କାନରେ ଗଣ୍ଠି ପକେଇ ବୁଲିଲେ ଲାଭ କଅଣ ବାବୁ ? ସେ କ'ଣ ଆଉ ଫେରଆସିବ···

—ଘରଟା କମିତି କମିତି ଲାଗୁଚି ଦେଖୁ ରାଜୁ, ଇମିତି ଏକଲାଟା ଆଉ କେତେଦିନ ରହିବୁ ? ନୂଆବୋଉ ତ ଚାଲିଗଲା, ଆଉ ଗୋଟିଏ ନ ଆଣିଲେ ଏ ଘର କ'ଣ ଆଉ ଚାହିଁ ହେବ ?

—ମୁଁ ସେଇଆ କହିଲି ପୁଅ, ମୋ କଥା କ'ଣ ଶୁଣୁଛି ? ତୁମେ କୁହ; ତୁମେ କୁହ ।

ସମସ୍ତେ କହିଛନ୍ତି, ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି, ସମସ୍ତେ କହିଲେ ।

ବିମଳା ସାଥିରେ ମୋ'ର ବିବାହ ହୋଇଗଲା ବେଳକୁ କ୍ଷତ ଉପରେ ମୋର ବକଳା ବାନ୍ଧିଗଲାଣି । ପୁରାତନର ମୋହ, ପୁରାତନର ଉର୍ବର ମୃତ୍ତିକା ଉପରେ ମଥା ଟେକି ଉଠିଲାଣି ନୂତନ ତୃଣାବଳୀ···ନୂଆ ଉଦ୍ଭିଦ···

କଚେରୀରୁ ଫେରି ଚୌକି ଉପରେ ବସିପଡ଼ୁଛି, ବିମଳା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ।

"ଆଜି ଏ ସଜବାଜ କାହିଁକି ? ଚା' ଖାଇନିଅ ଆଗେ—"

ବାଧ୍ୟ ଶିଶୁଟି ପରି ଚା ଜଳଖିଆ ଖାଇ ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ମୁହଁରେ ଅନାଇରହିଲି ବିମଳା ପ୍ରତି···

"ଆଜି ସିନେମା ଯିବା ?"

"ସିନେମା ? କି ଫିଲ୍‌ମ୍ ?"

"ତାଜମହଲ୍ ! ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଆସିଛୁ; ଖୁବ୍ ଭଲ ହୋଇଛୁ ବୋଲି ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି; ଯିବା ନିଶ୍ଚେ !"

"ତାଜ୍‌ମହଲ, ତା-ଜ୍-ମ-ହ-ଲ୍ !!"

ମନ ଭିତରେ ତିନି ଥର ଆଉଡ଼େଇ ଆଣିଲି ନାଆଁ ଟା। ମନ-ଗହ୍ୱର ଭିତରୁ ଅମାନିଆ ଭୂତଟାଏ ଚେଇଁ ଉଠିଲା ସତେ ଯେମିତି—

ତାଜମହଲ୍ !!!

ଇମିତି ବସିଗଲ କାହିଁକି ? ଦିହ ଭଲ ଲାଗୁନି କି ? ନ ହେଲେ ଥାଉ—

ସ୍ୱମୀତାର ଈଷତ୍ ଆରକ୍ତ ଅଭିମାନବୋଳା ଅଧର ଆଡ଼େ ଅନେଇ ରହିଥାଏ ନିର୍ବାକ୍ ଦୃଷ୍ଟିରେ···

ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲା କୋହଳ ପବନ ସୁଳାଏ··· ଧଡ଼ଧାଡ଼୍ ହୋଇ ଝରକାଗୁଡ଼ାକ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ହଠାତ୍ ।

କାନ୍ଥର ହୁଗୁଳା କଣ୍ଟାରୁ ଖସିପଡ଼ିଲା ଫଟୋଟାଏ ପବନର ଚୋଟରେ···କାଚଗୁଡ଼ାକ ଚୂନା ହୋଇଗଲା···ଘର ସିମେଣ୍ଟ ଚଟାଣ ଉପରେ ବିଛୁଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ କାଚଗୁଡ଼ାକ···

ସ୍ୱମୀତା ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଗୋଟେଇ ଆଣିଲା ଫଟୋଟାକୁ— ଆହା ତାଜମହଲ ଫଟୋଟା ଭାଙ୍ଗିଗଲା ! କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଫଟୋଟାଏ ···କି ଆଦରରେ ସୁଲତା ଏଇଟିକୁ ପ୍ରଦର୍ଶନୀରୁ କିଣି ଟାଙ୍ଗିଥିଲା···

ଈଷତ୍ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ସ୍ୱମୀତା ବୋଧହୁଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରିଲାନି—ମୋର ଦୁଇ ନୟନରୁ ଝରିପଡ଼ିଲା ଦୁଇ ଧାର ଲୋତକ···

ତରତରରେ ରୁମାଲ ବୁଲାଇ ଆଣିଲି···

ବାହାରେ ବଗିଚାଳି ପାଟି କରୁଥାଏ—ମାଆ, ଜଲଦି ଆସନ୍ତୁ, ସିନେମା ବେଳ ହୋଇଯାଉଛି ଯେ—

ଛଦ୍ମବେଶୀ

ଶାରଦୀୟ ପୂଜାର ଅବସରରେ ଯେବେ କୃଷ୍ଣ ନଗରୀର ଧୂମମୟ ଆବହାଓ୍ୱାରୁ ମୁକ୍ତବାୟୁ କୋଳକୁ ଫେରୁଥାଏ । ମନ ମୋର ସଦ୍ୟ ମୁକ୍ତ ପକ୍ଷୀ ଭଳି ନିରଳସ ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଜୀବନରେ ଭାସି ବୁଲୁଥାଏ— ଭବିଷ୍ୟତର ସୁନେଲି ଚିତ୍ରକୁ କଳ୍ପନା କରି କରି ଜୀବନର ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଆଉ ମିନିଟ୍ ଘଣ୍ଟାର ଗତି ପରି ଦିନଗୁଡ଼ାକ ମୋ ନିକଟରେ ବଡ଼ ଦୁଃସହ । ସେଥିରୁ ଟିକିଏ ବେଆଡ଼ା, ଟିକିଏ ବ୍ୟତିକ୍ରମ କେତେ ସୁଖପ୍ରଦ ! ସେଇ ଆଶାରେ ଏଇ ଶାରଦୀୟ ଅବକାଶ ମତେ କରି ଦେଇଥାଏ ଆଶାତୀତ ଭାବରେ ହର୍ଷାନ୍ୱିତ ଓ ଆକାଶୀ କଳ୍ପନାର କ୍ରୀଡ଼ନକ ।

ଆସନ୍‌ସୋଲ୍ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ବସ୍ ପାଇବା ଆଶା ଖୁବ୍ କମ୍ ଥାଏ ।

ଟ୍ରେନ୍‌ର ଧୂମକୁଣ୍ଡଳୀରୁ କୋଇଲାଗୁଣ୍ଡିପାକ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ପବନରେ ଭାସି ବୁଲୁଥାଏ । ସାବ୍‌ନା ଧାନବିଲ ଭିତରେ ମୁଣ୍ଡଟେକି ଚାହିଁଥାଆନ୍ତି ପଞ୍ଜାକୁ ପଞ୍ଜା କଙ୍କାଳ—ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରତୀକ ସ୍ୱରୂପ । ସାନ ମୁହଁଟି ଭିତରେ ନିସ୍ତେଜ କୋଟରଗତ ଚକ୍ଷୁ ଦିଟା ଜୁଳୁ ଜୁଳୁ ଦିଶୁଥାଏ । ଗୋଟାଏ ମସ୍ତବଡ଼ ପେଟ— ଦିହ ଫୁଙ୍ଗୁଳା, ବାଳ କହରା, ଆଚ୍ଛାଦନ କହିଲେ, ଗୋଟିଏ ଚିରା କନା ଅଣ୍ଟାର ଚାରିପାଖେ । ବାସ୍, ଏତିକି । ଇମିତିଆ ଅଦ୍ଭୁତ ଜନ୍ତୁ ଦେଖି ଦେଖି ମୋର ମସ୍ତିଷ୍କ ଭିତରେ ଝଡ଼ର ପରିକଳ୍ପନା ହୋଇ-ଥାଏ । ମୁଁ ଖାଲି ଚାହିଁଥାଏ ।

ବସ୍ ପାଇଲ । ଗୁଣ୍ଡଳ ବସ୍ତା ଗୋଟାକ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଲମ୍ବଦେଲ୍ ଭଳିଆ ଆମମାନଙ୍କୁ ଡ୍ରାଇଭର ମଟର ଭିତରେ ଖୁନ୍ଦି ଦେଇ ଯେତେବେଳେ କବାଟ ଲଗେଇଦେଇ ମଟରରେ ଷ୍ଟାର୍ଟ ଦେଲା, ସେତେବେଳେ ମୋର ମନେପଡ଼ିଲା ଲର୍ଡ଼ କ୍ଲାଇବ୍‌ଙ୍କ ଅମଳର ଅନ୍ଧକୂପ ହତ୍ୟାର ବାର୍ଷିକୀ । ଅନ୍ଧକୂପ ହତ୍ୟା ଦମନ ନୀତିରେ ପ୍ରଯୁକ୍ତ କରାହେଉଥିଲା ସେ ଯୁଗରେ, ଏ ଯୁଗରେ ସଭ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ଆପେ ଆପେ ଅନ୍ଧକୂପ ହତ୍ୟାକୁ ବରଣ କରେ- ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ । ଏତିକି ତଫାତ୍ ।

ପାଖ ବେଞ୍ଚରୁ ଜଣେ ଯୁବକଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ ଗୃପା ପାଇ ବମ- ନୋନ୍ମୁଖୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ବଡ଼ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଡ୍ରାଇଭର ଗାଡ଼ି ରଖିଲା । ସମସ୍ତେ ତମିମାଛ ଭଳିଆ ପେଟେ ଲେଖାଏଁ ଥଣ୍ଡା ପବନ ପୂରାଇ ପୁଣି ଗାଡ଼ିକୁ ଫେରଆସିଲୁ ।

ଗାଡ଼ି ଚାଲିଲା—

ତା' ସାଥିରେ କଳ୍ପନାରେ ଉଡ଼ିବୁଲିଲା ମୋର ସ୍ୱପ୍ନାଳୀ ମନ । ଗୋଟାଏ କଡ଼ ସିଟ୍‌ରେ ନିଜକୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ସଙ୍କୁଚିତ କରି ବସି ଚାହିଁରହିଥାଏ ଦୂରକୁ । ବଗ୍‌ଲପୁର ସୀମାରେଖା ଭେଦି ପାହାଡ଼ର ବୁକୁ ଚିରି ଆଖି ମୋର ଛୁଟି ଚାଲିଥାଏ ଅନନ୍ତ ପଥରେ— ବିଶ୍ୱକୋଳରେ ଲକ୍ଷ ନିଃସ୍ୱ ପ୍ରାଣୀର ନୀରସ କଙ୍କାଳସ୍ତୂପ ଜୀବନର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ । ନିଃସ୍ୱ ଦରିଦ୍ରଙ୍କର ଆର୍ତ୍ତନାଦ ନିବାରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ଖୋଜି ବୁଲୁଥାଏ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରତିଷେଧକ । ମୁଁ ଭାବେ— ଭାବି ଭାବି ମସ୍ତିଷ୍କ ମୋର ପୀଡ଼ିତ ହୁଏ ।

ତରୁଣ ମନରେ ମୋର ମୋହ ଆଉ ସ୍ନେହର ଆକର୍ଷଣ ବଡ଼ ଜଟିଳ ହୋଇପଡ଼େ । ଭାବେ, ଦୁନିଆର ଏଇ ନିଷ୍ପେଷିତ ପଦ-

ଦଳିତଙ୍କ ସହିତ ମୋର ସମ୍ବନ୍ଧ କଅଣ ? ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ ମୋର ବୟସ ଓ ଯୌବନକୁ ଅଣହେଳା କରିବି କାହିଁକି ? ପାଖ ସିଟ୍‌ର ସେଇ ଯୁବତୀଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନେଇଲି । ସେ ମୋତେ କେତେବେଳୁ ଅନେଇଥିଲେ କି କ'ଣ ମୁଁ ଚାହିଁଲାମାତ୍ରେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଆଖି ସମାନ ହୋଇଗଲା । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଦୁନିଆକୁ ଭୁଲିଗଲି । ପଶୁ ପରି ତାଙ୍କର ମୁହଁଆଡ଼େ ଅନାଇ ରହିଲି । ସେ ବସ୍ ଆରପାଖକୁ ମୁହଁ ଫେରାଇନେଲେ । ମୁଁ ଭାବିଲି, ଜୀବନର ବୁଭୁକ୍ଷୁ ଯୌବନକୁ ପାଦରେ ଠେଲିଦେଇ ଗୁଡ଼ାଏ କଙ୍କାଳଙ୍କ ସାଥିରେ ମାତିବା ନିହାତି ବୋକାମି । ମୋ ଉକ୍ତି ପାଇଁ ଢେର୍ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲି ସେତେବେଳେ ।

ହଠାତ୍ ଗାଡ଼ି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ବ୍ରେକ୍ ଦେଇ ରହିଗଲା ବିନା ସଙ୍କେତରେ । ଭାବନା—ଖିଅ ଛିଡ଼ିଗଲା । ଆର ବେଞ୍ଚରୁ ଜଣେ ତେଲଗୁ ଭଦ୍ରଲୋକ ଖଣ୍ଡିଏ ବାଡ଼ି ଧରାଇ ଧାଆସିଲେ ଓ ଲଗାଉ ଲଗାଉ କହିଲେ, "କି ହେବାର ବାବୁ !"

ମୁଁ ତାଙ୍କ କଥାର କୌଣସି ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଝରକାବାଟେ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲି । ବାକି କେତେକ ସୁବିଧାବାଦୀ ଏତିକିବେଳେ ଗୋଡ଼ ହାତ ଲମ୍ବାଇ ଫରଚ୍ଛ ହୋଇ ବସିପଡ଼ିଲେ ।

ଆଗ ମଟର ଚକାକୁ ଲାଗି ଗୋଟିଏ ଅସ୍ଥିସାର ସ୍ତ୍ରୀ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତଦେଇ ବସିଯାଇଛି । ଆଖିରୁ ଦୁ'ଟୋପା ଲୁହ ବାହାରି ଶୁଖିଯାଇଛି । ମଟର ତାକୁ ହଟାଇ ଆଗକୁ ଯାଇପାରୁ ନାହିଁ । ମୁଁ କିଛି ବୁଝିପାରିଲି ନି । ଆମେ ଯେତେ ଡାକିଲେ ବି ସ୍ତ୍ରୀଟି ନିଶ୍ଚଳ ପ୍ରତିମା ପରି ବସିରହିଲା । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଆମେ ହାଡ଼କୁଡ଼ ଭଳିଆ ତାକୁ ସେଠୁ ଟେକିନେଇ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ଥୋଇଦେଲୁ । ମଟରଗାଡ଼ି ଟିକିଏ ଆଗକୁ ଯାଇ ଅଟକିଲା ।

ଏଥର ବୁଝିଲୁ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଟି କାହିଁକି ସେପରି ଭାବରେ ବସିଛି । ମଟରର ଚକା ତଳେ ଗୋଟିଏ ସାତ ଆଠ ବର୍ଷର ଶିଶୁ ଚାପା ପାଇ ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସ ମାରିଛି । ମଟରର ତଳେ ରହି ଯାଇଥିବାରୁ ଦିଶୁ ନ ଥିଲା । ମୁଁ ତା ଉପରେ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ି ଅନେଇଲି । ଦେଖିଲି ଗୁଣ୍ଡ ଉପର ହାଡ଼ଗୁଡ଼ା ତା'ର ଲେଗିକୋଗି ହୋଇ-ଯାଇଛି । ଆଖି ଡୋଳା ଦି'ଟା ନିଜ ଜାଗାରୁ ବାହାରି ଆସିଛି । ତା' ପଛେ ପଛେ ଦି'ଧାର ରକ୍ତ ସେହି ଡୋଳା ପଛେ ପଛେ ବାହାରି ଆସିଛି । ମୁଖରୁ ଦିହଟାରେ ଖଡ଼ିଗାର ପଡ଼ିଯିବ । ଦିହରୁ ଗୋଟାଏ ଫୁରୁକୁଟିଆ ଗନ୍ଧ ବାହାରି ପବନରେ ଭାସୁଛି । ମୁଁ ଆଉ ଚାହିଁପାରିଲିନି । ପଛକୁ ଫେରି ଅନେଇଲି—ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଆଖିରୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ ବହିଯାଉଛି । ଯେତେ ସଂଯତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି, ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଚାଲି ଆସିଲି—ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଜଣେ ସମଦୁଃଖୀର ସନ୍ଧାନ ପାଇ ।

ଏ ଦୃଶ୍ୟ ବେଶୀ ସମୟ ରହିଲାନି । ସ୍ତ୍ରୀଟି ନିଜର ଅସ୍ଥିଲ ଶରୀରଟାକୁ ଉଠାଇ ନେଇ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଦୂର ଝୋଟା ତଳେ ମିଶିଗଲା । ନିର୍ମମ ଡ୍ରାଇଭରର ହର୍ଣ୍ଣରେ ତନ୍ଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଲା । ମୁଁ ନିଃସହାୟ ପରି ସେଇ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ କାନ୍ଧକୁ ଆଉଜି ପଡ଼ିଯାଇ ମଟରରେ ପୁଣି ଭର୍ତ୍ତି ହେଲି । କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ନିଷ୍ଠୁର ବେସୁରା ରାଗିଣୀ ଗାଇ ଗାଡ଼ି ଚାଲିଲା ।

ସ୍ତରସ୍ତର ଜୀମୁତାବରଣ ତଳେ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଶେଷ ରଶ୍ମି ଲିଭିଗଲା । ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ କ୍ଷଣିକ ରକ୍ତିମା ପାହାଡ଼ର ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ଚୂଡ଼ା ତଳେ ଲୀନ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଭାବରେ ସେଇ ବିଚିତ୍ର ସୁଷମା ଆଡ଼େ ଏକଧ୍ୟାନରେ ଚାହିଁଥାଏ । ମନେହେଉଥାଏ—ଯିମିତି ମୁଁ ମରୁର ବାଲିର ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଚଡ଼ା ଉପରେ ଠିଆ

ହୋଇଛି । ଯେତିକି ଦମ୍ଭର ସହିତ ଛୁଟିବାକୁ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, ଗୋଡ଼ ସେତିକି ଭିତରକୁ ଭିତରକୁ ପଶିଯାଉଛି । ମୁଁ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଦୂର ଦିଗ୍‌ବଳୟ ଆଡ଼େ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅନେଇଛି ।

"ଆଉ ଭାବିଲେ କ'ଣ ହେବ ବାବୁ ? ଏଇ ତ ଦୁନିଆ—"

ହଠାତ୍ ମୋର ଚେତନା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ମୁଁ ଗାଡ଼ି ଭିତରକୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଚାହିଁଲି । କେତେବେଳୁ ମୁଁ ଯେ ସେଇ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ସମସ୍ତ ଭାର ଲଦିଦେଇ ବସିଛି, ମୋ'ର ଆଉ ଖିଆଲ ନାହିଁ; ଦେଖିଲି ମଟର ଭିତରର ସମସ୍ତ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ମୋଉପରେ ନିବଦ୍ଧ । ସେ ଯୁବତୀ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଆଗ୍ରହରେ ମୋ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଛନ୍ତି । ବଡ଼ ଅପ୍ରତିଭ ବୋଧ କଲି । ନିଜର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଗୁପ୍ତ ରଖି କହିଲି, "ହଁ ତା ନୁହେଁ ଆଉ କ'ଣ ?"

ତା'ପରେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ସାଥିରେ ବେଶ୍ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟର ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲିଲା । ଦେଖିଲି, ଭଦ୍ରଲୋକ ବଡ଼ ବେଶୀ ଭାବ ପ୍ରବଣ । ଗରିବମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁ କରୁ କାନ୍ଦି ପକାଉ-ଥାଆନ୍ତି । ମୁଁ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଶୁଣୁଥାଏ । ଦୁହିଁଙ୍କ ପ୍ରକୃତି ଏକା ହୋଇଥିବାରୁ ଦୁହେଁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ବନ୍ଧୁ ପାଲଟିଗଲୁ । ମୁଁ ଭାବନା କବଳରୁ ମୁକ୍ତ ପାଇ ସେଇ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହ ଆଳାପରେ ମାତିଗଲି ।

କିଛିଦୂର ଗଲା ପରେ ବନ୍ଧୁ ଜଣକ ବସ୍‌ରୁ ଓହ୍ଲାଇଗଲେ । ଗଲାବେଳେ ସାହେବୀ ଢଙ୍ଗରେ ମୋର ବାଁ ହାତଟା ହଲାଇଦେଇ ନମସ୍କାର କରି ହସି ହସି ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କ ସହିତ ସେ ଯୁବତୀ ମଧ୍ୟ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ସେ ଏହା ଭିତରେ କଥୋପକଥନରେ ଯୋଗ

ଦେଇ ନୀରସ ବସ ଭ୍ରମଣକୁ ସରସ କରି ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଗଲାବେଳେ ନିହାତି ପରିଚିତାଙ୍କ ପରି ମତେ ଆକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ବିଦାୟ ନେଲେ । ନାରୀ ଅଙ୍ଗର ଉଷ୍ମ ନିଶ୍ୱାସ ମତେ ଅଭିଭୂତ କରିଦେଲା । ମୁଁ ଥଙ୍ଗେଇ ଥଙ୍ଗେଇ ଗୋଟାଏ ନମସ୍କାର କଲି । ସେ ସେତେବେଳକୁ ବସ୍ ବାହାରେ ।

ଏତେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ବନ୍ଧୁତା ଏତେ ଘନିଷ୍ଠ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ଯେ ସେ ଚାଲି ଗଲା ପରେ ତାଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ କଲି ।

ବସ୍ ଚାଲିଲା—

ହଠାତ୍ ଦୂର ରାସ୍ତାରୁ ଦୁଇ ପରିଚିତ ମୁଖରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ତାଦେ ତୃପ୍ତିର ହସ । ମୋର ମନେହେଲା ସତେ ଯେମିତି ସେ ଦୁହେଁ ବସ୍ ଭିତରୁ ବାହାରି ଯାଇଛନ୍ତି କୌଣସି ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ସାଥିରେ ନେଇ ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । କାରଣ ଅନୁମାନ କରିପାରିଲି ନି ।

କେତେଦୂର ଯିବା ପରେ କଣ୍ଡକ୍‌ଟର କହିଲା, "ବାବୁ, କେଉଁଯାଏ ଯିବେ ?"

—ସୁନ୍ଦରଗ୍ରାମ ।

—ଆଚ୍ଛା ଦିଅନ୍ତୁ, ତିନି ଟଙ୍କା ଦୁଇ ଅଣା ।

ମୁଁ ମନିବ୍ୟାଗଟା ପାଇଁ ଗୁଞ୍ଜି ପକେଟରେ ହାତ ମାରିଲି । କାଗଜପତ୍ରଗୁଡ଼ାକ ଲୁଣ୍ଠା ହୋଇ ହାତକୁ ଲାଗିଲା । ହାତଟା ପକେଟରେ ପୂରାଇ ସବୁ କାଗଜପତ୍ର ବାହାରକୁ ଆଣି ଦେଖିଲି— ମନିବ୍ୟାଗଟା ନାହିଁ ।

ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଫାଉଣ୍ଟେନ ପେନ୍‌ଟା ପାଇଁ ହାତ ମାରି ଦେଖିଲି ସେଇଟି ବି ଠିକ୍ ସ୍ଥାନରେ ନାହିଁ ।

ହାତ ବ୍ୟାଗରେ ରଖି ଦେଇ ନାହିଁ ତ !

ହାତ ବ୍ୟାଗଟି ଝିଙ୍କି ଆଣି ଲୁଗାପଟା ଦି'ଖଣ୍ଡ ଟାଣି ଆଣିଲି । ତା' ସାଥିରେ ମନିବ୍ୟାଗଟା ଖସିଆସିଲା । ଖୁବ୍ ତରତରରେ ହାତ ପୂରାଇ ଟଙ୍କା କାଢ଼ିଲାବେଳକୁ ଦେଖେ ଚମଡ଼ା ମୁଣିଟା ଫାଙ୍କା—ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ କପର୍ଦ୍ଦକ ନାହିଁ । ଟଙ୍କା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ? କଲମଟା ବି ନାହିଁ ।

ଥାନା ପାଖରେ ଘଣ୍ଟି ଠଂ ଠଂ କରି ବାଜିଲା ସାତ ।

ଡବଲ କଫ୍ ସାର୍ଟର ହାତଟା ଉପରକୁ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଆଣି ବିଜୁଳି-ବତୀ ଆଲୁଅରେ ସମୟ ମିଳେଇବା ପାଇଁ ରିଷ୍ଟୱାଚ୍‌ଟା ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲି । ଦେଖିଲି ଘଣ୍ଟାଟି ବି ଠିକ୍ ଜାଗାରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁନି ତ ? ଦି' ଆଖିକି ମଳିଲି । କଚଟି ଉପରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ଚାଳନ କଲି । କାହିଁ ?

ବଡ଼ ହତାଶ ଲାଗିଲା । ମତେ ଜଣାଗଲା ପୃଥିବୀଟା ଯିମିତି ମୋ ଆଗରେ ଘୁରୁଛି, ଗଛ ପତ୍ରଗୁଡ଼ାକ ପବନରେ ଉଡ଼ୁଛନ୍ତି । କଣ୍ଡକ୍ଟର ପଚାରିଲା—

ବାବୁ, କଅଣ ହେଲା କି ?

ସବୁ ବିଷୟ କହିଲି ।

ମଟରଟାଯାକ ଖୋଜା ହେଲା । ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳକୁ ସେଇ ଭଦ୍ରଲୋକ ଓ ସେଇ ଯୁବତୀଙ୍କ ଛଡ଼ା ତ ଆଉ କେଉଁଠି ଯାଇ ନାହାନ୍ତି !

ବ୍ୟାପାର କ'ଣ ବୁଝିବାକୁ ମୋ'ର ମସ୍ତିଷ୍କ ଠିକ୍ ନ ଥାଏ ।

ସମବେଦନାରେ ଯେ ଦରିଦ୍ର, ଦୁଃସ୍ଥ ପାଇଁ ଅକାତରରେ ଅଶ୍ରୁ ଢାଳିପାରେ, ତା' ତଳେ ଯେ ସଇତାନ୍ ଲୁଚି ଶୋଇଛି, ଏକଥା ବୁଝିବାକୁ ମୋର ମୁଣ୍ଡ ଅତିରିକ୍ତ ଭାବରେ ଗରମ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ।

କର୍ମ କର୍ତ୍ତ୍ କ୍ରିୟା

ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସତକୁ ସତ ଦେବବ୍ରତ ଆସି ନାହାନ୍ତି । ଏତେ ବଡ଼ ଷ୍ଟେସନ···ସାତୁଟା ପ୍ଲାଟଫର୍ମ···ମଣିଷଗୁଡ଼ା ଖାଲି ଚଢ଼ିପାଣି ପେଣ୍ଠା ଭୁରୁଜରେ ବାଡ଼େଇ ହୋଇ ଗଣ୍ଡି ପଡ଼ି-ପଡ଼ିକା ଧାଇଁଲା ପରି ଧାଇଁଛନ୍ତି ।

ରତ୍ନା ଭାବିଲା···ସତେ କ'ଣ ଦେବବ୍ରତ ଭୁଲିଗଲେ ! ଯେତେହେଲେ ସ୍ୱାମୀ ତ !

ରତ୍ନା ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଖୋଲି ଆପଣାର ନୀଳ ନୀଳ ଆୟତାକ୍ଷିକୁ ଅଯଥା କଷ୍ଟ ଦେଇ କେତେ ଅନେଇଲା··· ହୁଏତ ଦେବବ୍ରତ ତା'ର ମନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିବ···ହୁଏତ ଦୀର୍ଘ ଦିନର ବିରହ ପରେ ମିଳନର ଏ ବ୍ରାହ୍ମମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ସବୁ କାମ ଛାଡ଼ି ଧାଇଁ ଆସିଥିବ ଅନ୍ତତଃ ।

କିନ୍ତୁ···

ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଲା ରତ୍ନା । ଆପଣାର ସାମାନ୍ କୁଲି ଦ୍ୱାରା ବୋହାଇ କରି ଲେଡ଼ିଜ ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗରୁ ନାଲି ରଙ୍ଗର ଟିକଟ ଖଣ୍ଡିକ କାଢ଼ି ଷ୍ଟେସନ ବାହାରକୁ ଆସିଲା ସେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରିକ୍ସାବାଲାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଟ୍ୟାକ୍ସିବାଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତେ ରତ୍ନାକୁ ତା'ର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳକୁ ବୋହିନେବା ପାଇଁ ତିଆର ! ଜଣେ ତାର ସୁଟ୍‌କେଶ ନେଇ ଲଦି ଦେଲଣି ତ ଆଉ ଜଣେ ବେଡ଼ିଂ ନେଇ ରଖୁଛି···ରତ୍ନାର ଆଖିରେ ଲୁହ ଜକେଇ ଆସିଲାଣି··· ଆଉ ଟିକକରେ ହୁଏତ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ପରି ଭେ ଭେ ରଡ଼ି ଛାଡ଼ିବ ସେ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗହ୍ଳକାଟି ଦାଢ଼ିଆ ଜଣେ ସଲାମ ବଜାଇଲା ରତ୍ନାକୁ···ଏଁ, ଏ ଯେ ସଂଗ୍ରାମ ସିଂ ···ପୋଲିସ ସାହେବଙ୍କର ଡ୍ରାଇଭର୍···ମାଳମା ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଡ୍ରାଇଭର୍ ।

(ଆଃ, ମାଳମା···ସୌଭାଗ୍ୟବତୀ ମାଳମା···ସ୍ୱାମୀ କେବଳ ପୁଲିସ୍ ଅଫିସର ନୁହନ୍ତି ସାହିତ୍ୟିକ ମଧ୍ୟ)

ସଂଗ୍ରାମ ସିଂ କହୁଛି···

—ଇସ୍ ତରଫ୍ ଆଇୟେ ମେମ୍ ସାହେବ··· ଗାଡ଼ି ମହଜୁଦ୍ ହୈ···"

ରତ୍ନା କାନ୍ଦିଲା···

ଶୋକାଶ୍ରୁ ନୁହେଁ, ଆନନ୍ଦାଶ୍ରୁ ଗଡ଼ିପଡ଼ିଲା ରତ୍ନାର ଆଖିରୁ ଝରି···ତା'ର ଝର ଅବହେଳିତ ଜୀବନରେ ଏଇ ଯେ ଟିକିଏ ଆଶ୍ୱାସନା···ସତେ ଯିମିତି ମରୁଭୂମି ଭିତରେ ଓଏସିସ୍ ।

ଅପରିଚିତ ଜନସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ଯିମିତି ରତ୍ନା ପାଇଛି ଗୋଟିଏ ପରିଚିତ ଚଡ଼ା···ଇସ୍···କି ଶାନ୍ତିପ୍ରଦ !

ଗହ୍ଳକାଟି ବରାଟ ଚେଭର୍‌ଲେଟ୍ ଗାଡ଼ି ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ରତ୍ନା ଦେଖିଲା ଏ ଯେ ନିଜେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ···ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀରେ ପ୍ରାଣପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟର ନମୁନା ଫୁଟାଇ ନମସ୍କାର ଜଣାଉଛନ୍ତି ।

ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ମାଳିମାର ସ୍ୱାମୀ···ପୁଲିସ୍ ସାହେବ ।

ଏ ପ୍ରକାର, ଅଚିନ୍ତ୍ୟପୂର୍ବ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ରତ୍ନା ଯିମିତି ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲା ।

···ଆରେ ଆପଣ ଯେ ଏତେ କଷ୍ଟ କରି···

ତୁଣ୍ଡରୁ କଥା ବାହାରୁନି ରତ୍ନାର···ମୁହଁ ଶତଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣ ଧରୁଛି ।

···କଷ୍ଟ, ଆଉ କ'ଣ ମିସେସ୍ ଦାସ···ଏଇ ଟିକଏ ଦେବବ୍ରତଙ୍କ ଯାଇଛି କଲ୍‌ରେ···ମୋତେ ସକାଳେ ଫୋନ୍ କରୁ କରୁ କହିଲେ, ଆପଣ ଆସୁଛନ୍ତି । ମୋ'ର ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟ ଯେ ଆପଣଙ୍କୁ ନିଜେ ନେଇଯିବ ଏଠୁ । ଆସୁ ଆସୁ ଟିକଏ ଡେରି ହୋଇଗଲା । ଅସୁବିଧା ହେଲା ବୋଧହୁଏ···

କଥା ତ ନୁହେଁ···ଅମୃତ ଯିମିତି ଝରୁଛି ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁଙ୍କ ତୁଣ୍ଡରୁ···ଦିନେ କେବେ ତ ଦେବବ୍ରତ ଏପରି ପଦେ କଥା କହିନି ତାହାକୁ । ଯଦି ଏପରି ସୁରୁଚିସମ୍ପନ୍ନ କଥାର ଶହେ ଭାଗରୁ ଭାଗେ ଦେବବ୍ରତ କହିଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ରତ୍ନା ତା'ର ଚରଣରଜ୍ଜୁରେ ଚିରକାଳ ଆବଦ୍ଧ ରହି ପୋଷ ମାନିଥାଆନ୍ତା ।

କିନ୍ତୁ ଦେବବ୍ରତ ଡାକ୍ତର୍···ତା'ର ସବୁବେଳେ କାମ··· ସତେ ଯିମିତି ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁଙ୍କର ଆଉ କାମ ନାହିଁ—ସେ ଜିଲ୍ଲାଟାର ଶାସନ ତଦାରଖ୍ କରୁ ନାହାନ୍ତି !

ଏତେଦିନ ପରେ ରତ୍ନା ଫେରୁଛି ପିତାଳୟରୁ···ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲା ଆଉ ଫେରିବନି ଅଣହେଳାର ଏ ଦୁର୍ଗମ ବ୍ୟୂହ ଭିତରକୁ । କିନ୍ତୁ ତାହା କି କେବେ ହୁଏ···ମନ ବୁଝେ କେତେକେ···

କିନ୍ତୁ ଦେବବ୍ରତ ଚାଲିଯାଇଛି ସେଇ କଲ୍‌ରେ··· ଆଃ ଦେବବ୍ରତ !

ମୁହଁ ଉପରୁ ସ୍ୱପ୍ନର ରକ୍ତିମାକୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଦୂରକରି ରତ୍ନା ପଚାରିଲା···

—ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ···ମାଳମା କାହିଁ ?

—ମାଳମା···ଓ···ବସନ୍ତୁ···ବସନ୍ତୁ

ନିଜେ ଗାଡ଼ିର ଦରଜା ଖୋଲି ରତ୍ନାର ବାହୁରେ ମୃଦୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଗାଡ଼ି ଭିତରକୁ ଉଠିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ-ବାବୁ···ସେ ହାତର ସ୍ପର୍ଶରେ କଅଣ ଥିଲା କେଜାଣି, ରତ୍ନା ସମ୍ମୋହିତ ହେଲା···ଅସହାୟ ପରି ଗଦି ଭିତରକୁ ନିଜକୁ ନିକ୍ଷେପ କଲା ସେ । ଗାଡ଼ି ଭିତରର କର୍ଟ୍‌ସି ଲାଇଟ୍ ଆଲୋକ ବିଚ୍ଛୁରି ଦେଉଥାଏ ରତ୍ନାର ମୁହଁରେ ବଡ଼ ଅଶ୍ଳୀଳ ଭାବରେ···

ସେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇଲା ।

ଆର ପାଖ କବାଟ ଖୋଲି ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ରତ୍ନା ପାଖରେ ବସିପଡ଼ିଲେ ।

ଆପଣାର ଘୋଡ଼େଇ ହୋଇଥିବା ହାତ ପାପୁଲିର ଫାଙ୍କରେ ରତ୍ନା ଦେଖିଲା, ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ସତେ ଯିମିତି ଆପଣାର ନାମର ସାର୍ଥକ ସୃଷ୍ଟି । ଛଅ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚର ଚେହେରା···ଦେହରେ କେଉଁଠି ପଲେ ହେଲେ ଅଧିକା ମାଂସ କି ଚର୍ବି ନାଇଁ···ସୁଗଠିତ ବପୁ··· ଆଖିରେ କିମିତି ନରମ ନରମ ଭାବ···ପିଲାଦିନେ ପରି ସେ ବବୁରିବାଳ ରଖୁଥିଲେ···ମାଳମା କୁହେ··· କିନ୍ତୁ ପୋଲିସରେ ଯୋଗଦେଲା ପରେ ସେ ସୌକକୁ ବଳି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଆଖିରେ ସୁନେଲି ଚଷମା···ଓଠରେ ଦାମୀ ସିଗାରେଟ୍ ।

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କର୍ଟ୍‌ସି ଲାଇଟ୍ ଲିଭିଗଲା ଦୁଆର ବନ୍ଦ କରି-ଦେବା କ୍ଷଣି···ରତ୍ନାର ନିଶ୍ୱାସଣ ସେତିକିରେ ବନ୍ଦ ହେଲା ।

ଓ, ଆପଣ ଖୁବ୍ କ୍ଳାନ୍ତ ରତ୍ନା ଦେବୀ··ଟିକିଏ ସେ ପଛ ପାଖ କାଚଟା ଖୋଲିଦିଅ···ପବନ ପାଇବେ···

ଉହୁଁ କପଡ଼ି ରତ୍ନାର ପଛପାଖର କାଚ ଖୋଲିବସିଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ···ତାଙ୍କର ଦେହର ସାରା ଓଜନ ଯିମିତି ଉଜାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲା ରତ୍ନାର ନରମ ଦେହରେ·· ଟବଶ୍ ଉଚ୍ଚର

ଲାଗିଲା କାର ଝରକାଟା ଖୋଲିବାକୁ···ଅନେକ୍ ଦିନୁ ଖୋଲା ନାହିଁ କି ନା, କଳକି ଧରିଯାଇଛି ।

—ମୁଁ ଜାଣେ ଏଇ ଟ୍ରେନ୍ ଜର୍ଣ୍ଣି···ଓଃ ମୁଁ ମୋଟେ ପାରେନା ରତ୍ନା ଦେବୀ···ମୋ'ର ମସ୍ତିଷ୍କ କିମିତି ଘାଁ ଘାଁ କରି ଉଠେ ମାତ୍ର କେଇଟା ଷ୍ଟେସନ ଗଲେ···ମୋର ଏଇ 'ଟେଭ୍' ଖଣ୍ଡିକ ପରମ ବନ୍ଧୁ···ଯୁଆଡ଼େ ଗୁହେଁ ସେଠିକି ମୋତେ ବହିନଏ···ଯିମିତି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଗରୁଡ଼···

···ଅଥବା ଗଣେଶଙ୍କର ମୂଷା ।

ମୁହଁରୁ କଥା ଛଡ଼େଇ କହିଲା ରତ୍ନା । ହାଃ ହାଃ ହାଃ··· ହସି ହସି ଦୁହେଁ ଯାକ ଗଡ଼ିଗଲେ ।

ସଂଗ୍ରାମ ସିଂ ଗାଡ଼ି ଛୁଡ଼ି ଦେଇଥିଲା ୩୦ ମାଇଲ ବେଗରେ···

ସଂଗ୍ରାମ ସିଂ···ଷ୍ଟୋକା ଜେବ୍ରା । ଟିକିଏ ନେସ୍‌କେଫ ଖାଇଗଲେ କିମିତି ହୁଅନ୍ତା ଏଇ ରେସ୍ତୋରାଁରେ ରତ୍ନା ଦେବୀ ?

ରତ୍ନାର ଆଉ ନିଜର ଇଚ୍ଛା ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ସତେ ଯିମିତି ପାଷାଣୀ ଅହଲ୍ୟା ଭିତରେ ପ୍ରାଣପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟର ପୌର୍ଣ୍ଣମାସୀ··· ସେ ମୁଗ୍‌ଧା···ଅଥବା ନିଦାଘର ତପ୍ତ ବାତାବରଣ ଭିତରେ ଯିମିତି ଝରପଡ଼ୁଛି ସିକ୍ତ ଶୀତଳ ଫୁଆର ।

ଶୀତତାପ ଯନ୍ତ୍ରସନ୍ନିହିତ ରେସ୍ତୋରାଁ ଭିତରେ ପଶିଲେ ରତ୍ନା ଓ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ···ଓ୍ୱେଟର ସଲାମ ଠୁକିଲା ଗେଟ୍ ଖୋଲିବା ପାଇଁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତା' ହାତରେ ସାବ୍‌ଜା ରଙ୍ଗର ନୋଟ୍ ଖଣ୍ଡେ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ··· ସେଇଟା କାଇଦା···

ଭିତରେ ପଶି ଯାଉ ଯାଉ ଦର୍ପଣରେ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ହେଲା ଦୁହିଁଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି·· । ପରସ୍ପରସଂଲଗ୍ନ··ଶିହରିଉଠିଲା ରତ୍ନା···

ରେସ୍ତୋରାଁ ଯାକର ଚକ୍ଷୁ ଯିମିତ ଢୁରିଆସିଲା ଏଇ ଶୋକପାଶୋରା ଦମ୍ପତି (?)ଙ୍କ ଆଡ଼େ···

ରତ୍ନାର ଅଶ୍ୱସ୍ତିକୁ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଯେପରି ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ବାବୁ ମଝିର ବଡ଼ ଟେବୁଲଟାରେ ଯାଇ ବସିଲେ ।

ଆହାର, ପାନୀୟର ବରାଦ ଦେଇ ଗୃହଆଡ଼େ ଆଖି ବୁଲେଇଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ବାବୁ···

—ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ରତ୍ନା ଦେବୀ···ସେ ପେଣ୍ଟିଙ୍ଗ୍‌ଟା ଆଡ଼େ··· ମଡ଼ର୍ଣ୍ଣ ପେଣ୍ଟିଙ୍ଗ୍···ଆଧୁନିକ କଳା···ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ତାର ଉପରେ ମାଛରଙ୍କା ଚଢ଼େଇ ବସିଛି । ବସୁରୀ ଦେହସାରା ବିଜୁଳି ସଞ୍ଚରି ଗଲାଣି । ତାକୁ ଉପହାସ କରିବା ପାଇଁ ଯିମିତି ମାଛ ନଙ୍କେ ଆସି ତା' ଉପରେ ବୁଲୁଛି···କି ଯେ କଳ୍ପନା···ଆପଣ ଯାହା କୁହନ୍ତୁ ରତ୍ନା ଦେବୀ ! ଆଧୁନିକ ଆର୍ଟ ପରି ଆଧୁନିକ କବିତା ମଧ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅବୋଧ ହୋଇଯାଉଛି ।

ଏ ତ ରତ୍ନାର ପ୍ରିୟ ସବ୍‌ଜେକ୍‌ଟ । କେତେ ଯୁକ୍ତି କରିଛି ଅଧାପକ ବିମଳ ବାବୁଙ୍କ ସହିତ ମଡ଼ର୍ଣ୍ଣ କବିତା ନେଇ··· ରାଉତରାଠାରୁ ରଥ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ···କିପରି ଜାଣିଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ବାବୁ ରତ୍ନାର ମନକଥା ।

ରତ୍ନା ବାଗ୍ମୀ ହେଲା । ଚପା ଓଠ ହଫାଳ ହେଲା, ମୁକ୍ତା ପରି ଦନ୍ତପନ୍ତି ନିଅନ୍ ଲାଇଟରେ ସ୍ଫଟିକବର୍ଣ୍ଣ ଧରିଲା, ଅବଗୁଣ୍ଠନ ଖସିପଡ଼ି ଦେଖାଦେଲା ଗଣ୍ଠିର ଗଣ୍ଡି ଓ ତା ମଝିରେ ରକ୍ତ ଶୀତଳ ଗୋଲାପ ।

—ଏ ତ କବିତା ନୁହେଁ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ବାବୁ···କବିତାର ଆତ୍ମହତ୍ୟା···ନା ନା, ତା' ବି ନୁହେଁ—ମୁଁ ତ ଭାବେ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ

ଯୁଗରେ କବିତାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟମତ ସର୍ବସାଧାରଣ ସମକ୍ଷରେ ଅତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିଯାଉଛି, ଆଜି ସମସ୍ତେ ବସି ବସି ମଜା ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଯିଏ କଲମ ଧରିଲା, ସେ ଲେଖିଲା କବିତା । ଯେଉଁ କବିତା ଯେତିକି ଅବୋଧ, ସେ ପରି ସେତିକି ଉଚ୍ଚକୋଟିର !

କିନ୍ତୁ ରତ୍ନା ଦେବୀ ! ଆପଣ ଟି. ଏସ୍. ଇଲିଅଟ, ଷ୍ଟିଫେନ୍ ସ୍ପେଣ୍ଡର୍, ଏଜ୍ରା ପାଉଣ୍ଡ ଏମାନଙ୍କର ଲେଖା ତ ପଢ଼ିଛନ୍ତି ।

ବିପ୍ଳବ ସୃଷ୍ଟିହେଲା ରତ୍ନା ମନରେ···

ପଢ଼ିଛି, ପଢ଼ିଛି; ଢେର୍ ପଢ଼ିଛି । କାହିଁ ରାଣୀ, କାହିଁ ଚନ୍ଦ୍ର-କାଣୀ ? ଏଗୁଡ଼ା ସବୁ ପ୍ଲାଜିଆରିଜମ୍ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ, ବିରାଟ ହନୁ-କରଣ···ଆମର ସମାଲୋଚକ କାହାନ୍ତି ନବେର ପ୍ରତ୍ୟେକ କବିତାକୁ ଠିକନଖି ଆଲୋଚନା କଲେ ଦେଖିବେ, ସେଥିରେ ନା ଅଛି ଇଲିଅଟଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଭାବଧାରା ନା ଏଜ୍ରା ପାଉଣ୍ଡଙ୍କର ଉଗ୍ର ଆଧୁନିକତା । ସେସବୁର ଭିନ୍ନ ସମୀକରଣ···ଖେଚେଡ଼ି···

ରତ୍ନା, ବିବ୍ରତ ବିଚଳିତ ରତ୍ନା···ବେଶ୍ ସୁନ୍ଦର ଦେଖା-ଯାଉଥିଲା ସେ । ତା'ର ସୁସଜ୍ଜିତ କୁନ୍ତଳ କପୋଳ ଉପରେ ଖସି ପଡୁଥିଲା ଉତ୍ତେଜନାଜନିତ ତାଡ଼ନାରେ···ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ଯିମିତି ପିଇଯାଉଥିଲେ ସେ ରୂପରାଶିକୁ । ରତ୍ନା ଅନୁଭବ କଲା କେଉଁ ଏକ ପରୀରାଇଜର ରାଜକନ୍ୟା ସେ···ଆଜି ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ରାଜକୁମାର···ତା'ର ଆଉ ମନେ ନାହିଁ ସେ ପଚାରୁଥିଲା ଟିକିଏ ଆଗରୁ—ମାଲିମା କାହିଁ ?

ସେ ହଠାତ୍ ଚୁପ୍ ହୋଇଗଲା । ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ଯେପରି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । ଯିମିତି ତାଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନର ସୌଧ ଟିକୁରି ଟିକୁରି ହୋଇଗଲା ଏ ସହସା ନୀରବତାରେ ।

କିନ୍ତୁ ମିସେସ୍ ଦାସ, ଆପଣ ଯାହା କହନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ସତ, ଆମର ସମାଲୋଚନା ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ଯାହା ଅଛି ତାହା କେବଳ ଶସ୍ତା ନିନ୍ଦାବାଦ । ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ନା ଏବେ ଗୁଲିଛି ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଲେଖକଙ୍କର ବହି···ସେଇଟା କୁଆଡ଼େ ଜଣେ ଆମେରିକାନ୍ ମହିଳାଙ୍କ ଲିଖିତ କୌଣସି ଉପନ୍ୟାସର ମର୍ମାନୁବାଦ । ଏଇଟା କ'ଣ ?—

କଥା ଛଡ଼ାଇ କହିଉଠିଲି ରହି—

—ସେ କଥା ସତ ହୋଇପାରେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ···କିନ୍ତୁ ଆପଣ କ'ଣ ହଳପ କରି କହିପାରିବେ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ୟଟିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ନାହିଁ ? ମୁଁ ଦୁଇଟିଯାକ ପଢ଼ିଛି । ତଥାପି ଦୁହିଁଙ୍କର ଶୈଳୀ ଭିନ୍ନ···ସେ ତାକୁ ନିଜସ୍ୱ କରିନେଇପାରିଛନ୍ତି । ସେଇଟାକୁ ପ୍ଲାଜିଆରିଜ୍ମ କହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ ।

ରହିର ଆଖିରେ ଅସାମାନ୍ୟ ଦୀପ୍ତି ।

ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ହସିଲେ, ତାଙ୍କର ବଳିଷ୍ଠ ଓଠରେ ହସ ବେଶ୍ ମନାଏ ।

ଦୁହେଁ ରେସ୍ତୋରାଁ ଛାଡ଼ି ଗାଡ଼ିରେ ବସିଲେ ।

ଗାଡ଼ି ସହରତଳି ଛାଡ଼ି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ଛୁଟିଗଲା । ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ମାଇଲ ପରେ ତାଙ୍କର ଘର ।

ସହରର ଧୂମିଳ ବାତାବରଣ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅପସରି ଯାଉଛି । ସୁଲୁ ସୁଲୁ ବହୁଛି ପବନ । ରହିର ଆଖିରେ କ୍ଳାନ୍ତି । ତା'ର ଟାଣକି ଯାଇଥିବା ସ୍ନାୟୁ ଯେପରି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ନରମି ଉଠୁଛି ଏ ଅପୂର୍ବ ସାନ୍ନିଧ ଓ ଅକଥନୀୟ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟରେ···

ତା'ର ଆଖି ଲାଗି ଆସିଥିଲା ।

ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ସିଗାରେଟ୍‌ରେ ନିଆଁ ଧରେଇଲେ ।

ରତ୍ନାର ଅବଚେତନ ମନ ଗୁମୁରି ଉଠିଲା···ଏଇ ବୋଧେ ତା'ର ଚିର ଈପ୍‌ସିତ ଜଗତ୍···ତା' ଜୀବନର ପୃଷ୍ଠଭୂମିକା ଉପରେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁଙ୍କର ଏଇ ଅଭୂତପୂର୍ବ କ୍ଷଣିକ ଆବିର୍ଭାବ ଯେପରି ଯୁଗ ଯୁଗ ସାଧନାର ସିଦ୍ଧି । ହୁଏତ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁଙ୍କୁ···

···ଛିଃ···

ମାଳମାର ସେ ବନ୍ଧୁ···
ତା'ର ସ୍ୱାମୀ ବକ୍ଷପୁରେ···ଛିଃ···
ଏଁ, ମାଳମା କାହିଁ ?
—ମାଳମା କାହିଁ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ?

ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ସିଗାରେଟର କୁଣ୍ଡଳୀକୃତ ଧୂମ ଭିତରେ ନିଜକୁ ହଜେଇ ଦେଇଥିଲେ ଯିମିତି । ଏତେ ସମ୍ମାନ, ଏତେ ପଦମର୍ଯ୍ୟାଦା, ଏତେ ସାର୍ଥକତା ଯେମିତି ତାଙ୍କୁ ମନେ ହେଉଥିଲା କନଟ୍ ପ୍ଲେସ୍‌ର ଆସୁରୀ ଆଲୋକର ସଂହାସ ପରି···ନା ଅଛି ତା'ର କାୟା ନା ଅଛି ସେଥିରେ ମାନୁଷିକତାର ସତ୍ତା···ହୃଦୟ ପରିବର୍ତ୍ତେ ମସ୍ତିଷ୍କର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି କରି ଏ ଜୀବନ ପ୍ରତି ସେ ଯେପରି ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ବୀତସ୍ପୃହ । ନିରର୍ଥକ ଏ ଜୀବନ···

ଏଇ ଅଧଘଣ୍ଟାକର ଚର୍ଚ୍ଚା ରତ୍ନା ଦେବୀଙ୍କର ସହିତ ସତେ ଯେମିତି ତାଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ଫେରେଇ ନେଇଛି ଅତୀତକୁ···ସେଇ ସୁନ୍ଦର ବିଳାସ ଅତୀତ···ଯାହାକୁ ଝୁରିବା ହିଁ ସାର ହୁଏ···ଯାହାକୁ ହଜେଇ ଦେଇ ଖୋଜି ହୁଏନା···ଥରେ ଭୁଲିଦେଲେ ଗତି ହୁଏନା···ଜୀବନଯାକ ବିଳପିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ତାଙ୍କର ସେଇ ମଳଚିଆ ଖବରକାଗଜ ଭିତରେ ଗୁଡ଼ା ହୋଇଥିବା ପ୍ରକାଶିତ ଅପ୍ରକାଶିତ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଖି ବୁଲାଇ ଯେପରି ଚହଲିଉଠେ ମନ···ଇଚ୍ଛାହୁଏ ଖାଙ୍କର ଏ ପୋଷାକ, ଚମଡ଼ାର ଏ ବେଲ୍ଟ ଆଉ ଗରମକନାର ଏ ଟୋପି ସବୁ ଏକାଠି ଗଦାକରି ପେଟ୍ରୋଲ ଢାଳି ଜାଳିଦିଅନ୍ତେ, ଆଉ ସିଧାସଳଖ ଧାଇଁଯାଆନ୍ତେ ଅନ୍ତର ଯୁଆଡ଼େ ଗୃହେଁ ସେହି ଆଡ଼କୁ ଆଉ କୁହନ୍ତେ···ମୁଁ ଫେରିଆସିଛି । ମୁଁ ଫେରିଆସିଛି ରତ୍ନା···

ଏଁ ରତ୍ନା···

ରତ୍ନା ଯେ ଏଇ ନିକଟରେ । ପଚାରୁଛି ମାଳିମା କାହିଁ ? ମାଳିମା ?

ଗାଡ଼ି ଆସି ପୋର୍ଟିକୋରେ ଠିଆ ହେଲାଣି ।

ରତ୍ନା ହସୁଛି ।

କ'ଣ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲେ କି କବି ?

ହେଃ, ହେଃ, ହେଃ···

କୃତ୍ରିମ ହସ ହସିଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ଅନ୍ତରର ଆର୍ଦ୍ରତାକୁ ଘୋଡ଼େଇ ରଖିବା ପାଇଁ

ଓହ୍ଲେଇ ପଡ଼ି ଗାଡ଼ିର କବାଟ ଖୋଲି ଧରିଲେ ରତ୍ନା ପାଇଁ ସେ···

ଟିକଏ ପଦାର୍ପଣ କରନ୍ତୁ ଏ ଦରିଦ୍ର କୁଟୀରରେ ରତ୍ନା ଦେବୀ !

···କିନ୍ତୁ···

ଓ, ଘରକୁ ଯିବେ ତ ! ଦେବବ୍ରତ ବୋଧହୁଏ ଫେରି ନ ଥିବ । ସେଠି ଏକା ବସି କ'ଣ କରିବେ ? ବସନ୍ତୁ ମୁଁ ଫୋନ୍ କରୁଛି ।

ହାଲୋ···ହାଲୋ···

କାଠ ଚେୟରରେ ଟେଲିଫୋନ ଧରି ଚପ୍ରାସି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ।

ସାହେବ ଆସି ନାହାନ୍ତି ? ଆଚ୍ଛା ଗୁଡ଼ଡେ ।

କିଏ ଟେଲିଫୋନ୍ ଧରିଥିଲା ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ !

ଶଙ୍କର···ଜଣେ ନୂଆ ବବୁର୍ଚ୍ଚି ରଖିଛୁ ଦେବବ୍ରତ ଆଜିକାଲି ଆପଣ ଗଲା ପରେ···

ରତ୍ନାର ମୁହଁ ଯେପରି ଏ ଶୀତ ଦିନରେ ମଧ ଗରମ ଝାଞ୍ଜି ବାଜିଲା ପରି ଜଳିଉଠିଲା । ଚୁପ୍ କରି ଓହ୍ଲାଇଲା ସେ ଗାଡ଼ିଭିତରୁ । ଏଥର ମଧ୍ୟ ରତ୍ନାର ବାହୁରେ ମୃଦୁ ସ୍ପର୍ଶ କରି ଓହ୍ଲାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ···

···ସେଇଟା କାଏଦା···

ଚପଳ ଭଙ୍ଗୀରେ ଶାଢ଼ୀ ଛନ୍ଦିହୋଇ ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତା ରତ୍ନା । କିନ୍ତୁ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମଙ୍କର ବଜ୍ରମୁଷ୍ଟି ତାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇଦେଲା !

ଉଃ କି କଠୋର ଲେକଠାର ! ସାରା ବାହୁମୂଳ ଦରଜ ହୋଇଗଲା ଯିମିତି ରତ୍ନାଙ୍କର ।

ଦୁହେଁ ଭିତରେ ଯାଇ ବସିଲେ ଡ୍ରଇଂ ରୁମରେ ।

କଫିର ବରାଦ ଦିଆଗଲା । ପୁଞ୍ଜାଏ କି ପାଞ୍ଚୁଟା ଚପ୍ରାସି ଦଉଡ଼ା ଦଉଡ଼ି କରି ହୁକୁମ୍ ତାମିଲ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ରତ୍ନା କହିଲେ ଆଜି ଆପଣଙ୍କର ଲେଟମାରୁ କାହିଁ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ବି ଲେଖା ଦେଖୁନାହୁଁ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ! କ'ଣ ପୋଲିସ୍ ଚାକିରିର ମୋହ···

ମୋହ ! ହୋ ହୋ ହୋ ହସେଇଲେ ରତ୍ନା ଦେବୀ···ମୋହ କୁହନ୍ତୁନି ରତ୍ନା ଦେବୀ ! କହନ୍ତୁ ରୂପା···

ଆପଣାର ଜଙ୍ଘ ଓ ଆଣ୍ଠୁ ଉପରେ ହାତ ପିଟି ପିଟି ହସି ହସି ଲୋଟିପଡ଼ିଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ବାବୁ···

ପୋଲସ୍ ବ୍ରଜଗ୍ରର ମୋହ···?

କଳଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରର ଅଭିକର୍ଷରେ ସାଗର ଯେମିତି ରତ୍ନା ଗୁଡ଼ାଉଇ ଲୁଡ଼ୋଇ ହୋଇ ପାଖକୁ ଲଟିଆସୁଥିଲା ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ବାବୁଙ୍କର। ଇସ ଲୋକଟାର କି ଅସାଧାରଣ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ! କି ମନମୁଗ୍ଧକାରୀ ସ୍ମିତଭ !!

ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ···ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ରତ୍ନା ଦେବୀ···କାଲି ଗୁଡ଼ ଝୁଲିଟାରେ ନାଇଟ୍ ଗଉଣ୍ଟ୍ରୁ ଫେରି କ'ଣ ଏଇ ଦ'ଧାଡ଼ି ଗାରେଇ ଦେଇଥିଲି । ସମସ୍ତ କାଲି ରତ୍ନା ଦେବୀ, କହନ୍ତୁ ନା···ଏ ଜଞ୍ଜାଳକୁ ନେଇ ଆଉ କବିତାର ପୂଜା କ'ଣ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ?

ରତ୍ନା ଦେବୀ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ି ପଢ଼ି ବସୁଥିଲେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ବାବୁଙ୍କ ହାତର ଲେଖାଟା···ବେକରୁ ତଳକୁ ଲମ୍ବି ଆସିଥିବା ନାଲି ଝଟେରେଲାନ୍ ଟାଇଟା ଘଷିହୋଇ ଯାଉଥିଲା ରତ୍ନାର ଗାଲରେ··· ସେ ଉଲ୍ଲସି ଉଠୁଥିଲେ । ସେ ଉଲ୍ଲାସ କାହା ପାଇଁ ?

ଶେଷପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିସାରିଲା ବେଳକୁ ରତ୍ନାର ଗାଲ ଆଉ କାନମୂଳଟାରୁ ଖାଲି ଉଷୁମ ଉଷୁମ ଲହରୀ ଛୁଟିଛି···ଇସ୍ ଏତେ ସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱାଦୁପୂର୍ଣ୍ଣ ଲେଖା···କାଇଁ କେବେ ତ ସେ ଏପରି ଲେଖା ପଢ଼ିଲା ପରି ମନେ ହେଉ ନାଇଁ !

ସଲଜ୍ଜ ହୋଇ କହିଲା ରତ୍ନା·····

—ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି ଯାହା କହନ୍ତୁ । ଯଦି ତରତର ହୋଇ ଲେଖିପାରିଲେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର, ତେବେ— !

(ହଠାତ୍ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ—ମାଳିମା କାଇଁ ?)

ଆଚ୍ଛା ଆପଣ କେଉଁଠବେଳେ ବହିପତ୍ର ପଢ଼ାପଢ଼ି କରନ୍ତି ?

—ବହିପତ୍ର ! ହଁ, ଗୁଠକାଠର ଲାଇବ୍ରେରୀଟିଏ ଅଛି ମୋର । ଯେତେବେଳେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ସମୟ ପାଇଲେ ସେଇଠି ବସି ପୃଷ୍ଠା ଓଲଟାଉଥାଏ···

ଦେଖିବେ···ଦେଖିବେ ମୋର ଲାଇବ୍ରେରୀ···

ରତ୍ନାର ଓଠରେ ଭଷା ନାହିଁ···ମୁହଁରେ ଅସାମାନ୍ୟ ଆଗ୍ରହର ଦୀପ୍ତି ।

ଦୁହେଁ ଭିତର ଘରେ ପଶିଲେ । ଦୁଇ ସ୍ତରରେ କାଠ ଆଲମାରୀରେ ଭର୍ତ୍ତି ବହି···ଇଂରାଜୀ, ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା, ହିନ୍ଦୀ··· କେତେ କ'ଣ ?

ଡନ୍ଲପ୍ ପିଲୋ ଦିଆ ଦୁଇ ସ୍ତରର ଚୌକି ଓ ଟେବୁଲ୍··· କାଗଜ, କଲମ ଓ ଦୁଆତ ।

ରତ୍ନା ଯେପରି ଅଲ୍ଲାଉଦ୍ଦିନର କୁହୁକ-ରାଜ୍ୟରେ ପଡ଼ିଯାଇଛି ! ଏତେ ବହି, ତାକୁ ପୁଣି ସବୁ ପଢ଼ିଛନ୍ତି ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ ଆପଣାର ସବୁ କାମଧନ୍ଦା ସତ୍ତ୍ୱେ ।

(ମାଳମା କାଳି ? ଆଃ, ମାଳମା !)

ଶିଶୁଙ୍କ ପରି ପରସ୍ପେ ନାଚିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା ରତ୍ନାର··· ପ୍ରତି ଆଲମାରୀ ଖୋଲି ଗୋଟି ଗୋଟି ବହି ଦେଖିବାରେ ଲାଗିଗଲା ସେ ।

ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ ରତ୍ନା ଦେବୀ···

ରତ୍ନାର ପଛପଟେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମବାବୁ କହୁଥିଲେ ।

କଲିକତାର ଫୁଟ୍ପାଥ୍ରୁ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲି ଥରେ ଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ରତ୍ନ···ବଙ୍କିମଙ୍କର ସ୍ୱହସ୍ତ ଲେଖା ମାତ୍ର ଦେଢ଼ ଟଙ୍କାରେ ।

ଏ ହେଉଛି ବଙ୍କିମ ଚାଟର୍ଜୀଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଣ୍ଡୁଲିପି···

ଶ୍ୱେତପଦ୍ମଙ୍କର ତପ୍ତ ନିଶ୍ୱାସ ରତ୍ନାର ବେକ ଓ କାନମୂଳରେ ବାଜୁଛି ।

ଏ ସୋମରସେଟ୍ ମୋମ୍‌ଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଳ୍ପାବଳୀ ।

ଶିରଶିରେଇ ଉଠୁଛି ରତ୍ନା···

ଏ ହେଲା ପୃଥିବୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗଳ୍ପଗୁଚ୍ଛ ।

ରତ୍ନା ବୋଧହୁଏ ମୂର୍ଚ୍ଛିତା ହୋଇପଡ଼ିବ···କସ୍ତୁରୀମୃଗ ପରି ନିଜର ଗନ୍ଧରେ ନିଜେ ଆକୁଳ ସେ···ଏ ଯେପରି ତା'ର ସ୍ୱପ୍ନର ନନ୍ଦନ କାନନ···ପିଲାଦିନେ ସେ ଶୋଇ ଶୋଇ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲା···ଏଇପରି ଗୋଟିଏ ଘର···ଏହିପରି ବହିର ଆଲମିରା···ଏହିପରି ସୁନ୍ଦର ଫରଣିଚରପୂର୍ଣ୍ଣ ଆସବାବ···ତାହାର ଭିତରେ ପ୍ରଜାପତି ପରି ଘୂରି ବୁଲୁଥିବ ସେ ଏ ବହିରୁ ସେ ବହିକୁ ମଝିରେ ମଝିରେ ···ସାଥିରେ ତା'ର ଥିବେ "ସେ"···ଗୋଟା ପରେ ଗୋଟା ବହି ପଢ଼ି ପଢ଼ି ଯେତେବେଳେ କ୍ଳାନ୍ତିରେ ଆଖିପତା ଲାଗି ଆସୁଥିବ, ଆଉଜି ପଡୁଥିବ ସେ "ତାଙ୍କରି" କୋଳରେ···ଆଉ ସେ ହସି ହସି ତା'ର ଆଖିପତାରେ କର ସଂଚାଳନ କରି କହୁଥିବେ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ···କର୍ମ, କର୍ତ୍ତା, କ୍ରିୟାର ଗୋଟିଏ ସମଷ୍ଟି···

"ତୁମକୁ ମୁଁ ଭଲ ପାଏଁ···"

ଆଖିପତା ବୁଜି ହୋଇଆସିଲା ରତ୍ନାର··· ସେଥିରେ ଭରି ରହିଥିଲା କ୍ଳାନ୍ତି, ଅବସାଦ ଆଉ ସମ୍ମୋହନ···ଜଳିଉଠୁଛି ଲୋମମୂଳ ··ଜୀବନର ସକଳ ସଫଳତା ଯେପରି ଦାନା ବାନ୍ଧୁଛି ତା'ର ପ୍ରତି ଲୋମକୂପରେ···ସେ ଯେପରି ଖସିଯାଉଛି···ଖସିଯାଉଛି ତଳକୁ···ନରମ କାଦୁଅର ବୋଳ ଅବା ପାତଳ ଶିଉଳିରେ ଯିମିତି ଖସଡ଼ି ଯାଉଛି ପାଦ···ଆଃ, କି ଆରାମ ସେ ଖସଡ଼ି ଯିବାରେ !

ତା'ର ଯେମିତି ଆଉ ସାହସ ନାହିଁ ଏତେ ପ୍ରାଣପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟର ସାମନା କରିବାକୁ ଏତେବେଳେ ।

ଆଖିପତାରେ ତା'ର ମାଳ ନାଇଲନ୍ ଆଲୁଅ···ମୁହଁର ସୀମାରେ ବଳୟ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୁହଁ···ରତ୍ନା ଜାଣି ମଧ୍ୟ ଅପସରି ଗଲା ନାହିଁ···ଅପସରି ପାରିଲା ନାହିଁ ସେ···ସେ ମୁହଁର ମାଳମ ବିବରରୁ ଯେପରି ଖାଲି ଶୁଭୁଛି "ସିସମ୍ ଫାଙ୍କ୍", "ସିସମ୍ ଫାଙ୍କ୍"—"ତୁମକୁ ମୁଁ ଭଲପାଏ" "ତୁମକୁ ଭଲପାଏଁ ରତ୍ନା ଦେବୀ"···ଓଠ ତା'ର ଈଷତ୍ ଲହରିତ ହୋଇଉଠିଲା ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଣପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟମୟ ସ୍ପନ୍ଦନରେ···

ସେପାଖ ଘରେ ଟେଲିଫୋନ୍ ବାଜୁଥିଲା···ଆଉ ଆଉ ବାଜୁଥିଲା··· (ମାଳମା କାହିଁ···ମାଳମା ? ? ?)

ଆସାନ୍‌ସୋଲ୍

ଚିହ୍ନିପାରୁନାହାନ୍ତି ଆଜ୍ଞା, ନମସ୍କାର !

ନମସ୍କାର, ଆରେ ତୁମେ କୁଆଡ଼ୁ ? କେତେଦିନ ପରେ ଦେଖା । ବେଶ୍ ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉନ୍ନତି ହୋଇଯାଇଛି ଇଆ ଭିତରେ । ଆଉ କଅଣ କରୁଛ ଆଜିକାଲି—ଶୁଣେଁ ।

ସାଇକେଲଟା ଆଉଜେଇ ଦେଇ ଟ୍ରାଉଜର କ୍ଲିପ୍‌ଟା ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ ଉତ୍ତର ଦେଲି —

ଯାହା ଦେଖୁଛନ୍ତି ସେଇଆ ।

ମାନେ ?

ଆସାନସୋଲ ଗାଡ଼ି ଧୂମ ଫୁତ୍କାରରେ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ କମ୍ପାଇ ପଶି ଆସୁଥିଲା ।

ବନ୍ଧୁଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନବାଚକ ଆଖି ଦୁଇଟା ପ୍ରତି ନଜର ନ ଦେଇ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି —

ଆଉ କଅଣ ? ଡେପୁଟି କଲେକ୍ଟର ହେଲେ, ବାହା ମାହା ହେଲେ, ଖବର କାଗଜରେ ନାଆଁ ବାହାରିଲା । କାଇଁ ଆମମାନଙ୍କୁ ତ କିଛି ମିଳିଲା ନାହିଁ ?

ଜନତାଙ୍କୁ ଦୁଇ ପାଖକୁ ଆଡ଼େଇ ଦେଇ ଅଷସ୍ତୁ ଆପଣାର ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥିଲି ମୁସଲମାନ ହୋଟେଲ ନିକଟକୁ । ମାଂସ କଟ୍‌ଲେଟ୍‌ର ଉଷୁମ ଉଷୁମ ବାସ୍ନା ପ୍ଲାଟଫର୍ମର ଦୂଷିତ ବାତାବରଣ ଭିତରେ କ୍ଷୁଧାର ସଂଚାର କରୁଥିଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଅକ୍ଷୟ ପଶିଲା ହୋଟେଲ ଭିତରକୁ ଅତି ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ।

କ୍ୟା ବାବୁଜୀ ?

ଦୋ ଓମ୍‌ଲେଟ୍ ।

ହଁ ଏବେ ପୋଷ୍ଟିଙ୍ଗ୍ କେଉଁଠି ? ଜୟପୁରରେ ନା । ଭଲ ଜାଗା—ଏଜେନ୍‌ସି ଆଲାଉନ୍‌ସ ମିଳୁଥିବ—ହେଲେ ଜଳବାୟୁ ସେତେ ଭଲ ନୁହେଁ ।

ଜଳବାୟୁ, ହଁ—

ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା ଅକ୍ଷୟ ।

ସାମନା ଟେବୁଲରେ ମିଆଁ ଜଣେ ଢକଢକ କରି ଗିଲାସେ ପାଣି ଉଦରସ୍ଥ କରୁଥିଲେ ।

ଘରର ଖବର ଦେଇ କହିଲା—କଟକ କୁଆଡ଼େ ଗୁଲି ଆସିଥିଲ ? କ'ଣ କିଛି କାମରେ—ହଁ ସେଇମିତି ?

ଅକ୍ଷୟର ହଠାତ୍ ଆନ୍ତରିକତା ଲୋପ ପାଉଥିବାର ଦେଖି ଖୁସି ଲାଗୁଥାଏ ସେତିକି ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟ ଆସୁଥାଏ ।

ଘଣ୍ଟାକୁ ଅନାଇ କହିଲା ସେ—

ଚାଲ, ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବା ସମୟ ହେଲାଣି, ଟିକଏ ଚଞ୍ଚଳ—

ଆରେ ଯାଃ, ମଫସଲିଆଙ୍କ ପରି ତ କ'ଣ କହିଲଣି ତୁମେ ! ଇଞ୍ଜିନ୍ ତରା ପାଣି ନେବାକୁ ଯାଇଛି !

ଘ କପରୁ ଶେଷ ବିନ୍ଦୁ ଘ ସରିଆସିଲା ।

ପଚାରିଲେ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲା, ଅକ୍ଷୟ, ତୁମେ ଆସୁଥା । ମୁଁ ଯାଇର ବନ୍ଦ ଦେଉଛି, ଅକାରଣ ଡେରି ହେବ କାହିଁକି ?

ଅକ୍ଷୟ ଚାହିଁଲା ମୋ ଆଡ଼େ, ହସିଲା । ସେ ହସରୁ ସବୁ ଜୀବନ ଯିମିତି କିଏ ଲୁଟି ନେଇଯାଉଛି ।

ସାମାନ୍ୟ ଦଶ'ଣା ବାର'ଣାର ଜଳଖିଆ ପାଇଁ ଅକ୍ଷୟର ମନ ଭିତରେ କି ଆନ୍ଦୋଳନ !

ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ମୁଁ ଦେଖିଥିଲି ଅକ୍ଷୟ କିମିତି ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ମନିବ୍ୟାଗରୁ ତା'ର ଟଙ୍କାକିଆ ନୋଟ୍‌ଟିଏ କାଢ଼ି ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ ହୋଟେଲ ମାଲିକକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଉଛି—

ଇଚ୍ଛାହେଲା ଖୁବ୍ ବଡ଼ ପାଟି କରି ହସିବାକୁ—

ଦଳେ କଲେଜ ଗ୍ରୁପ ପାଖଦେଇ ଚାଲିଗଲେ···ଧକ୍‌କା ମାରି ନ ମାରିଲା ପରି । ଗାଡ଼ିର ଡବାମାନଙ୍କର ଝିଅମାନଙ୍କ ଉପରେ ଟିପ୍‌ପଣୀ ଦେଇ ଚାଲିଥାଆନ୍ତି ସେମାନେ । କିଏ ସେମାନଙ୍କର ଫିଗର ଅନୁସାରେ ଠିକ୍ ପାଶ୍ ମାର୍କ ରଖିବ, କିଏ ବା ଅନର୍ସ ପାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ—କିନ୍ତୁ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ନୁହେଁ—ଖୁବ୍ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ପରୀକ୍ଷକ ଏମାନେ; ପରୀକ୍ଷକ ହେବାର ସାଧ ମେଣ୍ଟାଇ ନିଅନ୍ତି ଏଇ ପ୍ରକାରେ । ଯୌବନର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ନୂଆ ନିଶା ମଜ୍‌ଗୁଲ କରି ରଖିଥାଏ କଲେଜର ଲୌହ ଆବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରର ଜୀବଗୁଡ଼ିକୁ; ପ୍ରାଚୀର ଟପି ବାହାରିଲେ କି ଦଶା ହେବ ଏମାନଙ୍କର ? ଦୟା ଆସେ···

ଅକ୍ଷୟକୁ ଆଗନ୍ତୁକ ଖଣ୍ଡେ ସିଗାରେଟ ବଢ଼ାଇଦେଇ ଦିଆସିଲିର ନିଆଁ ଧରେଇଦେଲା । ପାଖ ଦେଇ ତରୁଣୀ ଜଣେ ଚାଲିଗଲେ ହେଜେଲିନ୍ ସ୍ନୋର ସୂକ୍ଷ୍ମ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରି-ଦେଇ । ଅକ୍ଷୟର ଆଖି ବୁଲିଗଲା ସେଇଆଡ଼େ; ଦିଆସିଲି କାଠିଟା ଖସିପଡ଼ିଲା ତଳେ । ନବବିବାହିତ ବୁକୁତଳେ ହୁଏତ ଅକ୍ଷୟର

ପରଶ୍ରାନ୍ତ ଝରିପଡୁଥିଲା—କେଉଁଠି ଟିକିଏ ଖଟ୍‌କା ରହିଯାଇଥିଲା ସତେ ଯିମିତି ।

ପଚାରିଲା—କିଏ କି ରାଜୁ ?

କେଜାଣି ଭାଇ, ତିନି ବର୍ଷ ହେଲା ତ କଲେଜ ସହିତ ସବୁ ସମ୍ପର୍କ ତୁଟିଲା । କେହି ଜଣେ ହୋଇଥିବେ ସେଇ କଲେଜର ରୂପସୀ—କହିଲି ।

ଦୀର୍ଘନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଲା ଅକ୍ଷୟ । ପାଣି ନେଇ ଫେରିଆସୁଥିବା ରେଲଇଞ୍ଜିନ୍‌ର ତୋଫା ଆଲୁଅରେ ଅକ୍ଷୟ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଲି··· ମୁହଁ ତା'ର ଅସନ୍ତୋଷ ଆଉ ନୈରାଶ୍ୟର ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଭାସ ।

କାହିଁକି ? କାହିଁକି ?

ହୁଇଲର୍ କମ୍ପାନୀ ଜାଣି ସାରିଲାଣି ବାବୁ କଣ୍ଟି ବହି କିଣନ୍ତି ନାହିଁ—ଖାଲି ଗୁଡ଼ାଏ ଘଣ୍ଟାଘଣ୍ଟି କରି ଯାଆନ୍ତିଫେରି । ମନା କରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଟ୍ରାଉଜର୍ ଅଛି । ନେକ୍‌ଟାଇ ଅଛି, ଆଉ ଅଛି ଟିସଟ୍ ଘଡ଼ି ···ରୋଲ୍‌ଡ଼ଗୋଲ୍‌ଡ଼ ଚଷମା, ନିଶତଳେ ମନରଞ୍ଜନୀ ହସର ଝଲକ । ବାବୁ ଯେଉଁ ବହି ଦେଖାନ୍ତି, ସେ ବହିର କାଟ୍‌ତି ହୁଏ ।

ଶଙ୍କରସ୍ ଉଇକ୍‌ଲିର ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାଟା ଦେଖେଇଲି ।

ଅକ୍ଷୟ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ି ମୋ ସାଥିରେ ଦେଖିଲା ।

—ଭାରତବର୍ଷରେ ଏପରି ହାସ୍ୟରସାତ୍ମକ ପତ୍ରିକା ବିରଳ, ଅକ୍ଷୟ !

ଆମେ ଆଉ ଜାଣିଲୁଁ କଅଣ ? ସେଇ ବଣ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଗୁଡ଼ାଏ ଅନାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଶି ମିଶି ଜୀବନ ଯିବା ଉପରେ ।

ସହାନୁଭୂତିରେ ଗଳା ସରଳ କରି କହିଲି ।

—ତା' ସତ, ଭାଇ ତା' ସତ । କିନ୍ତୁ ଏଆଡ଼କୁ ଆସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ନାହଁ ?

—ତା ହେଇପାରୁଛି କେଉଁଠି ? ପରିଚୟ ଥିଲେ ତ ହୁଏ । ଆସିଥିଲି ସେଇଥିପାଇଁ···ଦେଖାଯାଉ ।

ଗାଡ଼ି ଛୁଡ଼ିବା ଘଣ୍ଟି ଦେଇଥିଲା ।

ଏତେବେଳକୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଅକ୍ଷୟର ହଠାତ୍ କଟକରେ ଆବିର୍ଭାବର କାରଣ ।

ଯୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ଦେଇ ପତ୍ରିକାଟି କିଣିଲା ଅକ୍ଷୟ ।

ହୁଇଲର୍ କମ୍ପାନିବାଲା କୃତଜ୍ଞତାରେ ଚାହିଁଲା ମୋ ଆଡ଼େ ।

—ଆଚ୍ଛା, ଭଜ, ତୋ ହାଲ୍‌ଚାଲ୍ ତ କିଛି କହିଲୁ ନାହିଁ !

ପୁଣି ସେଇ ଜଟିଳ ପ୍ରଶ୍ନ ।

—ମୋ ହାଲ୍‌ଚାଲ୍ । କହିଲି ପରା, ମତେ ଯିମିତି ଦେଖୁଛୁ ସିମିତି ।

—ମାନେ ? କଣ ଲ' ପଢ଼ୁଛୁ ?

—ନାଇଁ ।

—ଚାକିରି ପାଇଲୁଣି ?

—ନାଇଁ ।

—ତେବେ କରୁଛୁ କ'ଣ ?

ଗାର୍ଡ ନେଳଆ ଆଲୁଅ ହଲେଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲା । ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ଅତି ନିକଟ ଇଣ୍ଟର୍‌କ୍ଲାସ ଡବାରେ ଚଢ଼ିଲା ଅକ୍ଷୟ ।

ପଚାରିଲି—କ'ଣ ଇଣ୍ଟର୍ ?

—ଆଉ ଟି. ଏ.

ସେକେଣ୍ଡ୍ କ୍ଲାସର । ସେତିକି ତ ଲାଭ ।

ଆସାନ୍‌ସୋଲ୍ ଗାଡ଼ି କମ୍ପି ଉଠିଥିଲା ।

ଅକ୍ଷୟ ଝରକା ଭିତରୁ ରୁମାଲ ହଲେଇ ହଲେଇ ଦୂର ଦିଗ୍‌ବଳୟ ସହିତ ମିଶି ଯାଉଥିଲା ।

ସେଇଆଡ଼େ ଚାହିଁ ରହିଥିଲି ମୁଁ ।

ଗେଟ୍ ଟିକେଟ୍ କଲେକ୍ଟର ପଚାରିଲା, ବାବୁ, ଆପଣଙ୍କର ଟିକଟ୍ ?

—ମାନେ ?

—ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଟିକଟ୍ ।

ଆଉ ଜଣେ ଟିକେଟ କଲେକ୍‌ଟର ପାଖକୁ ଲାଗିଆସି କହିଲା, "ବାବୁ ସବୁଦିନେ ଆସନ୍ତି ଇମିତି"

ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଅନେଇ ଟ୍ରାଉଜରରେ କ୍ଲିପ୍ ଖୋସିଲି ଆଉ ଥରେ ।

ଜନକ ଆଉ ପ୍ରେମିକ

—କ—

ରୋଜ୍ ସକାଳେ ସେ ଟାଉନ୍ ବସ୍‌ରେ କଚେରୀକୁ ଗଲାବେଳେ ତା’ ଆଗ ସିଟ୍‌ରେ ସେଇ ଯୁବତୀଟିକୁ ଦେଖେ ଏବଂ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ନିଜର ଅଜାଣତରେ ସେ ସେଇ ଯୁବତୀଟିକୁ ଭଲ ପାଏ ।

ବସ୍‌ରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଯୁବତୀ ମହିଳା ସ୍କୁଲକୁ ଚାଲିଯାଏ, ଆଉ ସିଏ ବି ସେଇଠି ଓହ୍ଲାଇ କଚେରୀକୁ ଯାଏ । ଯୁବତୀ ସୁନ୍ଦରୀ, ହାତୀଦାନ୍ତ ପରି ଦେହର ରଙ୍ଗ, ଆଖିର ତୋଳା ଡ୍ୟାଟ୍‌ମ୍ୟାନ୍ କାଳିଠାରୁ ବି ଆହୁରି ବେଶୀ କଳା, ଆଉ ସ୍ନିଗ୍‌ଧ । ପ୍ରତିଦିନ ସେଇ ଗଳିରାସ୍ତାରୁ ସେ ବାହାରି ଆସେ; ବସ୍ ପୂରା ବ୍ରେକ୍ ଦେଇ ଅଟକେଇବା ପୂର୍ବରୁ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ଗାଡ଼ିରେ ଚଢ଼ିଯାଏ—ଧଇଁସଇଁ ହୋଇ ଭିତରେ ପଶି ନିଜର ଚାରିପାଖକୁ ଥରେ ଅନେଇଦିଏ ।

ଯେଉଁବେଳେ ନରେଶ ପ୍ରଥମେ ସେଇ ଯୁବତୀଟିକୁ ଦେଖିଲା, ଯୁବତୀର ମୁହଁଟି ତାକୁ ମୋହି ନେଇଥିଲା ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ । ଜୀବନରେ ସମୟେ ସମୟେ ମଣିଷ ଏପରି ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭେଟେ ଯେ, ତା’ର ପରିଚୟ ନ ବୁଝି ବି ତାକୁ ନିଜର ବାହୁପାଶରେ ବାନ୍ଧି ପକାଇବାର ଆକାଂକ୍ଷା ମନଭିତରେ ଉଙ୍କି ମାରେ ସବୁଠୁ ବେଶୀ । ସେ ପାଗଳ ହୋଇପଡ଼େ । ଉଷା ସିମିତି ଜଣେ । ସେ ନରେଶର ଭିତର ଅଭିଳାଷର ସୂଚକ ପାଇଥିଲା ତା’ର ଗୋପନୀୟ ଆଶାର ସନ୍ଧାନ ନେଇଥିଲା ଏବଂ ସବୁଥର ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦେଇଥିଲା ମଧ୍ୟ ।

ନିଜର ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ନରେଶ ତାକୁ ଟିକିନିଖି କରି ନ ଚାହିଁ ରହିପାରେନି । ଲୁଚିରେ ଉଷାର ମୁହଁ ନାଲି ପଡ଼ିଯାଏ—

ନରେଶ ତା' ଦେହି ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ଆଖି ବୁଲାଇନଏ; କିନ୍ତୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ପରେ ଅମାନିଆ ଆଖି ଦିଟା ପୁଣି ବୁଲିଆସେ ସେଇଠିକି । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କର ଅତି ନିକଟେଇ ଆସିଲେ ।

ବସ୍‌ରେ ଲୋକ ବେଶୀ ହୋଇଥିଲେ ନରେଶ ଉଷାକୁ ଏଣିକି ନଜର ଜାଗାଟା ଗୁଡ଼ାଇଦିଏ । ଇଆରି ଭିତରେ ଉଷା ଆଉରି ଆଗେଇ ଯାଇଛି । ନରେଶକୁ ଦେଖିଲେ ସେ ଟିକିଏ ହସିଦେଇ ତାକୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଏ । ନରେଶ ତାକୁ ଅନେଇଲେ ସେ ଆଖିପତା ନୁଆଁଇନଏ ସତ, କିନ୍ତୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯିମିତି ସେଇଟା ତାକୁ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ ।

ଶେଷକୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା । ବେଶ୍ ନିବିଡ଼ ପ୍ରଣୟ ଜମି ଆସିଲା—ଦିନ୍ ଅଧଘଣ୍ଟାକର ପ୍ରଣୟ —ନରେଶର ରୁଟିନରେ ସଜୀବ ଅଧଘଣ୍ଟା ଗୋଟିଏ ସେ । ଫାଇଲ ଭିତରେ ସେ ସେଇ ଛବି ଦେଖେ, ଯୁଆଡ଼େ ଚାହିଁଲେ ବି ତାହାର ମୁହଁ ଦିଶିଯାଏ—ମନେହୁଏ ସତେ ଯିମିତି ସେଇ ନିଜ ଶରୀରଟି ଉପରେ ଅଧିକାର ସ୍ଥାପନ କରିବା ନରେଶ ମନରେ ଦିଏ ବହୁତ ବେଶୀ ଆହ୍ଲାଦ । ସେ ଆନନ୍ଦରେ ଥରିଉଠେ ।

ଏବେ ଉଷା ତା' ସହିତ କରମର୍ଦ୍ଦନ କରେ । ନରେଶ ସେଇ କୋମଳ ଅଙ୍ଗୁଳିଗୁଡ଼ିକର ମୃଦୁ ଚାପ ପରଦିନ ଯାଏ ସାଇତି ରଖେ ।

ତେବେ ଉଷା ତାକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲା ନିଶ୍ଚୟ । କାରଣ ଦୋଳପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଛୁଟିରେ ସେ ତା' ସାଥିରେ ପୁରୀ ଯିବ ବୋଲି କଥା ଦେଲା । ନରେଶର ଛାତି ଫୁଲିଉଠିଲା ।

—ଖ—

ଉଷାକୁ ପହୁଲେ ରେଲଷ୍ଟେସନ୍‌ରେ ଦେଖି ନରେଶକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଉଷା କହିଲା, ଦେଖନ୍ତୁ, "ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କିଛି କହିବାକୁ ଚାହେଁ । ଆହୁରି ୨୦ ମିନିଟ୍ ଅଛି—ମୁଁ ଏହା ଭିତରେ ମୋର ଯାହା କହିବା କଥା, କହି ସାରିଥିବି ଯେ !"

ତା'ପରେ ସେ ନିଜର ବେପଥୁମୟ ଶରୀରକୁ ନରେଶର ପୃଥୁଳ ବାହୁରେ ଆଉଜେଇ ଦେଇ କହିଲା, "ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସାଥିରେ ଯିବି ଯଦି ଆପଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରନ୍ତି ଯେ···ଯେ···ଆପଣ···ମୋ' ପ୍ରତି କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇବେ ନାହିଁ । ନଚେତ୍···· "

ସେ ହଠାତ୍ ଲାଲ ପଡ଼ିଗଲା । ଆଉ କିଛି କହିପାରିଲାନି । ନରେଶ କ'ଣ କହିବ, କିଛି ଜାଣିପାରିଲାନି । ସେ ଏକା ସାଥିରେ ଆଶା ଓ ନିରାଶାର ମଝିରେ ଗୋଟିପଣେ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମନ ଗମ୍ଭୀର ଚକ୍ଷୁ କଏ ଯିମିତି କହିଲା, "ହଁ, ସେଇୟା ହଉ ।" କିନ୍ତୁ ରୀତିଗୋଟାକଯାକ ତ ତା' ଶିରାରେ ତାତିଲା ରକ୍ତ ବୋହିବାକୁ ସେ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ନାରୀର—କରିବ କ'ଣ ?

ତାକୁ ଚୁପ୍ ଦେଖି ଉଷା କହିଲା, "ଦେଖନ୍ତୁ, ଯଦି ଆପଣ ଏଇ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ନ କରନ୍ତି, ତେବେ ମୁଁ ଏଇଠାରୁ ଚାଲିଯାଉଛି ।" କଣ୍ଠରେ ତା'ର ଅଶ୍ରୁ, ନୟନରେ ମିନତିର ବ୍ୟର୍ଥ-ପ୍ରୟାସ ।

ନରେଶ ତା' ହାତକୁ ଟିକିଏ ଚିପିଦେଇ କହିଲା, "ହଁ, ଆପଣଙ୍କ ଯାହା ଇଚ୍ଛା, ସେଇୟା ହେବ ।"

କୁହୁଡ଼ିର ଆବରଣ କଟିଗଲା । ଭୟହୀନ ମୁଖରେ ଲାବଣ୍ୟ ଝରିପଡ଼ିଲା । ଉଷା କହିଲା, "ହେବେ ନା' ?"

ନରେଣ 'ଚା' ଆଖି ଭିତରକୁ ଅନେଇ କହିଲା, "ହଁ, ନଷ୍ଟସ୍ପ !"

"ଏତବେ ଟିକେଟ୍ ଆଣନ୍ତୁ ।"

ଭରା ଗାଡ଼ିରେ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ସୁଯୋଗ ମିଳି ନ ଥିଲା । ସମାନ୍ୟ ବିଶ୍ରାମ ପରେ ଦୁହେଁ ଯାକ ବୁଲି ବାହାରିଲେ ସମୁଦ୍ର-କୂଳ ଆଡ଼େ । ଦୁହେଁ ଯାକ ସମୁଦ୍ରର ଧାରେ ଧାରେ ଚାଲିଥାଆନ୍ତି । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତି । ଲହରୀ ଗୋଟିକି ଗୋଟି ଆସି ଦୁହିଁଙ୍କର ପାଦ ଧୋଇଦେଇ ଯାଉଥାଏ । ଦୁହେଁ ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଚାଲିଥାଆନ୍ତି । ଜନସମାଗମ ଅଞ୍ଚଳ ଛାଡ଼ି ସେମାନେ ଆହୁରି ନିର୍ଜନିଆ ଜାଗାକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସମୁଦ୍ରର କରୁଣ ଗର୍ଜନ ଶୁଭୁଥାଏ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣର ରୁଦ୍ଧ ହତାଶା ପରି—ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କର ଏତେ ନିକଟରେ···ପୁଣି ଏତେ ଦୂରରେ ।

ନଗ୍ନ ବାଲିତଟର ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଝାଉଁବଣ ଆରମ୍ଭ ହେଲା—ବଡ଼ ସାନ ଅସୁମାରି ଝାଉଁଗଛ ପବନରେ ଦୋଳାୟିତ ହୋଇ ମର୍ମରି ଉଠୁଛି । ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ତିନି ମାଇଲ ଲମ୍ବର ବଣ—ସୁନ୍ଦର, ଚମତ୍କାର । ନରେଶ କହିଲା, "ଦେଖିଲଣି, ଝାଉଁଗଛ "କି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି ! ହେଇଟି, ତାରି ଅନ୍ତରାଳରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ବିଦାୟ ମାଗିବାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ।"

ଉଷାର ଚିତ୍ତ ଉଲୁସି ଉଠିଲା । ଝାଉଁର ମର୍ମର ତା' ପ୍ରାଣରେ ସ୍ପନ୍ଦନ ଆଣିଲା । ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ପରି ସେ କହିଲା, "କି ଚମତ୍କାର !"

ଉଭୟେ ଝାଉଁ ବଣ ଭିତରେ ପଶିଲେ । ନରମା ଗଛଟିଏ ବାଛି ତା'ରି ତଳେ ଦୁହେଁ ବସିଗଲେ ଲାଗାଲାଗି ହୋଇ ।

ସମୁଦ୍ରକୂଳିଆ କାକର-ପବନ ଟିକିଏ ଜୋରରେ ବହିଗଲା । ଦୁହିଁଙ୍କର ମଥା ଉପରେ ସହସ୍ର ଝାଉଁଗଛ ପ୍ରଣୟର କରୁଣ-କାହାଣୀ ଗାଇଗଲା—ନୈବେଦ୍ୟ ପରି ଫୁଲାଏ ସରୁ ସରୁ ପତ୍ର ଝରିପଡ଼ିଲା ଦୁହିଁଙ୍କ ମଥାରେ । ଅସ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟର ସ୍ନିଗ୍ଧ ପାଟଳିମା ସମୁଦ୍ର ଲହରୀର ତାଳେ ତାଳେ ଭାସିଆସିଲା—ଝାଉଁଗଛ ମର୍ମରିଲା, ଆଉ ମର୍ମରିଲା ।

ଉଭୟେ ଉଭୟଙ୍କୁ କୋମଳ ଭାବରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲେ । ତା'ପରେ ପରସ୍ପରର ଆଲିଙ୍ଗନ-ପାଶ ନିବିଡ଼ ହୋଇଆସିଲା । ସେଇ ବାଲି ଉପରେ ଦୁହେଁ ବସିରହିଲେ, ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ସୂତାଏ ମାତ୍ର ବ୍ୟବଧାନ ନ ରଖି । ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଚୁମ୍ବନ କଲେ— ଭୁଲିଗଲେ ଚାରିଆଡ଼ର ପରିସ୍ଥିତି । ଉଷାର ନୟନ ମୁଦ୍ରି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା—ସେ ନରେଶଙ୍କୁ ଆପଣା ବାହୁରେ ଭିଡ଼ିନେଲା କିଛି ନ ଭାବି, ଆପଣାର ଅଜାଣତରେ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟବୁଭୁକ୍ଷା ତା'ର ସାରା ଶରୀରରେ ରୋମାଞ୍ଚ ସୃଜିଗଲା—ଶେଷରେ ସେ ନିଜକୁ ଅଜାଣତରେ ନରେଶ ନିକଟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ କରିଦେଲା ।

ହଠାତ୍ ଉଷା ନିଜକୁ ଫେରିପାଇଲା । ଉଠିପଡ଼ି ନିଜର ଦୁରବସ୍ଥାରେ ନିଜେଇ ଥରିଉଠିଲା—ଆଖିଡୋଳା ଫାଟି ଝରି-ପଡ଼ିଲା ତପ୍ତ ଅଶ୍ରୁ, ଘନ ବକ୍ଷଦେଶ ଦୁଃଖରେ ଉଠିଲା, ପଡ଼ିଲା—ସେ କାନ୍ଦିଲା—ବଡ଼ ପାଟିକରି କାନ୍ଦିଲା ।

"ନରେଶ ବାବୁ, ଆପଣ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲ ପରେ—"

କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ସେ ନରେଶଙ୍କୁ ପଛରେ ପକେଇଦେଇ ଆଗରେ ଚାଲିଗଲା । ଗାଡ଼ିରେ ଦୁହେଁ ଫେରିଲେ । କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ସେ ଜନଗହଳ ଭିତରେ ହଜିଗଲା କୁଆଡ଼େ ।

--ଗ—

ତହିଁଆରଦିନ ବସ୍‌ରେ ଦେଖାହେଲ । ଉଷା କହିଲା, "ମୋର ଆପଣଙ୍କ ସାଥିରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଅଛି ।" ଦୁହେଁ ବସ୍‌ରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ଉଷା କହିଲା, "କାଲ ଯାହା ଘଟିଯାଇଛି, ତା'ପରେ ମତେ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରୁ ଚିର ବିଦାୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।"

"କାହିଁକି ?"—ପଚାରିଲା ନରେଶ ।

"କାରଣ ମୁଁ ପାରିବି ନାହିଁ, ମୁଁ ଆଉ ପାରିବି ନାହିଁ—ବିଦାୟ ।"

ହପ୍ତାଏ ଯାଏଁ ଦୁହିଙ୍କର ଆଉ ଭେଟ ହେଲା ନାହିଁ । ନରେଶ ତା'ର ଠିକଣା ବି ଜାଣିନ । ତେଣୁ ସେ ଭାବିଲା, ନିଶ୍ଚୟ ସେ ତାକୁ ଚିରଦିନ ଲାଗି ହରେଇଛି । ନଅ ଦିନ ଦିନ ନରେଶ ଦୁଆରେ କିଏ ଡାକିଲା । ନରେଶ ଦେଖିଲା—ଉଷା । ଉଷା ନରେଶର ପ୍ରସାରିତ ବାହୁ ଭିତରେ ପଶିଗଲା—ଆଉ ବାଧା ଦେଲାନି । ତିନି ମାସ କଟିଗଲା ।

ନରେଶ ମନରେ ଏଣିକି ଆସିଲା କ୍ଳାନ୍ତି । ଉଷାର ତରଳ ରୂପକାନ୍ତି ତାକୁ ଆଉ ଆହ୍ଲାଦ ଦେଲା ନାହିଁ ଏବଂ ସେ ଯେତେବେଳେ ଜାଣିଲା ଯେ ଉଷାର ଉଦରରେ ଶିଶୁ—ସେ ସେଇ ରାତି ଲୁଚି ଲୁଚି କଟକ ଛାଡ଼ିଲା ଉଷାର ମସ୍ତକରେ ବଜ୍ର ପ୍ରହାର କରି । ଉଷା ଆସି ନିଜର ଦରିଦ୍ର ବୁଢ଼ୀ ମାଆ ଆଗରେ ସବୁ କଥା ମାନିଗଲା । ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉଷାର କୋଳରେ ଶୋଭା ପାଇଲା ଗୋଟିଏ ଶିଶୁ—ପୁଅଟିଏ ।

—ଘ—

ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ ଅତିକ୍ରମି ଯାଇଛି । ନରେଶ ଏଇକ୍ଷଣି ବୃଦ୍ଧ ! ତା' ଜୀବନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନାହିଁ, ଆଶା ନାହିଁ, ଅଭିଳାଷ ନାହିଁ । ଅଛି ଅନ୍ତରର ଅଲକ୍ଷ ଚିତାଗ୍ନି—ତା'ର ଶରୀରକୁ ଅନ୍ତଃସାରଶୂନ୍ୟ କରି ଖାଇଯାଉଛି । ଏବେ ସେ ଦିନର ସେଇ ସମୟରେ ଶେଯରୁ ଉଠେ, ସେଇ ରାସ୍ତାରେ ଯାଏ, ସେଇ ଦୁଆର-ବନ୍ଧକୁ ଡେଇଁ ଭିତରକୁ ପଶେ, ସେଇ ଦରବାନ୍ ତାକୁ ସଲାମ ବଜାଏ । ସେଇ ଅଫିସରେ, ସେଇ ଚୌକିରେ ସେଇ ଫାଇଲ ସେ ଘାଣ୍ଟେ । ଜୀବନଟା ତାର ଏକୁଟିଆ—ବଡ଼ ନିଗ୍ଧୁଟିଆ । ଦିନଟା ସାଥି କରଣୀ ମେଳରେ କଟିଯାଏ—ରାତିଟା କଟେ ଅଭିଆଡ଼ୀ ମେସରେ । ପ୍ରତି ରବିବାର ନଈକୂଳରେ ଘଣ୍ଟାଏ କାଳ ବୁଲି ଫେରେ । ସେତିକି ତା' ଜୀବନରେ ଆରାମ ।

ସେ ଦିନ ରବିବାର । କାଠଯୋଡ଼ିକୂଳରେ ସେ ବୁଲୁଛି । ହଠାତ୍ କ'ଣ ଦେଖି ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ତା'ର ପାଖ ଦେଇ ସ୍ତ୍ରୀଟିଏ ଚାଲିଗଲେ ଦୁଇ ହାତରେ ଯୋଡ଼ିଏ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଚଲେଇ ଚଲେଇ—ଗୋଟିଏ ପୁଅ, ଆଉଟି ଝିଅ ।

'ସେ ଉଷା ।

ଉଷା ତାକୁ ଚିହ୍ନିପାରିଲା ନାହିଁ । ନରେଶ ରୁଦ୍ଧଶ୍ୱାସ ହୋଇ ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚରେ ପଡ଼ିଗଲା । ପୁଣି ଉଠିଲା ଉଷାକୁ ଦେଖିବାକୁ । ଉଷା ସେତେବେଳକୁ ବସିଯାଇଛି । ତା' ପାଖରେ ପୁଅଟି ସ୍ଥିରଦୃଷ୍ଟିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି । ଝିଅଟି ଧୂଳିରେ ଘୁଷୁରି ଘୁଷୁରି ବାଲିଘର ତିଆରି କରୁଛି । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଉଷା । କିନ୍ତୁ ତା' ଆଖିରେ ଆଉ ସେ ଚଞ୍ଚଳିଆ ସ୍ୱଭାବ ନାହିଁ । ଦେହରେ ସାଧାସିଧା ଶାଢ଼ୀ ଖଦ୍ଦର—ନୟନକୋଣରେ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଆଉ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ସ୍ପଷ୍ଟ

ଟିହୁ । ନରେଶ ଦୂରରୁ ତାକୁ ଅନେଇ ରହିଲା । ତା' ନିକଟକୁ ଯିବାକୁ ତାର ଆଉ ସାହସ ପାଇଲାନି । ଏତିକବେଳେ ତା' ପୁଅଟି ତା ଆଡ଼କୁ ଅନେଇଦେଲା । ସାରା ଶରୀରରେ ରୋମାଞ୍ଚ ଖେଳିଗଲା ନରେଶର । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ତାହାର ପୁଅ—ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ୧୦ ବର୍ଷ ବେଳେ ନରେଶର ଗୋଟିଏ ଫଟୋ-ଗ୍ରାଫ୍ ପରି ପୁଅଟିର ଚେହେରା—କି ସୁନ୍ଦର ! ସେ ଲୁଚିରହି ଦେଖିଲା ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ତାକୁ ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ । ପୁଅଟିର ଭାବନା ତାକୁ ତିଳ ତିଳ କରି ଖାଇପକାଇଲା । ସେ ଉଷାର ଘରକୁ ଗଲା । ପଡ଼ୋଶୀ ଘରର ବାବୁ ଜଣକ କହିଲେ, "ଜଣେ ଯୁବକ ଉଷାର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରେ ସମବେଦନା ଦେଖାଇ ତାକୁ ବାହା ହୋଇଛନ୍ତି ସମାଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମ୍ମୁଖ ସମର କରି । ନରେଶର ପୁଅକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ନିଜର ପୁଅ ପରି ଭାବନ୍ତି ଓ ସେତିକି ସ୍ନେହ ଆଦର କରନ୍ତି ।"

ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ରବିବାର ଦିନ ତା' ସହିତ ନରେଶର ଦେଖାହୁଏ । ସବୁଦିନ ନରେଶର ଛାତି ଭିତରେ ଛୁରୀ ଚାଲିଯାଏ—ମନ ହୁଏ, ତା' ପୁଅକୁ ଟାଣିଆଣି ଛାତି କଡ଼ରେ ଭିଡ଼ିଧରନ୍ତା ଟିକଏ—ତା' ମୁହଁସାରା ଚୁମ୍ବନରେ ଛାଇଦିଅନ୍ତା—ତାକୁ ସାଥିରେ ନେଇ କୁଆଡ଼େ ପଳାଇଯାଆନ୍ତା କେଜାଣି !

ବୁଦ୍ଧ ଅବିବାହିତର ନିଚେଲା ନିଗୁଡ଼ିଆ ଜୀବନ ତା'ର ସମସ୍ତ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଦେଲା । କେହି ଏବେ ତାକୁ ପଚାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତା' ଛାତି ଭିତରେ ଭୁହାଇ ଭୁହାଇ ସନ୍ତାନ-ବାତ୍ସଲ୍ୟ ଜାଗିଉଠେ । ଅତୃପ୍ତ ସ୍ନେହଦାନ ଲାଳସାରେ ସେ ପାଗଳ ହୋଇପଡ଼େ । ଏହିପରି

ମନୋଭାବର ତାଡ଼ନାରେ ଦିନେ ସେ ଉଷା ଆସୁଥିଲାବେଳେ ତା’ ସାମନାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଯାଇ ନିରକ୍ତିଆ ଥରିଲା ଓଠରେ ପଚାରିଲା—

"ମତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁନା ?"

ଉଷା ତା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା ମାତ୍ରେ କଳା ପଡ଼ିଗଲା । ଉପରେ ଚିତ୍କାର କରି ଛୁଆ ଦିଓଟିକୁ ଏକପ୍ରକାରେ ଘୋଷାରି ଘୋଷାରି ଚାଲିଗଲା । ନରେଶ ମେସ୍‌କୁ ଫେରି ମସିଆ ତକିଆକୁ ଆଖିର ଲୁହରେ ଭିଜାଇଲା ।

ମାସ ମାସ ବିତିଗଲା । ପ୍ରତିଦିନ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ସେ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଉଷା ସହିତ ତାର ଆଉ ଦେଖାହେଲାନି । ସେ ଖୁସିରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରନ୍ତା କିମ୍ବା ପର୍ବତ ପ୍ରମାଣ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରନ୍ତା ଯଦି ପ୍ରତିଦାନରେ ସେ ଆଙ୍କିପାରନ୍ତା ତା’ର ପୁଅଟିର କଅଁଳ ଗାଲରେ ଏକ ଦୀର୍ଘ ଚୁମ୍ବନ । ସେ ଉଷା ନିକଟକୁ ଚିଠି ଲେଖିଲା—ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ଖଣ୍ଡ ଚିଠି ଲେଖିଲେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତର ମିଳିଲା ନାଇ । ଶେଷରେ ସେ ଶେଷ ପ୍ରୟାସ କଲା ଉଷାର ସ୍ୱାମୀ ପାଖକୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖି—

"ମହାଶୟ,

ମୋ ନାଁ ଶୁଣି ଚମକିବେନି । ମୁଁ ନର-ରାକ୍ଷସ, ମାନୁଛି । କିନ୍ତୁ ଦୟାକରି ଆପଣଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ ସମୟରୁ ପାଞ୍ଚୋଟି ମିନିଟ୍ ମୋ ପାଇଁ ନଷ୍ଟ କରି ପାରିବେ କି ?"

ତହିଁ ଆରଦିନ ଡାକରେ ଚିଠି ଆସିଲା—

"କାଲି ସକାଳ ଆଠଟା ବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବି ।"

—ଡଂ—

ତହିଁଆର ଦିନ ସେତେବେଳେ ସେ ଉଷାର ବସା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ତା'ର ଛାତି ଏତେ ଜୋରରେ ଥରିଲା ଯେ ମନେ ହେଲା, ସେଇକ୍ଷଣି ହୃତ୍‌ପିଣ୍ଡ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବନି ତ ! ତା'ର ମନେ ହେଉଥାଏ—ସତେ ଯେମିତି କିଏ ଜଣେ ତା' ଛାତିଭିତରେ ଘୋଡ଼ା ଦୌଡ଼ କରୁଛି । ଶେଷରେ ପାହାଚ ଉଠି ଦୁଆର ନିକଟରେ ହାତ ମାରିଲା । ଗୋଟିଏ ଚାକର ତାକୁ ଘର ଭିତରର ବୈଠକ-ଖାନାକୁ ଡାକିନେଲା ।

ବୈଠକଖାନାର ଚୌକିରେ ବସି ନରେଶ ଭାବୁଥାଏ, ସତେ ଯିମିତି ଗୋଟାଏ ଭୁମୁଳ ସମରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ତାକୁ । ଘରଭିତରୁ ଜଣେ ଦୀର୍ଘକାୟ ବଳିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରବେଶ କଲେ । ନରେଶ ଉଠିପଡ଼ି "କହିଲା, ଆମଣ···ଆପଣ···ମୋତେ ଜାଣନ୍ତି କି ନା···ମୋ ନାଁ ମୋ ନାଁ···

"ଆପଣଙ୍କର କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ସେସବୁ ମୋତେ କହିଛି ।" କଣ୍ଠରେ ତାଙ୍କର ସାଧୁସୁଲଭ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟର ସ୍ପଷ୍ଟ ଝଙ୍କାର ।

ନରେଶ "କହିଲା, ଆଚ୍ଛା. ମୁଁ କେବଳ ଏତିକି କହିବାକୁ ଚାହେଁ—ମୁଁ ଦୁଃଖରେ, ଅପମାନରେ ଦଗ୍ଧ ହେଉଛି, ଆଉ ମୁଁ ଥରେ···କେବଳ ଥରେ ମୋ ପୁଅ··· ନାଇ, ଆପଣଙ୍କ ପୁଅକୁ ଦେଖିବାକୁ ଚାହେଁ ।"

ଉଷାର ସ୍ୱାମୀ ଉଠିପଡ଼ି ଡାକିଲେ, "କୁନ, କୁନ !" ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦଶ ବର୍ଷର ପିଲାଟିଏ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଘରେ ପଶିଯାଇ ତାର ବାପା ପାଖକୁ ଦଉଡ଼ିଗଲା । ନୂଆ ଲୋକଟିଏ ଦେଖି ହଠାତ୍

ଅଟକେଇବାରୁ ଉଷାର ସ୍ୱାମୀ ତାକୁ ଚୁମ୍ବନ କରି କହିଲେ, "ସେ ବାବୁଙ୍କ କୋଳକୁ ଯାଅ ।"

ଶିଶୁଟି ନରେଶ ଆଡକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ତା' ଆଡ଼କୁ ଅବାକ ହୋଇ ଅନେଇ ରହିଲା ।

'ନରେଶ ହାତରୁ ହାତ ବାଡ଼ଟା ଖସିପଡ଼ିଲା—ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ନିଜେ ବୋଧେ ଖସି ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ଉଷାର ସ୍ୱାମୀ ଭଦ୍ରତା ଖାତିରରେ ମୁହଁ ବୁଲାଇନେଇ ଝରକା ବାଟେ ବାହାରକୁ ଅନାଇଲେ ।

ଛୁଆଟି ବଡ଼ିବା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଥାଏ । ବାଡ଼ିଟାକୁ ଉଠାଇନେଇ ସେ ନରେଶର ହାତରେ ଧରେଇଦେଲା ।

ନରେଶ ତା' ପୁଅକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ସାଉଣ୍ଟି ଆଣି ଛାତିପାଖରେ ଚାପି ଧରିଲା । ସେଇଠୁ ତା' ଗାଲରେ, କପାଳରେ, ଆଖିରେ, ମୁହଁରେ, ବାଳରେ ଚୁମ୍ବନର ଆସ୍ତରଣ ବଛେଇ ଦେଇଗଲା । ଛୁଆଟି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ଚୁମ୍ବନର ଏତେ ବଡ଼ ଅସବା ସହି ନ ପାରି କଅଁଳ ଟିକି ଟିକି ହାତରେ ଅଟକେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ନରେଶ ତାକୁ କୋଳରୁ ଉହାଳି ଦେଇ ଦଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ଆଉ ପାଟି କରିଉଠିଲା—"ବିଦାୟ...ବିଦାୟ..."

ଘରଭିତରୁ ଝରକାର ପର୍ଦ୍ଦା ଉଠାଇ ଝଲି ଉଠିଥିଲା ଦିଓଟି ନୟନ—ଲୁହରେ ଢଳଢଳ, ମସୃଣ, ସୁନ୍ଦର ନୟନ—

କାହାର ସେ ?

ଉଷାର ବୋଧେ... । *

* (କୌଣସି ବିଦେଶୀ ଗଳ୍ପର ଛାୟାରେ)

—●—

ଉପହାର

—୧—

ପୌଷର ପାଂଶୁଳ ସନ୍ଧ୍ୟା । ଅଭିଜାତ ଅପରାହ୍ନର ଶୀତାର୍ତ୍ତ ରକ୍ତିମା ପଶ୍ଚିମ ଗଗନରେ କେତେବେଳୁ ଲିଭିଯାଇଛି । ରାସ୍ତା ଉପରେ ବଙ୍କୁଳିବର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ଧକାର କାଟି ଜଳିଉଠିଛି ଖୁବ୍ ତେଜରେ । ସେଇ ଅସୀମ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ନିଜର ଅସୀମ ଶରୀର ବୁଡ଼ାଇ ରଖି ନୀରବରେ ବସି ରହିଥିଲି । ପୂର୍ବ ଗଗନର ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦୟକୁ ମନପ୍ରାଣ ଦେଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲି ମୋର କଳ୍ପନାଅଙ୍କିତ ଚିତ୍ରଟିକୁ ତୂଳୀରେ ରୂପ ଦେବା ପାଇଁ ।

"ସୁର… !"

ବାହାରେ ରିକ୍‌ସାବାଲାର ଘଣ୍ଟି ଓ ବଗିବାଲାର ଚାବୁକ ପ୍ରହାର ସହିତ ଦୁର୍ବୋଧ୍ୟ ପ୍ରଳାପ ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ବିଷାକ୍ତ କରି ପକାଇଥିଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ପାଇଁ । ଚକ୍ଷୁପଟାରେ ମୋର ଶୈତ୍ୟ ସନ୍ଧ୍ୟାର ତନ୍ଦ୍ରା ବାହାରର ସବୁ ପ୍ରକାର ବନ୍ଧନ ପ୍ରତି ମୋତେ କରିଥିଲା ଜଡ଼, ଅକାଳୁଆ, ଶୀତଳ ।

ଆବେଗ ଓ ଆଶଙ୍କାସମ୍ପୃକ୍ତ କଣ୍ଠର ଭାଷା ପବନରେ ତରଙ୍ଗାୟିତ ହୋଇ ଘୂରିବୁଲିଲା । ଆହୁରି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ…

"ସୁର… !"

ନିଶାର ଅର୍ଦ୍ଧଯାମରେ ସ୍ୱପ୍ନିଳ ରୂପସୀ ପଛରେ ସଙ୍କ୍ଷାହୀନ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଡ଼ାଇଥିଲା ବେଳେ ପିମିତ୍ତ ପଛରୁ କେହି ଜଣେ ତା'ର ନାଁ ଧରି ଡାକଦେଲେ ଯେପରି ସେ ସ୍ୱପ୍ନପୁରୀର ଆଲୋକିତ ପଥରୁ

ଯାତ୍ରାର କଣ୍ଟକିତ ପଥରୁ ଖସିଆସି ଭପୃରେ ଚମକି ପଡ଼େ, ସିମିତି ମୁଁ ଚମକିପଡ଼ିଲି ବଡ଼ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ରାତ୍ରିରେ ପରିଣତ ହେଲାଣି । ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦିତ ହୋଇ ବାଡ଼ିଆଡ଼ ସଜନା ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେଣି । କାନ୍ଧ ଓ ମସ୍ତକରେ ମୋର କାକରର ସ୍ତୂପ । ନିଶୀଥର ସୂଚନା ଦେଇ ଟେଁ ଟେଁଇଆଟାଏ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଉଡ଼ିଗଲା ଖୁବ୍ ଜୋରରେ— ତା'ର ପକ୍ଷ ମୋର କେଶ ସ୍ପର୍ଶ କରି ନ ଗଲା ଭଳି ।

—"କହୋ ଶିଳ୍ପୀ, ଆଜି କ'ଣ ଖିଆପିଆ ହେବନି କି ?" କାହାର ଆଶ୍ଳେଷଭରା କଣ୍ଠ ପଛରୁ ପଚାରିଲା ।

ସଦ୍ୟ ନିଦ୍ରୋତ୍ଥିତ ପରି ଆଖି ମଳି ମଳି କହିଲି—

"ହଁ ଭାଉଜ, ସବୁଦିନ ତ ଖାଉଛେଁ, ଆଜି ପରି ଆଉ ଦିନେ ଇମିତି ଗୋଟାଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସିବ ନା ?"

"କାହିଁକି, ଆଜି କ'ଣ ହେଲା କି ?" ଭାଉଜ ମୃଦୁ ହସି କହିଲେ ।

"ସେ କଥା ବୁଝାଇବାର ନୁହେଁ, ଅନୁଭବ କରିବାର କଥା । ହଉ ଚାଲ ଯିବା ।"

ସ୍ନେହମୟୀ ଭାଉଜଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ଭରାଦେଇ ପକ୍କା ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇଆସିଲି ନିର୍ବୋଧ ଶିଶୁଟି ପରି ।

—୨—

ବାହାରେ ସଜଳ ତୋଫାନ ବହୁଥାଏ । ଟେବୁଲ ଲାମ୍ପର ନିସ୍ତବ୍ଧ ଆଲୁଅରେ ଛବିଟିକୁ ତୁଳୀର ସମାପ୍ତି ସ୍ପର୍ଶ ଦେଉଥାଏ । ମନର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରି ।

ଭ୍ରୂଲତା ଆକର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ତୃତ, ଚକ୍ଷୁର ଟଳମଳ ଭସାଣ, ଅଧରୋଷ୍ଠରେ ରଙ୍ଗଣୀ ଫୁଲର ଅରୁଣିମା, କେଶ ଓ ବକ୍ଷୋଜର ଅସଂଯତ ଭାବ, କର୍ଣ୍ଣ ଚଦ୍ଦୁର ଦୋଦୁଲ୍ୟମାନ ଭଙ୍ଗୀ, କପୋଳର ସଲଜ୍ଜ ପାଟଳିମା ସବୁ ଯେପରି ନଖୁଣ ଭାବରେ ଫୁଟିଉଠିଲି ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ ମୋର କବି ପ୍ରାଣରେ ବାହାରର ଝଡ଼ ସାଥିରେ ସମତାଳ ବିପ୍ଳବ ସୃଷ୍ଟି ।

ଗ୍ଲ' ପିଆଲରୁ ଶେଷବିନ୍ଦୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ଲ' ଶୋଷାଡ଼ ନେଲି ନିଜର ଉତ୍ତେଜିତ ମନକୁ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ; କିନ୍ତୁ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ନିଆଁରେ ଶୁଖିଲା ଜାଳେଣି ପରି ପକାଇଦେଲେ ତାହା ଆହୁରି ଜୋରରେ ଜଳିଉଠିଲା ପରି ମୋର ମସ୍ତିଷ୍କ ଆହୁରି ଗରମ ହୋଇଗଲା । ଅସହାୟ ପରି ଓଠରେ ସିଗାରେଟ ଖଣ୍ଡେ ଧରାଇ ଆରାମ ଚୌକିରେ ବସିପଡ଼ିଲି । ଜଳନ୍ତା ସିଗାରେଟର କୁଣ୍ଡଳୀକୃତ ଧୂମକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁ କରୁ ଭାବିଗଲି ବହୁତ ଗଳ୍ପ, ଉପନ୍ୟାସର ନାୟକପରି—

'ସେ କ'ଣ ମୋତେ ଭଲ ପାଏ ?'

ସେଇ ଗୋଟିଏ ଚିରନ୍ତନ ପ୍ରଶ୍ନ—ଯାହାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ମଣିଷର ଯୁଗ ଯୁଗ ବିତିଯାଇଛି, କେତେ ଅମୂଲ୍ୟ ଜୀବନ ଅକାଳରେ ଝଡ଼ିପଡ଼ିଛି ।

ରୂପର ନୀରବ ପୂଜାରୀ ମୁଁ । ମୋର ନବ୍ରରଙ୍ଗ ତରୁଣ ପ୍ରାଣରେ ଉଦ୍ଭ ହୋଇ ତାକୁ ଉଦ୍‌ବେଳ ଓ ଉତ୍କୂଳ କରିଥିଲା, "ସ୍ନେହରେଖା"···ମୋ'ର ସହଚରୀ । ତା'ରି ପ୍ରେରଣାରେ ମତୁଆଲା ହୋଇ ମୁଁ କଲମ ଛାଡ଼ି ତୁଳୀକୁ ଧରିଥିଲି, ଗଦ୍ୟ ଛାଡ଼ି ପଦ୍ୟକୁ ବରି ନେଇଥିଲି କୌଣସି ପ୍ରତିଦାନ କେବେ ଦାବୀ ନ କରି ।

ପ୍ରତ୍ୟହ ତାକୁ କ୍ଲାସରେ ଦେଖେ, ଆଖି ପୂରାଇ ଦେଖେ । ବାସ୍ ସେତିକ, ସେଇପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ତାକୁ ଟପିଯିବାର ଧୃଷ୍ଟତା କେବେହେଲେ ହୋଇ ନାହିଁ । କାରଣ ସେପରି କରିବାର ମୋ ପ୍ରାଣରେ ଗୋଟାଏ ଆନନ୍ଦ କୁହୁଳି କୁହୁଳି ଜଳେ ଯାହା ମୋତେ ଦିଏ ଉନ୍ମାଦନା-ପ୍ରଗ୍ଳେଦନା । ସେତିକ ଜାଣିବା ଛଡ଼ା ତାର ପିତାମାତା ବା ପରିଚୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ନାହିଁ । ବେଜୋରିଆ ଗ୍ରନ୍ଥିଟା ମୋର କଥାଁ ସେ ବିଷୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ବରାବର ବାଧା ଦେଇଆସିଛି । ତେଣୁ ଉତ୍ତରର ଆଶା ନ ରଖି ବରାବର ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ ମୋତେ ଖାଇପକାଇଛି—'ସେ ମୋତେ ଭଲ-ପାଏ ???'

କେଜାଣି ? କିଏ କହିବ ? ନିର୍ଲଜ୍ଜ ପରି ଏଇଟା ଅନ୍ୟ କାହାକୁ କହିବ କେମିତି ? ତେଣୁ ତୂଳାଗଦାରେ ନିଆଁ ଝୁଲଟାଏ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ ଯେମିତି ତାହା ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବ୍ୟାପିଯାଏ, ସେମିତି ସେଇ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ ମୋର ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଫଳରେ ମୋର ଫଟୋ ଆଲ୍‌ବମ୍‌ରେ ଗୋଟିକ ଗୋଟି ତାହ ବଢ଼ିଚାଲିଛି । ପରିତୃପ୍ତି ନାହିଁ—

ଅର୍ଦ୍ଧଦଗ୍ଧ ସିଗାରେଟ୍‌ର ଧୂମାଳ ବାତାବରଣ ଭେଦ କରି ମୋ ଆଗରେ ପହଞ୍ଚିଲେ 'ଆସି ଭଉଜ' । ଏଡ଼େବଡ଼ ଘରବାରଟାରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଣୀ— ଯେ ମୋର ସମବେଦନା ଅନୁଭବ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କାହିଁକି କେଜାଣି ଓଠ ଚିପି ବରାବର ହସନ୍ତି । ସେଥିରେ ବ୍ୟଙ୍ଗ ନ ଥାଏ । କୌଣସି ପୂଟିଆର ହୋଇ ନ ଥିବା ରହସ୍ୟର ସୂଚନା ପାଏଁ ମୁଁ । ନିଜେ ଧରା ପଡ଼ିଯିବି, ଏ ଭୟରେ ନ ବୁଝିଲେ ବି ପଚାରିପାରେନି ।

ପକ୍ଷିଣୀ ଯେପରି ବିପଦ ଆଶଙ୍କା କରି ନିଜର ଶାବକମାନଙ୍କୁ ବକ୍ଷତଳେ ଲୁଚାଇ ରଖେ, ସେହିପରି ଚିଠିଟିକୁ ଅତି ତରତରରେ ତକିଆ ତଳେ ପୂରାଇଦେଲି । ମୋର ଅସଂଯତ ଭାବ ଓ ହାତରେ ଜଳନ୍ତା ସିଗାରେଟ୍ ଦେଖି ଭାଉଜ ସବୁ ବୁଝିନେଲେ କି କ'ଣ ପଚାରିଲେ—

"ଭୟ କରନା ସୁରି ! ମୁଁ ତୁମର ମାନସୀକୁ ଚୋରାଇ ନେଉ ନାହିଁ ଯେ ।" ଅବାଧ୍ୟ ଶିଶୁ ନିଜର ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କଲା ପରି ଚିଠିଟି ଦେଇଦେଲି ତାଙ୍କ ହାତରେ । ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଲେ ସେ । କୌତୂହଳରେ ସାରା ମୁଖ ତାଙ୍କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇଉଠିଲା । ପଚାରିଲେ—

"ଏ କିଏ ସୁରି ?"

"ଯେ କୌଣସି ଯୁବତୀ, କୌଣସି ଜଣକୁ ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି-ଯାଇନି ।"

"ହୁଁ ।"

କିଛି ସମୟ ପରେ କହିଲେ, "ହଁ କ'ଣ କହୁଥିଲି କି, ଏ ହୋଲି ଛୁଟିରେ ଆମ ଗାଁ ଆଡ଼େ ବୁଲିଗଲେ କେମିତି ହୁଅନ୍ତା ?"

ହଠାତ୍ ଏପରି ପ୍ରସ୍ତାବ ଶୁଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲି । ତେବେ ମନ୍ଦ ତ ନୁହେଁ ! ଭାବି ଦେଖିଲି, ଅନ୍ତତଃ ମୋର ମସ୍ତିଷ୍କର ଏ ପ୍ରକାର ଉତ୍ପୀଡ଼ନରୁ ରକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି କିଛିଦିନ ପାଇଁ ଗାଁର ନିସର୍ଗ ସୁଷମାରେ ନିଜକୁ ବୁଡ଼ାଇ ରଖି ।

ମୋର ନୀରବତା ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଭାଉଜ କହିଲେ—

"ଅସୁବିଧା ହେବ ନିଶ୍ଚୟ ଆମ ଦରିଦ୍ର ଗାଁରେ । ସହରର ହୋଟେଲ୍ କୋଠା, ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ କାହୁଁ ମିଳିବ ?

"ଦରିଦ୍ର ଧନୀ କଥା ଉଠୁ ନାହିଁ ଭାଉଜ ! ମୌନଂ ସମ୍ମତି ଲକ୍ଷଣମ୍ ।"

—ତ—

ଭାଉଜଙ୍କର ଘର । ମଫସଲର ବେଶ ଗୋଟିଏ ଖାନ୍‌ଦାନ୍ କୁଟୁମ୍ବ । ମାଟିର ଲେପ ଉପରେ ଝୋଟିର ଚିତ୍ର ପ୍ରତି କାନ୍ଥରେ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି କରି ଉଠୁଛି-ସେଇ ନୀରବ ସ୍ତ୍ରୀ ଶିଳ୍ପୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମଥା ମୋର ନତ ହୋଇଗଲା । ଆଠ ବଖରା ମଜଭୂତ ଆଟୁଘର । ତା' ଛଡ଼ା ଗାଈ ବଳଦ ତ ମାମୁଲି କଥା ।

ଭାଉଜଙ୍କ ଘର ବେଶ୍ ନିରୋଳା, ଏକାଟିଆ । ଘରେ ଭାଉଜଙ୍କର ବାପ ମା'ଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆଉ କେହି ନ ଥିଲା ପରି ଲାଗିଲା । ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଘରେ ମୋର ରହିବା ପାଇଁ ଭାଉଜ ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେଲେ । ଖଟ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଝରକା । ଝରକା ପାଖକୁ ଲାଗି ବୁଦୁବୁଦୁକିଆ ଜଙ୍ଗଲ । ଜଙ୍ଗଲ ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ କ୍ଷୀଣ ଜଳଧାର ଦିଗ୍‌ବଳୟ ସାଥିରେ ମିଶିଗଲା ପରି ଦିଶୁଛି । ତା'ର ଉପରେ ଅସ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଶେଷ ରକ୍ତଛଟା ଶିଳ୍ପୀ-ପ୍ରାଣରେ ଉପାଦାନ ଯୋଗାଏ ଜାଣି ଭାଉଜ ମୋର ସବୁ ସୁବିଧା କରି ଦେଇଥିଲେ । ମନ ମଧ୍ୟରେ ଭାଉଜଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇଲି ।

କ୍ଲାନ୍ତି ଅପନୋଦନ ପରେ ଦେଖିଲି ବାହାରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ନଇଁ ଆସିଛି ।-ଝରକାବାଟେ ମେଞ୍ଚାଏ ନାଲି ଆଲୁଅ ସିଧା ଆସି ପଡ଼ୁଛି ମୋ ମୁହଁ ଉପରେ । ଉଠିପଡ଼ି ଅନେଇଲି—ସେଇ ଜଳଧାର ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ କୃଷ୍ଣକାୟ ମୂର୍ତ୍ତି । ବସନ ଭୂଷଣରୁ ସ୍ତ୍ରୀ ପରି ଜଣାଗଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କାଗଜଟାଏ ଟାଣିନେଇ ସିଲ୍‌ହୋଏଟ୍ ଚିତ୍ରଟାଏ ଆଙ୍କି ବସିଛି, ଘର ଭିତରକୁ ଭାଉଜ ବୋଧେ ପଶିଆସିଲେ । ଘରଯାକ ଅନ୍ଧାର । ଅସ୍ତ-ରବିର ଶେଷ ଆଲୋକର ସହାୟତାରେ

ଚସଟା ଆଙ୍କି ପକାଉଥିଲି । ଭଉଜ ଡାକିଲେ— "ଖାଇବେ ଆସନ୍ତୁ ।"

ଭଉଜଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଅନବଚ୍ଛିନ୍ନ କୋମଳତା ଓ ସମ୍ବୋଧନରେ ଆଶାତୀତଭାବେ ସମ୍ମାନସୂଚକ ସର୍ବନାମର ବ୍ୟବହାର ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଆନନ୍ଦରେ ହାତ ଧରି ଟାଣିଆଣିଲି ପାଖକୁ । ଏଇ ଅନବଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ଶୋଭାକୁ ଉଭୟେ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଅନେକଥର ଭଉଜଙ୍କୁ ଇମିତ ପାଖକୁ ଟାଣିଆଣି ଦେଖାଇଛି ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟର ପାଟଳ ସୁଷମା, ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ରିର ତାରକିତ ଆକାଶ, ମଧ୍ୟାହ୍ନର ଲେଲିହାନ ମରୀଚିକା । ଭଉଜ ତ ବିନା ସଙ୍କୋଚରେ ମୋର ଶିଳ୍ପୀ-ପ୍ରାଣକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଶିଳ୍ପୀର ହୃଦୟ-ତନ୍ତ୍ରୀରେ ଯେତେ ରାଗିଣୀ ଉଠିଛି, ଭଉଜଙ୍କ ନାରୀ-ପ୍ରାଣରେ ସେତିକି ତା'ର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପଡ଼ିଛି । ସେଥି ନିମିତ୍ତ ନିଃସଙ୍କୋଚରେ ଆଜିର ଏହି ମନ୍ଦିର ସନ୍ଧ୍ୟାର ଦୁର୍ଲଭ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଇବାକୁ ପାଖକୁ ଟାଣିଆଣି କହିଲି—

"ଚୁହିଁଲ ଦେଖି, ସେହି ଦୂର ନଈ-ଧାରରେ ଯେଉଁ କିଶୋରୀଟି ଜଳପୂର୍ଣ୍ଣ କଳସୀଟି କାଖରେ ଥୋଇ ଫେରୁଛି, ଅଙ୍ଗରେ ତାରି ଫୁଟିଛି ଉଷାର ଲାବଣ୍ୟ, ନିତମ୍ବଚୁମ୍ବୀ କୁନ୍ତଳରେ ଭାସିଆସିଛି ଯୌବନର ପିପାସା । ଏଇ ଦେଖ, ଦୁଷ୍ଟ ସମୀର କପରି ତାର ଅଞ୍ଚଳଟାକୁ ଟାଣିନେବା ବେଳେ ନିଜକୁ ସଯତ କରିବାକୁ ଯାଇଁ ସେ କପରି କୌଶଳରେ ଟାଣିନେଉଛି ତା'ର ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ବସନକୁ । କି କଥା କହୁ ନାହିଁ ଯେ !"

"ଅନୁଭବ କରୁଛି ।"

"ବେଶ୍ ଅନୁଭବ କର ।"

ଚିତ୍ରାଙ୍କନରେ ମନ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ସେ ପଚାରିଲେ, "ଏଇ କ'ଣ ତୁମର ମାନସୀ ସୁର ?"

ମନେହେଲା ସତେ ଯେପରି ଭାଉଜ ଆଠ ଦଶ ବର୍ଷ ସାନ ହୋଇଯାଇ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରୁଛନ୍ତି । ଦୁନିଆର ଝଡ଼ଝଞ୍ଜା ସହିବାର ଢେର ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ସ୍ୱରରେ ଯେଉଁ ଲାଳିତ୍ୟ ଥିବ ତା' ଆଜ ଫୁଟିଉଠିଛି ଏଇ କଥା ପଦରେ । ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା । ତାଙ୍କୁ ଆଉ ପାଖକୁ ଟାଣିନେଇ କହିଲି—

"ଭାରି ପିଲା ହେଇଗଲଣି ଭାଉଜ ବାପଘର ମାଡ଼ି ମାଡ଼ି । ମୋର ମାନସୀ ? ହଁ ମାନସୀ ସେ···ମାନସରେ ହିଁ ରହିବ । ବାହାରକୁ ବାହାରିବାର ଆନନ୍ଦ ପାଇବ ନାହିଁ ।"

"ମାନେ ?"—କଣ୍ଠରେ ଔତ୍ସୁକ୍ୟର ସୂଚନା ।

"ମାନେ ମୋର ମାନସୀ ଯେ ତୁମର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପରିଚିତା, ମୋର କଲେଜସାଥୀ—"

"ନାମ ?"

ସନ୍ଧ୍ୟା ରାତିରେ ପରିଣତ ହେଲାଣି । ଯୁବତୀ ଜଣକ ପାଣି ଧରି ନଈକୂଳରୁ ଚାଲିଗଲେଣି । ବାହାରେ ଜମାଟବନ୍ଧା ବହଳିଆ ଅନ୍ଧାର । ଘରେ ଭାଉଜ ଓ ମୁଁ । ଭାଉଜଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଏ ପ୍ରକାର ଅନନୁଭୂତପୂର୍ବ ଆକର୍ଷଣ ବଡ଼ ନୂଆ ଲାଗିଲା । ତାଙ୍କର ଏ ପ୍ରକାର ବ୍ୟଗ୍ରତା ଓ ଚପଳତା ତ କେବେ ଦେଖିନି । ତେବେ ଆମ ଘରେ ଶାଶୁଘର ବୋଲି କଅଣ ଏତେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ବୁଲାଚାଲି ପାରୁ ନ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ଏ ପ୍ରକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି ଏଠି ? ହୋଇଥିବ । ଭାଉଜଙ୍କ କଅଁଳ ହାତଟିକୁ ବେଦନାଭରା ଛାତି ଉପରକୁ ଟାଣିଆଣିଲି । ଟିକିଏ ସଙ୍କୋଚ କଲେ ସେ । କହିଲି—

"ନାଁ ? ହଁ ସ୍ନେହରେଖା ।"

ଅତର୍କିତ ଭାବରେ ଘରକୁ ଜଣେ କେହି ଆଲୁଅ ନେଇ ପଶି ଆସିଲେ । ମୁଁ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବିମୂଢ଼ ହୋଇ ହାତଟାକୁ ଛାଡ଼ି ନ ପାରି ଶିଥିଳ ମୁଠାରେ ଧରିରହିଲି । ଲଣ୍ଠନଟା ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥୋଇ ଠିଆହେଲେ ।

ଏ କ'ଣ ? ଭାଉଜ ! ଯାହାର ହାତ ଧରି ପକାଇଥିଲି, ସେ ଏହା ଭିତରେ ହାତ ଛଡ଼ାଇନେଇ ଗଲେଣି !! ଭାବିଲି, ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁନାହିଁ ତ ?

ଯେତେବେଳେ ଭାଉଜ ତାଙ୍କ ସ୍ପଷ୍ଟ ପାଟିରେ କହିଲେ "ସ୍ନେହ ! ସୁରଙ୍କୁ ଡାକିବାକୁ ପଠାଇଥିଲି, ଏତେ ଡେରି ହେଲା ଯେ" ସେତେବେଳେ ଲଜ୍ଜାରେ ମୁହଁ ମୋର କଳା ପଡ଼ିଗଲା । ଦୋଷୀ ପରି ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ନ ଯଯୌ ନ ତସ୍ଥୌ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ଭାଉଜଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁବାକୁ ସାହସ ପାଇଲି ନାହିଁ ।

କେତେ ମିନିଟ୍ ପରେ ଭାଉଜ ମୋ ଆଲ୍‌ବମ୍‌ଟା ଟାଣିନେଇ ମୋ ଆଗରେ ରଖିଦେଇ କହିଲେ, "ସୁରି ! ଦେଖିଲ ତୁମର ଏଇ ଚିତ୍ର ଆଉ ଏଇ ରକ୍ତମାଂସମୟ ଚିତ୍ରପିତୁଳା ପରି ଏଇ ମୋର ଠିକ ଭଉଣୀଟି । ଦୁହିଁଙ୍କୁ ତୁଳନା କର, ତୁମର ଶିଳ୍ପୀ ଆଖିରୁ ।

ସେତେବେଳକୁ ଯୁବତୀ ଜଣକ ଲଜ୍ଜାରେ ଶେଷଥର ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରି ଚାଲିଯିବା ଉପରେ । ଅନାଇ ଦେଖିଲି, ମୋର ସ୍ୱପ୍ନର ଅନୁବାଦ ହୋଇଛି ସତରେ ।

ଭଉଜ ଗୋଟାଏ ହାତରେ ପଳାୟମାନ ଯୁବତୀଙ୍କ ହାତ ଧରି ଅନ୍ୟ ହାତରେ ମୋର ହାତ ନେଇ ଏକାଠି କରି କହିଲେ—

"ଚମ୍ପୀ ! ଏଇ ଦୋଳ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ତୁମକୁ ମୋର ଏଇ ଚମ୍ପକଟି ଉପହାର ।"

—{✻}—